

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ព្រហ្មបិដកស្កាននេះ
ត្រូវបានថតចេញពី ច្បាប់គម្ពីរព្រះទ័ព្រហ្មបិដកជប៉ុន ។

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ព្រហ្មបិដកនេះ ចាប់ពីភាគ៥១ ដល់ ភាគ១១០
ត្រូវបានរៀបចំធ្វើឡើងដោយ គេហទំព័រ៥០០០ឆ្នាំ ឬជា
ចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា សម្រាប់ជាធម្មទាន ។

ផ្តល់សេចក្តីរំលឹកគម្ពីរព្រះទ័ព្រហ្មបិដកសម្រាប់ការងារ
ដោយ ឧបាសិកា កាំង ហ្គីច័ណេ ។

គ្រប់គ្រងឯកសារ (ទូទៅ និងផ្នែកបច្ចេកទេស)
ដោយ ឧបាសក ស្រុង-ចាន់ណា ។

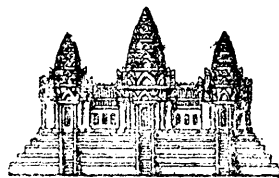
ត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ
ដោយ ចន-ស្រីស្រស់ ។

ថតស្កានដោយ
ប៊ុនប្រុស ម៉ាន់ សាន់វ៉ត

ក្រោមការឧបត្ថម្ភយ៉ាងច្រើនលើសលែកពី៖

- ឧបាសិកា កាំង ហ្គីច ទ័ណ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ជុត លីស្រុង និង ឧបាសិកា លី សុខា ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក សរ ចន និង ឧបាសិកា អ៊ិច សារ៉េង ព្រមទាំងបុត្រ (បាត់ដំបង)
- ឧបាសក ជា ស៊ីវ៉ាតានា និងឧបាសិកា យុន សូនីម៉ា ព្រមទាំងបុត្រី ជា សុមេធាធីតា (ស.វ.អ)
- លោក ជីម-ជា និងលោកស្រី រតនី ស្រីមុំ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ទីផង យឿន (កូឡែន)
- លោក ស៊ុក ចាន់សេនី (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា យ៉ា វ៉ានី (បន្ទាយមានជ័យ)
- ប្អូនស្រី យ៉ា សុភ័ក្ត្រ (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា កោ សេង (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ប៉ាន សុគន្ធានីន និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ស្រុង ចាន់ណា និង ឧបាសិកា ចន ស្រីស្រស់ ព្រមទាំងបុត្រ ចាន់ណា សុធានីនាដ, ចាន់ណា សុធានីនាធា (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ស្រុង ចាន់រស្មី និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- កញ្ញា ស្រុង ចាន់រតនា (ភ្នំពេញ)
- លោក ស្រុង យូចេង (ភ្នំពេញ)
- លោក នង សុផល (កូឡែន)
- ប្អូនស្រី សុខ អេង (កំពង់ចាម)
- កញ្ញា ចន កក្កដា (បាត់ដំបង)
- លោកស្រី ចន សត្យា និងលោក ទួត សេនីស័ក ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- លោក ចន រចនា (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា ទីស សុផានី (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា យឿម សុផានី (បាត់ដំបង)
- លោក ម៉ៅ គន្ធា និងលោកស្រី ធឿង សេដ្ឋា (បាត់ដំបង)
- លោក សៅ សារ៉ុម (បាត់ដំបង)
- ព្រះតេជព្រះគុណ ជុំ សារៈ (ព្រះចៅអធិការវត្ត សម សាន្ត ខេត្តបាត់ដំបង)
- ឧបាសិកា វ៉ាន់ លុយ និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ហួ ច័ន្ទសុវណ្ណ និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ស.វ.អ)

ព្រះ
ត្រៃបិដកចារឹក
និង
សេចក្តីប្រែជាភាសាខ្មែរ
អភិធម្មបិដក
យេមក បញ្ចូលភាគ
៩១

លោះពុម្ពប្រា ទី ២

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ព. ស. ២៥១៦

ឧទ្ទិសកថា

យើងខ្ញុំ សូមផ្តល់ស្មារតីសូត្រព្រះធម៌ឧទ្ទិសជូនជនជាតិខ្មែរ ។

ឥឡូវ យើងខ្ញុំអាចជូនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកនេះ ទៅអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិខ្មែរបានហើយ ។

ព្រះធម៌នៃព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់នេះ ត្រូវបានសូត្រចេញពីជម្រៅដួងចិត្តនៃអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា
ជនជាតិជប៉ុន ។

このカンボジア版南伝大蔵経を
カンボジアの佛教徒へ
贈ることができることに感謝します。
これが日本の佛教徒の心です。

It is with a deep sense of gratitude that I present the translation of the complete collection of "TRIPITAKA" to the Cambodian Buddhists on behalf of the Japanese Buddhist community.

ការប្តូរថ្កា

ជូនចំពោះជនជាតិខ្មែរ ជាមីរាវរមាន !

ជូនចំពោះជនជាតិខ្មែរដែលកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា ជាមីគោរព !

គម្ពីរព្រះត្រៃបិដកខ្មែរនេះ ត្រូវបាន " ក្រុមជំនុំព្រះត្រៃបិដក " នៃពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ នៅភ្នំពេញ ចក្រព្រឹត្តិភាសាបាលីមកជាភាសាខ្មែរ តាំងពីឆ្នាំ ១៩៣០ ទៅឆ្នាំ ១៩៦៨ គឺត្រូវចំណាយ ពេល ៣៩ ឆ្នាំ ទើបបានសម្រេចហើយសព្វគ្រប់ ។ នេះពិតជាកំណប់ព្រះធម៌របស់ព្រះពុទ្ធសាសនា ខ្មែរ ហើយក៏ជាកំណប់វប្បធម៌ខាងផ្នែកបោះពុម្ពរបស់ជនជាតិខ្មែរផងដែរ ។ យើងខ្ញុំ ពុទ្ធសាសនិក ជាតិជប៉ុន មានសន្តានចិត្តរីករាយនឹងបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ ដោយសង្ឃឹមថា ព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរ ក៏នឹងរុងរឿងឡើងវិញដែរ ។

នេះគឺជាអំណោយពីជម្រៅដួងចិត្ត ជូនទៅដល់ជនជាតិខ្មែរទាំងអស់ ព្រមទាំង មនុស្សជាតិទូទៅ នៅក្នុងពិភពលោកនេះ ដែលមានចិត្តស្រឡាញ់សន្តិភាព ។

ខ្មែរបានរងសោកនាដកម្មដែលមិនធ្លាប់មានពីមុនមក ។ ម្យ៉ាងទៀត ព្រះពុទ្ធសាសនា ខ្មែរ ក៏ត្រូវអន្តរាយយ៉ាងខ្លាំង ក៏ប៉ុន្តែឥឡូវនេះ យើងទាំងអស់គ្នា បានឈានជើងកន្លងផុតពីសេចក្តី ទុក្ខសោកដ៏ធ្ងន់ធ្ងរនេះ ចាកផុតពីអំពើឃោរឃៅ បញ្ចប់គំនុំគុន ដើរតាមពុទ្ធសីលាសព្រះបរមគ្រូ មិត្តខ្សោយមធ្យមធ្វើឱ្យមានសន្តិភាពក្នុងពិភពលោក ។

ការណ៍ដែលយើងខ្ញុំជូនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកពេលនេះ គឺជាមិច្ឆ្យបនៃការប្តូរជាចិត្ត របស់អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិជប៉ុនថា យើងខ្ញុំធ្វើសហប្រតិបត្តិការដើម្បីសន្តិភាព ក្នុងពិភពលោក ដើម្បីទុកជាកស្ថុតាងនៃចំណងមេត្រីភាព និងមិត្តភាពរវាងប្រជាជាតិជប៉ុន និង ប្រជាជាតិខ្មែរ ។

ថ្ងៃនក្ខត្តបុក្ស កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤

សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ

អ្នកតំណាងចាត់ការ Rev. Muchaku Seikyo

ប្រធានការិយាល័យ Rev. Sinohara Eiichi

អ្នកចាត់ការ Rev. Matunaga Zendo Rev. Arima Jitsujo Rev. Ito Yoshimichi
Rev. Watai Keiichi Rev. Sugiya Yoshizumi Rev. Sigeta Shincyo
Rev. Maeda Risyo Rev. Nakajima Kyoshi Mr. Ei Rokusuke

『トリピタカ』復刻進呈にあたって

親愛なるカンボジアの皆さん！
敬愛するカンボジアの仏教徒の皆さん！

カンボジア版『トリピタカ』は、プノンペンの仏教研究所が、仏教界の英知を集め、1930年から1968年まで、39年の歳月をかけて翻訳し、分類し、集大成して完成されました。まさにカンボジア仏教の法宝であると共に、カンボジア出版文化の至宝です。日本仏教徒の有志は、カンボジア仏教の復興再生を願いつつ、これを復刻刊行し、贈らせていただきます。

これはカンボジア仏教徒のみならず、カンボジア全人民、否、平和を愛する地球上のすべての人々への、心からの贈り物です。

カンボジアは、古今未曾有の悲劇を体験しました。カンボジア仏教もこの受難の時代に壊滅的な打撃を受けました。しかし、今はその悲しみを乗り越え、瞋りを離れ、怨みを恕し、ブッダの教えに従い、世界平和の実現に努力するときです。

この本の贈呈は、日本の仏教徒も共に、世界平和のために努力することを誓うしるしであり、相互の連帯と友情の証なのです。

合掌

1994年7月吉日

カンボジア版トリピタカ（南伝大蔵経）復刻救援委員会

世話人代表	無着 成恭	世話人	松永 然道	有馬 実成
事務局長	篠原 鋭一		伊藤 佳通	渡井 奎一
			杉谷 義純	茂田 真澄
			前田 利勝	中島 教之
			永 六輔	

Acknowledgment

My dear Cambodian friends and respected members of the Cambodian Buddhist community.

It gives me a great pleasure to learn that the translation of the " Pali Tripitaka " into Cambodian by the " Tripitaka Commission " of the Buddhist Institute, Phnom Penh has been successfully achieved. The project to translate the Tripitaka was launched in 1930 and took 39 years to complete the whole work only in 1968.

The Cambodian translation of this great work will not only become a cherished treasure of the Cambodian Buddhist community but is also an important milestone in the history of publication in Cambodia.

Revival and prosperity of Buddhism in Cambodia is the ardent desire of the Japanese Buddhist Community. It is with this spirit that we have completed this important project and want to present the complete work to the Cambodian Buddhist community. It is a present not only to the Buddhist community in Cambodia but also to the Cambodian people and all the peace loving people in the world.

Cambodia experienced the greatest tragedies of modern times and the Cambodian Buddhist community also underwent severe trials and suffered crushing blows during this period. But now a time has come to surmount this grief and anger, and to forgive and start working again for world peace.

This great work is a symbol of Japanese Buddhist communities resolve to work with our Cambodian brothers and sisters toward world peace and a testimony to the friendship between the people.

Join hands in prayer...
July 1994

TRIPITAKA PUBLISHING SUPPORT COMMITTEE

Project Manager: Rev. Seikyo Muchaku

Secretary General: Rev. Eiichi Sinohara

Management Team:

Rev. Zendo Matunage   Rev. Jitsujo Arima   Rev. Yoshimichi Ito
Rev. Keiichi Watai   Rev. Yoshizumi Sugiya   Rev. Shincyo Sigeta
Rev. Risyo Maeda   Rev. Kyoshi Nakajima   Mr. Rokusuke Ei

អភិធម្មប័ដក

យមក បញ្ចមភាគ

៧១

ព.ស. ២៥១៦

អភិធម្មបិដកេ

យមកស្ស បញ្ចមោ ភាគោ

នមោ តស្ស ភក្កវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

ចិត្តយមកំ អដ្ឋថំ

បុគ្គលវិវឌ្ឍន៍

(១) យស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ ន និរុជ្ជតិ តស្ស
 ចិត្តំ និរុជ្ជិស្សតិ ន ឧប្បជ្ជិស្សតិ យស្ស វា បន ចិត្តំ
 និរុជ្ជិស្សតិ ន ឧប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ
 ន និរុជ្ជតិ ។ យស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិ និរុជ្ជតិ
 តស្ស ចិត្តំ ន និរុជ្ជិស្សតិ ឧប្បជ្ជិស្សតិ យស្ស វា
 បន ចិត្តំ ន និរុជ្ជិស្សតិ ឧប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស ចិត្តំ
 ន ឧប្បជ្ជតិ និរុជ្ជតិ ។

(២) យស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ជំ
 យស្ស វា បន ចិត្តំ ឧប្បជ្ជំ តស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ ។
 យស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជំ
 យស្ស វា បន ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជំ តស្ស ចិត្តំ ន
 ឧប្បជ្ជតិ ។

អភិធម្មបិដក

យមកៈ បញ្ចមភាគ

សូមនមស្ការ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធសង្គនោះ ។

ចិត្តយមកៈ ទី ៨

បុគ្គលវារទ្ទេស

(១) ចិត្ត របស់បុគ្គលណា រមែងកើតឡើង រមែងមិនរលត់ ចិត្ត របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ នឹងមិនកើតឡើង ឬក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ នឹងមិនកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមែងកើតឡើង រមែងមិនរលត់ ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមែងមិនកើតឡើង តែងរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ នឹងកើតឡើង ឬក៏ ចិត្តរបស់ បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ នឹងកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមែង មិនកើតឡើង តែងរលត់ ។

(២) ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមែងកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាកើតឡើងហើយ ឬក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមែងកើតឡើង ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមែង មិនកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាមិនកើតឡើងហើយ ឬក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះ ថារមែងមិនកើតឡើង ។

អភិធម្មបទិកា យមកំ

(៣) យស្ស ចំនុំ និរុដ្ឋិត កស្ស ចំនុំ ឧប្បជ្ជនំ
 យស្ស វា បទ ចំនុំ ឧប្បជ្ជនំ កស្ស ចំនុំ និរុដ្ឋិត ។
 យស្ស ចំនុំ ន និរុដ្ឋិត កស្ស ចំនុំ ន ឧប្បជ្ជនំ យស្ស
 វា បទ ចំនុំ ន ឧប្បជ្ជនំ កស្ស ចំនុំ ន និរុដ្ឋិត ។

(៤) យស្ស ចំនុំ ឧប្បជ្ជិត កស្ស ចំនុំ ឧប្បជ្ជិត
 យស្ស វា បទ ចំនុំ ឧប្បជ្ជិត កស្ស ចំនុំ ឧប្បជ្ជិត ។
 យស្ស ចំនុំ ន ឧប្បជ្ជិត កស្ស ចំនុំ ន ឧប្បជ្ជិត
 យស្ស វា បទ ចំនុំ ន ឧប្បជ្ជិត កស្ស ចំនុំ ន
 ឧប្បជ្ជិត ។ យស្ស ចំនុំ ឧប្បជ្ជិត កស្ស ចំនុំ
 ឧប្បជ្ជិត្យតិ យស្ស វា បទ ចំនុំ ឧប្បជ្ជិត្យតិ កស្ស
 ចំនុំ ឧប្បជ្ជិត ។ យស្ស ចំនុំ ន ឧប្បជ្ជិត កស្ស ចំនុំ
 ន ឧប្បជ្ជិត្យតិ យស្ស វា បទ ចំនុំ ន ឧប្បជ្ជិត្យតិ
 កស្ស ចំនុំ ន ឧប្បជ្ជិត ។ យស្ស ចំនុំ ន ឧប្បជ្ជិត
 កស្ស ចំនុំ ឧប្បជ្ជិត្យតិ យស្ស វា បទ ចំនុំ
 ឧប្បជ្ជិត្យតិ កស្ស ចំនុំ ឧប្បជ្ជិត ។ យស្ស
 ចំនុំ ន ឧប្បជ្ជិត កស្ស ចំនុំ ន ឧប្បជ្ជិត្យតិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៣) ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមែងរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ
 ឈ្មោះថាភើតឡើងហើយ ឬក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា ភើតឡើងហើយ
 ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមែងរលត់ ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមែងមិនរលត់
 ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាមិនភើតឡើងហើយ ឬក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គល
 ណា មិនភើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមែងមិនរលត់ ។

(៤) ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមែងភើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ
 ឈ្មោះថាធ្លាប់ភើតឡើងហើយ ឬក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា ធ្លាប់ភើតឡើង
 ហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមែងភើតឡើង ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា
 រមែងមិនភើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាមិនធ្លាប់ភើតឡើង
 ហើយ ឬក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់ភើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់
 បុគ្គលនោះ មិនភើតឡើង ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមែងភើតឡើង ចិត្ត
 របស់បុគ្គលនោះ នឹងភើតឡើង ឬក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា នឹងភើតឡើង
 ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមែងភើតឡើង ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា មិនភើត
 ឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនភើតឡើង ឬក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា
 នឹងមិនភើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមែងមិនភើតឡើង ។ ចិត្ត
 របស់បុគ្គលណា ធ្លាប់ភើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះ
 ថានឹងភើតឡើង ឬក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា នឹងភើតឡើង ចិត្តរបស់
 បុគ្គលនោះ ធ្លាប់ភើតឡើងហើយ ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា មិន
 ធ្លាប់ភើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថានឹងមិនភើតឡើង

ဝိက္ခယမဂ ဗုဒ္ဓလင်္ကာဒေသ

ယဿ ဘ ဗဒ ဝိန္နံ ဂ ခုပ္ပဿိန္နန္တိ ဣဿ ဝိန္နံ
ဂ ခုပ္ပဿိန္တိ ။

(၄) ယဿ ဝိန္နံ ဝိက္ခိန္တိ ဣဿ ဝိန္နံ ဝိက္ခိန္တိ
ယဿ ဘ ဗဒ ဝိန္နံ ဝိက္ခိန္တိ ဣဿ ဝိန္နံ ဝိက္ခိန္တိ ။
ယဿ ဝိန္နံ ဂ ဝိက္ခိန္တိ ဣဿ ဝိန္နံ ဂ ဝိက္ခိန္တိ
ယဿ ဘ ဗဒ ဝိန္နံ ဂ ဝိက္ခိန္တိ ဣဿ ဝိန္နံ ဂ
ဝိက္ခိန္တိ ။ ယဿ ဝိန္နံ ဝိက္ခိန္တိ ဣဿ ဝိန္နံ
ဝိက္ခိန္တိ ယဿ ဘ ဗဒ ဝိန္နံ ဝိက္ခိန္တိ ဣဿ
ဝိန္နံ ဝိက္ခိန္တိ ။ ယဿ ဝိန္နံ ဂ ဝိက္ခိန္တိ ဣဿ
ဝိန္နံ ဂ ဝိက္ခိန္တိ ယဿ ဘ ဗဒ ဝိန္နံ ဂ
ဝိက္ခိန္တိ ဣဿ ဝိန္နံ ဂ ဝိက္ခိန္တိ ။ ယဿ ဝိန္နံ
ဝိက္ခိန္တိ ဣဿ ဝိန္နံ ဝိက္ခိန္တိ ယဿ ဘ ဗဒ ဝိန္နံ
ဝိက္ခိန္တိ ဣဿ ဝိန္နံ ဝိက္ခိန္တိ ။ ယဿ ဝိန္နံ ဂ
ဝိက္ခိန္တိ ဣဿ ဝိန္နံ ဂ ဝိက္ခိန္တိ ယဿ ဘ ဗဒ
ဝိန္နံ ဂ ဝိက္ခိန္တိ ဣဿ ဝိန္နံ ဂ ဝိက္ခိန္တိ ။

(၅) ယဿ ဝိန္နံ ခုပ္ပဿိန္တိ ဣဿ ဝိန္နံ
ဝိက္ခိန္တိ ယဿ ဘ ဗဒ ဝိန္နံ ဝိက္ခိန္တိ

ចិត្តយមកៈ បុគ្គលវិរុទ្ធសា

ប្តីក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា នឹងមិនកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ មិន
ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។

(៥) ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមែងរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ
ឈ្មោះថាធ្លាប់រលត់ហើយ ប្តីក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា ធ្លាប់រលត់ហើយ
ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមែងរលត់ ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមែងមិនរលត់
ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាមិនធ្លាប់រលត់ហើយ ប្តីក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គល
ណា មិនធ្លាប់រលត់ហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមែងមិនរលត់ ។ ចិត្ត
របស់បុគ្គលណា រមែងរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថានឹងរលត់
ប្តីក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមែងរលត់ ។
ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមែងមិនរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថានឹង
មិនរលត់ ប្តីក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ
រមែងមិនរលត់ ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា ធ្លាប់រលត់ហើយ ចិត្តរបស់
បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថានឹងរលត់ទៅ ប្តីក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា នឹងរលត់
ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ធ្លាប់រលត់ហើយ ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់
រលត់ហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថានឹងមិនរលត់ ប្តីក៏ ចិត្តរបស់
បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ មិនធ្លាប់រលត់ហើយ ។

(៦) ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមែងកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ
ឈ្មោះថាធ្លាប់រលត់ហើយ ប្តីក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា ធ្លាប់រលត់ហើយ

ਅਗੰਮਪ੍ਰਬੰਧਿਨੋ ਯਥਾ

ਭਾਸ਼ਾ ਚਿੰਤਾ ਭਾਸ਼ਾ ਚਿੰਤਾ ॥ ਯਸ੍ਚ ਚਿੰਤਾ ਨ ਭਾਸ਼ਾ ਚਿੰਤਾ
 ਭਾਸ਼ਾ ਚਿੰਤਾ ਨ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਯਸ੍ਚ ਨ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਨ
 ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਨ ਭਾਸ਼ਾ ਚਿੰਤਾ ॥ ਯਸ੍ਚ ਚਿੰਤਾ
 ਭਾਸ਼ਾ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਯਸ੍ਚ ਨ ਚਿੰਤਾ
 ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ॥ ਯਸ੍ਚ ਚਿੰਤਾ
 ਨ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਨ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਯਸ੍ਚ ਨ ਚਿੰਤਾ
 ਚਿੰਤਾ ਨ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਨ ਚਿੰਤਾ ॥
 ਯਸ੍ਚ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਯਸ੍ਚ
 ਨ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ॥ ਯਸ੍ਚ
 ਚਿੰਤਾ ਨ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਨ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਯਸ੍ਚ ਨ
 ਚਿੰਤਾ ਨ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਨ ਚਿੰਤਾ ॥

(੭) ਯਸ੍ਚ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਨ
 ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਯਸ੍ਚ ਨ ਚਿੰਤਾ ਨ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ
 ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ॥ ਯਸ੍ਚ ਚਿੰਤਾ ਨ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ
 ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਯਸ੍ਚ ਨ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਾ
 ਚਿੰਤਾ ਨ ਚਿੰਤਾ ॥

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមែងកើតឡើង ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា មិន
 កើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាមិនធ្លាប់រលត់ហើយ ឬក៏ ចិត្ត
 របស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់រលត់ហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមែងមិន
 កើតឡើង ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមែងកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គល
 នោះ ឈ្មោះថានឹងរលត់ ឬក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ចិត្ត
 របស់បុគ្គលនោះ រមែងកើតឡើង ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមែងមិន
 កើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថានឹងមិនរលត់ ឬក៏ ចិត្តរបស់
 បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមែងមិនកើតឡើង ។ ចិត្ត
 របស់បុគ្គលណា ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា
 នឹងរលត់ ឬក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ
 ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ
 ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថានឹងមិនរលត់ ឬក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា
 នឹងមិនរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។

(៧) ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមែងកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ
 ឈ្មោះថារមែងមិនរលត់ ឬក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមែងមិនរលត់ ចិត្ត
 របស់បុគ្គលនោះ រមែងកើតឡើង ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមែងមិនកើត
 ឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថារមែងរលត់ ឬក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គល
 ណា រមែងរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមែងមិនកើតឡើង ។

ဗိက္ခုနီယမဂေ ဗုဒ္ဓဝါကုဒ္ဓေ

(၉) ယဇ္ဇေ ဗိက္ခံ ဣပ္ပတ္တိဗ္ဗာဓိံ ဇာယဇ္ဇေ ဗိက္ခံ ဣပ္ပတ္တိံ
 ယဇ္ဇေ ဗာ ဗဝ ဗိက္ခံ ဣပ္ပတ္တိံ ဇာယဇ္ဇေ ဗိက္ခံ ဣပ္ပတ္တိဗ္ဗာဓိံ ဟ
 ယဇ္ဇေ ဗိက္ခံ ဝ ဣပ္ပတ္တိဗ္ဗာဓိံ ဇာယဇ္ဇေ ဗိက္ခံ ဝ ဣပ္ပတ္တိံ
 ယဇ္ဇေ ဗာ ဗဝ ဗိက္ခံ ဝ ဣပ္ပတ္တိံ ဇာယဇ္ဇေ ဗိက္ခံ ဝ
 ဣပ္ပတ္တိဗ္ဗာဓိံ ဟ

(၁၀) ယဇ္ဇေ ဗိက္ခံ ဝိက္ခိဗ္ဗာဓိံ ဇာယဇ္ဇေ ဗိက္ခံ ဣပ္ပတ္တိံ
 ယဇ္ဇေ ဗာ ဗဝ ဗိက္ခံ ဣပ္ပတ္တိံ ဇာယဇ္ဇေ ဗိက္ခံ ဝိက္ခိဗ္ဗာဓိံ ဟ
 ယဇ္ဇေ ဗိက္ခံ ဝ ဝိက္ခိဗ္ဗာဓိံ ဇာယဇ္ဇေ ဗိက္ခံ ဝ ဣပ္ပတ္တိံ
 ယဇ္ဇေ ဗာ ဗဝ ဗိက္ခံ ဝ ဣပ္ပတ္တိံ ဇာယဇ္ဇေ ဗိက္ခံ ဝ
 ဝိက္ခိဗ္ဗာဓိံ ဟ

(၁၁) ယဇ္ဇေ ဗိက္ခံ ဣပ္ပတ္တိံ ဇာယဇ္ဇေ ဗိက္ခံ ဣပ္ပတ္တိဇာ
 ယဇ္ဇေ ဗာ ဗဝ ဗိက္ခံ ဣပ္ပတ္တိဇာ ဇာယဇ္ဇေ ဗိက္ခံ ဣပ္ပတ္တိံ ဟ
 ယဇ္ဇေ ဗိက္ခံ ဣပ္ပတ္တိံ ဇာယဇ္ဇေ ဗိက္ခံ ဣပ္ပတ္တိဇာယဇ္ဇေ
 ဗာ ဗဝ ဗိက္ခံ ဣပ္ပတ္တိဇာယဇ္ဇေ ဇာယဇ္ဇေ ဗိက္ခံ ဣပ္ပတ္တိံ ဟ
 ယဇ္ဇေ ဗိက္ခံ ဝ ဣပ္ပတ္တိံ ဇာယဇ္ဇေ ဗိက္ခံ ဝ ဣပ္ပတ္တိဇာ
 ယဇ္ဇေ ဗာ ဗဝ ဗိက္ခံ ဝ ဣပ္ပတ္တိဇာ ဇာယဇ္ဇေ ဗိက္ခံ ဝ ဣပ္ပတ္တိံ ဟ

ចិត្តយមកៈ បុគ្គលវិរុទ្ធស

(៨) ចិត្តរបស់បុគ្គលណា កំពុងកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ
 ឈ្មោះថាកើតឡើងហើយ ឬក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ ចិត្ត
 របស់បុគ្គលនោះ កំពុងកើតឡើង ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា កាលមិន
 កើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាមិនកើតឡើងហើយ ឬក៏ ចិត្ត
 របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ កាលមិន
 កើតឡើងទេ ។

(៩) ចិត្តរបស់បុគ្គលណា កំពុងរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះ
 ថាកើតឡើងហើយ ឬក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ ចិត្ត
 របស់បុគ្គលនោះ ក៏កំពុងរលត់ ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា កាលមិនរលត់
 ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាមិនកើតឡើងហើយ ឬក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គល
 ណា មិនកើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ កាលមិនរលត់ ។

(១០) ចិត្តរបស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ
 ឈ្មោះថាធ្លាប់កើតឡើងហើយ ឬក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា ធ្លាប់កើតឡើង
 ហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ក៏កើតឡើងហើយ ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា
 កើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថានឹងកើតឡើង ឬក៏
 ចិត្តរបស់បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ក៏កើតឡើង
 ហើយ ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គល
 នោះ ឈ្មោះថាមិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ឬក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា មិន
 ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ក៏មិនកើតឡើងហើយ ។

အင်္ဂုလိက ယဇ်

ယဇ် ဝိဇ္ဇာ ဝ ခုပ္ပဋိ ဇနဇ် ဝိဇ္ဇာ ဝ ခုပ္ပဋိဇနဇ်
ယဇ် ဘ ဝ ဝိဇ္ဇာ ဝ ခုပ္ပဋိဇနဇ် ဇနဇ် ဝိဇ္ဇာ
ဝ ခုပ္ပဋိ ဟ

(၁၀) ယဇ် ဝိဇ္ဇာ ခုပ္ပဋိဇနဇ် ဝ ဝိဇ္ဇာ ဇနဇ်
ဝိဇ္ဇာ ခုပ္ပဋိ ဇနဇ် ဝိဇ္ဇာ ခုပ္ပဋိဇနဇ် ယဇ်
ဘ ဝ ဝိဇ္ဇာ ခုပ္ပဋိဇနဇ် ဝ ဝိဇ္ဇာ ဇနဇ် ဝိဇ္ဇာ
ခုပ္ပဋိ ဇနဇ် ဝိဇ္ဇာ ခုပ္ပဋိဇနဇ် ဟ ဇနဇ် ဝိဇ္ဇာ
ခုပ္ပဋိ ဇနဇ် ဝိဇ္ဇာ ခုပ္ပဋိဇနဇ် ဟ ယဇ် ဝိဇ္ဇာ
ဝ ခုပ္ပဋိဇနဇ် ဝ ဝိဇ္ဇာ ဇနဇ် ဝိဇ္ဇာ ဝ ခုပ္ပဋိ
ဇနဇ် ဝိဇ္ဇာ ဝ ခုပ္ပဋိဇနဇ် ယဇ် ဘ ဝ ဝိဇ္ဇာ
ဝ ခုပ္ပဋိဇနဇ် ဝ ဝိဇ္ဇာ ဇနဇ် ဝိဇ္ဇာ ဝ ခုပ္ပဋိ
ဇနဇ် ဝိဇ္ဇာ ဝ ခုပ္ပဋိဇနဇ် ဟ

(၁၁) ခုပ္ပဋိ ခုပ္ပဋိဇနဇ် ခုပ္ပဋိဇနဇ် ခုပ္ပဋိ ဟ
ဝ ခုပ္ပဋိ ဝ ခုပ္ပဋိဇနဇ် ဝ ခုပ္ပဋိဇနဇ် ဝ
ခုပ္ပဋိ ဟ

(၁၂) ဝိဇ္ဇာ ဝိဇ္ဇာဇနဇ် ဝိဇ္ဇာဇနဇ် ဝိဇ္ဇာ ဟ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ចិត្តរបស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះ
ថានឹងមិនកើតឡើង ឬក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា នឹងមិនកើតឡើង ចិត្ត
របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងហើយ ។

(១១) ចិត្តរបស់បុគ្គលណា ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គល
នោះ ឈ្មោះថាកើតឡើងហើយ ក៏មិនមែន ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ នឹង
កើតឡើង ឬក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គល
នោះ កើតឡើងហើយ ក៏មិនមែន ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ធ្លាប់កើតឡើង
ហើយ ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ដែលកើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គល
នោះ ឈ្មោះថាធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់
កើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាមិនកើតឡើងហើយ ក៏
មិនមែន ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ ឬក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គល
ណា នឹងមិនកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក៏មិន
មែន ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។

(១២) ចិត្ត កើតឡើងហើយ (ក៏មាន) កំពុងកើតឡើង (ក៏មាន)
ចិត្ត កំពុងកើតឡើង (ក៏មាន) កើតឡើងហើយ (ក៏មាន) ។ ចិត្ត មិន
កើតឡើងហើយ (ក៏មាន) កាលមិនកើតឡើង (ក៏មាន) ចិត្ត កាលមិន
កើតឡើង (ក៏មាន) មិនកើតឡើងហើយ (ក៏មាន) ។

(១៣) ចិត្ត រលត់ហើយ (ក៏មាន) កំពុងរលត់ (ក៏
មាន) ចិត្ត កំពុងរលត់ (ក៏មាន) រលត់ហើយ (ក៏មាន) ។

ចំក្កយមកេ ធម្មវិវរុទ្ធសោ

ន និរុទ្ធិំ ន និរុជ្ឈមាទំ ន និរុជ្ឈមាទំ ន និរុទ្ធិំ ។

(១៤) យស្ស ចំតំ ឧប្បជ្ឈមាទំ ខណំ ខណំ
 វីតិក្កនំ អតិក្កនកាលំ និរុជ្ឈមាទំ ខណំ ខណំ
 វីតិក្កនំ អតិក្កនកាលំ តស្ស ចំតំ យស្ស វា បន
 ចំតំ និរុជ្ឈមាទំ ខណំ ខណំ វីតិក្កនំ អតិក្កនកាលំ
 ខណំ ខណំ វីតិក្កនំ អតិក្កនកាលំ តស្ស ចំតំ ។
 យស្ស ចំតំ ន ឧប្បជ្ឈមាទំ ខណំ ខណំ វីតិក្កនំ
 អតិក្កនកាលំ ន និរុជ្ឈមាទំ ខណំ ខណំ វីតិក្កនំ
 អតិក្កនកាលំ តស្ស ចំតំ យស្ស វា បន ចំតំ
 ន និរុជ្ឈមាទំ ខណំ ខណំ វីតិក្កនំ អតិក្កនកាលំ
 ន ឧប្បជ្ឈមាទំ ខណំ ខណំ វីតិក្កនំ អតិក្កនកាលំ
 តស្ស ចំតំ ។

ធម្មវិវរុទ្ធសោ

(១៥) យំ ចំតំ ឧប្បជ្ឈិតំ ន និរុជ្ឈិតំ
 តំ ចំតំ និរុជ្ឈិត្ថិតំ ន ឧប្បជ្ឈិត្ថិតំ យំ វា
 បន ចំតំ និរុជ្ឈិត្ថិតំ ន ឧប្បជ្ឈិត្ថិតំ តំ ចំតំ

ចិត្តយោគៈ ធម្មវិរុទ្ធស

ចិត្ត មិនរលត់ហើយ (ក៏មាន) កាលមិនរលត់ (ក៏មាន) ចិត្ត កាលមិន
រលត់ (ក៏មាន) មិនរលត់ហើយ (ក៏មាន) ។

[១៤] ចិត្តរបស់បុគ្គលណា កាលកើតឡើង ជាចិត្តកន្លងនូវ
ខណៈទាំងពួង(១) ឈ្មោះថាមានកាលកន្លងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ
កាលនឹងរលត់ ជាចិត្តកន្លងនូវខណៈទាំងពួង(២) ឈ្មោះថាមានកាលកន្លង
ហើយ ឬក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា កាលនឹងរលត់ ជាចិត្តកន្លងនូវខណៈ
ទាំងពួង ឈ្មោះថាមានកាលកន្លងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ជាចិត្ត
កន្លងនូវខណៈទាំងពួង ឈ្មោះថាមានកាលកន្លងហើយ ។ ចិត្តរបស់
បុគ្គលណា កាលមិនទាន់កើតឡើង ជាចិត្តកន្លងនូវខណៈទាំងពួង
ឈ្មោះថាមានកាលកន្លងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ កាលមិនទាន់រលត់
ជាចិត្តកន្លងនូវខណៈទាំងពួង ឈ្មោះថាមានកាលកន្លងហើយ ឬក៏ ចិត្ត
របស់បុគ្គលណា កាលមិនទាន់រលត់ ជាចិត្តកន្លងនូវខណៈទាំងពួង
ឈ្មោះថាមានកាលកន្លងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ កាលមិនទាន់កើត
ឡើង ជាចិត្តកន្លងនូវខណៈទាំងពួង ឈ្មោះថាមានកាលកន្លងហើយ ។

ធម្មវិរុទ្ធស

[១៥] ចិត្តណា រមែងកើតឡើង មិនរលត់ ចិត្តនោះ នឹងរលត់
នឹងមិនកើតឡើង ឬក៏ ចិត្តណា នឹងរលត់ នឹងមិនកើតឡើង ចិត្តនោះ

១ បានដល់ឧប្បទានចូលៈ ។ ២ បានដល់និរោធចូលៈ ។ អដ្ឋកថា ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

ឧប្បជ្ជតំ ន និរុជ្ជតំ ។ យំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតំ និរុជ្ជតំ
តំ ចិត្តំ ន និរុជ្ជស្សតំ ឧប្បជ្ជស្សតំ យំ វា បន ចិត្តំ
ន និរុជ្ជស្សតំ ឧប្បជ្ជស្សតំ តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតំ
និរុជ្ជតំ ។

(១៦) យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតំ តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជំ យំ
វា បន ចិត្តំ ឧប្បជ្ជំ តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតំ ។ យំ ចិត្តំ
ន ឧប្បជ្ជតំ តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជំ យំ វា បន ចិត្តំ ន
ឧប្បជ្ជំ តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតំ ។

(១៧) យំ ចិត្តំ និរុជ្ជតំ តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជំ យំ
វា បន ចិត្តំ ឧប្បជ្ជំ តំ ចិត្តំ និរុជ្ជតំ ។ យំ ចិត្តំ ន
និរុជ្ជតំ តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជំ យំ វា បន ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជំ
តំ ចិត្តំ និរុជ្ជតំ ។

(១៨) យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតំ តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិត្តំ យំ វា
បន ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិត្តំ តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតំ ។ យំ ចិត្តំ ន ឧប្ប-
ជ្ជតំ តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិត្តំ យំ វា បន ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិត្តំ
តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតំ ។ យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតំ តំ ចិត្តំ ឧប្ប-
ជ្ជស្សតំ យំ វា បន ចិត្តំ ឧប្បជ្ជស្សតំ តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតំ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

វែមនីកើតឡើង វែមនីមិនរលត់ ។ ចិត្តណា វែមនីកើតឡើង តែនិរលត់
ចិត្តនោះ នឹងមិនរលត់ នឹងកើតឡើង ឬក៏ ចិត្តណា នឹងមិនរលត់ នឹង
កើតឡើង ចិត្តនោះ វែមនីមិនកើតឡើង វែមនីរលត់ ។

(១៦) ចិត្តណា វែមនីកើតឡើង ចិត្តនោះ ឈ្នោះថាកើតឡើង
ហើយ ឬក៏ ចិត្តណា កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ ឈ្នោះថាវែមនីកើត
ឡើង ។ ចិត្តណា វែមនីមិនកើតឡើង ចិត្តនោះ ឈ្នោះថាមិនកើតឡើង
ហើយ ឬក៏ ចិត្តណា មិនកើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ ឈ្នោះថាវែមនីមិន
កើតឡើង ។

(១៧) ចិត្តណា រលត់ ចិត្តនោះ ឈ្នោះថាកើតឡើងហើយ ឬក៏
ចិត្តណា កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ វែមនីរលត់ ។ ចិត្តណា វែមនី
មិនរលត់ ចិត្តនោះ ឈ្នោះថាមិនកើតឡើងហើយ ឬក៏ ចិត្តណា ដែល
មិនកើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ ឈ្នោះថា វែមនីមិនរលត់ ។

(១៨) ចិត្តណា វែមនីកើតឡើង ចិត្តនោះ ឈ្នោះថាធ្លាប់កើតឡើង
ហើយ ឬក៏ ចិត្តណា ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ វែមនីកើតឡើង ។
ចិត្តណា វែមនីមិនកើតឡើង ចិត្តនោះ ឈ្នោះថាមិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ
ឬក៏ ចិត្តណា មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ ឈ្នោះថាវែមនីមិនកើត
ឡើង ។ ចិត្តណា វែមនីកើតឡើង ចិត្តនោះ ឈ្នោះថានឹងកើតឡើង
ឬក៏ ចិត្តណា នឹងកើតឡើង ចិត្តនោះ ឈ្នោះថាវែមនីកើតឡើង ។

ចិត្តយមកៈ ធម្មវារុទ្ធស

ចិត្តណា វមែនមិនកើតឡើង ចិត្តនោះ ឈ្មោះថានឹងមិនកើតឡើង ឬក៏ ចិត្ត
ណា នឹងមិនកើតឡើង ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាវមែនមិនកើតឡើង ។ ចិត្ត
ណា ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថានឹងកើតឡើង ឬក៏ ចិត្ត
ណា នឹងកើតឡើង ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។ ចិត្តណា
មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថានឹងមិនកើតឡើង ឬក៏ ចិត្ត
ណា នឹងមិនកើតឡើង ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាមិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។

(១៧) ចិត្តណា វមែនរលត់ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាធ្លាប់រលត់ហើយ
ឬក៏ ចិត្តណា ធ្លាប់រលត់ហើយ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាវមែនរលត់ ។ ចិត្ត
ណា វមែនមិនរលត់ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាមិនធ្លាប់រលត់ហើយ ឬក៏ ចិត្ត
ណា មិនធ្លាប់រលត់ហើយ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាវមែនមិនរលត់ ។ ចិត្ត
ណា វមែនរលត់ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថានឹងរលត់ ឬក៏ ចិត្តណា នឹងរលត់
ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាវមែនរលត់ ។ ចិត្តណា វមែនមិនរលត់ ចិត្តនោះ
ឈ្មោះថានឹងមិនរលត់ ឬក៏ ចិត្តណា នឹងមិនរលត់ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថា
វមែនមិនរលត់ ។ ចិត្តណា ធ្លាប់រលត់ហើយ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថានឹង
រលត់ ឬក៏ ចិត្តណា នឹងរលត់ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាធ្លាប់រលត់ហើយ ។
ចិត្តណា មិនធ្លាប់រលត់ហើយ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថានឹងមិនរលត់ ឬក៏ ចិត្ត
ណា នឹងមិនរលត់ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាមិនធ្លាប់រលត់ហើយ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

[២០] ចិត្តណា វមែនកើតឡើង ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាធ្លាប់រលត់ ហើយ ឬក៏ ចិត្តណា ធ្លាប់រលត់ហើយ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាវមែនកើត ឡើង ។ ចិត្តណា វមែនមិនកើតឡើង ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាមិនធ្លាប់រលត់ ហើយ ឬក៏ ចិត្តណា មិនធ្លាប់រលត់ហើយ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាវមែន មិនកើតឡើង ។ ចិត្តណា វមែនកើតឡើង ចិត្តនោះ ឈ្មោះថានឹង រលត់ ឬក៏ ចិត្តណា នឹងរលត់ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាវមែនកើតឡើង ។ ចិត្តណា វមែនមិនកើតឡើង ចិត្តនោះ ឈ្មោះថានឹងមិនរលត់ ឬក៏ ចិត្ត ណា នឹងមិនរលត់ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាវមែនមិនកើតឡើង ។ ចិត្តណា ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថានឹងរលត់ ឬក៏ ចិត្តណា នឹង រលត់ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។ ចិត្តណា មិនធ្លាប់ កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថានឹងមិនរលត់ ឬក៏ ចិត្តណា នឹង មិនរលត់ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាមិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។

[២១] ចិត្តណា វមែនកើតឡើង ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាមិនរលត់ ឬក៏ ចិត្តណា វមែនមិនរលត់ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាវមែនកើតឡើង ។ ចិត្ត ណា វមែនមិនកើតឡើង ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាវមែនរលត់ ឬក៏ ចិត្តណា វមែនរលត់ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាវមែនមិនកើតឡើង ។

[២២] ចិត្តណា កំពុងកើតឡើង ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាកើតឡើងហើយ ឬក៏ ចិត្តណា កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាកំពុងកើតឡើង ។

ဝိက္ခယမဂေ ဓမ္မကုဒ္ဒေဟေ

ယံ ဗိက္ခံ ဝ ခုပ္ပဋ္ဌိဗ္ဗာဏံ နံ ဗိက္ခံ ဝ ခုပ္ပဋ္ဌိ ယံ ဘ
ဗဝ ဗိက္ခံ ဝ ခုပ္ပဋ္ဌိ နံ ဗိက္ခံ ဝ ခုပ္ပဋ္ဌိဗ္ဗာဏံ ျ

(၂၃) ယံ ဗိက္ခံ ဝိက္ခဋ္ဌိဗ္ဗာဏံ နံ ဗိက္ခံ ခုပ္ပဋ္ဌိ
ယံ ဘ ဗဝ ဗိက္ခံ ခုပ္ပဋ္ဌိ နံ ဗိက္ခံ ဝိက္ခဋ္ဌိဗ္ဗာဏံ ျ
ယံ ဗိက္ခံ ဝ ဝိက္ခဋ္ဌိဗ္ဗာဏံ နံ ဗိက္ခံ ဝ ခုပ္ပဋ္ဌိ ယံ ဘ
ဗဝ ဗိက္ခံ ဝ ခုပ္ပဋ္ဌိ နံ ဗိက္ခံ ဝ ဝိက္ခဋ္ဌိဗ္ဗာဏံ ျ

(၂၄) ယံ ဗိက္ခံ ခုပ္ပဋ္ဌိ နံ ဗိက္ခံ ခုပ္ပဋ္ဌိန္ဒြ ယံ
ဘ ဗဝ ဗိက္ခံ ခုပ္ပဋ္ဌိန္ဒြ နံ ဗိက္ခံ ခုပ္ပဋ္ဌိ ျ ယံ
ဗိက္ခံ ခုပ္ပဋ္ဌိ နံ ဗိက္ခံ ခုပ္ပဋ္ဌိန္ဒြ ယံ ဘ ဗဝ
ဗိက္ခံ ခုပ္ပဋ္ဌိန္ဒြ နံ ဗိက္ခံ ခုပ္ပဋ္ဌိ ျ ယံ ဗိက္ခံ ဝ
ခုပ္ပဋ္ဌိ နံ ဗိက္ခံ ဝ ခုပ္ပဋ္ဌိန္ဒြ ယံ ဘ ဗဝ ဗိက္ခံ
ဝ ခုပ္ပဋ္ဌိန္ဒြ နံ ဗိက္ခံ ဝ ခုပ္ပဋ္ဌိ ျ ယံ ဗိက္ခံ ဝ
ခုပ္ပဋ္ဌိ နံ ဗိက္ခံ ဝ ခုပ္ပဋ္ဌိန္ဒြ ယံ ဘ ဗဝ ဗိက္ခံ
ဝ ခုပ္ပဋ္ဌိန္ဒြ နံ ဗိက္ခံ ဝ ခုပ္ပဋ္ဌိ ျ

(၂၅) ယံ ဗိက္ခံ ခုပ္ပဋ္ဌိန္ဒြ ဂေ ဗ နံ ဗိက္ခံ
ခုပ္ပဋ္ဌိ နံ ဗိက္ခံ ခုပ္ပဋ္ဌိန္ဒြ ယံ ဘ ဗဝ ဗိက္ခံ
ခုပ္ပဋ္ဌိန္ဒြ ဂေ ဗ နံ ဗိက္ခံ ခုပ္ပဋ္ဌိ နံ ဗိက္ခံ
ခုပ္ပဋ္ဌိန္ဒြ ျ ယံ ဗိက္ခံ ဝ ခုပ္ပဋ္ဌိန္ဒြ ဂေ ဗ နံ
ဗိက္ခံ ဝ ခုပ္ပဋ္ဌိ နံ ဗိက္ခံ ဝ ခုပ္ပဋ္ဌိန္ဒြ

ចិត្តយមកៈ ធម្មវារុទ្ទេស

ចិត្តណា កាលមិនកើតឡើង ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាមិនកើតឡើងហើយ ឬក៏
ចិត្តណា មិនកើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាកាលមិនកើតឡើង ។

(២៣) ចិត្តណា កំពុងរលត់ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាកើតឡើងហើយ
ឬក៏ ចិត្តណា កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាកំពុងរលត់ ។
ចិត្តណា កាលមិនរលត់ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាមិនកើតឡើងហើយ ឬក៏
ចិត្តណា មិនកើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាកាលមិនរលត់ ។

(២៤) ចិត្តណា កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាធ្លាប់កើតឡើង
ហើយ ឬក៏ ចិត្តណា ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាកើតឡើង
ហើយ ។ ចិត្តណា កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថានឹងកើតឡើង ឬក៏
ចិត្តណា នឹងកើតឡើង ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាកើតឡើងហើយ ។ ចិត្តណា
មិនកើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាមិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ឬក៏ ចិត្ត
ណា មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាមិនកើតឡើងហើយ ។
ចិត្តណា មិនកើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថានឹងមិនកើតឡើង ឬក៏
ចិត្តណា នឹងមិនកើតឡើង ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាមិនកើតឡើងហើយ ។

(២៥) ចិត្តណា ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាកើត
ឡើងហើយ ក៏មិនមែន គឺចិត្តនោះ នឹងកើតឡើង ឬក៏ ចិត្តណា នឹង
កើតឡើង ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាកើតឡើងហើយ ក៏មិនមែន គឺចិត្តនោះ
ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។ ចិត្តណា មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ
ឈ្មោះថាមិនកើតឡើងហើយ ក៏មិនមែន គឺចិត្តនោះ នឹងមិនកើតឡើង

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

យំ វា បន ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ឃោ ច នំ ចិត្តំ
ន ឧប្បជ្ឈំ នំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈិតុ ។

(២៥) ឧប្បជ្ឈំ ឧប្បជ្ឈមាធំ ឧប្បជ្ឈមាធំ ឧប្បជ្ឈំ ។

ន ឧប្បជ្ឈំ ន ឧប្បជ្ឈមាធំ ន ឧប្បជ្ឈមាធំ ន ឧប្បជ្ឈំ ។

(២៧) និរុទ្ធិំ និរុទ្ធិមាធំ និរុទ្ធិមាធំ និរុទ្ធិំ ។

ន និរុទ្ធិំ ន និរុទ្ធិមាធំ ន និរុទ្ធិមាធំ ន និរុទ្ធិំ ។

(២៨) យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈមាធំ ខណំ ខណំ វីតិក្កន្តំ

អតិក្កន្តកាលំ និរុទ្ធិមាធំ ខណំ ខណំ វីតិក្កន្តំ អតិ-

ក្កន្តកាលំ នំ ចិត្តំ យំ វា បន ចិត្តំ និរុទ្ធិមាធំ ខណំ

ខណំ វីតិក្កន្តំ អតិក្កន្តកាលំ ឧប្បជ្ឈមាធំ ខណំ

ខណំ វីតិក្កន្តំ អតិក្កន្តកាលំ នំ ចិត្តំ ។ យំ ចិត្តំ ន

ឧប្បជ្ឈមាធំ ខណំ ខណំ វីតិក្កន្តំ អតិក្កន្តកាលំ ន

និរុទ្ធិមាធំ ខណំ ខណំ វីតិក្កន្តំ អតិក្កន្តកាលំ នំ

ចិត្តំ យំ វា បន ចិត្តំ ន និរុទ្ធិមាធំ ខណំ ខណំ វីតិក្កន្តំ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ឬក៏ ចិត្តណា ខឹងមិនកើតឡើង ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាមិនកើតឡើងហើយ
ក៏មិនមែន គឺចិត្តនោះ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។

[២៦] ចិត្ត កើតឡើងហើយ (ក៏មាន) កំពុងកើតឡើង (ក៏មាន)
ចិត្ត កំពុងកើតឡើង (ក៏មាន) កើតឡើងហើយ (ក៏មាន) ។ ចិត្ត មិន
កើតឡើងហើយ (ក៏មាន) កាលមិនកើតឡើង (ក៏មាន) ចិត្ត កាល
មិនកើតឡើង (ក៏មាន) មិនកើតឡើងហើយ (ក៏មាន) ។

[២៧] ចិត្ត រលត់ហើយ (ក៏មាន) កំពុងរលត់ (ក៏មាន)
ចិត្ត កំពុងរលត់ (ក៏មាន) រលត់ហើយ (ក៏មាន) ។ ចិត្ត មិន
រលត់ហើយ (ក៏មាន) កាលមិនរលត់ (ក៏មាន) ចិត្ត កាលមិន
រលត់ (ក៏មាន) មិនរលត់ហើយ (ក៏មាន) ។

[២៨] ចិត្តណា កំពុងកើតឡើង ជាចិត្តកន្លងនូវខណៈទាំង
ពួង ឈ្មោះថាមានកាលកន្លងហើយ ចិត្តនោះ កំពុងរលត់ ជាចិត្ត
កន្លងនូវខណៈទាំងពួង ឈ្មោះថាមានកាលកន្លងហើយ ឬក៏ ចិត្តណា
កំពុងរលត់ ជាចិត្តកន្លងនូវខណៈទាំងពួង ឈ្មោះថាមានកាលកន្លង
ហើយ ចិត្តនោះ កំពុងកើតឡើង ជាចិត្តកន្លងនូវខណៈទាំងពួង
ឈ្មោះថាមានកាលកន្លងហើយ ។ ចិត្តណា កាលមិនកើតឡើង ជាចិត្ត
កន្លងនូវខណៈទាំងពួង ឈ្មោះថាមានកាលកន្លងហើយ ចិត្តនោះ កាល
មិនរលត់ ជាចិត្តកន្លងនូវខណៈទាំងពួង ឈ្មោះថាមានកាលកន្លង
ហើយ ឬក៏ ចិត្តណា កាលមិនរលត់ ជាចិត្តកន្លងនូវខណៈទាំងពួង

បិណ្ឌយមកេ បុគ្គលធម្មវិវទ្ទេសោ

អតិក្កន្ធកាលំ ន ឧប្បជ្ឈមាជំ ខណំ ខណំ វតិក្កន្ធិ
អតិក្កន្ធកាលំ តំ ចិត្តំ ។

បុគ្គលធម្មវិវទ្ទេសោ

(២៧) យស្ស យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈតិ ន និរុជ្ឈតិ តស្ស
តំ ចិត្តំ និរុជ្ឈិស្សតិ ន ឧប្បជ្ឈិស្សតិ យស្ស វា បន យំ
ចិត្តំ និរុជ្ឈិស្សតិ ន ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈតិ
ន និរុជ្ឈតិ ។ យស្ស យំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈតិ និរុជ្ឈតិ
តស្ស តំ ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ យស្ស
វា បន យំ ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស
តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈតិ និរុជ្ឈតិ ។

(៣០) យស្ស យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស តំ ចិត្តំ
ឧប្បជ្ឈំ យស្ស វា បន យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈំ តស្ស តំ ចិត្តំ
ឧប្បជ្ឈតិ ។ យស្ស យំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស តំ ចិត្តំ
ឧប្បជ្ឈតិ ។ យស្ស យំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈំ យស្ស វា បន យំ ចិត្តំ ន
ឧប្បជ្ឈំ តស្ស តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈតិ ។

ចិត្តយមកៈ បុគ្គលធម្មវរុទ្ធស

ឈ្មោះថាមានកាលកន្លងហើយ ចិត្តនោះ កាលមិនកើតឡើង ជាចិត្ត
កន្លងនូវខណៈទាំងពួង ឈ្មោះថាមានកាលកន្លងហើយ ។

បុគ្គលធម្មវរុទ្ធស

(២៧) ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រមែងកើតឡើង រមែងមិន
រលត់ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថានឹងរលត់ នឹងមិនកើត
ឡើង ឬក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ នឹងមិនកើតឡើង ចិត្ត
នោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថារមែងកើតឡើង រមែងមិនរលត់ ។
ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រមែងមិនកើតឡើង រមែងរលត់ ចិត្តនោះ
របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថានឹងមិនរលត់ នឹងកើតឡើង ឬក៏ ចិត្តណា
របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ នឹងកើតឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គល
នោះ ឈ្មោះថារមែងមិនកើតឡើង រមែងរលត់ ។

(៣០) ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រមែងកើតឡើង ចិត្តនោះ
របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាកើតឡើងហើយ ឬក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គល
ណា កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថារមែងកើត
ឡើង ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រមែងមិនកើតឡើង ចិត្តនោះ របស់
បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថារមែងកើតឡើង ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា
រមែងមិនកើតឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាមិនកើតឡើង
ហើយ ឬក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ
របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថារមែងមិនកើតឡើង ។

အင်္ဂုဏ်သတ္တဝါ ယထာ

[၈၀] ယန္တု ယံ ဗြဟ္မံ သိက္ခိန္ဒြိယန္တု ဓန္တု ဗြဟ္မံ
 ဣပ္ပညိန္ဒြိယန္တု ဂ ဗလ ယံ ဗြဟ္မံ ဣပ္ပညိန္ဒြိယန္တု ဓန္တု
 ဗြဟ္မံ သိက္ခိန္ဒြိယန္တု ဣ ယန္တု ယံ ဗြဟ္မံ ဝ သိက္ခိန္ဒြိယန္တု ဓန္တု
 ဓံ ဗြဟ္မံ ဝ ဣပ္ပညိန္ဒြိယန္တု ဂ ဗလ ယံ ဗြဟ္မံ ဝ
 ဣပ္ပညိန္ဒြိယန္တု ဓန္တု ဗြဟ္မံ ဝ သိက္ခိန္ဒြိယန္တု ဣ

[၈၁] ယန္တု ယံ ဗြဟ္မံ ဣပ္ပညိန္ဒြိယန္တု ဓန္တု ဗြဟ္မံ
 ဣပ္ပညိန္ဒြိယန္တု ဂ ဗလ ယံ ဗြဟ္မံ ဣပ္ပညိန္ဒြိယန္တု ဓန္တု ဗြဟ္မံ
 ဣပ္ပညိန္ဒြိယန္တု ဣ ယန္တု ယံ ဗြဟ္မံ ဝ ဣပ္ပညိန္ဒြိယန္တု ဓန္တု ဗြဟ္မံ ဝ
 ဣပ္ပညိန္ဒြိယန္တု ဂ ဗလ ယံ ဗြဟ္မံ ဝ ဣပ္ပညိန္ဒြိယန္တု ဓန္တု
 ဓံ ဗြဟ္မံ ဝ ဣပ္ပညိန္ဒြိယန္တု ဣ ယန္တု ယံ ဗြဟ္မံ ဣပ္ပညိန္ဒြိယန္တု
 ဓန္တု ဗြဟ္မံ ဣပ္ပညိန္ဒြိယန္တု ယန္တု ဂ ဗလ ယံ
 ဗြဟ္မံ ဣပ္ပညိန္ဒြိယန္တု ဓန္တု ဗြဟ္မံ ဣပ္ပညိန္ဒြိယန္တု ဣ ယန္တု
 ယံ ဗြဟ္မံ ဝ ဣပ္ပညိန္ဒြိယန္တု ဓန္တု ဗြဟ္မံ ဝ ဣပ္ပညိန္ဒြိယန္တု

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៣១) ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រមែងរលត់ ចិត្តនោះ របស់
 បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាកើតឡើងហើយ ឬក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា
 កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថារមែងរលត់ ។
 ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រមែងមិនរលត់ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ
 ឈ្មោះថាមិនកើតឡើងហើយ ឬក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា មិនកើត
 ឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថារមែងមិនរលត់ ។

(៣២) ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រមែងកើតឡើង ចិត្តនោះ
 របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាធ្លាប់កើតឡើងហើយ ឬក៏ ចិត្តណា របស់
 បុគ្គលណា ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា
 រមែងកើតឡើង ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រមែងមិនកើតឡើង ចិត្ត
 នោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាមិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ឬក៏ ចិត្តណា
 របស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ
 ឈ្មោះថារមែងមិនកើតឡើង ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រមែង
 កើតឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថានឹងកើតឡើង ឬក៏
 ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ
 ឈ្មោះថា រមែងកើតឡើង ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រមែង
 មិនកើតឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថានឹងមិនកើតឡើង

ပိတုယမကေ ပုဂ္ဂလံသုဒ္ဓါနုပုဂ္ဂလံ

ယန္တု ဣ ပဒ ယံ ဝိန္ဒိ ဇ ခုပ္ပဉ္စိန္ဒိန္ဒိန္ဒိ ဇန္တု
 ဇိ ဝိန္ဒိ ဇ ခုပ္ပဉ္စိန္ဒိန္ဒိ ၅ ယန္တု ယံ ဝိန္ဒိ ခုပ္ပဉ္စိန္ဒိ
 ဇန္တု ဇိ ဝိန္ဒိ ခုပ္ပဉ္စိန္ဒိန္ဒိ ယန္တု ဣ ပဒ ယံ
 ဝိန္ဒိ ခုပ္ပဉ္စိန္ဒိန္ဒိ ဇန္တု ဇိ ဝိန္ဒိ ခုပ္ပဉ္စိန္ဒိ ၅ ယန္တု
 ယံ ဝိန္ဒိ ဇ ခုပ္ပဉ္စိန္ဒိ ဇန္တု ဇိ ဝိန္ဒိ ဇ ခုပ္ပဉ္စိန္ဒိ
 ယန္တု ဣ ပဒ ယံ ဝိန္ဒိ ဇ ခုပ္ပဉ္စိန္ဒိန္ဒိ ဇန္တု ဇိ
 ဝိန္ဒိ ဇ ခုပ္ပဉ္စိန္ဒိ ၅

(၈ ၈) ယန္တု ယံ ဝိန္ဒိ ဝိန္ဒိန္ဒိ ဇန္တု ဇိ ဝိန္ဒိ
 ဝိန္ဒိန္ဒိ ယန္တု ဣ ပဒ ယံ ဝိန္ဒိ ဝိန္ဒိန္ဒိ ဇန္တု
 ဇိ ဝိန္ဒိ ဝိန္ဒိန္ဒိ ၅ ယန္တု ယံ ဝိန္ဒိ ဇ ဝိန္ဒိန္ဒိ ဇန္တု
 ဇိ ဝိန္ဒိ ဇ ဝိန္ဒိန္ဒိ ယန္တု ဣ ပဒ ယံ ဝိန္ဒိ ဇ
 ဝိန္ဒိန္ဒိ ဇန္တု ဇိ ဝိန္ဒိ ဇ ဝိန္ဒိန္ဒိ ၅ ယန္တု ယံ
 ဝိန္ဒိ ဝိန္ဒိန္ဒိ ဇန္တု ဇိ ဝိန္ဒိ ဝိန္ဒိန္ဒိ ယန္တု ဣ
 ပဒ ယံ ဝိန္ဒိ ဝိန္ဒိန္ဒိ ဇန္တု ဇိ ဝိန္ဒိ ဝိန္ဒိန္ဒိ ၅
 ယန္တု ယံ ဝိန္ဒိ ဇ ဝိန္ဒိန္ဒိ ဇန္တု ဇိ ဝိန္ဒိ ဇ
 ဝိန္ဒိန္ဒိ ယန္တု ဣ ပဒ ယံ ဝိန္ဒိ ဇ ဝိန္ဒိန္ဒိ

ចិត្តយមកៈ បុគ្គលធម្មវិរុទ្ធស

ប្តីក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងមិនកើតឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គល
 នោះ ឈ្មោះថាវែមនីមិនកើតឡើង ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា ធ្លាប់
 កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថានឹងកើតឡើង
 ប្តីក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គល
 នោះ ឈ្មោះថាធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា មិន
 ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថានឹងមិនកើត
 ឡើង ប្តីក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងមិនកើតឡើង ចិត្តនោះ
 របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាមិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។

(៣៣) ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា វែមនីរលត់ ចិត្តនោះ របស់
 បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាធ្លាប់រលត់ហើយ ប្តីក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា
 ធ្លាប់រលត់ហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាវែមនីរលត់ ។
 ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា វែមនីមិនរលត់ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ
 ឈ្មោះថាមិនធ្លាប់រលត់ហើយ ប្តីក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់
 រលត់ហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា វែមនីមិនរលត់ ។
 ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា វែមនីរលត់ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ
 ឈ្មោះថានឹងរលត់ ប្តីក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ចិត្ត
 នោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាវែមនីរលត់ ។ ចិត្តណា របស់
 បុគ្គលណា វែមនីមិនរលត់ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះ
 ថានឹងមិនរលត់ ប្តីក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាវែមនីមិនរលត់ ។ ចិត្តណា
 របស់បុគ្គលណា ធ្លាប់រលត់ហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា
 នឹងរលត់ ឬក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ចិត្តនោះ របស់
 បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាធ្លាប់រលត់ហើយ ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា
 មិនធ្លាប់រលត់ហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថានឹងមិនរលត់
 ឬក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គល
 នោះ ឈ្មោះថាមិនធ្លាប់រលត់ហើយ ។

(៣៤) ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា វែមនីកើតឡើង ចិត្តនោះ របស់
 បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាធ្លាប់រលត់ហើយ ឬក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា
 ធ្លាប់រលត់ហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាវែមនីកើតឡើង ។
 ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា វែមនីមិនកើតឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ
 ឈ្មោះថាមិនធ្លាប់រលត់ហើយ ឬក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់
 រលត់ហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាវែមនីមិនកើតឡើង ។
 ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា វែមនីកើតឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ
 ឈ្មោះថានឹងរលត់ ឬក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ចិត្តនោះ
 របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាវែមនីកើតឡើង ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គល
 ណា វែមនីមិនកើតឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថានឹងមិន
 រលត់ ឬក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ចិត្តនោះ របស់
 បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាវែមនីមិនកើតឡើង ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា

પિતૃયમતે બુદ્ધલક્ષ્મીગુણો

શુભ્યદ્ધિસ્તુ જાત્યા સં પિતૃં નિરુદ્ધિસ્તુ જાત્યા યાં પા
 યં પિતૃં નિરુદ્ધિસ્તુ જાત્યા સં પિતૃં શુભ્યદ્ધિસ્તુ ૧ યાં
 યં પિતૃં ન શુભ્યદ્ધિસ્તુ જાત્યા સં પિતૃં ન નિરુદ્ધિસ્તુ
 યાં પા પા યં પિતૃં ન નિરુદ્ધિસ્તુ જાત્યા સં
 પિતૃં ન શુભ્યદ્ધિસ્તુ ૧

(૩૫) યાં પિતૃં શુભ્યદ્ધિસ્તુ જાત્યા સં
 પિતૃં ન નિરુદ્ધિસ્તુ યાં પા પા યં પિતૃં ન નિરુદ્ધિસ્તુ
 જાત્યા સં પિતૃં શુભ્યદ્ધિસ્તુ ૧ યાં પિતૃં ન શુભ્ય-
 દ્ધિસ્તુ જાત્યા સં પિતૃં નિરુદ્ધિસ્તુ યાં પા પા યં
 પિતૃં નિરુદ્ધિસ્તુ જાત્યા સં પિતૃં ન શુભ્યદ્ધિસ્તુ ૧

(૩૬) યાં પિતૃં શુભ્યદ્ધિસ્તુ જાત્યા સં
 પિતૃં શુભ્યદ્ધિસ્તુ યાં પા પા યં પિતૃં શુભ્યદ્ધિસ્તુ જાત્યા
 સં પિતૃં શુભ્યદ્ધિસ્તુ ૧ યાં પિતૃં ન શુભ્યદ્ધિ-
 સ્તુ જાત્યા સં પિતૃં ન શુભ્યદ્ધિસ્તુ યાં પા પા
 યં પિતૃં ન શુભ્યદ્ધિસ્તુ જાત્યા સં પિતૃં ન શુભ્યદ્ધિસ્તુ ૧

ចិត្តយមកៈ បុគ្គលធម្មវារុទ្ទេស

ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថានឹងរលត់ ឬក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់ កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថានឹងរលត់ ឬក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាមិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។

(៣៥) ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រមែងកើតឡើង ចិត្តនោះ របស់ បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថារមែងមិនរលត់ ឬក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រមែងមិនរលត់ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថារមែងកើតឡើង ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រមែងមិនកើតឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គល នោះ ឈ្មោះថារមែងរលត់ ឬក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រមែងរលត់ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថារមែងមិនកើតឡើង ។

(៣៦) ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា កំពុងកើតឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាកើតឡើងហើយ ឬក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គល ណា កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាកំពុងកើត ឡើង ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា កាលមិនកើតឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាមិនកើតឡើងហើយ ឬក៏ ចិត្តណា របស់ បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះ ថាកាលមិនកើតឡើង ។

အဘိဓမ္မာပိဋကေ ယထာံ

(ကဇ) ယန္တု ယံ ဝိဇ္ဇံ ဝိဒ္ဓိဉ္စေဗ္ဗဗျာဓိံ ဇန္တု ဇံ
 ဝိဇ္ဇံ ဣပ္ပဉ္စိ ယန္တု ဂံ ဗလ ယံ ဝိဇ္ဇံ ဣပ္ပဉ္စိ ဇန္တု
 ဇံ ဝိဇ္ဇံ ဝိဒ္ဓိဉ္စေဗ္ဗဗျာဓိံ ဟံ ယန္တု ယံ ဝိဇ္ဇံ ဝိဒ္ဓိဉ္စေဗ္ဗဗျာဓိံ
 ဇန္တု ဇံ ဝိဇ္ဇံ ဝိဒ္ဓိဉ္စေဗ္ဗဗျာဓိံ ယန္တု ဂံ ဗလ ယံ ဝိဇ္ဇံ
 ဝိဒ္ဓိဉ္စေဗ္ဗဗျာဓိံ ဇန္တု ဇံ ဝိဇ္ဇံ ဝိဒ္ဓိဉ္စေဗ္ဗဗျာဓိံ ဟံ

(ကဇ) ယန္တု ယံ ဝိဇ္ဇံ ဣပ္ပဉ္စိ ဇန္တု ဇံ ဝိဇ္ဇံ
 ဣပ္ပဉ္စိဇန္တု ယန္တု ဂံ ဗလ ယံ ဝိဇ္ဇံ ဣပ္ပဉ္စိဇန္တု ဇန္တု
 ဇံ ဝိဇ္ဇံ ဣပ္ပဉ္စိ ဟံ ယန္တု ယံ ဝိဇ္ဇံ ဣပ္ပဉ္စိ ဇန္တု
 ဇံ ဝိဇ္ဇံ ဣပ္ပဉ္စိဇန္တု ယန္တု ဂံ ဗလ ယံ ဝိဇ္ဇံ
 ဣပ္ပဉ္စိဇန္တု ဇန္တု ဇံ ဝိဇ္ဇံ ဣပ္ပဉ္စိ ဟံ ယန္တု ယံ
 ဝိဇ္ဇံ ဝိဒ္ဓိဉ္စေဗ္ဗဗျာဓိံ ဇန္တု ဇံ ဝိဇ္ဇံ ဝိဒ္ဓိဉ္စေဗ္ဗဗျာဓိံ ယန္တု ဂံ
 ဗလ ယံ ဝိဇ္ဇံ ဝိဒ္ဓိဉ္စေဗ္ဗဗျာဓိံ ဇန္တု ဇံ ဝိဇ္ဇံ ဝိဒ္ဓိဉ္စေဗ္ဗဗျာဓိံ ဟံ
 ယန္တု ယံ ဝိဇ္ဇံ ဝိဒ္ဓိဉ္စေဗ္ဗဗျာဓိံ ဇန္တု ဇံ ဝိဇ္ဇံ ဝိဒ္ဓိဉ္စေဗ္ဗဗျာဓိံ
 ဣပ္ပဉ္စိဇန္တု ယန္တု ဂံ ဗလ ယံ ဝိဇ္ဇံ ဝိဒ္ဓိဉ္စေဗ္ဗဗျာဓိံ
 ဇန္တု ဇံ ဝိဇ္ဇံ ဝိဒ္ဓိဉ္စေဗ္ဗဗျာဓိံ ဟံ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៣៧) ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា កំពុងរលត់ ចិត្តនោះ របស់
 បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា កើតឡើងហើយ ឬក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា
 កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា កំពុងរលត់ ។
 ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា កាលមិនរលត់ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ
 ឈ្មោះថា មិនកើតឡើងហើយ ឬក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា មិនកើត
 ឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា កាលមិនរលត់ ។

(៣៨) ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ
 របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ឬក៏ ចិត្តណា របស់
 បុគ្គលណា ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា
 កើតឡើងហើយ ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ ចិត្ត
 នោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា នឹងកើតឡើង ឬក៏ ចិត្តណា របស់
 បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា កើត
 ឡើងហើយ ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ ចិត្ត
 នោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ឬក៏ ចិត្តណា
 របស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ
 ឈ្មោះថា មិនកើតឡើងហើយ ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា មិនកើត
 ឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា នឹងមិនកើតឡើង ឬក៏
 ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងមិនកើតឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គល
 នោះ ឈ្មោះថា មិនកើតឡើងហើយ ។

បំណុលមក បុគ្គលធម្មវិរុទ្ធសោ

(៣៧) យស្ស យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិតុ នោ ច ភស្ស
 តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជំ ភស្ស តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ យស្ស
 វា បន យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ នោ ច ភស្ស តំ ចិត្តំ
 ឧប្បជ្ជំ ភស្ស តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិតុ ។ យស្ស យំ ចិត្តំ
 ន ឧប្បជ្ជិតុ នោ ច ភស្ស តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជំ ភស្ស
 តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិស្សតិ យស្ស វា បន យំ ចិត្តំ
 ន ឧប្បជ្ជិស្សតិ នោ ច ភស្ស តំ ចិត្តំ ន
 ឧប្បជ្ជំ ភស្ស តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិតុ ។

(៤០) ឧប្បជ្ជំ ឧប្បជ្ជមាណំ ឧប្បជ្ជមាណំ ឧប្បជ្ជំ ។
 ន ឧប្បជ្ជំ ន ឧប្បជ្ជមាណំ ន ឧប្បជ្ជមាណំ ន
 ឧប្បជ្ជំ ។

(៤១) និរុទ្ធិំ និរុជ្ឈមាណំ និរុជ្ឈមាណំ និរុទ្ធិំ ។ ន
 និរុទ្ធិំ ន និរុជ្ឈមាណំ ន និរុជ្ឈមាណំ ន និរុទ្ធិំ ។

(៤២) យស្ស យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជមាណំ ខណំ ខណំ

ចិត្តយមកៈ បុគ្គលធម្មវិរុទ្ធស

(៣៧) ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាកើតឡើងហើយ ក៏មិនមែន គឺចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ នឹងកើតឡើង ឬក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាកើតឡើងហើយ ក៏មិនមែន គឺចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាមិនកើតឡើងហើយ ក៏មិនមែន គឺចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើង ឬក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងមិនកើតឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាមិនកើតឡើងហើយ ក៏មិនមែន គឺចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។

(៤០) ចិត្ត កើតឡើងហើយ (ក៏មាន) កំពុងកើតឡើង (ក៏មាន) ចិត្ត កំពុងកើតឡើង (ក៏មាន) កើតឡើងហើយ (ក៏មាន) ។ ចិត្ត មិនកើតឡើងហើយ (ក៏មាន) កាលមិនកើតឡើង (ក៏មាន) ចិត្ត កាលមិនកើតឡើង (ក៏មាន) មិនកើតឡើងហើយ (ក៏មាន) ។

(៤១) ចិត្ត រលត់ហើយ (ក៏មាន) កំពុងរលត់ (ក៏មាន) ចិត្ត កំពុងរលត់ (ក៏មាន) រលត់ហើយ (ក៏មាន) ។ ចិត្តមិនរលត់ហើយ (ក៏មាន) កាលមិនរលត់ (ក៏មាន) ចិត្ត កាលមិនរលត់ (ក៏មាន) មិនរលត់ហើយ ក៏មាន ។

(៤២) ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា កាលកើតឡើង ជាចិត្តកន្លង

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

វីតិក្កនំ អតិក្កនកាលំ ធិរុជ្ឈមាធំ ខណំ ខណំ
 វីតិក្កនំ អតិក្កនកាលំ តស្ស តំ ចិត្តំ យស្ស វា
 បន យំ ចិត្តំ ធិរុជ្ឈមាធំ ខណំ ខណំ វីតិក្កនំ
 អតិក្កនកាលំ ឧប្បជ្ឈមាធំ ខណំ ខណំ វីតិក្កនំ
 អតិក្កនកាលំ តស្ស តំ ចិត្តំ ។ យស្ស យំ ចិត្តំ
 ន ឧប្បជ្ឈមាធំ ខណំ ខណំ វីតិក្កនំ អតិក្កនកាលំ
 ន ធិរុជ្ឈមាធំ ខណំ ខណំ វីតិក្កនំ អតិក្កនកាលំ
 តស្ស តំ ចិត្តំ យស្ស វា បន យំ ចិត្តំ ន ធិរុជ្ឈមាធំ
 ខណំ ខណំ វីតិក្កនំ អតិក្កនកាលំ ន ឧប្បជ្ឈមាធំ
 ខណំ ខណំ វីតិក្កនំ អតិក្កនកាលំ តស្ស តំ ចិត្តំ ។

មិស្សករិវុទ្ធសោ

(២៣) យស្ស វា សរាគំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈតិ យស្ស
 វីតរាគំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈតិ យស្ស សនោសំ ចិត្តំ
 ឧប្បជ្ឈតិ យស្ស វីតនោសំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈតិ យស្ស
 សមោហំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈតិ យស្ស វីតមោហំ ចិត្តំ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

នូវខណៈទាំងពួង ឈ្មោះថាមានកាលកន្លងហើយ ចិត្តនោះ របស់
 បុគ្គលនោះ កាលរលត់ ជាចិត្តកន្លងនូវខណៈទាំងពួង ឈ្មោះថាមានកាល
 កន្លងហើយ ឬក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា កាលរលត់ ជាចិត្ត
 កន្លងនូវខណៈទាំងពួង ឈ្មោះថាមានកាលកន្លងហើយ ចិត្តនោះ របស់
 បុគ្គលនោះ កាលកើតឡើង ជាចិត្តកន្លងនូវខណៈទាំងពួង ឈ្មោះថា
 មានកាលកន្លងហើយ ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា កាលមិនកើត
 ឡើង ជាចិត្តកន្លងនូវខណៈទាំងពួង ឈ្មោះថាមានកាលកន្លងហើយ
 ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ កាលមិនរលត់ ជាចិត្តកន្លងនូវខណៈទាំងពួង
 ឈ្មោះថាមានកាលកន្លងហើយ ឬក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា កាល
 មិនរលត់ ជាចិត្តកន្លងនូវខណៈទាំងពួង ឈ្មោះថាមានកាលកន្លងហើយ
 ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ កាលមិនកើតឡើង ជាចិត្តកន្លងនូវខណៈទាំង-
 ពួង ឈ្មោះថាមានកាលកន្លងហើយ ។

មិនរូករវាឡេស

(៤៣) ចិត្តប្រកបដោយរាគៈ របស់បុគ្គលណា រមែងកើតឡើង
 ចិត្តប្រាសចាករាគៈ របស់បុគ្គលណា រមែងកើតឡើង ចិត្តប្រកប
 ដោយទោសៈ របស់បុគ្គលណា រមែងកើតឡើង ចិត្តប្រាសចាកទោសៈ
 របស់បុគ្គលណា រមែងកើតឡើង ចិត្តប្រកបដោយមោហៈ របស់
 បុគ្គលណា រមែងកើតឡើង ចិត្តប្រាសចាកមោហៈ របស់បុគ្គលណា

ចិត្តយមកេ មិស្សកវិរុទ្ធសោ

ឧប្បជ្ជតិ យស្ស សង្កតំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ យស្ស
 វិទ្ធកំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ យស្ស មហាក្កតំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ
 យស្ស អមហាក្កតំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ យស្ស សឧត្តរំ
 ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ យស្ស អនុត្តរំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ យស្ស
 សមាហិតំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ យស្ស អសមាហិតំ
 ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ យស្ស វិមុត្តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ យស្ស
 អវិមុត្តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ យស្ស ក្យាសលំ ចិត្តំ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ យស្ស អក្យាសលំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ យស្ស
 អព្យាកតំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ យស្ស សុខាយ វេទនាយ
 សម្បយុត្តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ (ឯតេន ឧបាយេន យា
 សរណាអរណា ឧទ្ទិវត្សា) យស្ស អរណំ ចិត្តំ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ន ជិវ្ហិស្សតិ តស្ស អរណំ ចិត្តំ ជិវ្ហិស្សតិ ន
 ឧប្បជ្ជិស្សតិ យស្ស វា បន អរណំ ចិត្តំ ជិវ្ហិស្សតិ
 ន ឧប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស អរណំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ ន
 ជិវ្ហិស្សតិ ។

ចិត្តយមកៈ មិស្សកវិរុទ្ទេស

រមែងកើតឡើង ចិត្តរញ្ញា របស់បុគ្គលណា រមែងកើតឡើង ចិត្តរាយ-
 មាយ របស់បុគ្គលណា រមែងកើតឡើង ចិត្តជាមហត្ថតៈ (រូបាវចរៈ
 និងអរូបាវចរៈ) របស់បុគ្គលណា រមែងកើតឡើង ចិត្តជាអមហត្ថតៈ
 (លោកិយៈនិងលោកុត្តរៈ) របស់បុគ្គលណា រមែងកើតឡើង ចិត្តជា
 សឧត្តរៈ (លោកិយៈ) របស់បុគ្គលណា រមែងកើតឡើង ចិត្តជាអនុត្តរៈ
 (លោកុត្តរៈ) របស់បុគ្គលណា រមែងកើតឡើង ចិត្តដែលតម្កល់មាំ របស់
 បុគ្គលណា រមែងកើតឡើង ចិត្តដែលមិនបានតម្កល់មាំ របស់បុគ្គលណា
 រមែងកើតឡើង ចិត្តរួចស្រឡះ (ចាកអាសវក្កិលេស) របស់បុគ្គលណា
 រមែងកើតឡើង ចិត្តមិនរួចស្រឡះ របស់បុគ្គលណា រមែងកើតឡើង
 ចិត្តជាកុសល របស់បុគ្គលណា រមែងកើតឡើង ចិត្តជាអកុសល របស់
 បុគ្គលណា រមែងកើតឡើង ចិត្តជាអព្យាក្រឹត របស់បុគ្គលណា រមែង
 កើតឡើង ចិត្តប្រកបដោយសុខវេទនា របស់បុគ្គលណា រមែងកើតឡើង
 (ធម៌ទាំងនេះ បណ្ឌិតគប្បីរឿង ដរាបដល់សរណៈនិងអរណៈ ដោយ
 ឧបាយនេះ) ចិត្តជាអរណៈ (មិនសៅហ្មង) របស់បុគ្គលណា រមែងកើត
 ឡើង រមែងមិនរលត់ ចិត្តជាអរណៈ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ នឹងមិន
 កើតឡើង ឬក៏ ចិត្តជាអរណៈ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ នឹងមិនកើត
 ឡើង ចិត្តជាអរណៈ របស់បុគ្គលនោះ រមែងកើតឡើង រមែងមិនរលត់ ។

បុគ្គលវិវាទិទ្ធគោលោ

(២២) យស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈតិ ន និរុជ្ឈតិ តស្ស
 ចិត្តំ និរុជ្ឈិស្សតិ ន ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ បច្ឆិមចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈតិ ន និរុជ្ឈតិ
 និរុជ្ឈិស្សតិ ន ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ឥតវេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 ទក្ខណោ តេសំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈតិ ន និរុជ្ឈតិ និរុជ្ឈិ-
 ស្សតិ ចេវ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ច ។ យស្ស វា បន ចិត្តំ
 និរុជ្ឈិស្សតិ ន ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈតិ ន
 និរុជ្ឈតីតិ ។ អាមត្តា ។ យស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈតិ
 និរុជ្ឈតិ តស្ស ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។
 នោ ។ យស្ស វា បន ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ឧប្បជ្ឈិ-
 ស្សតិ តស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈតិ និរុជ្ឈតីតិ ។ នត្ថំ ។

(២៣) យស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស ចិត្តំ ឧប្ប-
 ជ្ឈន្តិ ។ អាមត្តា ។ យស្ស វា បន ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិ តស្ស
 ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ ចិត្តំ
 ឧប្បជ្ឈំ នោ ច តេសំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈតិ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 ទក្ខណោ តេសំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈញ្ញោ ឧប្បជ្ឈតិ ច ។

បុគ្គលវារិនិទ្ទេស

(២៤) សួរ: ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមែងកើតឡើង រមែងមិន
 រលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ នឹងមិនកើតឡើងទេឬ ។
 ឆ្លើយ: ចិត្តរបស់ពួកជននោះ រមែងកើតឡើង រមែងមិនរលត់ នឹងរលត់
 នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ (ខណៈជាទីកើត) នៃបច្ច័មចិត្ត ឯ
 ចិត្តរបស់ពួកជននោះ ក្រៅនេះ រមែងកើតឡើង រមែងមិនរលត់ នឹង
 រលត់ផង នឹងកើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ។ ម្យ៉ាង
 ទៀត ចិត្តរបស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ នឹងមិនកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គល
 នោះ រមែងកើតឡើង រមែងមិនរលត់ មិនឬ ។ អើ ។ ចិត្តរបស់
 បុគ្គលណា រមែងមិនកើតឡើង រមែងរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ នឹង
 មិនរលត់ នឹងកើតឡើងឬ ។ មិនមែនទេ ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តរបស់
 បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ នឹងកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមែង
 មិនកើតឡើង រមែងរលត់ឬ ។ មិនមានទេ ។

(២៥) ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមែងកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ
 ឈ្មោះថាកើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តរបស់បុគ្គលណា
 កើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមែងកើតឡើងឬ ។ ចិត្តរបស់
 ពួកជននោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងកន្លងក្ខណៈ (ខណៈជាទីបែកឆ្ងាយ)
 នៃចិត្ត តែចិត្តរបស់ពួកជននោះ រមែងមិនកើតឡើងទេ ចិត្តរបស់ពួកជន
 នោះ កើតឡើងហើយផង រមែងកើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈនៃចិត្ត ។

បិណ្ឌយមកេ បុគ្គលវិវាទិទេសោ

យស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈនំ ។
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច
 តេសំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈនំ និរោធសមាបដ្ឋានំ អសញ្ញា-
 សត្តានំ តេសំ ចិត្តំ ន ចេវ ឧប្បជ្ឈតិ ន ច
 ឧប្បជ្ឈនំ ។ យស្ស វា បន ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈនំ តស្ស
 ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈតិ ។ អាមត្តា ។

(២២) យស្ស ចិត្តំ និរុជ្ឈតិ តស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈនំ ។
 អាមត្តា ។ យស្ស វា បន ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈនំ តស្ស ចិត្តំ
 និរុជ្ឈតិ ។ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ចិត្តំ
 ឧប្បជ្ឈនំ នោ ច តេសំ ចិត្តំ និរុជ្ឈតិ ចិត្តស្ស កង្កក្ខ-
 ណោ តេសំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈនោវ និរុជ្ឈតិ ច ។ យស្ស
 ចិត្តំ ន និរុជ្ឈតិ តស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈនំ ។ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ចិត្តំ ន និរុជ្ឈតិ នោ ច តេ
 តេសំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈនំ និរោធសមាបដ្ឋានំ អសញ្ញា-
 សត្តានំ តេសំ ចិត្តំ ន ចេវ និរុជ្ឈតិ ន ច ឧប្បជ្ឈនំ ។
 យស្ស វា បន ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈនំ តស្ស ចិត្តំ ន
 និរុជ្ឈតិ ។ អាមត្តា ។

ចិត្តយមកៈ បុគ្គលវារិនិទ្ទេស

ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមែងមិនកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះ
 ថាមិនកើតឡើងហើយឬ ។ ចិត្តរបស់ពួកជននោះ រមែងមិនកើតឡើង
 ក្នុងកន្លងកាលៈ នៃចិត្ត តែចិត្តរបស់ពួកជននោះ ឈ្មោះថាមិនកើតឡើង
 ហើយ ក៏មិនមែន ចិត្តរបស់ពួកជននោះ គឺលោកដែលចូលកាន់និរោធ
 នឹងពួកអសព្វសត្វ រមែងមិនកើតឡើងផង មិនកើតឡើងហើយផង ។
 ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តរបស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គល
 នោះ រមែងមិនកើតឡើងឬ ។ អើ ។

(៤៦) ចិត្ត របស់បុគ្គលណា រមែងរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ
 ឈ្មោះថាកើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តរបស់បុគ្គលណា
 កើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមែងរលត់ឬ ។ ចិត្តរបស់ពួក
 ជននោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត តែចិត្តរបស់ពួក
 ជននោះ រមែងមិនរលត់ទេ ចិត្តរបស់ពួកជននោះ កើតឡើងហើយផង
 រមែងរលត់ផង ក្នុងកន្លងកាលៈ នៃចិត្ត ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមែង
 មិនរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាមិនកើតឡើងហើយឬ ។ ចិត្ត
 របស់ពួកជននោះ រមែងមិនរលត់ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត តែចិត្តរបស់
 ពួកជននោះ ឈ្មោះថាមិនកើតឡើងហើយ ក៏មិនមែន ចិត្តរបស់ពួកជន
 នោះ គឺលោកដែលចូលកាន់និរោធ នឹងពួកអសព្វសត្វ រមែងមិនរលត់
 ផង មិនកើតឡើងហើយផង ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តរបស់បុគ្គលណា មិន
 កើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមែងមិនរលត់ទេឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(២៧) យស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិតំ តស្ស ចិត្តំ ឧប្ប-
 ជ្ជិតាតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា បន ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិតុ
 តស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិតិ ។ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ និរោ-
 ធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិតុ
 លោ ច តេសំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិតិ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 តេសំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិតុ បេវ ឧប្បជ្ជិតិ ច ។ តស្ស
 ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិតំ តស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិតាតិ ។
 ឧប្បជ្ជិតុ ។ យស្ស វា បន ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិតុ
 តស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិតិ ។ នត្ថិ ។ យស្ស ចិត្តំ
 ឧប្បជ្ជិតំ តស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិត្សិតិ ។ បច្ចិមចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិតិ លោ ច តេសំ
 ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិត្សិតិ ឥតវេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 តេសំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិតិ បេវ ឧប្បជ្ជិត្សិតិ ច ។ យស្ស
 វា បន ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិត្សិតិ តស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិតិ ។
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ
 តេសំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិត្សិតិ លោ ច តេសំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិតិ

អភិធម្មបិណ្ឌ យមក:

(៤៧) ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមែងកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្នះថាធ្លាប់កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តរបស់បុគ្គលណា ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមែងកើតឡើងឬ ។ ចិត្តរបស់ពួកជននោះ គឺលោកដែលចូលកាន់និរោធនិងពួកអសញ្ញាសត្វ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងកង្កក្ខណៈ នៃចិត្ត តែចិត្តរបស់ពួកជននោះ រមែងមិនកើតឡើងទេ ចិត្តរបស់ពួកជននោះឈ្នះថាធ្លាប់កើតឡើងហើយផង រមែងកើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមែងមិនកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយទេឬ ។ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តរបស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមែងមិនកើតឡើងឬ ។ មិនមានទេ ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមែងកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ចិត្តរបស់ពួកជននោះ រមែងកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ (ខណៈជាទីកើតឡើង) នៃបច្ច័មចិត្ត តែចិត្តរបស់ពួកជននោះ នឹងកើតឡើង ក៏មិនមែន ចិត្តរបស់ពួកជននោះ ក្រៅនេះ រមែងកើតឡើងផង នឹងកើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តរបស់បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមែងកើតឡើងឬ ។ ចិត្តរបស់ពួកជននោះ គឺលោកដែលចូលកាន់និរោធនិងពួកអសញ្ញាសត្វ ឈ្នះថានឹងកើតឡើង ក្នុងកង្កក្ខណៈ នៃចិត្ត តែចិត្តរបស់ពួកជននោះ រមែងមិនកើតឡើងទេ

បិណ្ឌយមកេ បុគ្គលវារិនិទ្ទេសោ

ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិតស្សតិ បេវ
 ឧប្បជ្ជិតិ ច ។ យស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិតិ តស្ស
 ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិតស្សតិ ។ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ និរោ-
 ជសមាបដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិតិ
 នោ ច តេសំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិតស្សតិ បច្ចិមចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ តេសំ ចិត្តំ ន បេវ ឧប្បជ្ជិតិ ន ច
 ឧប្បជ្ជិតស្សតិ ។ យស្ស វា បន ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិតស្សតិ
 តស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិតិ ។ បច្ចិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខ-
 ណោ តេសំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិតស្សតិ នោ ច តេសំ ចិត្តំ
 ន ឧប្បជ្ជិតិ បច្ចិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ ចិត្តំ
 ន បេវ ឧប្បជ្ជិតស្សតិ ន ច ឧប្បជ្ជិតិ ។ យស្ស ចិត្តំ
 ឧប្បជ្ជិត តស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិតស្សតិ ។ បច្ចិមចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ តេសំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិត នោ ច តេសំ ចិត្តំ
 ឧប្បជ្ជិតស្សតិ ឥតវេសំ តេសំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិត បេវ
 ឧប្បជ្ជិតស្សតិ ច ។ យស្ស វា បន ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិតស្សតិ
 តស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិតាតិ ។ អាមត្តា ។ យស្ស ចិត្តំ
 បន ឧប្បជ្ជិត តស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិតស្សតិ ។ នតិ ។

ចិញ្ចយមក: បុគ្គលវារិនិទ្ទេស

ក៏មិនមែន ចិត្តរបស់ពួកជននោះ នឹងកើតឡើងផង រមែងកើតឡើង
 ផង ក្នុងឧប្បាទទូណៈ នៃចិត្ត ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមែងមិនកើត
 ឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើងឡើយ ។ ចិត្តរបស់ពួក
 ជននោះ គឺលោកដែលចូលកាន់និរោធ នឹងពួកអសញ្ញាសត្វ រមែងមិន
 កើតឡើង ក្នុងកង្កកូណៈ នៃចិត្ត តែចិត្តរបស់ពួកជននោះ នឹងមិនកើត
 ឡើង ក៏មិនមែន ចិត្តរបស់ពួកជននោះ រមែងមិនកើតឡើងផង នឹង
 មិនកើតឡើងផង ក្នុងកង្កកូណៈ នៃបច្ច័មចិត្ត ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្ត
 របស់បុគ្គលណា នឹងមិនកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមែងមិនកើត
 ឡើងឡើយ ។ ចិត្តរបស់ពួកជននោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បា-
 ទទូណៈ នៃបច្ច័មចិត្ត តែចិត្តរបស់ពួកជននោះ រមែងមិនកើតឡើង
 ក៏មិនមែន ចិត្តរបស់ពួកជននោះ នឹងមិនកើតឡើងផង រមែងមិនកើត
 ឡើងផង ក្នុងកង្កកូណៈ នៃបច្ច័មចិត្ត ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា ធ្លាប់
 កើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ចិត្តរបស់
 ពួកជននោះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងកង្កកូណៈ នៃបច្ច័មចិត្ត តែ
 ចិត្តរបស់ពួកជននោះ នឹងកើតឡើង ក៏មិនមែន ចិត្តរបស់ពួកជននោះ
 ក្រៅពីនេះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយផង នឹងកើតឡើងផង ។ ម្យ៉ាង
 ទៀត ចិត្តរបស់បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ កើត
 ឡើងហើយឬ ។ អើ ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់កើតឡើង
 ហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ មិនមានទេ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

យស្ស វា បន ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស ចិត្តំ
ន ឧប្បជ្ឈិត្តាតិ ។ ឧប្បជ្ឈិត ។

(៤៨) យស្ស ចិត្តំ និរុជ្ឈតិ តស្ស ចិត្តំ និរុជ្ឈិត្តា-
តិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា បន ចិត្តំ និរុជ្ឈិត តស្ស
ចិត្តំ និរុជ្ឈិតតិ ។ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និរោធស-
មាបន្តានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ ចិត្តំ និរុជ្ឈិត នោ ច
តេសំ ចិត្តំ និរុជ្ឈិត ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ ចិត្តំ
និរុជ្ឈិត ចេវ និរុជ្ឈិត ច ។ យស្ស ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិត
តស្ស ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិតាតិ ។ និរុជ្ឈិត ។ យស្ស វា
បន ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិត តស្ស ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិតតិ ។
នតិ ។ យស្ស ចិត្តំ និរុជ្ឈិត តស្ស ចិត្តំ និរុជ្ឈិស្សតិ-
តិ ។ បច្ចិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ ចិត្តំ និរុជ្ឈិត
នោ ច តេសំ ចិត្តំ និរុជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ ចិត្តស្ស កង្ក-
ក្ខណោ តេសំ ចិត្តំ និរុជ្ឈិត ចេវ និរុជ្ឈិស្សតិ ច ។
យស្ស វា បន ចិត្តំ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស ចិត្តំ និរុជ្ឈិត-
តិ ។ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និរោធសមាបន្តានំ អ-
សញ្ញាសត្តានំ តេសំ ចិត្តំ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ ចិត្តំ

អភិធម្មបិណ្ឌ យមកៈ

ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តរបស់បុគ្គលណា នឹងមិនកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ
មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយឡើយ ។ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។

(៤៨) ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមែងរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ
ធ្លាប់រលត់ហើយឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តរបស់បុគ្គលណា ធ្លាប់
រលត់ហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ តែងរលត់ឬ ។ ចិត្តរបស់ពួក
ជននោះ គឺលោកដែលចូលកាន់និរោធ និងពួកអសញ្ញាសត្វ ធ្លាប់រលត់
ហើយ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត តែចិត្តរបស់ពួកជននោះ តែងរលត់
ក៏មិនមែន ចិត្តរបស់ពួកជននោះ ធ្លាប់រលត់ហើយផង តែងរលត់ផង
ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមែងមិនរលត់ ចិត្ត
របស់បុគ្គលនោះ មិនធ្លាប់រលត់ហើយឡើយ ។ ធ្លាប់រលត់ហើយ ។
ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តរបស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់រលត់ហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គល
នោះ រមែងមិនរលត់ឡើយ ។ មិនមានទេ ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា
រមែងរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ឬ ។ ចិត្តរបស់ពួកជន
នោះ រមែងរលត់ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃបច្ចមចិត្ត តែចិត្តរបស់ពួកជន
នោះ នឹងរលត់ ក៏មិនមែន ចិត្តរបស់ពួកជននោះ ក្រៅពីនេះ រមែង
រលត់ផង នឹងរលត់ផង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្ត
របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមែងរលត់ឬ ។
ចិត្តរបស់ពួកជននោះ គឺលោកដែលចូលកាន់និរោធ និងពួកអសញ្ញា-
សត្វ នឹងរលត់ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត តែចិត្តរបស់ពួកជននោះ

ចិត្តយមកេ បុគ្គលវារិនិទ្ទេសោ

និរុជ្ឈិតំ ចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ តេសំ ចិត្តំ និរុជ្ឈិតស្ស
 បេវ និរុជ្ឈិតំ ច ។ យស្ស ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិតំ តស្ស
 ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិតស្សតិតំ ។ និរុជ្ឈិតស្សតិតំ ។ យស្ស វា
 បន ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិតស្សតិតំ តស្ស ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិតតំ ។
 និរុជ្ឈិតំ ។ យស្ស ចិត្តំ និរុជ្ឈិតំ តស្ស ចិត្តំ និរុជ្ឈិត-
 ស្សតិតំ ។ បច្ចិមចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ តេសំ ចិត្តំ
 និរុជ្ឈិតំ នោ ច តេសំ ចិត្តំ និរុជ្ឈិតស្សតិតំ ឥតរេសំ
 តេសំ ចិត្តំ និរុជ្ឈិតំ បេវ និរុជ្ឈិតស្សតិតំ ច ។ យស្ស
 វា បន ចិត្តំ និរុជ្ឈិតស្សតិតំ តស្ស ចិត្តំ និរុជ្ឈិតតិតំ ។
 អាមត្តា ។ យស្ស ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិតំ តស្ស ចិត្តំ ន
 និរុជ្ឈិតស្សតិតំ ។ នតំ ។ យស្ស វា បន ចិត្តំ ន
 និរុជ្ឈិតស្សតិតំ តស្ស ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិតតិតំ ។ និរុជ្ឈិតំ ។

(២៧) យស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិតំ តស្ស ចិត្តំ
 និរុជ្ឈិតតិតំ ។ អាមត្តា ។ យស្ស វា បន ចិត្តំ
 និរុជ្ឈិតំ តស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិតតិតំ ។ ចិត្តស្ស
 កង្កក្កុណោ និរោធសមាបដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេ-
 សំ ចិត្តំ និរុជ្ឈិតំ នោ ច តេសំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិតំ

ចិត្តយមកៈ បុគ្គលវារិទ្ធសៈ

រមែងរលត់ ក៏មិនមែន ចិត្តរបស់ពួកជននោះ នឹងរលត់ផង រមែង
 រលត់ផង ក្នុងកន្លងក្នុងណៈ នៃចិត្ត ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមែងមិនរលត់
 ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ឬ ។ នឹងរលត់ ។ ម្យ៉ាងទៀត
 ចិត្តរបស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមែងមិនរលត់
 ទេឬ ។ រមែងរលត់ ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា ធ្លាប់រលត់ហើយ
 ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ឬ ។ ចិត្តរបស់ពួកជននោះ ធ្លាប់រលត់
 ហើយ ក្នុងកន្លងក្នុងណៈ នៃចិត្តមចិត្ត តែចិត្តរបស់ពួកជននោះ នឹងរលត់
 ក៏មិនមែន ចិត្តរបស់ពួកជននោះ ក្រៅពីនេះ ធ្លាប់រលត់ហើយផង នឹង
 រលត់ផង ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តរបស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ចិត្តរបស់
 បុគ្គលនោះ ធ្លាប់រលត់ហើយឬ ។ អើ ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា មិន
 ធ្លាប់រលត់ហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ឬ ។ មិនមាន
 ទេ ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តរបស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ចិត្តរបស់
 បុគ្គលនោះ មិនធ្លាប់រលត់ហើយឬ ។ ធ្លាប់រលត់ហើយ ។

(៤៧) ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមែងភើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ
 ធ្លាប់រលត់ហើយឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តរបស់បុគ្គលណា ធ្លាប់រលត់
 ហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមែងភើតឡើងឬ ។ ចិត្តរបស់ពួកជននោះ
 គឺលោកដែលចូលកាន់និរោធន៍ និងពួកអសញ្ញាសត្វ ធ្លាប់រលត់ហើយ ក្នុង
 កន្លងក្នុងណៈ នៃចិត្ត តែចិត្តរបស់ពួកជននោះ រមែងភើតឡើង ក៏មិនមែន

អភិធម្មបិដក យមកំ

ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ចិត្តំ និរុជ្ឈិតំ បេវ
 ឧប្បជ្ជតិ ច ។ យស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចិត្តំ
 ន និរុជ្ឈិតាតិ ។ និរុជ្ឈិតុំ^(១) ។ យស្ស វា បន ចិត្តំ
 ន និរុជ្ឈិត តស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិ ។ នត្ថំ ។ យស្ស
 ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចិត្តំ និរុជ្ឈិតស្សតិ ។ អាមត្តា ។
 យស្ស វា បន ចិត្តំ និរុជ្ឈិតស្សតិ តស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ជ-
 តិ ។ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ និរោធសមាបដ្ឋានំ អ-
 សញ្ញសត្តានំ តេសំ ចិត្តំ និរុជ្ឈិតស្សតិ នោ ច តេសំ
 ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ចិត្តំ
 និរុជ្ឈិតស្សតិ បេវ ឧប្បជ្ជតិ ច ។ យស្ស ចិត្តំ ន
 ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិតស្សតិ ។ ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ និរោធសមាបដ្ឋានំ អសញ្ញសត្តានំ តេសំ
 ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិ នោ ច តេសំ ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិតស្សតិ
 បច្ចិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ ចិត្តំ ន បេវ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ន ច និរុជ្ឈិតស្សតិ ។ យស្ស វា បន ចិត្តំ
 ន និរុជ្ឈិតស្សតិ តស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិ ។ អា-
 មត្តា ។ យស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចិត្តំ និរុជ្ឈិតស្ស-
 តិ ។ បច្ចិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ

១ ឧ. គោ-បដិសេធសទ្ធា ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ចិត្តរបស់ពួកជននោះ ធ្លាប់រលត់ហើយផង រមែងកើតឡើងផង ក្នុង
ឧប្បាទទូណៈនៃចិត្ត ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមែងមិនកើតឡើង ចិត្ត
របស់បុគ្គលនោះ មិនធ្លាប់រលត់ហើយឬ ។ ធ្លាប់រលត់ហើយ ។ ម្យ៉ាង
ទៀត ចិត្តរបស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់រលត់ហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ
រមែងមិនកើតឡើងឬ ។ មិនមាន ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមែងកើត
ឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្ត
របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមែងកើតឡើងឬ ។
ចិត្តរបស់ពួកជននោះ គឺលោកដែលចូលកាន់និរោធនិងពួកអសញ្ញាសត្វ
នឹងរលត់ ក្នុងកង្កែប្បណៈ នៃចិត្ត តែចិត្តរបស់ពួកជននោះ រមែងកើត
ឡើង ក៏មិនមែន ចិត្តរបស់ពួកជននោះ នឹងរលត់ផង រមែងកើតឡើង
ផង ក្នុងឧប្បាទទូណៈ នៃចិត្ត ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមែងមិនកើត
ឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ទេឬ ។ ចិត្តរបស់ពួកជន
នោះ គឺលោកដែលចូលកាន់និរោធនិងពួកអសញ្ញាសត្វ រមែងមិនកើត
ឡើង ក្នុងកង្កែប្បណៈ នៃចិត្ត តែចិត្តរបស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ ក៏
មិនមែន ចិត្តរបស់ពួកជននោះ រមែងមិនកើតឡើងផង នឹងមិនរលត់ផង
ក្នុងកង្កែប្បណៈ នៃចិត្ត ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តរបស់បុគ្គលណា នឹងមិន
រលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមែងមិនកើតឡើងឬ ។ អើ ។ ចិត្តរបស់
បុគ្គលណា ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ឬ ។
ចិត្តរបស់ពួកជននោះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងកង្កែប្បណៈ នៃចិត្ត ។

បិក្ខយមកេ បុគ្គលវាវនិទ្ទេសោ

លោ ច តេសំ ចិត្តំ និរុជ្ឈិស្សតិ ឥតវេសំ តេសំ^(១) ចិត្តំ
 ឧប្បជ្ឈិត្ត ចេវ និរុជ្ឈិស្សតិ ច ។ យស្ស វា បន ចិត្តំ
 និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈិត្ត តស្ស ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ-
 តិ ។ នត្ថំ ។ យស្ស វា បន ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈិត្តាតិ ។ ឧប្បជ្ឈិត្ត ។

(៥០) យស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិតិ តស្ស ចិត្តំ ន
 និរុជ្ឈិតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា បន ចិត្តំ ន
 និរុជ្ឈិត តស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិតិ ។ និរោធសមាបណ្ណំ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិត លោ ច តេសំ
 ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិតិ ចិត្តស្ស ឧប្បនក្ខណោ តេសំ ចិត្តំ ន
 និរុជ្ឈិត ចេវ ឧប្បជ្ឈិតិ ច ។ យស្ស ចិត្តំ ន ឧប្ប-
 ជ្ឈិត តស្ស ចិត្តំ និរុជ្ឈិតិ ។ និរោធសមាបណ្ណំ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈិត លោ ច
 តេសំ ចិត្តំ និរុជ្ឈិតិ ចិត្តស្ស កត្តក្ខណោ តេសំ ចិត្តំ
 ន ឧប្បជ្ឈិតិ ចេវ និរុជ្ឈិតិ ច ។ យស្ស វា បន
 ចិត្តំ និរុជ្ឈិតិ តស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈិតិ ។ អាមន្តា ។

---

១ ឧ. អយំ ពាលោ នត្ថំ ។

ចិត្តយមកៈ ចុត្តលវារនិទ្ទេស

តែចិត្តរបស់ពួកជននោះ នឹងរលត់ ក៏មិនមែន ចិត្តរបស់ពួកជននោះ
 ក្រៅពីនេះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយផង នឹងរលត់ផង ។ ម្យ៉ាងទៀត
 ចិត្តរបស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ធ្លាប់កើតឡើង
 ហើយឬ ។ អើ ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ
 ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ទេឬ ។ មិនមានទេ ។ ម្យ៉ាងទៀត
 ចិត្តរបស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ មិនធ្លាប់កើត
 ឡើងហើយឬ ។ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។

(៥០) ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមែងកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ
 មិនរលត់ទេឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមែងមិន
 រលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមែងកើតឡើងឬ ។ ចិត្តរបស់ពួកជននោះ
 គឺលោកដែលចូលកាន់និរោធ នឹងពួកអសញ្ញាសត្វ រមែងមិនរលត់ទេ តែ
 ចិត្តរបស់ពួកជននោះ រមែងកើតឡើង ក៏មិនមែន ចិត្តរបស់ពួកជននោះ
 រមែងមិនរលត់ផង រមែងកើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ។
 ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមែងមិនកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ តែងរលត់
 ឬ ។ ចិត្តរបស់ពួកជននោះ គឺលោកដែលចូលកាន់និរោធ នឹងពួកអសញ្ញា-
 សត្វ រមែងមិនកើតឡើងទៀតទេ តែចិត្តរបស់ពួកជននោះ រមែងរលត់
 ក៏មិនមែន ចិត្តរបស់ពួកជននោះ រមែងមិនកើតឡើងផង រមែងរលត់ផង
 ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមែងរលត់
 ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

[៥០] យស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈមាណំ តស្ស ចិត្តំ
 ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា បន ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈំ
 តស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈមាណន្តិ ។ ចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ
 តេសំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈំ ឆោ ច តេសំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈមាណំ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កុណោ តេសំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈញ្ញោ
 ឧប្បជ្ឈមាណញ្ញោ ។ យស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈមាណំ តស្ស
 ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ ចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ តេសំ
 ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈមាណំ ឆោ ច តេសំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈំ
 និរោធសមាបន្នាណំ អសញ្ញាសត្តាណំ តេសំ ចិត្តំ ន ចេវ
 ឧប្បជ្ឈមាណំ ន ច ឧប្បជ្ឈំ ។ យស្ស វា បន ចិត្តំ ន
 ឧប្បជ្ឈំ តស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈមាណន្តិ ។ អាមន្តា ។

[៥២] យស្ស ចិត្តំ និរុជ្ឈមាណំ តស្ស ចិត្តំ ឧប្ប-
 ជ្ឈន្តិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា បន ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈំ តស្ស
 ចិត្តំ និរុជ្ឈមាណន្តិ ។ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កុណោ តេសំ
 ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈំ ឆោ ច តេសំ ចិត្តំ និរុជ្ឈមាណំ ចិត្តស្ស
 កង្កក្កុណោ តេសំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈញ្ញោ និរុជ្ឈមាណញ្ញោ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ យមកៈ

(៥១) ចិត្តរបស់បុគ្គលណា កំពុងកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ
 ឈ្មោះថាកើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តរបស់បុគ្គលណា
 កើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាកំពុងកើតឡើងឬ ។ ចិត្ត
 របស់ពួកជននោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងកន្លងក្នុងនោះ ខែចិត្ត តែចិត្តរបស់
 ពួកជននោះ កំពុងកើតឡើង ក៏មិនមែន ចិត្តរបស់ពួកជននោះ កើតឡើង
 ហើយផង កំពុងកើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្នុងនោះ ខែចិត្ត ។ តែចិត្តរបស់
 បុគ្គលណា កាលមិនកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាមិនកើត
 ឡើងហើយឬ ។ ចិត្តរបស់ពួកជននោះ កាលមិនកើតឡើង ក្នុងកន្លង-
 ក្នុងនោះ ខែចិត្ត តែចិត្តរបស់ពួកជននោះ មិនកើតឡើងហើយ ក៏មិនមែន
 ចិត្តរបស់ពួកជននោះ គឺលោកដែលចូលកាន់និរោធ និងពួកអសព្វាសត្វ
 កាលមិនកើតឡើងផង មិនកើតឡើងហើយផង ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្ត
 របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា
 មិនកើតឡើងទេឬ ។ អើ ។

(៥២) ចិត្តរបស់បុគ្គលណា កាលរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ
 ឈ្មោះថាកើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តរបស់បុគ្គល
 ណា កើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាកំពុងរលត់ឬ ។
 ចិត្តរបស់ពួកជននោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងឧប្បាទក្នុងនោះ ខែចិត្ត តែ
 ចិត្តរបស់ពួកជននោះ កំពុងរលត់ ក៏មិនមែន ចិត្តរបស់ពួកជន
 នោះ កើតឡើងហើយផង កំពុងរលត់ផង ក្នុងកន្លងក្នុងនោះ ខែចិត្ត ។

ចិត្តយមកៈ បុគ្គលភិវឌ្ឍន៍

ចិត្តរបស់បុគ្គលណា កាលមិនរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើង
ហើយឬ ។ ចិត្តរបស់ពួកជននោះ កាលមិនរលត់ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃ
ចិត្ត តែចិត្តរបស់ពួកជននោះ មិនកើតឡើងហើយ ក៏មិនមែន ចិត្តរបស់
ពួកជននោះ គឺលោកដែលចូលកាន់និរោធ និងពួកអសញ្ញាសត្វ កាលមិន
រលត់ផង មិនកើតឡើងហើយផង ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តរបស់បុគ្គលណា មិន
កើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ កាលមិនរលត់ឬទេ ។ អើ ។

(៥៣) ចិត្តរបស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ
ឈ្មោះថាធ្លាប់កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តរបស់បុគ្គលណា
ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាកើតឡើងហើយឬ ។
ចិត្តរបស់ពួកជននោះ គឺលោកដែលចូលកាន់និរោធ និងពួកអសញ្ញាសត្វ
ធ្លាប់កើតឡើងហើយ តែចិត្តរបស់ពួកជននោះ កើតឡើងហើយ ក៏មិនមែន
ចិត្តរបស់ពួកជននោះ ដែលព្រមព្រៀងដោយចិត្ត ធ្លាប់កើតឡើងហើយផង
កើតឡើងហើយផង ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់
បុគ្គលនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ចិត្តរបស់ពួកជននោះ ដែលព្រមព្រៀង
ដោយចម្លងចិត្ត កើតឡើងហើយ តែចិត្តរបស់ពួកជននោះ នឹងកើតឡើង
ក៏មិនមែន ចិត្តរបស់ពួកជននោះ ក្រៅពីនេះ ដែលព្រមព្រៀងដោយចិត្ត
កើតឡើងហើយផង នឹងកើតឡើងផង ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តរបស់បុគ្គល
ណា នឹងកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាកើតឡើងហើយឬ ។
ចិត្តរបស់ពួកជននោះ គឺលោកដែលចូលកាន់និរោធ និងពួកអសញ្ញាសត្វ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

ឧប្បជ្ឈិស្សតិ លោ ច តេសំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈំ ចិត្តសមជ្ឈំនំ
 តេសំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ចេវ ឧប្បជ្ឈញ្ច ។ យស្ស
 ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈំ តស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈិត្តានិ ។ ឧប្ប-
 ជ្ឈិត្ត ។ យស្ស វា បន ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈិត្ត តស្ស ចិត្តំ
 ន ឧប្បជ្ឈន្តំ ។ នត្តិ ។ យស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈំ តស្ស
 ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា
 បន ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈន្តំ ។
 ឧប្បជ្ឈំ^(១) ។

(៤៤) យស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិត្ត លោ ច តស្ស ចិត្តំ
 ឧប្បជ្ឈំ តស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស
 វា បន ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ លោ ច តស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈំ
 តស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិត្តានិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស ចិត្តំ ន
 ឧប្បជ្ឈិត្ត លោ ច តស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈំ តស្ស ចិត្តំ
 ន ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ នត្តិ ។ យស្ស វា បន ចិត្តំ ន
 ឧប្បជ្ឈិស្សតិ លោ ច តស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈំ តស្ស ចិត្តំ
 ន ឧប្បជ្ឈិត្តានិ ។ ឧប្បជ្ឈិត្ត ។

---

១ ឧ. ឥត្តិ ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

នឹងកើតឡើង តែចិត្តរបស់ពួកជននោះ កើតឡើងហើយ ក៏មិនមែន ចិត្ត
 របស់ពួកជននោះ ដែលព្រមព្រៀងដោយចិត្ត នឹងកើតឡើងផង កើត
 ឡើងហើយផង ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ ចិត្ត
 របស់បុគ្គលនោះ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយឬ ។ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។
 ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តរបស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់
 បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ មិនមានទេ ។ ចិត្តរបស់បុគ្គល
 ណា មិនកើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។
 នឹងកើតឡើង ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តរបស់បុគ្គលណា នឹងមិនកើតឡើង
 ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ កើតឡើងហើយ ។

(៥២) ចិត្តរបស់បុគ្គលណា ធ្លាប់កើតឡើងហើយ តែចិត្តរបស់
 បុគ្គលនោះ កើតឡើងហើយ ក៏មិនមែន ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ នឹងកើត
 ឡើងឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តរបស់បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង
 តែចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងហើយ ក៏មិនមែន ចិត្តរបស់បុគ្គល
 នោះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា មិន
 ធ្លាប់កើតឡើងហើយ តែចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក៏
 មិនមែន ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ មិនមានទេ ។
 ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តរបស់បុគ្គលណា នឹងមិនកើតឡើង តែចិត្តរបស់បុគ្គល
 នោះ មិនកើតឡើងហើយ ក៏មិនមែន ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ មិនធ្លាប់
 កើតឡើងហើយឬ ។ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។

ចំណុចមក បុគ្គលវិនិច្ឆ័យ

(៥៥) ឧប្បន្នំ ឧប្បជ្ជមានន្តិ ។ កង្កក្ខណោ
 ឧប្បន្នំ នោ ច ឧប្បជ្ជមានំ ឧប្បន្នក្ខណោ ឧប្ប-
 ន្នក្ខោវ ឧប្បជ្ជមានញា ។ ឧប្បជ្ជមានំ ឧប្បន្នន្តិ ។
 អាមត្តា ។ ន ឧប្បន្នំ ន ឧប្បជ្ជមានន្តិ ។ អាមត្តា ។
 ន ឧប្បជ្ជមានំ ន ឧប្បន្នន្តិ ។ កង្កក្ខណោ ន ឧប្បជ្ជ-
 មានំ នោ ច ន ឧប្បន្នំ អតីតានាគតំ ចិត្តំ ន ចេវ
 ឧប្បជ្ជមានំ ន ច ឧប្បន្នំ(១) ។

(៥៦) និវុទ្ធិំ និវុជ្ជមានន្តិ ។ នោ ។ និវុជ្ជមានំ
 និវុទ្ធិន្តិ ។ នោ ។ ន និវុទ្ធិំ ន និវុជ្ជមានន្តិ ។ កង្ក-
 ក្ខណោ ន និវុទ្ធិំ នោ ច ន និវុជ្ជមានំ ឧប្បន្នក្ខណោ
 អនាគតញា ចិត្តំ ន ចេវ និវុទ្ធិំ ន ច និវុជ្ជមានំ ។ ន
 និវុជ្ជមានំ ន និវុទ្ធិន្តិ ។ អតីតំ ចិត្តំ ន និវុជ្ជមានំ
 នោ ច ន និវុទ្ធិំ ឧប្បន្នក្ខណោ អនាគតញា ចិត្តំ ន
 ចេវ និវុជ្ជមានំ ន ច និវុទ្ធិំ ។

---

១ និមេ បាវា អម្ពាវំ បោត្តកេ ច ឧ. បោត្តកេ ច អញ្ញមញ្ញំ វិទ្ធាយេវ ។

ចិត្តយមកៈ បុគ្គលវារនិទ្ទេស

(៥៥) ចិត្ត កើតឡើងហើយ (ក៏មាន) កំពុងកើតឡើង (ក៏មាន)
 ឬ ។ ចិត្ត កើតឡើងហើយ ក្នុងក្នុងក្នុងណៈ ឈ្មោះថាកំពុងកើតឡើង ក៏
 មិនមែន គឺកើតឡើងហើយផង កំពុងកើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្នុងណៈ ។
 ចិត្ត កំពុងកើតឡើង (ក៏មាន) កើតឡើងហើយ (ក៏មាន) ឬ ។ អើ ។
 ចិត្ត មិនកើតឡើងហើយ (ក៏មាន) កាលមិនកើតឡើង (ក៏មាន) ឬ ។
 អើ ។ ចិត្ត កាលមិនកើតឡើង (ក៏មាន) មិនកើតឡើងហើយ (ក៏មាន)
 ឬ ។ ចិត្ត កាលមិនកើតឡើង ក្នុងក្នុងក្នុងណៈ ឈ្មោះថាមិនកើតឡើង
 ហើយ ក៏មិនមែន ចិត្ត ជាអតីតនិងអនាគត ឈ្មោះថាកាលមិនកើតឡើង
 ផង មិនកើតឡើងហើយផង ។

(៥៦) ចិត្ត រលត់ហើយ (ក៏មាន) កាលរលត់ (ក៏មាន) ឬ ។
 មិនមែនទេ ។ ចិត្ត កាលរលត់ (ក៏មាន) រលត់ហើយ (ក៏មាន)
 ឬ ។ មិនមែនទេ ។ ចិត្ត មិនរលត់ហើយ (ក៏មាន) កាលមិនរលត់
 (ក៏មាន) ឬ ។ ចិត្ត មិនរលត់ហើយ ក្នុងក្នុងក្នុងណៈ តែឈ្មោះថាកាល
 មិនរលត់ ក៏មិនមែន គឺចិត្ត ជាអនាគត មិនរលត់ផង កាលមិនរលត់
 ផង ក្នុងឧប្បាទក្នុងណៈ ។ ចិត្ត កាលមិនរលត់ (ក៏មាន) មិនរលត់
 ហើយ (ក៏មាន) ឬ ។ ចិត្ត ជាអតីត កាលមិនរលត់ទេ តែឈ្មោះ
 ថាមិនរលត់ហើយ ក៏មិនមែន ចំណែកខាងចិត្ត ជាអនាគត កាលមិន
 រលត់ផង មិនរលត់ហើយផង ក្នុងឧប្បាទក្នុងណៈ ។

អភិធម្មបទិកោ យមកំ

(៥៧) យស្ស ចំតុំ ឧប្បជ្ឈមាទំ ខណំ ខណំ វីតិ-
 ក្កនំ អតិក្កន្តកាលំ និរុជ្ឈមាទំ ខណំ ខណំ វីតិក្កនំ
 អតិក្កន្តកាលំ តស្ស ចំតុំនិ ។ កង្កក្កុលោ ចំតុំ ឧប្បា-
 ទក្ខណំ វីតិក្កនំ កង្កក្កុលំ អវីតិក្កនំ អតិក្ក ចំតុំ
 ឧប្បាទក្ខណញ្ច វីតិក្កនំ កង្កក្កុលាញ្ច វីតិក្កនំ ។
 យស្ស វា បន ចំតុំ និរុជ្ឈមាទំ ខណំ ខណំ វីតិក្កនំ
 អតិក្កន្តកាលំ ឧប្បជ្ឈមាទំ ខណំ ខណំ វីតិក្កនំ អ-
 តិក្កន្តកាលំ តស្ស ចំតុំនិ ។ អតិក្ក ចំតុំ ។ យស្ស
 ចំតុំ ន ឧប្បជ្ឈមាទំ ខណំ ខណំ វីតិក្កនំ អតិក្កន្ត-
 កាលំ ន និរុជ្ឈមាទំ ខណំ ខណំ វីតិក្កនំ អតិក្កន្ត-
 កាលំ តស្ស ចំតុំនិ ។ ឧប្បាទក្ខុលោ^(១) អនាគតញ្ច
 ចំតុំ ។ យស្ស វា បន ចំតុំ ន និរុជ្ឈមាទំ ខណំ ខណំ
 វីតិក្កនំ អតិក្កន្តកាលំ ន ឧប្បជ្ឈមាទំ ខណំ ខណំ
 វីតិក្កនំ អតិក្កន្តកាលំ តស្ស ចំតុំនិ^(២) ។ កង្កក្កុលោ
 ចំតុំ កង្កក្កុលំ អវីតិក្កនំ យោ ច ឧប្បាទក្ខណំ អវី-
 តិក្កនំ ឧប្បាទក្ខុលោ អនាគតញ្ច ចំតុំ កង្កក្កុលាញ្ច
 អវីតិក្កនំ ឧប្បាទក្ខុលាញ្ច អវីតិក្កនំ^(៣) ។

១ ឧ. ឧត្តរ បិក្កន្តិ ទិស្សតិ ។ ២. ឧ. ឥតោ បរំ អតិកាតាតតំ បិក្កន្តិ ទិស្សន្តិ ។
 ៣ ឧ. កង្កក្កុលោ បិក្ក . . អវីតិក្កន្តិ ឥមេ ហោ ឥតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៥៧) ចិត្តរបស់បុគ្គលណា កាលកើតឡើង ជាចិត្តកន្លងនូវខណៈ
 ទាំងពួង ឈ្មោះថាមានកាលកន្លងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ កាល
 រលត់ ជាចិត្តកន្លងនូវខណៈទាំងពួង ឈ្មោះថាមានកាលកន្លងហើយឬ ។
 ចិត្ត ក្នុងកងក្ខណៈ ជាចិត្តកន្លងនូវឧប្បាទក្ខណៈ មិនកន្លងនូវកងក្ខណៈ
 ទេ ចិត្ត កន្លងហើយ ជាចិត្តកន្លងនូវឧប្បាទក្ខណៈផង កន្លងនូវកងក្ខណៈ
 ផង ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តរបស់បុគ្គលណា កំពុងរលត់ ជាចិត្តកន្លង
 នូវខណៈទាំងពួង ឈ្មោះថាមានកាលកន្លងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ
 កំពុងកើតឡើង ជាចិត្តកន្លងនូវខណៈទាំងពួង ឈ្មោះថាមានកាលកន្លង
 ហើយឬ ។ ចិត្ត កន្លងហើយ ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា កាលមិនកើត
 ឡើង ជាចិត្តកន្លងនូវខណៈទាំងពួង ឈ្មោះថាមានកាលកន្លងហើយ ចិត្ត
 របស់បុគ្គលនោះ កាលមិនរលត់ ជាចិត្តកន្លងនូវខណៈទាំងពួង ឈ្មោះ
 ថាមានកាលកន្លងហើយឬ ។ ចិត្ត ក៏ជាអនាគត ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ ។
 ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តរបស់បុគ្គលណា កាលមិនរលត់ ជាចិត្តកន្លងនូវខណៈ
 ទាំងពួង ឈ្មោះថាមានកាលកន្លងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ កាល
 មិនកើតឡើង ជាចិត្តកន្លងនូវខណៈទាំងពួង ឈ្មោះថាមានកាលកន្លង
 ហើយឬ ។ ចិត្ត ក្នុងកងក្ខណៈ ជាចិត្តមិនកន្លងនូវកងក្ខណៈទេ ទាំង
 មិនកន្លងនូវឧប្បាទក្ខណៈ ក៏មិនមែន គឺចិត្ត ជាអនាគត ក្នុងឧប្បា-
 ទក្ខណៈ មិនកន្លងនូវកងក្ខណៈផង មិនកន្លងនូវឧប្បាទក្ខណៈផង ។

ធម្មវិវធិទ្ទេសោ

(៥៨) យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិតំ ន និរុជ្ឈិតំ តំ ចិត្តំ
 និរុជ្ឈិត្ស្សិតំ ន ឧប្បជ្ជិត្ស្សិតំ ។ អាមត្តា ។ យំ វា
 បន ចិត្តំ និរុជ្ឈិត្ស្សិតំ ន ឧប្បជ្ជិត្ស្សិតំ តំ ចិត្តំ ឧប្ប-
 ជ្ជិតំ ន និរុជ្ឈិតំ ។ អាមត្តា ។ យំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិតំ
 និរុជ្ឈិតំ តំ ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិត្ស្សិតំ ឧប្បជ្ជិត្ស្សិតំ ។
 នោ ។ យំ វា បន ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិត្ស្សិតំ ឧប្បជ្ជិត្ស្សិតំ
 តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិតំ និរុជ្ឈិតំ ។ នត្ថំ ។

(៥៩) យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិតំ តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជន្តំ ។
 អាមត្តា ។ យំ វា បន ចិត្តំ ឧប្បជ្ជន្តំ តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជ-
 ិតំ ។ ភត្តក្ខណោ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជន្តំ នោ ច តំ ចិត្តំ
 ឧប្បជ្ជិតំ ឧប្បនក្ខណោ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជន្តោ ឧប្បជ្ជិតំ
 ច ។ យំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិតំ តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជន្តំ ។
 ភត្តក្ខណោ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិតំ នោ ច តំ ចិត្តំ ន
 ឧប្បជ្ជន្តំ អតីតាណាតតំ ចិត្តំ ន បេវ ឧប្បជ្ជិតំ ន ច
 ឧប្បជ្ជន្តំ ។ យំ វា បន ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជន្តំ តំ ចិត្តំ ន
 ឧប្បជ្ជិតំ ។ អាមត្តា ។

(៦០) យំ ចិត្តំ និរុជ្ឈិតំ តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជន្តំ ។
 អាមត្តា ។ យំ វា បន ចិត្តំ ឧប្បជ្ជន្តំ តំ ចិត្តំ

ធម្មវិវត្តិទ្រព្យ

(៥៨) ចិត្តណា រមែងកើតឡើង រមែងមិនរលត់ ចិត្តនោះ នឹង
 រលត់ នឹងមិនកើតឡើងទេឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តណា នឹង
 រលត់ នឹងមិនកើតឡើង ចិត្តនោះ រមែងកើតឡើង រមែងមិនរលត់ទេ
 ឬ ។ អើ ។ ចិត្តណា រមែងមិនកើតឡើង រមែងរលត់ ចិត្តនោះ
 នឹងមិនរលត់ នឹងកើតឡើងឬ ។ មិនមែនទេ ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្ត
 ណា នឹងមិនរលត់ នឹងកើតឡើង ចិត្តនោះ រមែងមិនកើតឡើង រមែង
 រលត់ឬ ។ មិនមានទេ ។

(៥៩) ចិត្តណា រមែងកើតឡើង ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាកើតឡើង
 ហើយឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តណា កើតឡើងហើយ ចិត្ត
 នោះ រមែងកើតឡើងឬ ។ ចិត្ត កើតឡើងហើយ ក្នុងករណីក្នុង តែ
 ចិត្តនោះ រមែងកើតឡើង ក៏មិនមែន ចិត្ត កើតឡើងហើយផង រមែង
 កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្នុង ។ ចិត្តណា រមែងមិនកើតឡើង ចិត្ត
 នោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ ចិត្ត រមែងមិនកើតឡើង ក្នុងករណីក្នុង
 តែចិត្តនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក៏មិនមែន គឺចិត្ត ជាអតីតនិងអនាគត
 រមែងមិនកើតឡើងផង មិនកើតឡើងហើយផង ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្ត
 ណា មិនកើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ រមែងមិនកើតឡើងឬ ។ អើ ។

(៦០) ចិត្តណា រមែងរលត់ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាកើតឡើងហើយ
 ឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តណា កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

និរុដ្ឋានិកំ ។ ឧប្បាទក្ខណោ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈំ លោ ច តំ
 ចិត្តំ និរុដ្ឋានិ កង្កក្ខណោ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈញ្ញោ និរុដ្ឋានិ
 ច ។ យំ ចិត្តំ ន និរុដ្ឋានិ តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈនំ ។
 ឧប្បាទក្ខណោ ចិត្តំ ន និរុដ្ឋានិ (លោ ច តំ ចិត្តំ) លោ
 ច តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈំ អតីតានាកតំ ចិត្តំ ន បេវ
 និរុដ្ឋានិ ន ច ឧប្បជ្ឈំ ។ យំ វា បន ចិត្តំ ន
 ឧប្បជ្ឈំ តំ ចិត្តំ ន និរុដ្ឋានិកំ ។ អាមត្តា ។

(៦០) យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈានិ តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិតានិ ។
 លោ ។ យំ វា បន ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិតំ តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិតានិ ។
 លោ ។ យំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈិតំ តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈិតានិ ។
 អតីតំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈិតំ លោ ច តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈិតំ
 កង្កក្ខណោ អនាកតញ្ច ចិត្តំ ន បេវ ឧប្បជ្ឈិតំ ន
 ច ឧប្បជ្ឈិតំ ។ យំ វា បន ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈិតំ
 តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈិតានិ ។ ឧប្បាទក្ខណោ ចិត្តំ ន
 ឧប្បជ្ឈិតំ លោ ច តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈិតំ កង្កក្ខណោ
 អនាកតញ្ច ចិត្តំ ន បេវ ឧប្បជ្ឈិតំ ន ច ឧប្បជ្ឈិតំ ។
 យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិតំ តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិតានិ ។ លោ ។

អវិជ្ជាបដិក យមក:

វេទនាវលក្ខណ៍ ។ ចិត្ត កើតឡើងហើយ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ តែចិត្តនោះ
 វេទនាវលក្ខណ៍ ក៏មិនមែន ចិត្ត កើតឡើងហើយផង វេទនាវលក្ខណ៍ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ
 ណា: ។ ចិត្តណា វេទនាមិនវលក្ខណ៍ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាមិនកើតឡើងហើយ
 ឬ ។ ចិត្ត វេទនាមិនវលក្ខណ៍ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ (តែចិត្តនោះ វេទនាមិនវលក្ខណ៍
 ក៏មិនមែន) ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាមិនកើតឡើងហើយ ក៏មិនមែន គឺចិត្ត ជា
 អតីតនិងអនាគត វេទនាមិនវលក្ខណ៍ មិនកើតឡើងហើយផង ។ ម្យ៉ាងទៀត
 ចិត្តណា មិនកើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ វេទនាមិនវលក្ខណ៍ ឬ អើ ។

(៦១) ចិត្តណា វេទនាកើតឡើង ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាធ្លាប់កើតឡើង
 ហើយឬ ។ មិនមែនទេ ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តណា ធ្លាប់កើតឡើង
 ហើយ ចិត្តនោះ វេទនាកើតឡើងឬ ។ មិនមែនទេ ។ ចិត្តណា វេទនា
 មិនកើតឡើង ចិត្តនោះ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយឬ ។ ចិត្ត ដែល
 កន្លងហើយ វេទនាមិនកើតឡើងទេ តែចិត្តនោះ ឈ្មោះថាមិនធ្លាប់កើត
 ឡើងហើយ ក៏មិនមែន គឺចិត្ត ជាអនាគត ក្នុងក្នុងក្ខណៈ វេទនាមិន
 កើតឡើងផង មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយផង ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តណា
 មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ វេទនាមិនកើតឡើងឬ ។ ចិត្ត
 ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ទាំងចិត្តនោះ វេទនាមិន
 កើតឡើង ក៏មិនមែន គឺចិត្ត ជាអនាគត ក្នុងក្នុងក្ខណៈ មិនធ្លាប់
 កើតឡើងហើយផង វេទនាមិនកើតឡើងផង ។ ចិត្តណា វេទនា
 កើតឡើង ចិត្តនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ មិនមែនទេ ។

ចិត្តយមៈ ធម្មវារិនិទ្ទេស

ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តណា នឹងកើតឡើង ចិត្តនោះ រមែងកើតឡើងឬ ។
 មិនមែនទេ ។ ចិត្តណា រមែងមិនកើតឡើង ចិត្តនោះ នឹងមិនកើត
 ឡើងទេឬ ។ ចិត្ត ជាអនាគត រមែងមិនកើតឡើងទេ តែចិត្តនោះ
 នឹងមិនកើតឡើង ក៏មិនមែន គឺចិត្ត ដែលកន្លងហើយ ក្នុងកន្លងក្លាណៈ
 រមែងមិនកើតឡើងផង នឹងមិនកើតឡើងផង ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្ត
 ណា នឹងមិនកើតឡើង ចិត្តនោះ រមែងមិនកើតឡើងឬ ។ ចិត្តក្នុង
 ឧប្បាទក្លាណៈ នឹងមិនកើតឡើងទេ តែចិត្តនោះ រមែងមិនកើតឡើង ក៏
 មិនមែន គឺចិត្ត ដែលកន្លងហើយ ក្នុងកន្លងក្លាណៈ នឹងមិនកើតឡើងផង
 រមែងមិនកើតឡើងផង ។ ចិត្តណា ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ
 នឹងកើតឡើងឬ ។ មិនមែនទេ ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តណា នឹងកើត
 ឡើង ចិត្តនោះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយឬ ។ មិនមែនទេ ។ ចិត្តណា
 មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេឬ ។ ចិត្ត ជា
 អនាគត មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ តែចិត្តនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក៏
 មិនមែន ចិត្ត ជាបច្ចុប្បន្ន មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយផង នឹងមិនកើត
 ឡើងផង ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តណា នឹងមិនកើតឡើង ចិត្តនោះ មិន
 ធ្លាប់កើតឡើងហើយទេឬ ។ ចិត្ត ជាអតីត នឹងមិនកើតឡើងទេ តែ
 ចិត្តនោះ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក៏មិនមែន ចិត្ត ជាបច្ចុប្បន្ន នឹង
 មិនកើតឡើងផង មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយផង ។

(៦៦) ចិត្តណា រមែងរលត់ ចិត្តនោះ ធ្លាប់រលត់ហើយឬ ។

អភិធម្មបដិក យមកៈ

មិនមែនទេ ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តណា ធ្លាប់រលត់ហើយ ចិត្តនោះ
 រមែងរលត់ឬ ។ មិនមែនទេ ។ ចិត្តណា រមែងមិនរលត់ ចិត្តនោះ មិន
 ធ្លាប់រលត់ហើយឬ ។ ចិត្ត ជាអតីត រមែងមិនរលត់ តែចិត្តនោះ មិន
 ធ្លាប់រលត់ហើយ ក៏មិនមែន ចិត្ត ជាអនាគត ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ រមែង
 មិនរលត់ផង មិនធ្លាប់រលត់ហើយផង ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តណា មិនធ្លាប់
 រលត់ហើយ ចិត្តនោះ រមែងមិនរលត់ទេឬ ។ ចិត្ត ក្នុងកន្លងក្ខណៈ
 មិនធ្លាប់រលត់ហើយ តែចិត្តនោះ រមែងមិនរលត់ ក៏មិនមែន ចិត្ត ជា
 អនាគត ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ មិនធ្លាប់រលត់ហើយផង រមែងមិនរលត់
 ផង ។ ចិត្តណា រមែងរលត់ ចិត្តនោះ នឹងរលត់ឬ ។ មិនមែនទេ ។
 ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តណា នឹងរលត់ ចិត្តនោះ រមែងរលត់ឬ ។ មិនមែន
 ទេ ។ ចិត្តណា រមែងមិនរលត់ ចិត្តនោះ នឹងមិនរលត់ទេឬ ។ ចិត្ត
 ជាអនាគត ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ រមែងមិនរលត់ទេ តែចិត្តនោះ នឹងមិន
 រលត់ ក៏មិនមែន ចិត្ត ជាអតីត រមែងមិនរលត់ផង នឹងមិនរលត់ផង ។
 ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តណា នឹងមិនរលត់ ចិត្តនោះ រមែងមិនរលត់ទេឬ ។
 ចិត្ត ក្នុងកន្លងក្ខណៈ នឹងមិនរលត់ តែចិត្តនោះ រមែងមិនរលត់ ក៏មិន
 មែន ចិត្ត ជាអតីត នឹងមិនរលត់ផង រមែងមិនរលត់ផង ។ ចិត្តណា
 ធ្លាប់រលត់ហើយ ចិត្តនោះ នឹងរលត់ឬ ។ មិនមែនទេ ។ ម្យ៉ាងទៀត
 ចិត្តណា នឹងរលត់ ចិត្តនោះ ធ្លាប់រលត់ហើយឬ ។ មិនមែនទេ ។

ပိန္နဲယမကေ ဓမ္မနိဂ္ဂဟေ

ယံ ဗိဇ္ဇံ ဝ သိက္ခိန္ဒြိယန္တံ ဗိဇ္ဇံ ဝ သိက္ခိန္ဒြိယန္တံ ၅ ခုပ္ပာ-
 ဓန္တုလော ဓာနာနန္တံ ဗိဇ္ဇံ ဝ သိက္ခိန္ဒြိယန္တံ ယော ဗ ဓံ ဗိဇ္ဇံ
 ဝ သိက္ခိန္ဒြိယန္တံ ဓန္တုလော ဗိဇ္ဇံ ဝ ယော သိက္ခိန္ဒြိယန္တံ ဝ
 ဗ သိက္ခိန္ဒြိယန္တံ ၅ ယံ ဘ ဗ ဝ ဗိဇ္ဇံ ဝ သိက္ခိန္ဒြိယန္တံ
 ဓံ ဗိဇ္ဇံ ဝ သိက္ခိန္ဒြိယန္တံ ၅ ဓာနံ ဗိဇ္ဇံ ဝ သိက္ခိန္ဒြိယန္တံ
 ယော ဗ ဓံ ဗိဇ္ဇံ ဝ သိက္ခိန္ဒြိယန္တံ ဓန္တုလော ဗိဇ္ဇံ ဝ ယော
 သိက္ခိန္ဒြိယန္တံ ဝ ဗ သိက္ခိန္ဒြိယန္တံ ၅

(၁၈) ယံ ဗိဇ္ဇံ ခုပ္ပာသန္တံ ဓံ ဗိဇ္ဇံ သိက္ခိန္ဒြိယ-
 ဓံ ၅ ယော ၅ ယံ ဘ ဗ ဝ ဗိဇ္ဇံ သိက္ခိန္ဒြိယန္တံ ဓံ ဗိဇ္ဇံ
 ခုပ္ပာသန္တံ ၅ ယော ၅ ယံ ဗိဇ္ဇံ ဝ ခုပ္ပာသန္တံ ဓံ ဗိဇ္ဇံ
 ဝ သိက္ခိန္ဒြိယန္တံ ၅ ဓာနံ ဗိဇ္ဇံ ဝ ခုပ္ပာသန္တံ ယော ဗ
 ဓံ ဗိဇ္ဇံ ဝ သိက္ခိန္ဒြိယန္တံ ဓန္တုလော ဓာနာနန္တံ ဗိဇ္ဇံ
 ဝ ယော ခုပ္ပာသန္တံ ဝ ဗ သိက္ခိန္ဒြိယန္တံ ၅ ယံ ဘ ဗ ဝ
 ဗိဇ္ဇံ ဝ သိက္ခိန္ဒြိယန္တံ ဓံ ဗိဇ္ဇံ ဝ ခုပ္ပာသန္တံ ၅ ခုပ္ပာ-
 ဓန္တုလော ဗိဇ္ဇံ ဝ သိက္ခိန္ဒြိယန္တံ ယော ဗ ဓံ ဗိဇ္ဇံ ဝ ခုပ္ပာသ-
 ဓံ ဓန္တုလော ဓာနာနန္တံ ဗိဇ္ဇံ ဝ ယော သိက္ခိန္ဒြိယန္တံ ဝ
 ဗ ခုပ္ပာသန္တံ ၅ ယံ ဗိဇ္ဇံ ခုပ္ပာသန္တံ ဓံ ဗိဇ္ဇံ သိက္ခိန္ဒြိယ-
 ဓံ ၅ ဓာနာ ၅ ယံ ဘ ဗ ဝ ဗိဇ္ဇံ သိက္ခိန္ဒြိယန္တံ
 ဓံ ဗိဇ္ဇံ ခုပ္ပာသန္တံ ၅ ဓာနာ ဗိဇ္ဇံ သိက္ခိန္ဒြိယန္တံ

ចិត្តយមកៈ ធម្មវារិនិទ្ទេស

ចិត្តណា មិនធ្លាប់រលត់ហើយ ចិត្តនោះ នឹងមិនរលត់ទេ ។ ចិត្ត ជា
 អនាគត ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ មិនធ្លាប់រលត់ហើយ តែចិត្តនោះ នឹងមិន
 រលត់ ក៏មិនមែន ចិត្ត ក្នុងកន្លងក្ខណៈ មិនធ្លាប់រលត់ហើយផង នឹងមិន
 រលត់ផង ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តណា នឹងមិនរលត់ ចិត្តនោះ មិនធ្លាប់រលត់
 ហើយទេ ។ ចិត្ត ជាអតីត នឹងមិនរលត់ទេ តែចិត្តនោះ មិនធ្លាប់
 រលត់ហើយ ក៏មិនមែន ចិត្ត ក្នុងកន្លងក្ខណៈ នឹងមិនរលត់ផង មិនធ្លាប់
 រលត់ហើយផង ។

[៦៣] ចិត្តណា រមែងកើតឡើង ចិត្តនោះ ធ្លាប់រលត់ហើយឬ ។
 មិនមែនទេ ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តណា ធ្លាប់រលត់ហើយ ចិត្តនោះ រមែង
 កើតឡើងឬ ។ មិនមែនទេ ។ ចិត្តណា រមែងមិនកើតឡើង ចិត្ត
 នោះ មិនធ្លាប់រលត់ហើយឬ ។ ចិត្ត ជាអតីត រមែងមិនកើតឡើងទេ
 តែចិត្តនោះ មិនធ្លាប់រលត់ហើយ ក៏មិនមែន ចំណែកចិត្ត ជាអនាគត
 ក្នុងកន្លងក្ខណៈ រមែងមិនកើតឡើងផង មិនធ្លាប់រលត់ហើយផង ។ ម្យ៉ាង
 ទៀត ចិត្តណា មិនធ្លាប់រលត់ហើយ ចិត្តនោះ រមែងមិនកើតឡើងទេ
 ឬ ។ ចិត្ត ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ មិនធ្លាប់រលត់ហើយ តែចិត្តនោះ រមែង
 មិនកើតឡើង ក៏មិនមែន ចំណែកខាងចិត្ត ជាអនាគត ក្នុងកន្លងក្ខណៈ
 មិនធ្លាប់រលត់ហើយផង រមែងមិនកើតឡើងផង ។ ចិត្តណា រមែងកើត
 ឡើង ចិត្តនោះ នឹងរលត់ឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តណា នឹង
 រលត់ ចិត្តនោះ រមែងកើតឡើងឬ ។ ចិត្ត ជាអនាគត នឹងរលត់

អភិធម្មបដិពោ យមកំ

លោ ច តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិតំ ឧប្បាទក្ខណោ ចិត្តំ និរុជ្ឈិ-
 ស្សតិ លោ ឧប្បជ្ជិតំ ច ។ យំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិតំ តំ
 ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អនាគតំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិតំ
 លោ ច តំ ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ កង្កក្ខណោ អតីតញ្ច
 ចិត្តំ ន លោ ឧប្បជ្ជិតំ ន ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យំ វា
 បន ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិតំ ។
 អាមន្តា ។ យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិតំ តំ ចិត្តំ និរុជ្ឈិស្ស-
 តិ ។ លោ ។ យំ វា បន ចិត្តំ និរុជ្ឈិស្សតិ តំ ចិត្តំ
 ឧប្បជ្ជិតំ ។ លោ ។ យំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិតំ តំ ចិត្តំ
 ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ ឧប្បាទក្ខណោ អនាគតញ្ច ចិត្តំ
 ន ឧប្បជ្ជិតំ លោ ច តំ ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ កង្កក្ខ-
 ណោ ចិត្តំ ន លោ ឧប្បជ្ជិតំ ន ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យំ
 វា បន ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិតំ ។
 អតីតំ ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ លោ ច តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិតំ
 កង្កក្ខណោ ចិត្តំ ន លោ និរុជ្ឈិស្សតិ ន ច ឧប្បជ្ជិតំ ។

(៦៤) យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិតំ តំ ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិតិ ។

អាមន្តា ។ យំ វា បន ចិត្តំ ន និរុជ្ជិតំ តំ ចិត្តំ
 ឧប្បជ្ជិតំ ។ (១) អតីតានាគតំ ចិត្តំ ន និរុជ្ជិតំ

១ ឧ. ពិពោ ចរំ អាមន្តាភិ ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ យមកៈ

តែចិត្តនោះ វែមនិកើតឡើង ក៏មិនមែន ចិត្ត ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នឹង
 រលត់ផង វែមនិកើតឡើងផង ។ ចិត្តណា វែមនិមិនកើតឡើង ចិត្ត
 នោះ នឹងមិនរលត់ទេ ។ ចិត្ត ជាអនាគត វែមនិមិនកើតឡើងទេ តែ
 ចិត្តនោះ នឹងមិនរលត់ ក៏មិនមែន ចំណែកខាងចិត្ត ជាអតីត ក្នុងកន្ល-
 ក្ខណៈ វែមនិមិនកើតឡើងផង នឹងមិនរលត់ផង ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្ត
 ណា នឹងមិនរលត់ ចិត្តនោះ វែមនិមិនកើតឡើងឬ ។ អើ ។ ចិត្ត
 ណាធ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ នឹងមិនរលត់ឬ ។ មិនមែនទេ ។
 ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តណា នឹងរលត់ ចិត្តនោះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយឬ ។
 មិនមែនទេ ។ ចិត្តណា មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ នឹងមិន
 រលត់ទេ ។ ចំណែកខាងចិត្ត ជាអនាគត ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ មិន
 ធ្លាប់កើតឡើងហើយ តែចិត្តនោះ នឹងមិនរលត់ ក៏មិនមែន ចិត្ត ក្នុង
 កន្លក្ខណៈ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយផង នឹងមិនរលត់ផង ។ ម្យ៉ាង
 ទៀត ចិត្តណា នឹងមិនរលត់ ចិត្តនោះ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយទេ
 ឬ ។ ចិត្ត ជាអតីត នឹងមិនរលត់ទេ តែចិត្តនោះ មិនធ្លាប់កើតឡើង
 ហើយ ក៏មិនមែន ចិត្ត ក្នុងកន្លក្ខណៈ នឹងមិនរលត់ផង មិនធ្លាប់កើត
 ឡើងហើយផង ។

(៦៤) ចិត្តណា វែមនិកើតឡើង ចិត្តនោះ វែមនិមិនរលត់ទេ
 ឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តណា វែមនិមិនរលត់ ចិត្តនោះ
 វែមនិកើតឡើងឬ ។ ចិត្ត ជាអតីតនិងអនាគត វែមនិមិនរលត់ទេ

ចំណុចទី៣ ធម្មវារីទេសោ

នោ ប តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈតិ ឧប្បនិក្ខុណោ ចិត្តំ ន និ-
 រុជ្ឈតិ បេវ ឧប្បជ្ឈតិ ប(១) ។ យំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈតិ តំ
 ចិត្តំ និរុជ្ឈតិ(២) ។ អតីតានាគតំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈតិ
 នោ ប តំ ចិត្តំ និរុជ្ឈតិ កង្កក្ខណោ ចិត្តំ ន ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ បេវ និរុជ្ឈតិ ប(៣) ។ យំ វា បន ចិត្តំ និរុជ្ឈតិ
 តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈតិ ។ អាមត្តា ។

(៦៥) យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈមាណំ តំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ។ អា-
 មត្តា ។ យំ វា បន ចិត្តំ ឧប្បន្នំ តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈមាណ្នំ ។
 កង្កក្ខណោ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ នោ ប តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈមាណំ
 ឧប្បនិក្ខុណោ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ឧប្បជ្ឈមាណោ ។ យំ
 ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈមាណំ តំ ចិត្តំ ន ឧប្បន្នំ ។ កង្កក្ខណោ
 ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈមាណំ នោ ប តំ ចិត្តំ ន ឧប្បន្នំ អតីតា-
 នាគតំ ចិត្តំ ន បេវ ឧប្បជ្ឈមាណំ ន ប ឧប្បន្នំ ។ យំ វា
 បន ចិត្តំ ន ឧប្បន្នំ តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈមាណ្នំ ។ អាមត្តា ។

(៦៦) យំ ចិត្តំ និរុជ្ឈមាណំ តំ ចិត្តំ ឧប្ប-
 ន្នំ ។ អាមត្តា ។ យំ វា បន ចិត្តំ ឧប្បន្នំ
 តំ ចិត្តំ និរុជ្ឈមាណ្នំ ។ ឧប្បនិក្ខុណោ ចិត្តំ

---

១ ឧ. អតីតានាគតំ ចិត្តំ... ឧប្បន្នំ ចាតិ និមេ បាយា ន ទិស្សន្តិ ។ ២ ឧ. និពោ បរិ
 តោ-បដិសេធសទ្ធា វិនិច្ឆ័តិ ។ ៣ ឧ. អតីតានាគតំ ចិត្តំ... ឧប្បន្នំ ចាតិ និមេ បាយា ន សន្តិ ។

ចិត្តយមកៈ ធម្មវារិនិទ្ទេស

តែចិត្តនោះ កើតឡើង ក៏មិនមែន ចិត្ត ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ រមែងមិន
 រលត់ផង រមែងកើតឡើងផង ។ ចិត្តណា រមែងមិនកើតឡើង ចិត្ត
 នោះ រមែងរលត់ប្ត ។ ចិត្ត ជាអតីតនិងអនាគត រមែងមិនកើតឡើងទេ
 តែចិត្តនោះ រមែងរលត់ ក៏មិនមែន ចិត្ត ក្នុងកន្លងក្ខណៈ រមែងមិនកើត
 ឡើងផង រមែងរលត់ផង ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តណា រមែងរលត់ ចិត្ត
 នោះ រមែងមិនកើតឡើងប្ត ។ អើ ។

(៦៥) ចិត្តណា កំពុងកើតឡើង ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាកើតឡើង
 ហើយប្ត ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តណា កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ
 ឈ្មោះថាកំពុងកើតឡើងប្ត ។ ចិត្ត ក្នុងកន្លងក្ខណៈ កើតឡើងហើយ តែ
 ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាកំពុងកើតឡើង ក៏មិនមែន ចិត្ត ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
 កើតឡើងហើយផង កំពុងកើតឡើងផង ។ ចិត្តណា កាលមិនកើត
 ឡើង ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាមិនកើតឡើងហើយប្ត ។ ចិត្ត ក្នុងកន្លងក្ខណៈ
 កាលមិនកើតឡើងទេ តែចិត្តនោះ ឈ្មោះថាមិនកើតឡើងហើយ ក៏មិន
 មែន ចិត្ត ជាអតីតនិងអនាគត កាលមិនកើតឡើងផង មិនកើតឡើង
 ហើយផង ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តណា មិនកើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ
 ឈ្មោះថាកាលមិនកើតឡើងប្ត ។ អើ ។

(៦៦) ចិត្តណា កំពុងរលត់ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាកើតឡើង
 ហើយប្ត ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តណា កើតឡើងហើយ
 ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាកំពុងរលត់ប្ត ។ ចិត្ត ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ

အဘိဓမ္မာပိဋကေ ယမကံ

ခုပ္ပဋိံ လော ဗ ဇံ ဗိဇ္ဇံ ဂိဉ္ဇိယောသံ ဝတ္ထုက္ခလော ဗိဇ္ဇံ
 ခုပ္ပဋိံကျော ဂိဉ္ဇိယောသံကျော ဗ ယံ ဗိဇ္ဇံ ဂ ဂိဉ္ဇိယောသံ
 ဇံ ဗိဇ္ဇံ ဂ ခုပ္ပဋိံ ဗ ခုပ္ပဋိံကျော လော ဗိဇ္ဇံ ဂ ဂိဉ္ဇိယော-
 ဝါသံ လော ဗ ဇံ ဗိဇ္ဇံ ဂ ခုပ္ပဋိံ အဓိဓာဏာဇာဓိဇ္ဇံ ဗိဇ္ဇံ
 ဂ ဗေ ဂိဉ္ဇိယောသံ ဂ ဗ ခုပ္ပဋိံ ဗ ယံ ဝ ပ ဗ ဗိဇ္ဇံ
 ဂ ခုပ္ပဋိံ ဇံ ဗိဇ္ဇံ ဂ ဂိဉ္ဇိယောသံ ဗ အာပဇ္ဇာ ဗ

(၁၈) ယံ ဗိဇ္ဇံ ခုပ္ပဋိံ ဇံ ဗိဇ္ဇံ ခုပ္ပဋိံဇာဓိဇ္ဇံ ဗ
 လော ဗ ယံ ဝ ပ ဗ ဗိဇ္ဇံ ခုပ္ပဋိံဇာဓိဇ္ဇံ ဇံ ဗိဇ္ဇံ ခုပ္ပ-
 ဋိံ ဗ လော ဗ ယံ ဗိဇ္ဇံ ခုပ္ပဋိံ ဇံ ဗိဇ္ဇံ ခုပ္ပဋိ-
 ဗ္ဇာဓိဇ္ဇံ ဗ လော ဗ ယံ ဝ ပ ဗ ဗိဇ္ဇံ ခုပ္ပဋိံဗ္ဇာဓိဇ္ဇံ
 ဇံ ဗိဇ္ဇံ ခုပ္ပဋိံ ဗ လော ဗ ယံ ဗိဇ္ဇံ ဂ ခုပ္ပဋိံ
 ဇံ ဗိဇ္ဇံ ခုပ္ပဋိံဇာဓိဇ္ဇံ ဗ အဓိဇ္ဇံ ဗိဇ္ဇံ ဂ ခုပ္ပဋိံ လော
 ဗ ဇံ ဗိဇ္ဇံ ဂ ခုပ္ပဋိံ အဓိဇ္ဇံ အဓိဇ္ဇံ ဗိဇ္ဇံ ဂ ဗေ
 ခုပ္ပဋိံ ဂ ဗ ခုပ္ပဋိံဇာဓိဇ္ဇံ ဗ ယံ ဝ ပ ဗ ဗိဇ္ဇံ ဂ
 ခုပ္ပဋိံဇာဓိဇ္ဇံ ဇံ ဗိဇ္ဇံ ဂ ခုပ္ပဋိံ ဗ ပဗုပ္ပဋိံ ဗိဇ္ဇံ
 ဂ ခုပ္ပဋိံဇာဓိဇ္ဇံ လော ဗ ဇံ ဗိဇ္ဇံ ဂ ခုပ္ပဋိံ အဓိဇ္ဇံ
 ဇာဓိဇ္ဇံ ဗိဇ္ဇံ ဂ ဗေ ခုပ္ပဋိံဇာဓိဇ္ဇံ ဂ ဗ ခုပ္ပဋိံ ဗ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

កើតឡើងហើយ តែចិត្តនោះ កាលរលត់ ក៏មិនមែន ចិត្ត ក្នុងក្នុងក្នុង
 កើតឡើងហើយផង កំពុងរលត់ផង ។ ចិត្តណា កាលមិនរលត់
 ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាមិនកើតឡើងហើយឬ ។ ចិត្ត ក្នុងឧប្បាទក្នុង
 កាលមិនរលត់ទេ តែចិត្តនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក៏មិនមែន ចិត្ត
 ជាអតីត និរិអនាគត កាលមិនរលត់ផង មិនកើតឡើងហើយផង ។
 ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តណា មិនកើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាកាល
 មិនរលត់ឬ ។ អើ ។

(៦៧) ចិត្តណា កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ
 ឬ ។ មិនមែនទេ ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តណា ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្ត
 នោះ ឈ្មោះថាកើតឡើងហើយឬ ។ មិនមែនទេ ។ ចិត្តណា កើត
 ឡើងហើយ ចិត្តនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ មិនមែនទេ ។ ម្យ៉ាងទៀត
 ចិត្តណា នឹងកើតឡើង ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាកើតឡើងហើយឬ ។ មិន
 មែនទេ ។ ចិត្តណា មិនកើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាធ្លាប់កើត
 ឡើងហើយឬ ។ ចិត្ត ជាអតីត មិនកើតឡើងហើយ តែចិត្តនោះ មិន
 ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក៏មិនមែន ចិត្ត ជាអនាគត មិនកើតឡើងហើយផង
 មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយផង ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តណា មិនធ្លាប់កើតឡើង
 ហើយ ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាមិនកើតឡើងហើយឬ ។ ចិត្ត ជាបច្ចុប្បន្ន
 មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ តែចិត្តនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក៏មិនមែន
 ចិត្ត ជាអនាគត មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយផង មិនកើតឡើងហើយផង ។

ចិត្តយមកេ ធម្មវិវាទិទេសោ

យំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈំ តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ អនា-
 តតំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈំ លោ ច តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 អតីតំ ចិត្តំ ន បេវ ឧប្បជ្ឈំ ន ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។
 យំ វា បន ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តំ ចិត្តំ ន ឧប្ប-
 ជ្ឈំ ។ បច្ចុប្បជ្ឈំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈិស្សតិ លោ ច តំ
 ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈំ អតីតំ ចិត្តំ ន បេវ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 ន ច ឧប្បជ្ឈំ ។

(២៨) យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិត្ត លោ ច តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈំ
 តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ លោ ។ យំ វា បន ចិត្តំ
 ឧប្បជ្ឈិស្សតិ លោ ច តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈំ តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិ-
 ត្តាតិ ។ លោ ។ យំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈិត្ត លោ ច តំ ចិត្តំ
 ន ឧប្បជ្ឈំ តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។ យំ
 វា បន ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈិស្សតិ លោ ច តំ ចិត្តំ ន
 ឧប្បជ្ឈំ តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។

(២៩) ឧប្បជ្ឈំ ឧប្បជ្ឈមានំ ។ កត្តក្ខណោ ឧប្បជ្ឈំ
 លោ ច ឧប្បជ្ឈមានំ ឧប្បានក្ខណោ ឧប្បជ្ឈោ

ចិត្តយមកៈ ធម្មវិនិច្ឆ័យ

ចិត្តណា មិនកើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ ។ ចិត្ត
 ជាអនាគត មិនកើតឡើងហើយ តែចិត្តនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក៏មិន
 មែន ចិត្ត ជាអតីត មិនកើតឡើងហើយផង នឹងមិនកើតឡើងផង ។
 ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តណា នឹងមិនកើតឡើង ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាមិនកើត
 ឡើងហើយ ។ ចិត្ត ជាបច្ចុប្បន្ន នឹងមិនកើតឡើងទេ តែចិត្តនោះ
 មិនកើតឡើងហើយ ក៏មិនមែន ចិត្ត ជាអតីត នឹងមិនកើតឡើងផង
 មិនកើតឡើងហើយផង ។

(៦៤) ចិត្តណា ធ្លាប់កើតឡើងហើយ តែចិត្តនោះ ឈ្មោះថា
 កើតឡើងហើយ ក៏មិនមែន ចិត្តនោះ នឹងកើតឡើង ។ មិនមែនទេ ។
 ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តណា នឹងកើតឡើង តែចិត្តនោះ កើតឡើងហើយ ក៏
 មិនមែន ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។ មិនមែនទេ ។
 ចិត្តណា មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ តែចិត្តនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក៏
 មិនមែន ចិត្តនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្ត
 ណា នឹងមិនកើតឡើងទេ តែចិត្តនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក៏មិនមែន
 ចិត្តនោះ ឈ្មោះថាមិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។ អើ ។

(៦៥) ចិត្ត កើតឡើងហើយ (ក៏មាន) កំពុងកើតឡើង (ក៏
 មាន) ឬ ។ ចិត្ត ក្នុងកន្លងកាលៈ កើតឡើងហើយ តែឈ្មោះថាកំពុង
 កើតឡើង ក៏មិនមែន គឺចិត្ត ក្នុងឧប្បាទកាលៈ កើតឡើងហើយផង

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

ឧប្បជ្ឈមានញ្ច ។ ឧប្បជ្ឈមាជំ ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ អាមន្តា ។
 ន ឧប្បជ្ឈន្តិ ន ឧប្បជ្ឈមាជំ ។ អាមន្តា ។ ន ឧប្បជ្ឈ-
 មាជំ ន ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ កង្កក្កុលោ ន ឧប្បជ្ឈមាជំ លោ
 ប ន ឧប្បជ្ឈន្តិ អតីតានាគតំ ចិត្តំ ន បេវ ឧប្បជ្ឈមាជំ
 ន ប ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

(៧០) និរុទ្ធិំ និរុជ្ឈមាជន្តិ ។ លោ ។ និរុជ្ឈមាជំ
 និរុទ្ធិន្តិ ។ លោ ។ ន និរុទ្ធិំ ន និរុជ្ឈមាជន្តិ ។ កង្ក-
 ក្កុលោ ន និរុទ្ធិំ លោ ប ន និរុជ្ឈមាជំ ឧប្បាទក្កុ-
 លោ អនាគតញ្ច ចិត្តំ ន បេវ និរុទ្ធិំ ន ប និរុជ្ឈមាជំ ។
 ន និរុជ្ឈមាជំ ន និរុទ្ធិន្តិ ។ អតីតំ ចិត្តំ ន និរុជ្ឈ-
 មាជំ លោ ប ន និរុទ្ធិំ ឧប្បាទក្កុលោ អនាគតញ្ច
 ចិត្តំ ន បេវ និរុជ្ឈមាជំ ន ប និរុទ្ធិំ ។

(៧១) យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈមាជំ ខណំ ខណំ
 វីតីក្កន្តំ អតីក្កន្តកាលំ និរុជ្ឈមាជំ ខណំ
 ខណំ វីតីក្កន្តំ អតីក្កន្តកាលំ តំ ចិត្តន្តិ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ យមកៈ

កំពុងកើតឡើងផង ។ ចិត្ត កំពុងកើតឡើង (ក៏មាន) កើតឡើងហើយ (ក៏មាន) ឬ ។ អើ ។ ចិត្ត មិនកើតឡើងហើយ (ក៏មាន) កាលមិនកើតឡើង (ក៏មាន) ឬ ។ អើ ។ ចិត្ត កាលមិនកើតឡើង (ក៏មាន) មិនកើតឡើងហើយ (ក៏មាន) ឬ ។ ចិត្ត ក្នុងក្នុងក្លានៈ កាលមិនកើតឡើង ឈ្មោះថាមិនកើតឡើងហើយ ក៏មិនមែន ចិត្ត ជាអតីតនិងអនាគត កាលមិនកើតឡើងផង មិនកើតឡើងហើយផង ។

(៧០) ចិត្ត រលត់ហើយ (ក៏មាន) កំពុងរលត់ (ក៏មាន) ឬ ។ មិនមែនទេ ។ ចិត្ត កំពុងរលត់ (ក៏មាន) រលត់ហើយ (ក៏មាន) ឬ ។ មិនមែនទេ ។ ចិត្ត មិនរលត់ហើយ (ក៏មាន) កាលមិនរលត់ (ក៏មាន) ឬ ។ ចិត្ត ក្នុងក្នុងក្លានៈ មិនរលត់ហើយ តែចិត្តនោះ កាលមិនរលត់ ក៏មិនមែន ចំណែកខាងចិត្ត ជាអនាគត ក្នុងឧប្បាទក្លានៈ មិនរលត់ហើយផង កាលមិនរលត់ផង ។ ចិត្ត កាលមិនរលត់ (ក៏មាន) មិនរលត់ហើយ (ក៏មាន) ឬ ។ ចិត្ត ជាអតីត កាលមិនរលត់ តែចិត្តនោះ មិនរលត់ហើយ ក៏មិនមែន ចំណែកខាងចិត្ត ជាអនាគត ក្នុងឧប្បាទក្លានៈ កាលមិនរលត់ផង មិនរលត់ហើយផង ។

(៧១) ចិត្តណា កាលកើតឡើង ជាចិត្តកន្លងនូវខណៈទាំងពួង ឈ្មោះថាមានកាលកន្លងហើយ ចិត្តនោះ កាលនឹងរលត់ ជាចិត្តកន្លងនូវខណៈទាំងពួង ឈ្មោះថាមានកាលកន្លងហើយឬ ។

បុគ្គលធម្មវារិនិទ្ទេសោ

កង្កែបក្នុង ចត្តិ ឧប្បាទក្នុង កង្កែបក្នុង កង្កែបក្នុង
 អង្គក្នុង អង្គក្នុង ចត្តិ ឧប្បាទក្នុង កង្កែបក្នុង កង្កែប-
 ក្នុង កង្កែបក្នុង ។ យំ វា បទ ចត្តិ ឧប្បាទក្នុង
 ខណ្ឌ ខណ្ឌ កង្កែបក្នុង អង្គក្នុង កាល ឧប្បាទក្នុង ខណ្ឌ
 ខណ្ឌ កង្កែបក្នុង អង្គក្នុង កាល តំ ចត្តិ ។ អង្គក្នុង
 ចត្តិ ។ យំ ចត្តិ ន ឧប្បាទក្នុង ខណ្ឌ ខណ្ឌ កង្កែបក្នុង
 អង្គក្នុង កាល ន ឧប្បាទក្នុង ខណ្ឌ ខណ្ឌ កង្កែបក្នុង
 អង្គក្នុង កាល តំ ចត្តិ ។ ឧប្បាទក្នុង កង្កែប កង្កែប-
 ក្នុង ចត្តិ ។ យំ វា បទ ចត្តិ ន ឧប្បាទក្នុង ខណ្ឌ
 ខណ្ឌ កង្កែបក្នុង អង្គក្នុង កាល ន ឧប្បាទក្នុង ខណ្ឌ
 ខណ្ឌ កង្កែបក្នុង អង្គក្នុង កាល តំ ចត្តិ(១) ។ កង្កែប-
 ក្នុង កង្កែបក្នុង កង្កែបក្នុង កង្កែបក្នុង កង្កែប ឧប្បាទក្នុង-
 ក្នុង អង្គក្នុង ឧប្បាទក្នុង កង្កែប កង្កែបក្នុង កង្កែប-
 ក្នុង កង្កែបក្នុង ឧប្បាទក្នុង កង្កែបក្នុង កង្កែបក្នុង(២) ។

បុគ្គលធម្មវារិនិទ្ទេសោ

(៧២) យស្ស យំ ចត្តិ ឧប្បាទក្នុង ន ឧប្បាទក្នុង តស្ស
 តំ ចត្តិ ឧប្បាទក្នុង ឧប្បាទក្នុង ឧប្បាទក្នុង ។ អាម ឬ ។

១ ឧ. តោ បរិ អតី ភាសា តតិ បិ ក្នុង ទិស្ស តិ ។ ២ ឧ. ភក្ក ក្នុង ចត្តិ... ឧប្បាទក្នុង-
 ណា អតី ក្នុង តមេ បា វា ន ទិស្ស តិ ។

ចិត្តយមកៈ បុគ្គលធម្មវារនិទ្ទេស

ចិត្ត ក្នុងក្នុងក្នុង : កន្លងនូវឧប្បាទក្នុង : មិនកន្លងនូវក្នុងក្នុង : ទេ ចិត្ត
 ជាអតីត ទើបជាចិត្តកន្លងនូវឧប្បាទក្នុង : ផង កន្លងនូវក្នុងក្នុង : ផង ។
 ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តណា កាលរលត់ ជាចិត្តកន្លងនូវខណៈទាំងពួង ឈ្មោះ
 ថាមានកាលកន្លងហើយ ចិត្តនោះ កាលនឹងកើតឡើង ជាចិត្តកន្លងនូវ
 ខណៈទាំងពួង ឈ្មោះថាមានកាលកន្លងហើយឬ ។ ចិត្ត កន្លងហើយ ។
 ចិត្តណា កាលមិនកើតឡើង ជាចិត្តកន្លងនូវខណៈទាំងពួង ឈ្មោះថា
 មានកាលកន្លងហើយ ចិត្តនោះ កាលមិនរលត់ ជាចិត្ត កន្លងនូវខណៈ
 ទាំងពួង ឈ្មោះថាមានកាលកន្លងហើយឬ ។ ចំណែកខាងចិត្ត ក្នុង
 ឧប្បាទក្នុង : មិនទាន់មកដល់ទេ ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តណា កាលមិន
 រលត់ ជាចិត្តកន្លងនូវខណៈទាំងពួង ឈ្មោះថាមានកាលកន្លងហើយ ចិត្ត
 នោះ កាលមិនកើតឡើង ជាចិត្តកន្លងនូវខណៈទាំងពួង ឈ្មោះថាមាន
 កាលកន្លងហើយឬ ។ ចិត្ត ក្នុងក្នុងក្នុង : មិនកន្លងនូវក្នុងក្នុង : ទេ
 តែមិនកន្លងនូវឧប្បាទក្នុង : ក៏មិនមែន ចំណែកខាងចិត្តជាអនាគត ក្នុង
 ឧប្បាទក្នុង : ទើបជាចិត្តមិនកន្លងនូវក្នុងក្នុង : ផង មិនកន្លងនូវឧប្បា-
 ទក្នុង : ផង ។

បុគ្គលធម្មវារនិទ្ទេស

(៧២) ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រមែងកើតឡើង រមែងមិនរលត់
 ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

យស្ស វា បន យំ ចិត្តំ និរុជ្ឈិស្សតិ ន ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈតិ ន និរុជ្ឈិតតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស យំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈតិ និរុជ្ឈិត តស្ស តំ ចិត្តំ
 ន និរុជ្ឈិស្សតិ ឧប្បជ្ឈិតតិ ។ លោ ។ យស្ស វា
 បន យំ ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស តំ
 ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈតិ និរុជ្ឈិតតិ ។ នត្ថំ ។

(៧៣) យស្ស យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស តំ ចិត្តំ
 ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា បន យំ ចិត្តំ
 ឧប្បជ្ឈិ តស្ស តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិតតិ ។ កង្កក្ខណោ ចិត្តំ
 ឧប្បជ្ឈិ លោ ប តស្ស តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈតិ ឧប្បនក្ខណោ
 ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈន្តោ ឧប្បជ្ឈតិ ប ។ យស្ស យំ ចិត្តំ ន
 ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ កង្កក្ខណោ
 ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈតិ លោ ប តស្ស តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈិ
 អតីតាបាកតំ ចិត្តំ ន បេវ ឧប្បជ្ឈតិ ន ប ឧប្បជ្ឈិ ។
 យស្ស វា បន យំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ឈិ តស្ស តំ ចិត្តំ ន
 ឧប្បជ្ឈិតតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិណ្ឌ យមកៈ

ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ នឹងមិនកើតឡើង ចិត្ត
 នោះ របស់បុគ្គលនោះ វែមងកើតឡើង វែមងមិនរលត់ឬ ។ អើ ។
 ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា វែមងមិនកើតឡើង តែងរលត់ ចិត្តនោះ របស់
 បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ នឹងកើតឡើងឬ ។ មិនមែនទេ ។ ម្យ៉ាងទៀត
 ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ នឹងកើតឡើង ចិត្តនោះ របស់
 បុគ្គលនោះ វែមងមិនកើតឡើង វែមងរលត់ឬ ។ មិនមានទេ ។

(៧៧) ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា វែមងកើតឡើង ចិត្តនោះ
 របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាកើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត
 ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ
 វែមងកើតឡើងឬ ។ ចិត្ត ក្នុងកងកូណៈ កើតឡើងហើយ តែចិត្តនោះ
 របស់បុគ្គលនោះ វែមងកើតឡើង ក៏មិនមែន ចិត្ត ក្នុងឧប្បាទកូណៈ
 កើតឡើងហើយផង វែមងកើតឡើងផង ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា
 វែមងមិនកើតឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាមិនកើតឡើង
 ហើយឬ ។ ចិត្ត ក្នុងកងកូណៈ វែមងមិនកើតឡើងទេ តែចិត្តនោះ របស់
 បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក៏មិនមែន ចិត្ត ជាអតីតនិងអនាគត
 វែមងមិនកើតឡើងផង មិនកើតឡើងហើយផង ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្ត
 ណា របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ
 វែមងមិនកើតឡើងទេឬ ។ អើ ។

ပိတုယမက ပုဂ္ဂလဓမ္မာဝိဒ္ဓါရော

(၈၆) ယဗ္ဗံ ယံ ပိတုံ ဝိဒ္ဓိဉ္စိန္တိ ဇာဗ္ဗံ ဇံ
 ပိတုံ ဣပ္ပဋိဉ္စိန္တိ ဣ ဣဗ္ဗာ ဣ ယဗ္ဗံ ဣ ဗလ
 ယံ ပိတုံ ဣပ္ပဋိဉ္စိန္တိ ဇာဗ္ဗံ ဇံ ပိတုံ ဝိဒ္ဓိဉ္စိန္တိ ဣ
 ဣပ္ပဋိဉ္စိန္တိ ပိတုံ ဣပ္ပဋိဉ္စိန္တိ ဣ ဗ ဇာဗ္ဗံ ဇံ
 ပိတုံ ဝိဒ္ဓိဉ္စိန္တိ ဣဉ္စိန္တိ ပိတုံ ဣပ္ပဋိဉ္စိန္တိ ဝိ-
 ဒ္ဓိဉ္စိန္တိ ဗ ဣ ယဗ္ဗံ ယံ ပိတုံ ဝိဒ္ဓိဉ္စိန္တိ ဇာဗ္ဗံ
 ဇံ ပိတုံ ဝိဒ္ဓိဉ္စိန္တိ ဣ ဣပ္ပဋိဉ္စိန္တိ ပိတုံ ဝိ
 ဒ္ဓိဉ္စိန္တိ ဣဉ္စိန္တိ ဗ ဇာဗ္ဗံ ဇံ ပိတုံ ဝိဒ္ဓိဉ္စိန္တိ ဣဉ္စိန္တိ-
 ဣဉ္စိန္တိ ပိတုံ ဝိဒ္ဓိဉ္စိန္တိ ဝိဒ္ဓိဉ္စိန္တိ ဝိဒ္ဓိဉ္စိန္တိ ဣ ယဗ္ဗံ
 ဣ ဗလ ယံ ပိတုံ ဝိဒ္ဓိဉ္စိန္တိ ဇာဗ္ဗံ ဇံ ပိတုံ ဝိ
 ဒ္ဓိဉ္စိန္တိ ဣ ဣဗ္ဗာ ဣ

(၈၇) ယဗ္ဗံ ယံ ပိတုံ ဣပ္ပဋိဉ္စိန္တိ ဇာဗ္ဗံ ဇံ ပိတုံ
 ဣပ္ပဋိဉ္စိန္တိ ဣ ဣဉ္စိန္တိ ဣ ယဗ္ဗံ ဣ ဗလ ယံ ပိတုံ
 ဣပ္ပဋိဉ္စိန္တိ ဇာဗ္ဗံ ဇံ ပိတုံ ဣပ္ပဋိဉ္စိန္တိ ဣ ဣဉ္စိန္တိ ဣ ယဗ္ဗံ
 ယံ ပိတုံ ဝိဒ္ဓိဉ္စိန္တိ ဇာဗ္ဗံ ဇံ ပိတုံ ဝိဒ္ဓိဉ္စိန္တိ ဣ
 ဣဉ္စိန္တိ ပိတုံ ဝိဒ္ဓိဉ္စိန္တိ ဣဉ္စိန္တိ ဣ ယဗ္ဗံ ဇံ ပိတုံ

ចិត្តយមកៈ បុគ្គលធម្មវារិនិទ្ទេស

(៧៤) ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា វែមនិរលត់ ចិត្តនោះ របស់
 បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្ត
 ណា របស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ
 វែមនិរលត់ឬ ។ ចិត្ត ក្នុងឧប្បទាន្ធាណៈ កើតឡើងហើយ តែចិត្តនោះ
 របស់បុគ្គលនោះ វែមនិរលត់ ក៏មិនមែន ចិត្ត ក្នុងក្នុងក្នុង កើត
 ឡើងហើយផង វែមនិរលត់ផង ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា វែមនិ
 មិនរលត់ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា មិនកើតឡើងហើយឬ ។
 ចិត្តក្នុងឧប្បទាន្ធាណៈ វែមនិមិនរលត់ទេ តែចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ
 ឈ្មោះថា មិនកើតឡើងហើយផង ក៏មិនមែន ចិត្ត ជាអតីត នឹងអនាគត
 វែមនិមិនរលត់ផង មិនកើតឡើងហើយផង ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តណា
 របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ វែមនិ
 មិនរលត់ទេឬ ។ អើ ។

(៧៥) ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា វែមនិកើតឡើង ចិត្តនោះ
 របស់បុគ្គលនោះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយឬ ។ មិនមែនទេ ។ ម្យ៉ាងទៀត
 ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គល
 នោះ វែមនិកើតឡើងឬ ។ មិនមែនទេ ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា
 មិនកើតឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយទេ
 ឬ ។ ចិត្ត ជាអតីត វែមនិមិនកើតឡើងទេ តែចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ

អភិធម្មបទិកោ យមកំ

ន ឧប្បជ្ជិតុ កង្កក្ខណោ អនាគតញ្ច ចិត្តំ ន ចេវ
ឧប្បជ្ជិតំ ន ច ឧប្បជ្ជិតុ ។ យស្ស វា បន យំ ចិត្តំ ន
ឧប្បជ្ជិតុ តស្ស តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិតិតំ ។ ឧប្បាទក្ខ្វ
ណោ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិតុ នោ ច តស្ស តំ ចិត្តំ ន ឧប្ប
ជ្ជិតុ កង្កក្ខណោ អនាគតញ្ច ចិត្តំ ន ចេវ ឧប្បជ្ជិតុ
ន ច ឧប្បជ្ជិតំ ។ យស្ស យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិតុ តស្ស
តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិតុស្សិតិតំ ។ នោ ។ យស្ស វា បន យំ
ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិតុស្សិតិតុ តស្ស តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិតិតំ ។ នោ ។
យស្ស យំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិតុ តស្ស តំ ចិត្តំ ន
ឧប្បជ្ជិតុស្សិតិតំ ។ អនាគតំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិតុ នោ
ច តស្ស តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិតុស្សិតិតុ កង្កក្ខណោ អត្ថ
តញ្ច ចិត្តំ ន ចេវ ឧប្បជ្ជិតុ ន ច ឧប្បជ្ជិតុស្សិតិតុ ។
យស្ស វា បន យំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិតុស្សិតិតុ តស្ស
តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិតិតំ ។ ឧប្បាទក្ខ្វណោ ចិត្តំ ន
ឧប្បជ្ជិតុស្សិតិតុ នោ ច តស្ស តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិតុ
កង្កក្ខណោ អត្ថតញ្ច ចិត្តំ ន ចេវ ឧប្បជ្ជិតុស្សិតិតុ ន ច

អរិយធម៌បំណង យមកៈ

មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក៏មិនមែន ចំណែកខាងចិត្ត ជាអនាគត
 ក្នុងកន្លងកាលៈ រមែងមិនកើតឡើងផង មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយផង ។
 ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ
 របស់បុគ្គលនោះ រមែងមិនកើតឡើងទេឬ ។ ចិត្ត ក្នុងឧប្បាទកាលៈ
 មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ តែចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ រមែងមិនកើត
 ឡើង ក៏មិនមែន ចំណែកខាងចិត្ត ជាអនាគត ក្នុងកន្លងកាលៈ មិនធ្លាប់
 កើតឡើងហើយផង រមែងមិនកើតឡើងផង ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គល
 ណា រមែងកើតឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ មិន
 មែនទេ ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង ចិត្ត
 នោះ របស់បុគ្គលនោះ រមែងកើតឡើងឬ ។ មិនមែនទេ ។ ចិត្តណា
 របស់បុគ្គលណា រមែងមិនកើតឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិន
 កើតឡើងទេឬ ។ ចិត្ត ជាអនាគត រមែងមិនកើតឡើងទេ តែចិត្តនោះ
 របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក៏មិនមែន ចំណែកខាងចិត្ត ជាអតីត
 ក្នុងកន្លងកាលៈ រមែងមិនកើតឡើងផង នឹងមិនកើតឡើងផង ។ ម្យ៉ាង
 ទៀត ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងមិនកើតឡើង ចិត្តនោះ របស់
 បុគ្គលនោះ រមែងមិនកើតឡើងទេឬ ។ ចិត្ត ក្នុងឧប្បាទកាលៈ នឹងមិនកើត
 ឡើងទេ តែចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ រមែងមិនកើតឡើង ក៏មិនមែន
 ចំណែកខាងចិត្ត ជាអតីត ក្នុងកន្លងកាលៈ នឹងមិនកើតឡើងផង រមែងមិន

ចិត្តយមកេ បុគ្គលធម្មវារិនិទ្ទេសោ

ឧប្បជ្ជិតំ ។ យស្ស យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិតុ ភស្មំ តំ
 ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិត្សតិកំ ។ នោ ។ យស្ស វា បន យំ
 ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិត្សតិកំ ភស្មំ តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ នោ ។
 យស្ស យំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិតុ ភស្មំ តំ ចិត្តំ ន
 ឧប្បជ្ជិត្សតិកំ ។ អនាគតំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិតុ នោ ច
 ភស្មំ តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិត្សតិ បច្ចុប្បន្នំ^(១) ចិត្តំ ន
 បេវ ឧប្បជ្ជិតុ ន ច ឧប្បជ្ជិត្សតិ ។ យស្ស វា បន
 យំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិត្សតិ ភស្មំ តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិត្តា-
 តិ ។ អតីតំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិត្សតិ នោ ច ភស្មំ តំ
 ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិតុ បច្ចុប្បន្នំ^(២) ចិត្តំ ន បេវ ឧប្បជ្ជិត្សតិ
 ន ច ឧប្បជ្ជិតុ ។

[៧៦] យស្ស យំ ចិត្តំ និរុជ្ឈិតំ ភស្មំ តំ ចិត្តំ
 និរុជ្ឈិត្តាតិ ។ នោ ។ យស្ស វា បន យំ ចិត្តំ
 និរុជ្ឈិតុ ភស្មំ តំ ចិត្តំ និរុជ្ឈិតិកំ ។ នោ ។ យស្ស
 យំ ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិតំ ភស្មំ តំ ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិត្តា-
 តិ ។ អតីតំ ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិតំ នោ ច ភស្មំ តំ
 ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិតុ ឧប្បាទក្ខណោ អនាគតញ្ច ចិត្តំ

១-២ ឧ. ម. វគ្គកុណេតិ ទិស្សតិយេវ ។

ចិត្តយមកៈ បុគ្គលធម្មវារិនិទ្ទេស

កើតឡើងផង ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្ត
 នោះ របស់បុគ្គលនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ មិនមែនទេ ។ ម្យ៉ាង
 ទៀត ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គល
 នោះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយឬ ។ មិនមែនទេ ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គល
 ណា មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិន
 កើតឡើងទេឬ ។ ចិត្ត ជាអនាគត មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ តែចិត្ត
 នោះ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក៏មិនមែន ចិត្ត ជាបច្ចុប្បន្ន
 មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយផង នឹងមិនកើតឡើងផង ។ ម្យ៉ាងទៀត
 ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងមិនកើតឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ
 មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយទេឬ ។ ចិត្ត ជាអតីត នឹងមិនកើតឡើងទេ
 តែចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក៏មិនមែន ចិត្ត
 ជាបច្ចុប្បន្ន នឹងមិនកើតឡើងផង មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយផង ។

(៧៦) ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រមែងរលត់ ចិត្តនោះ
 របស់បុគ្គលនោះ ធ្លាប់រលត់ហើយឬ ។ មិនមែនទេ ។ ម្យ៉ាងទៀត
 ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា ធ្លាប់រលត់ហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ
 រមែងរលត់ឬ ។ មិនមែនទេ ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រមែង
 មិនរលត់ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ មិនធ្លាប់រលត់ហើយទេឬ ។
 ចិត្ត ជាអតីត រមែងមិនរលត់ទេ តែចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ មិនធ្លាប់
 រលត់ហើយ ក៏មិនមែន ចំណែកខាងចិត្ត ជាអនាគត ក្នុងឧប្បទក្ខណៈ

អភិធម្មប្រដិកោ យមកំ

ន បេវ និរុជ្ឈិតំ ន ច និរុជ្ឈិតុំ ។ យស្ស វា បន
យំ ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិតុំ តស្ស តំ ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិតុំ ។
កង្កក្ខណោ ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិតុំ នោ ច តស្ស តំ ចិត្តំ
ន និរុជ្ឈិតុំ ឧប្បាទក្ខណោ អនាគតញ្ច ចិត្តំ ន បេវ
និរុជ្ឈិតុំ ន ច និរុជ្ឈិតុំ ។ យស្ស យំ ចិត្តំ និរុជ្ឈិតុំ
តស្ស តំ ចិត្តំ និរុជ្ឈិតុំ ។ នោ ។ យស្ស
វា បន យំ ចិត្តំ និរុជ្ឈិតុំ តស្ស តំ ចិត្តំ និ-
រុជ្ឈិតុំ ។ នោ ។ យស្ស យំ ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិតុំ
តស្ស តំ ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិតុំ ។ ឧប្បាទក្ខ-
ណោ(១) អនាគតញ្ច(២) ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិតុំ នោ ច តស្ស
តំ ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិតុំ(៣) អតីតំ(៤) ចិត្តំ ន បេវ
និរុជ្ឈិតុំ ន ច និរុជ្ឈិតុំ ។ យស្ស វា បន យំ
ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិតុំ តស្ស តំ ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិតុំ ។
កង្កក្ខណោ ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិតុំ នោ ច តស្ស តំ
ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិតុំ អតីតំ ចិត្តំ ន បេវ និរុជ្ឈិតុំ ន
ច និរុជ្ឈិតុំ ។ យស្ស យំ ចិត្តំ និរុជ្ឈិតុំ តស្ស តំ
ចិត្តំ និរុជ្ឈិតុំ ។ នោ ។ យស្ស វា បន យំ
ចិត្តំ និរុជ្ឈិតុំ តស្ស តំ ចិត្តំ និរុជ្ឈិតុំ ។

១ ឧ. អយំ បាយោ នត្ថិ ។ ២ ឧ. ច សទ្ធា ន វិជ្ជតិ ។ ៣ ឧ. ឯត្តន្តរេ ឧប្បាទក្ខ-
ណោតិ ខាយតិ ។ ៤ ឧ អតីតញ្ច ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

វេមនិមិនរលត់ផង មិនធ្លាប់រលត់ហើយផង ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្ត
 ណា របស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់រលត់ហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គល
 នោះ វេមនិមិនរលត់ទេ ។ ចិត្ត ក្នុងក្នុងក្បួនៈ មិនធ្លាប់រលត់
 ហើយ តែចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ វេមនិមិនរលត់ ក៏មិនមែន
 ចំណែកខាងចិត្ត ជាអនាគត ក្នុងឧប្បាទក្បួនៈ មិនធ្លាប់រលត់ហើយ
 ផង វេមនិមិនរលត់ផង ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា វេមនិមិនរលត់
 ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ឬ ។ មិនមែនទេ ។ ម្យ៉ាង
 ទៀត ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ
 វេមនិមិនរលត់ឬ ។ មិនមែនទេ ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា វេមនិ
 មិនរលត់ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ទេ ។ ចិត្ត ជា
 អនាគត ក្នុងឧប្បាទក្បួនៈ វេមនិមិនរលត់ទេ តែចិត្តនោះ របស់
 បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ ក៏មិនមែន ចិត្ត ជាអតីត វេមនិមិនរលត់ផង
 នឹងមិនរលត់ផង ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងមិន
 រលត់ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ វេមនិមិនរលត់ទេ ។ ចិត្ត ក្នុង
 ក្បួនក្បួនៈ នឹងមិនរលត់ទេ តែចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ វេមនិមិន
 រលត់ ក៏មិនមែន ចិត្ត ជាអតីត នឹងមិនរលត់ផង វេមនិមិនរលត់ផង ។
 ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា ធ្លាប់រលត់ហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គល
 នោះ នឹងរលត់ឬ ។ មិនមែនទេ ។ ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តណា របស់
 បុគ្គលណា នឹងរលត់ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ធ្លាប់រលត់ហើយឬ ។

ចិត្តយមពេ មិស្សកវិរនិទ្ទេសោ

នោ ។ យស្ស យំ ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិតំ តស្ស ភំ ចិត្តំ ន
 និរុជ្ឈិតស្ស ភំ ។ ឧប្បាទក្ខណោ អនាគតញ្ច ចិត្តំ ន
 និរុជ្ឈិតំ នោ ច តស្ស ភំ ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិតស្ស ភំ កង្ក-
 ក្ខណោ ចិត្តំ ន បេវ និរុជ្ឈិតំ ន ច និរុជ្ឈិតស្ស ភំ ។
 យស្ស វា បន យំ ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិតស្ស ភំ តស្ស ភំ
 ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិតស្ស ភំ ។ អភិភំ ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិតស្ស ភំ
 នោ ច តស្ស ភំ ចិត្តំ ន និរុជ្ឈិតំ កង្កក្ខណោ ចិត្តំ
 ន បេវ និរុជ្ឈិតស្ស ភំ ន ច និរុជ្ឈិតំ ។

មិស្សកវិរនិទ្ទេសោ

[៧៧] យស្ស ចិត្តកេ សកកាវេន និទ្ធិដ្ឋេ(១) យំ ចិត្ត-
 កេ ច យស្ស យំ ចិត្តកេ ច ឯកដ្ឋេន និទ្ធិដ្ឋេ(២) ។
 យស្ស សវាភំ ចិត្តំ ។ បេ ។ កុសលា ធម្មា អក្ក-
 សលា ធម្មា អព្យាកតា ធម្មា សុខាយ វេទនាយ
 សម្បយុត្តា ធម្មា ទិក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា ធម្មា
 អទិក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា ធម្មា ។ បេ ។

---

១ ឧ. សកកាគេន និទ្ធិដ្ឋេតិ ទិស្សន្តិ ។ ២ ឧ. និទ្ធិដ្ឋោ ។

ចិត្តយមកៈ មិស្សករិវិនិច្ឆ័យ

មិនមែនទេ ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់រលត់ហើយ ចិត្តនោះ
 របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ទេ ។ ចិត្ត ជាអនាគត ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
 មិនធ្លាប់រលត់ហើយ តែចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ ក៏មិន
 មែន ចិត្ត ក្នុងក្នុងក្ខណៈ មិនធ្លាប់រលត់ហើយផង នឹងមិនរលត់ផង ។
 ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ចិត្តនោះ របស់
 បុគ្គលនោះ មិនធ្លាប់រលត់ហើយទេ ។ ចិត្ត ជាអតីត នឹងមិនរលត់
 ទេ តែចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ មិនធ្លាប់រលត់ហើយ ក៏មិនមែន
 ចិត្ត ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នឹងមិនរលត់ផង មិនធ្លាប់រលត់ហើយផង ។

មិស្សករិវិនិច្ឆ័យ

(៧៧) យស្សចិត្តកន័យ (ន័យដែលនិយាយអំពីចិត្ត របស់
 បុគ្គលណា) គឺលោកសម្តែងហើយ តាមភាពរបស់ខ្លួន យំចិត្តកន័យ
 (ន័យដែលនិយាយអំពីចិត្តណា) ក្តី យស្សយំចិត្តកន័យ (ន័យនិយាយ
 អំពីចិត្តរបស់បុគ្គលណានិងចិត្តណា) ក្តី គឺលោកសម្តែងហើយ ដោយ
 សេចក្តីតែមួយ ។ ចិត្ត ប្រកបដោយពត៌ៈ របស់បុគ្គលណា ។ មេ ។
 ពួកធម៌ ជាកុសល ពួកធម៌ ជាអកុសល ពួកធម៌ ជាអព្យាក្រឹត
 ពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយសុខវេទនា ពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយ
 ទុក្ខវេទនា ពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា ។ មេ ។

អភិធម្មបិណ្ឌោ យមកំ

សនិទស្សនសប្បដិយា ធម្មា អនិទស្សនសប្បដិយា
 ធម្មា អនិទស្សនាប្បដិយា ធម្មា ហេតុ ធម្មា ន
 ហេតុ ធម្មា ។ បេ ។ សរណា ធម្មា អរណា ធម្មា ។
 មូលយមកំ ចិត្តយមកំ ធម្មយមកន្តិ តណិ យម.
 កានិ យាវ សរណាអរណា កិច្ចន្តិ ។

ចិត្តយមកំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិណ្ឌក យមកៈ

ពួកធម៌ ប្រកបដោយការឃើញ ទាំងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ពួកធម៌
 មិនប្រកបដោយការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ពួកធម៌ មិនប្រ-
 កបដោយការឃើញ ទាំងមិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ពួកធម៌ ជាហេតុ
 ពួកធម៌ មិនមែនជាហេតុ ។ បេ ។ ពួកធម៌ ជាសរណៈ (ប្រកបដោយ
 សេចក្តីសៅហ្មង) ពួកធម៌ ជាអរណៈ (មិនមានសេចក្តីសៅហ្មង) ។
 យមកៈ ៣ យ៉ាង គឺ មូលយមកៈ ១ ចិត្តយមកៈ ១ ធម្មយមកៈ ១
 រមែងដល់ (នូវការរួចរួម) ដកបដល់ពួកធម៌ជាសរណៈ និងពួកធម៌
 ជាអរណៈ ។

ចប់ ចិត្តយមកៈ ។

ធម្មយមកំ

បណ្ឌិតិវិវា ណាត

ឧទ្ទេសវិវា

[៧៨] កុសលា កុសលា ធម្មា កុសលា ធម្មា
 កុសលា ។ អកុសលា អកុសលា ធម្មា អកុ-
 សលា ធម្មា អកុសលា ។ អព្យាកតា អព្យាកតា
 ធម្មា អព្យាកតា ធម្មា អព្យាកតា ។

[៧៩] ន កុសលា ន កុសលា ធម្មា ន
 កុសលា ធម្មា ន កុសលា ។ ន អកុសលា
 ន អកុសលា ធម្មា ន អកុសលា ធម្មា ន អ-
 កុសលា ។ ន អព្យាកតា ន អព្យាកតា ធម្មា
 ន អព្យាកតា ធម្មា ន អព្យាកតា ។

[៨០] កុសលា កុសលា ធម្មា ធម្មា អកុ-
 សលា ធម្មា ។ កុសលា កុសលា ធម្មា ធម្មា
 អព្យាកតា ធម្មា ។ អកុសលា អកុសលា ធម្មា
 ធម្មា កុសលា ធម្មា ។ អកុសលា អកុសលា
 ធម្មា ធម្មា អព្យាកតា ធម្មា ។ អព្យាកតា អព្យា-
 កតា ធម្មា ធម្មា កុសលា ធម្មា ។ អព្យាកតា
 អព្យាកតា ធម្មា ធម្មា អកុសលា ធម្មា ។

ធម្មយមកៈ

បណ្ឌិតិវារៈ

ឧទ្ទេសវារៈ

(៧៨) ពួកកុសល ឈ្មោះថាកុសលធម៌ ពួកកុសលធម៌ ឈ្មោះ
ថាកុសល ។ ពួកអកុសល ឈ្មោះថាអកុសលធម៌ ពួកអកុសលធម៌
ឈ្មោះថាអកុសល ។ ពួកអព្យាកតៈ ឈ្មោះថាអព្យាកតធម៌ ពួកអព្យា-
កតធម៌ ឈ្មោះថាអព្យាកតៈ ។

(៧៩) មិនមែនកុសល ឈ្មោះថាមិនមែនកុសលធម៌ មិនមែន
កុសលធម៌ ឈ្មោះថាមិនមែនកុសល ។ មិនមែនអកុសល ឈ្មោះថាមិន
មែនអកុសលធម៌ មិនមែនអកុសលធម៌ ឈ្មោះថាមិនមែនអកុសល ។
មិនមែនអព្យាកតៈ ឈ្មោះថាមិនមែនអព្យាកតធម៌ មិនមែនអព្យាកតធម៌
ឈ្មោះថាមិនមែនអព្យាកតៈ ។

(៨០) ពួកកុសល ឈ្មោះថាកុសលធម៌ ពួកធម៌ ឈ្មោះថាអកុ-
សលធម៌ ។ ពួកកុសល ឈ្មោះថាកុសលធម៌ ពួកធម៌ ឈ្មោះថាអព្យាក-
តធម៌ ។ ពួកអកុសល ឈ្មោះថាអកុសលធម៌ ពួកធម៌ ឈ្មោះថាកុសល-
ធម៌ ។ ពួកអកុសល ឈ្មោះថាអកុសលធម៌ ពួកធម៌ ឈ្មោះថាអព្យាកត-
ធម៌ ។ ពួកអព្យាកតៈ ឈ្មោះថាអព្យាកតធម៌ ពួកធម៌ ឈ្មោះថាកុសលធម៌ ។
ពួកអព្យាកតៈ ឈ្មោះថាអព្យាកតធម៌ ពួកធម៌ ឈ្មោះថាអកុសលធម៌ ។

အင်္ဂုဏ်သတ္တဝါ ယဇ်

(၄၀) ဝ ကျိယော ဝ ကျိယော ဝဗ္ဗာ ဝ
 ဝဗ္ဗာ ဝ အကျိယော ဝဗ္ဗာ ျ ဝ ကျိယော ဝ
 ကျိယော ဝဗ္ဗာ ဝ ဝဗ္ဗာ ဝ အဂ္ဂေကဏ ဝဗ္ဗာ ျ
 ဝ အကျိယော ဝ အကျိယော ဝဗ္ဗာ ဝ ဝဗ္ဗာ ဝ
 ကျိယော ဝဗ္ဗာ ျ ဝ အကျိယော ဝ အကျိယော
 ဝဗ္ဗာ ဝ ဝဗ္ဗာ ဝ အဂ္ဂေကဏ ဝဗ္ဗာ ျ ဝ အဂ္ဂေ-
 ကဏ ဝ အဂ္ဂေကဏ ဝဗ္ဗာ ဝ ဝဗ္ဗာ ဝ ကျိယော
 ဝဗ္ဗာ ျ ဝ အဂ္ဂေကဏ ဝ အဂ္ဂေကဏ ဝဗ္ဗာ ဝ
 ဝဗ္ဗာ ဝ အကျိယော ဝဗ္ဗာ ျ

(၄၁) ကျိယော ဝဗ္ဗာ ဝဗ္ဗာ ကျိယော ျ အကျိ-
 ယော ဝဗ္ဗာ ဝဗ္ဗာ အကျိယော ျ အဂ္ဂေကဏ ဝဗ္ဗာ
 ဝဗ္ဗာ အဂ္ဂေကဏ ျ

(၄၂) ဝ ကျိယော ဝ ဝဗ္ဗာ ဝ ဝဗ္ဗာ ဝ ကျိ-
 ယော ျ ဝ အကျိယော ဝ ဝဗ္ဗာ ဝ ဝဗ္ဗာ ဝ
 အကျိယော ျ ဝ အဂ္ဂေကဏ ဝ ဝဗ္ဗာ ဝ ဝဗ္ဗာ ဝ
 အဂ္ဂေကဏ ျ

(၄၃) ကျိယော ဝဗ္ဗာ ဝဗ္ဗာ အကျိယော ျ
 ကျိယော ဝဗ္ဗာ ဝဗ္ဗာ အဂ္ဂေကဏ ျ အကျိယော-
 ယော ဝဗ္ဗာ ဝဗ္ဗာ ကျိယော ျ အကျိယော ဝဗ္ဗာ

អភិធម្មចំណែក យមកៈ

[៨១] មិនមែនកុសល ឈ្មោះថាមិនមែនកុសលធម៌ មិនមែន
 ធម៌ ឈ្មោះថាមិនមែនអកុសលធម៌ ។ មិនមែនកុសល ឈ្មោះថាមិន
 មែនកុសលធម៌ មិនមែនធម៌ ឈ្មោះថាមិនមែនអព្យាកតធម៌ ។ មិនមែន
 អកុសល ឈ្មោះថាមិនមែនអកុសលធម៌ មិនមែនធម៌ ឈ្មោះថាមិនមែន
 កុសលធម៌ ។ មិនមែនអកុសល ឈ្មោះថាមិនមែនអកុសលធម៌ មិន
 មែនធម៌ ឈ្មោះថាមិនមែនអព្យាកតធម៌ ។ មិនមែនអព្យាកតៈ ឈ្មោះ
 ថាមិនមែនអព្យាកតធម៌ មិនមែនធម៌ ឈ្មោះថាមិនមែនកុសលធម៌ ។
 មិនមែនអព្យាកតៈ ឈ្មោះថាមិនមែនអព្យាកតធម៌ មិនមែនធម៌ ឈ្មោះ
 ថាមិនមែនអកុសលធម៌ ។

[៨២] ពួកកុសល ឈ្មោះថាធម៌ ពួកធម៌ ឈ្មោះថាកុសល ។
 ពួកអកុសល ឈ្មោះថាធម៌ ពួកធម៌ ឈ្មោះថាអកុសល ។ ពួកអព្យា-
 កតៈ ឈ្មោះថាធម៌ ពួកធម៌ ឈ្មោះថាអព្យាកតៈ ។

[៨៣] មិនមែនកុសល ឈ្មោះថាមិនមែនធម៌ មិនមែនធម៌
 ឈ្មោះថាមិនមែនកុសល ។ មិនមែនអកុសល ឈ្មោះថាមិនមែនធម៌
 មិនមែនធម៌ ឈ្មោះថាមិនមែនអកុសល ។ មិនមែនអព្យាកតៈ ឈ្មោះ
 ថាមិនមែនធម៌ មិនមែនធម៌ ឈ្មោះថាមិនមែនអព្យាកតៈ ។

[៨៤] ពួកកុសល ឈ្មោះថាធម៌ ពួកធម៌ ឈ្មោះថាអកុសល ។
 ពួកកុសល ឈ្មោះថាធម៌ ពួកធម៌ ឈ្មោះថាអព្យាកតៈ ។ ពួកអកុសល
 ឈ្មោះថាធម៌ ពួកធម៌ ឈ្មោះថាកុសល ។ ពួកអកុសល ឈ្មោះថាធម៌

ធម្មយមកេ បណ្ណត្តិវាស្ស និទ្ទេសវិវោ

ធម្មា អព្យាកតា ។ អព្យាកតា ធម្មា ធម្មា កុស្ថ-
លា ។ អព្យាកតា ធម្មា ធម្មា អកុសលា ។

[៨៥] ន កុសលា ន ធម្មា ន ធម្មា ន អកុស-
លា ។ ន កុសលា ន ធម្មា ន ធម្មា ន អព្យាក-
តា ។ ន អកុសលា ន ធម្មា ន ធម្មា ន កុសលា ។
ន អកុសលា ន ធម្មា ន ធម្មា ន អព្យាកតា ។
ន អព្យាកតា ន ធម្មា ន ធម្មា ន កុសលា ។ ន
អព្យាកតា ន ធម្មា ន ធម្មា ន អកុសលា ។

ឧទ្ទេសវិវោ ។

និទ្ទេសវិវោ

[៨៦] កុសលា កុសលា ធម្មាតិ ។ អាមន្តា ។
កុសលា ធម្មា កុសលាតិ ។ អាមន្តា ។ អកុសលា
អកុសលា ធម្មាតិ ។ អាមន្តា ។ អកុសលា ធម្មា អកុ-
សលាតិ ។ អាមន្តា ។ អព្យាកតា អព្យាកតា ធម្មាតិ ។
អាមន្តា ។ អព្យាកតា ធម្មា អព្យាកតាតិ ។ អាមន្តា ។

[៨៧] ន កុសលា ន កុសលា ធម្មាតិ ។ អាមន្តា ។
ន កុសលា ធម្មា ន កុសលាតិ ។ អាមន្តា ។

ធម្មយមកៈ បណ្ណតិវារៈ និទ្ទេសវារៈ

ពួកធម៌ ឈ្មោះថាអព្យាកតៈ ។ ពួកអព្យាកតៈ ឈ្មោះថាធម៌ ពួកធម៌
ឈ្មោះថាកុសល ។ ពួកអព្យាកតៈ ឈ្មោះថាធម៌ ពួកធម៌ ឈ្មោះថា
អកុសល ។

[៨៥] មិនមែនកុសល ឈ្មោះថាមិនមែនធម៌ មិនមែនធម៌ ឈ្មោះ
ថាមិនមែនអកុសល ។ មិនមែនកុសល ឈ្មោះថាមិនមែនធម៌ មិនមែន
ធម៌ ឈ្មោះថាមិនមែនអព្យាកតៈ ។ មិនមែនអកុសល ឈ្មោះថាមិន
មែនធម៌ មិនមែនធម៌ ឈ្មោះថាមិនមែនកុសល ។ មិនមែនអកុសល
ឈ្មោះថាមិនមែនធម៌ មិនមែនធម៌ ឈ្មោះថាមិនមែនអព្យាកតៈ ។ មិន
មែនអព្យាកតៈ ឈ្មោះថាមិនមែនធម៌ មិនមែនធម៌ ឈ្មោះថាមិនមែន
កុសល ។ មិនមែនអព្យាកតៈ ឈ្មោះថាមិនមែនធម៌ មិនមែនធម៌ ឈ្មោះ
ថាមិនមែនអកុសល ។

ចប់ និទ្ទេសវារៈ ។

និទ្ទេសវារៈ

[៨៦] សួរ : ពួកកុសល ឈ្មោះថាកុសលធម៌ឬ ។ ឆ្លើយ : អើ ។
ពួកកុសលធម៌ ឈ្មោះថាកុសលឬ ។ អើ ។ ពួកអកុសល ឈ្មោះ
ថាអកុសលធម៌ឬ ។ អើ ។ ពួកអកុសលធម៌ ឈ្មោះថាអកុសលឬ ។
អើ ។ ពួកអព្យាកតៈ ឈ្មោះថាអព្យាកតធម៌ឬ ។ អើ ។ ពួកអព្យាកតៈ
ធម៌ ឈ្មោះថាអព្យាកតៈឬ ។ អើ ។

[៨៧] មិនមែនកុសល ឈ្មោះថាមិនមែនកុសលធម៌ឬ ។
អើ ។ មិនមែនកុសលធម៌ ឈ្មោះថាមិនមែនកុសលឬ ។ អើ ។

អរិយធម៌ដំណើរ យមកំ

ន អកុសលា ន អកុសលា ធម្មាតិ ។ អាមន្តា ។

ន អកុសលា ធម្មា ន អកុសលាតិ ។ អាមន្តា ។

ន អព្យាកតា ន អព្យាកតា ធម្មាតិ ។ អាមន្តា ។

ន អព្យាកតា ធម្មា ន អព្យាកតាតិ ។ អាមន្តា ។

(៨៨) កុសលា កុសលា ធម្មាតិ ។ អាមន្តា ។

ធម្មា អកុសលា ធម្មាតិ ។ អកុសលា ធម្មា ធម្មា

ចេវ អកុសលា ធម្មា ច អវសេសា ធម្មា ន អកុ-

សលា ធម្មា ។ កុសលា កុសលា ធម្មាតិ ។ អា-

មន្តា ។ ធម្មា អព្យាកតា ធម្មាតិ ។ អព្យាកតា

ធម្មា ធម្មា ចេវ អព្យាកតា ធម្មា ច អវសេ-

សា ធម្មា ន អព្យាកតា ធម្មា ។ អកុសលា

អកុសលា ធម្មាតិ ។ អាមន្តា ។ ធម្មា កុសលា

ធម្មាតិ ។ កុសលា ធម្មា ធម្មា ចេវ កុសលា

ធម្មា ច អវសេសា ធម្មា ន កុសលា ធម្មា ។

អកុសលា អកុសលា ធម្មាតិ ។ អាមន្តា ។ ធម្មា

អព្យាកតា ធម្មាតិ ។ អព្យាកតា ធម្មា ធម្មា ចេវ

អព្យាកតា ធម្មា ច អវសេសា ធម្មា ន អព្យាកតា

ធម្មា ។ អព្យាកតា អព្យាកតា ធម្មាតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិណ្ឌ យមកៈ

មិនមែនអកុសល ឈ្មោះថាមិនមែនអកុសលធម៌ឬ ។ អើ ។ មិនមែន
 អកុសលធម៌ ឈ្មោះថាមិនមែនអកុសលឬ ។ អើ ។ មិនមែនអព្យាកតៈ
 ឈ្មោះថាមិនមែនអព្យាកតធម៌ឬ ។ អើ ។ មិនមែនអព្យាកតធម៌ ឈ្មោះ
 ថាមិនមែនអព្យាកតៈឬ ។ អើ ។

(៨៨) ពួកកុសល ឈ្មោះថាកុសលធម៌ឬ ។ អើ ។ ពួកធម៌
 ឈ្មោះថាអកុសលធម៌ឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ ឈ្មោះថាធម៌ផ្សេង អកុ-
 សលធម៌ផ្សេង ពួកធម៌ដ៏សេស (ក្រៅពីនេះ) ឈ្មោះថាមិនមែនអកុសល-
 ធម៌ទេ ។ ពួកកុសល ឈ្មោះថាកុសលធម៌ឬ ។ អើ ។ ពួកធម៌ ឈ្មោះ
 ថាអព្យាកតធម៌ឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ ឈ្មោះថាធម៌ផ្សេង អព្យាកតធម៌
 ផ្សេង ពួកធម៌ដ៏សេស ឈ្មោះថាមិនមែនអព្យាកតធម៌ទេ ។ ពួកអកុសល
 ឈ្មោះថាអកុសលធម៌ឬ ។ អើ ។ ពួកធម៌ ឈ្មោះថាកុសលធម៌ឬ ។
 ពួកកុសលធម៌ ឈ្មោះថាធម៌ផ្សេង កុសលធម៌ផ្សេង ពួកធម៌ដ៏សេស ឈ្មោះ
 ថាមិនមែនកុសលធម៌ទេ ។ ពួកអកុសល ឈ្មោះថាអកុសលធម៌ឬ ។
 អើ ។ ពួកធម៌ ឈ្មោះថាអព្យាកតធម៌ឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ ឈ្មោះ
 ថាធម៌ផ្សេង អព្យាកតធម៌ផ្សេង ពួកធម៌ដ៏សេស ឈ្មោះថាមិនមែនអព្យា-
 កតធម៌ទេ ។ ពួកអព្យាកតៈ ឈ្មោះថាអព្យាកតធម៌ឬ ។ អើ ។

ធម្មយមរោ បណ្ណត្តិវិស្ស ធីទ្ទេសវរោ

ធម្មា កុសលា ធម្មាតិ ។ កុសលា ធម្មា ធម្មា
 បេវ កុសលា ធម្មា ច អវសេសា ធម្មា ន កុសលា
 ធម្មា ។ អព្យាកតា អព្យាកតា ធម្មាតិ ។ អាមន្តា ។
 ធម្មា អកុសលា ធម្មាតិ ។ អកុសលា ធម្មា ធម្មា
 បេវ អកុសលា ធម្មា ច អវសេសា ធម្មា ន អកុ-
 សលា ធម្មា ។

(៨៧) ន កុសលា ន កុសលា ធម្មាតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ន ធម្មា ន អកុសលា ធម្មាតិ ។ អាមន្តា ។
 ន កុសលា ន កុសលា ធម្មាតិ ។ អាមន្តា ។ ន ធម្មា
 ន អព្យាកតា ធម្មាតិ ។ អាមន្តា ។ ន អកុសលា
 ន អកុសលា ធម្មាតិ ។ អាមន្តា ។ ន ធម្មា ន
 កុសលា ធម្មាតិ ។ អាមន្តា ។ ន អកុសលា ន
 អកុសលា ធម្មាតិ ។ អាមន្តា ។ ន ធម្មា ន អ-
 ព្យាកតា ធម្មាតិ ។ អាមន្តា ។ ន អព្យាកតា ន
 អព្យាកតា ធម្មាតិ ។ អាមន្តា ។ ន ធម្មា ន កុស-
 លា ធម្មាតិ ។ អាមន្តា ។ ន អព្យាកតា ន អព្យាកតា
 ធម្មាតិ ។ អាមន្តា ។ ន ធម្មា ន អកុសលា
 ធម្មាតិ ។ អាមន្តា ។

ធម្មយមកៈ បណ្ណត្តិវារៈ និទ្ទេសវារៈ

ពួកធម៌ ឈ្មោះថាកុសលធម៌ប្តូ ។ ពួកកុសលធម៌ ឈ្មោះថាធម៌ផង
 កុសលធម៌ផង ពួកធម៌ដ៏សេស ឈ្មោះថាមិនមែនកុសលធម៌ទេ ។ ពួក
 អព្យាកតៈ ឈ្មោះថាអព្យាកតធម៌ប្តូ ។ អើ ។ ពួកធម៌ ឈ្មោះថា
 អកុសលធម៌ប្តូ ។ ពួកអកុសលធម៌ ឈ្មោះថាធម៌ផង អកុសលធម៌ផង
 ពួកធម៌ដ៏សេស ឈ្មោះថាមិនមែនអកុសលធម៌ទេ ។

(៨៧) មិនមែនកុសល ឈ្មោះថាមិនមែនកុសលធម៌ប្តូ ។ អើ ។
 មិនមែនធម៌ ឈ្មោះថាមិនមែនអកុសលធម៌ប្តូ ។ អើ ។ មិនមែនកុសល
 ឈ្មោះថាមិនមែនអកុសលធម៌ប្តូ ។ អើ ។ មិនមែនធម៌ ឈ្មោះថាមិន
 មែនអព្យាកតធម៌ប្តូ ។ អើ ។ មិនមែនអកុសល ឈ្មោះថាមិនមែន
 អកុសលធម៌ប្តូ ។ អើ ។ មិនមែនធម៌ ឈ្មោះថាមិនមែនកុសលធម៌ប្តូ ។
 អើ ។ មិនមែនអកុសល ឈ្មោះថាមិនមែនអកុសលធម៌ប្តូ ។ អើ ។
 មិនមែនធម៌ ឈ្មោះថាមិនមែនអព្យាកតធម៌ប្តូ ។ អើ ។ មិនមែន
 អព្យាកតៈ ឈ្មោះថាមិនមែនអព្យាកតធម៌ប្តូ ។ អើ ។ មិនមែនធម៌
 ឈ្មោះថាមិនមែនកុសលធម៌ប្តូ ។ អើ ។ មិនមែនអព្យាកតៈ ឈ្មោះ
 ថាមិនមែនអព្យាកតធម៌ប្តូ ។ អើ ។ មិនមែនធម៌ ឈ្មោះថាមិនមែន
 អកុសលធម៌ប្តូ ។ អើ ។

အင်္ဂုဏ်သတ္တိက ယထာ

(၈၀) ကျိယော ဝိညာဏိ ခါ အဗ္ဗန္တိ ခါ ဝိညာ ကျိ-
 ယော ဝိညာဏိ ခါ ကျိယော ဝိညာ ဝိညာ ဝေပိ ကျိယ-
 ယော ဝိညာ ဝိ အာပေယျာ ဝိညာ ဝိ ကျိယော ဝိညာ ခါ
 အကျိယော ဝိညာဏိ ခါ အဗ္ဗန္တိ ခါ ဝိညာ အကျိယော
 ဝိညာဏိ ခါ အကျိယော ဝိညာ ဝိညာ ဝေပိ အကျိယော
 ဝိညာ ဝိ အာပေယျာ ဝိညာ ဝိ အကျိယော ဝိညာ ခါ
 အဂ္ဂေယျကဏ ဝိညာဏိ ခါ အဗ္ဗန္တိ ခါ ဝိညာ အဂ္ဂေယျကဏ
 ဝိညာဏိ ခါ အဂ္ဂေယျကဏ ဝိညာ ဝိညာ ဝေပိ အဂ္ဂေယျကဏ
 ဝိညာ ဝိ အာပေယျာ ဝိညာ ဝိ အဂ္ဂေယျကဏ ဝိညာ ခါ

(၈၁) ဝိ ကျိယော ဝိ ဝိညာဏိ ခါ ကျိယလံ ဖိ-
 ယေတု အာပေယျာ ဝိညာ ဝိ ကျိယော ဝိညာ ကျိယ-
 လံ ဝိညာ ဝိ ဖိယေတု အာပေယျာ ဝိ ဝေပိ ကျိယ-
 ယော ဝိ ဝိ ဝိညာ ခါ ဝိ ဝိညာ ဝိ ကျိယော ဝိညာဏိ ခါ
 အဗ္ဗန္တိ ခါ ဝိ အကျိယော ဝိ ဝိညာဏိ ခါ အကျိ-
 ယလံ ဖိယေတု အာပေယျာ ဝိညာ ဝိ အကျိယော ဝိညာ
 အကျိယလံ ဝိညာ ဝိ ဖိယေတု အာပေယျာ ဝိ ဝေပိ
 အကျိယော ဝိ ဝိ ဝိညာ ခါ ဝိ ဝိညာ ဝိ အကျိယော
 ဝိညာဏိ ခါ အဗ္ဗန္တိ ခါ ဝိ အဂ္ဂေယျကဏ ဝိ ဝိညာဏိ ခါ
 အဂ္ဂေယျကဏိ ဖိယေတု အာပေယျာ ဝိညာ ဝိ အဂ္ဂေယျကဏ ဝိညာ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៧០) ពួកកុសល ឈ្មោះថាធម៌ប្ត ។ អើ ។ ពួកធម៌ ឈ្មោះថា
 កុសលធម៌ប្ត ។ ពួកកុសលធម៌ ឈ្មោះថាធម៌ផង កុសលធម៌ផង ពួកធម៌
 ដ៏សេស ឈ្មោះថាមិនមែនកុសលធម៌ទេ ។ ពួកអកុសល ឈ្មោះថាធម៌
 ប្ត ។ អើ ។ ពួកធម៌ ឈ្មោះថាអកុសលធម៌ប្ត ។ ពួកអកុសលធម៌
 ឈ្មោះថាធម៌ផង កុសលធម៌ផង ពួកធម៌ដ៏សេស ឈ្មោះថាមិនមែន
 អកុសលធម៌ទេ ។ ពួកអព្យាកតៈ ឈ្មោះថាធម៌ប្ត ។ អើ ។ ពួកធម៌
 ឈ្មោះថាអព្យាកតធម៌ប្ត ។ ពួកអព្យាកតធម៌ ឈ្មោះថាធម៌ផង អព្យា-
 កតធម៌ផង ពួកធម៌ដ៏សេស ឈ្មោះថាមិនអព្យាកតធម៌ទេ ។

(៧១) មិនមែនកុសល ឈ្មោះថាមិនមែនធម៌ប្ត ។ ពួកធម៌ដ៏
 សេស រៀរលែងតែកុសលចេញ ឈ្មោះថាមិនមែនកុសលធម៌ទេ ពួក
 ធម៌ដ៏សេស រៀរលែងតែកុសលនិងពួកធម៌ចេញ ឈ្មោះថាមិនមែនកុ-
 សលផង មិនមែនធម៌ផង ។ មិនមែនធម៌ ឈ្មោះថាមិនមែនកុសល-
 ធម៌ប្ត ។ អើ ។ មិនមែនអកុសល ឈ្មោះថាមិនមែនធម៌ប្ត ។ ពួកធម៌
 ដ៏សេស រៀរលែងតែអកុសលចេញ ឈ្មោះថាមិនមែនអកុសលធម៌ទេ
 ពួកធម៌ដ៏សេស រៀរលែងតែអកុសលនិងពួកធម៌ចេញ ឈ្មោះថាមិនមែន
 អកុសលផង មិនមែនធម៌ផង ។ មិនមែនធម៌ ឈ្មោះថាមិនមែនអកុសល-
 ធម៌ប្ត ។ អើ ។ មិនមែនអព្យាកតៈ ឈ្មោះថាមិនមែនធម៌ប្ត ។ ពួកធម៌
 ដ៏សេស រៀរលែងតែអព្យាកតៈចេញ ឈ្មោះថាមិនមែនអព្យាកតធម៌ទេ

ធម្មយមកេ បណ្ណត្តិវាស្ស និទ្ទេសវិកេ

អព្យាកតញ្ច ធម្មេ ច វេយ្យាតា អវសេសា ន ចេវ
អព្យាកតា ន ច ធម្មា ។ ន ធម្មា ន អព្យាកតា
ធម្មាតិ ។ អាមន្តា ។

(៧២) កុសលា ធម្មាតិ ។ អាមន្តា ។ ធម្មា
អកុសលា ធម្មាតិ ។ អកុសលា ធម្មា ធម្មា ចេវ
អកុសលា ធម្មា ច អវសេសា ធម្មា ន អកុសលា
ធម្មា ។ កុសលា ធម្មាតិ ។ អាមន្តា ។ ធម្មា អ-
ព្យាកតា ធម្មាតិ ។ អព្យាកតា ធម្មា ធម្មា ចេវ
អព្យាកតា ធម្មា ច អវសេសា ធម្មា ន អព្យាកតា
ធម្មា ។ អកុសលា ធម្មាតិ ។ អាមន្តា ។ ធម្មា កុ-
សលា ធម្មាតិ ។ កុសលា ធម្មា ធម្មា ចេវ កុសលា
ធម្មា ច អវសេសា ធម្មា ន កុសលា ធម្មា ។
អកុសលា ធម្មាតិ ។ អាមន្តា ។ ធម្មា អព្យាកតា
ធម្មាតិ ។ អព្យាកតា ធម្មា ធម្មា ចេវ អព្យាក-
តា ធម្មា ច អវសេសា ធម្មា ន អព្យាកតា ធម្មា ។
អព្យាកតា ធម្មាតិ ។ អាមន្តា ។ ធម្មា កុសលា
ធម្មាតិ ។ កុសលា ធម្មា ធម្មា ចេវ កុសលា ធម្មា
ច អវសេសា ធម្មា ន កុសលា ធម្មា ។ អព្យាកតា
ធម្មាតិ ។ អាមន្តា ។ ធម្មា អកុសលា ធម្មាតិ ។

ធម្មយមកៈ បណ្ណត្តិវារៈ និទ្ទេសវារៈ

ពួកធម៌ដ៏សេស វៀរលែងតែអព្យាកតៈនិងពួកធម៌ចេញ ឈ្មោះថាមិន
មែនអព្យាកតៈផង មិនមែនធម៌ផង ។ មិនមែនធម៌ ឈ្មោះថាមិន
មែនអព្យាកតធម៌ឬ ។ អើ ។

(៧២) ពួកកុសល ឈ្មោះថាធម៌ឬ ។ អើ ។ ពួកធម៌
ឈ្មោះថាអកុសលធម៌ឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ ឈ្មោះថាធម៌ផង អកុស-
លធម៌ផង ពួកធម៌ដ៏សេស ឈ្មោះថាមិនមែនអកុសលធម៌ទេ ។ ពួក
កុសល ឈ្មោះថាធម៌ឬ ។ អើ ។ ពួកធម៌ ឈ្មោះថាអព្យាកតធម៌
ឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ ឈ្មោះថាធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ពួកធម៌ដ៏
សេស ឈ្មោះថាមិនមែនអព្យាកតធម៌ទេ ។ ពួកអកុសល ឈ្មោះថា
ធម៌ឬ ។ អើ ។ ពួកធម៌ ឈ្មោះថាកុសលធម៌ឬ ។ ពួកកុសលធម៌
ឈ្មោះថាធម៌ផង កុសលធម៌ផង ពួកធម៌ដ៏សេស ឈ្មោះថាមិនមែន
កុសលធម៌ទេ ។ ពួកអកុសល ឈ្មោះថាធម៌ឬ ។ អើ ។ ពួក
ធម៌ ឈ្មោះថាអព្យាកតធម៌ឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ ឈ្មោះថាធម៌ផង
អព្យាកតធម៌ផង ពួកធម៌ដ៏សេស ឈ្មោះថាមិនមែនអព្យាកតធម៌ទេ ។
ពួកអព្យាកតៈ ឈ្មោះថាធម៌ឬ ។ អើ ។ ពួកធម៌ ឈ្មោះថា
កុសលធម៌ឬ ។ ពួកកុសលធម៌ ឈ្មោះថាធម៌ផង កុសលធម៌ផង
ពួកធម៌ដ៏សេស ឈ្មោះថាមិនមែនកុសលធម៌ទេ ។ ពួកអព្យាកតៈ
ឈ្មោះថាធម៌ឬ ។ អើ ។ ពួកធម៌ ឈ្មោះថាអកុសលធម៌ឬ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

អកុសលា ធម្មា ធម្មា ចេវ អកុសលា ធម្មា ច
អវសេសា ធម្មា ន អកុសលា ធម្មា ។

(៧៣) ន កុសលា ន ធម្មាតិ ។ កុសលំ
ឋេចេត្វា អវសេសា ធម្មា ន កុសលា ធម្មា កុស-
លញ្ច ធម្មេ ច ឋេចេត្វា អវសេសា ន ចេវ កុសលា
ន ច ធម្មា ។ ន ធម្មា ន អកុសលា ធម្មាតិ ។
អាមត្តា ។ ន កុសលា ន ធម្មាតិ ។ កុសលំ
ឋេចេត្វា អវសេសា ធម្មា ន កុសលា ធម្មា កុស-
លញ្ច ធម្មេ ច ឋេចេត្វា អវសេសា ន ចេវ កុស-
លា ន ច ធម្មា ។ ន ធម្មា ន អព្យាកតា ធម្មាតិ ។
អាមត្តា ។ ន អកុសលា ន ធម្មាតិ ។ អកុសលំ
ឋេចេត្វា អវសេសា ធម្មា ន អកុសលា ធម្មា អកុ-
សលញ្ច ធម្មេ ច ឋេចេត្វា អវសេសា ន ចេវ អកុ-
សលា ន ច ធម្មា ។ ន ធម្មា ន កុសលា
ធម្មាតិ ។ អាមត្តា ។ ន អកុសលា ន ធម្មាតិ ។
អកុសលំ ឋេចេត្វា អវសេសា ធម្មា ន អកុ-
សលា ធម្មា អកុសលញ្ច ធម្មេ ច ឋេចេត្វា អវ-
សេសា ន ចេវ អកុសលា ន ច ធម្មា ។
ន ធម្មា ន អព្យាកតា ធម្មាតិ ។ អាមត្តា ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ពួកអកុសលធម៌ ឈ្មោះថាធម៌ផង អកុសលធម៌ផង ពួកធម៌ ដ៏សេស
ឈ្មោះថាមិនមែនអកុសលធម៌ទេ ។

(៧៧) មិនមែនកុសល ឈ្មោះថាមិនមែនធម៌ប្ត ។ ពួកធម៌ដ៏
សេស រៀរលែងតែកុសលចេញ ឈ្មោះថាមិនមែនកុសលធម៌ទេ ពួកធម៌
ដ៏សេស រៀរលែងតែកុសលនិងពួកធម៌ចេញ ឈ្មោះថាមិនមែនកុសល
ផង មិនមែនធម៌ផង ។ មិនមែនធម៌ ឈ្មោះថាមិនមែនអកុសលធម៌ប្ត ។
អើ ។ មិនមែនកុសល ឈ្មោះថាមិនមែនធម៌ប្ត ។ ពួកធម៌ដ៏សេស
រៀរលែងតែកុសលចេញ ឈ្មោះថាមិនមែនកុសលធម៌ទេ ពួកធម៌ដ៏សេស
រៀរលែងតែកុសលនិងពួកធម៌ចេញ ឈ្មោះថាមិនមែនកុសលផង មិនមែន
ធម៌ផង ។ មិនមែនធម៌ ឈ្មោះថាមិនមែនអព្យាកតធម៌ប្ត ។ អើ ។
មិនមែនអកុសល ឈ្មោះថាមិនមែនធម៌ប្ត ។ ពួកធម៌ដ៏សេស រៀរលែង
តែអកុសលចេញ ឈ្មោះថាមិនមែនអកុសលធម៌ទេ ពួកធម៌ដ៏សេស រៀរ
លែងតែអកុសលនិងពួកធម៌ចេញ ឈ្មោះថាមិនមែនអកុសលផង មិន
មែនធម៌ផង ។ មិនមែនធម៌ ឈ្មោះថាមិនមែនកុសលធម៌ប្ត ។ អើ ។
មិនមែនអកុសល ឈ្មោះថាមិនមែនធម៌ប្ត ។ ពួកធម៌ដ៏សេស រៀរលែង
តែអកុសលចេញ ឈ្មោះថាមិនមែនអកុសលធម៌ទេ ពួកធម៌ដ៏សេស
រៀរលែងតែអកុសលនិងពួកធម៌ចេញ ឈ្មោះថាមិនមែនអកុសលផង មិន
មែនធម៌ផង ។ មិនមែនធម៌ ឈ្មោះថាមិនមែនអព្យាកតធម៌ប្ត ។ អើ ។

ធម្មយមកេ បរិច្ឆិវារស្ស ឧប្បទវារោ

ន អព្យាកតា ន ធម្មាតិ ។ អព្យាកតំ វេបេត្វា
 អវសេសា ធម្មា ន អព្យាកតា ធម្មា អព្យាកតញ្ច
 ធម្មេ ច វេបេត្វា អវសេសា ន ចេវ អព្យាកតា ន
 ច ធម្មា ។ ន ធម្មា ន កុសលា ធម្មាតិ ។ អាមន្តា ។
 ន អព្យាកតា ន ធម្មាតិ ។ អព្យាកតំ វេបេត្វា អវ-
 សេសា ធម្មា ន អព្យាកតា ធម្មា អព្យាកតញ្ច ធម្មេ
 ច វេបេត្វា អវសេសា ន ចេវ អព្យាកតា ន ច ធម្មា ។
 ន ធម្មា ន អកុសលា ធម្មាតិ ។ អាមន្តា ។

និទ្ទេសវារោ ។

បណ្ណត្តិវារំ និដ្ឋិតំ ។

បរិច្ឆិវារោ

(៧៤) យស្ស កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ តស្ស
 អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ នោ ។ យស្ស វា
 បន អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ តស្ស កុសលា
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ នោ ។

(៧៥) យស្ស កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ តស្ស
 អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ អរូបេ កុសលានំ
 ឧប្បទក្ខណោ តេសំ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ

ធម្មយមកៈ បរិត្តិវារៈ ឧប្បទវារៈ

មិនមែនអព្យាក្កតៈ ឈ្មោះថាមិនមែនធម៌ឬ ។ ពួកធម៌ដ៏សេស រៀរលែង
តែអព្យាក្កតៈចេញ ឈ្មោះថាមិនមែនអព្យាក្កតធម៌ទេ ពួកធម៌ដ៏សេស រៀរ
លែងតែអព្យាក្កតៈ នឹងពួកធម៌ចេញ ឈ្មោះថាមិនមែនអព្យាក្កតៈផង មិន
មែនធម៌ផង ។ មិនមែនធម៌ ឈ្មោះថាមិនមែនកុសលធម៌ឬ ។ អើ ។
មិនមែនអព្យាក្កតៈ ឈ្មោះថាមិនមែនធម៌ឬ ។ ពួកធម៌ដ៏សេស រៀរលែង
តែអព្យាក្កតៈចេញ ឈ្មោះថាមិនមែនអព្យាក្កតធម៌ទេ ពួកធម៌ដ៏សេស រៀរ
លែងតែអព្យាក្កតៈ នឹងពួកធម៌ចេញ ឈ្មោះថាមិនមែនអព្យាក្កតៈផង មិន
មែនធម៌ផង ។ មិនមែនធម៌ ឈ្មោះថាមិនមែនកុសលធម៌ឬ ។ អើ ។

ចប់ និទ្ទេសវារៈ ។

ចប់ បណ្ណត្តិវារៈ ។

បរិត្តិវារៈ

(៧៤) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ពួកអកុស-
លធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងឬ ។ មិនមែនទេ ។ ម្យ៉ាងទៀត
ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គល
នោះ កើតឡើងឬ ។ មិនមែនទេ ។

(៧៥) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ពួកអព្យា-
ក្កតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងឬ ។ ពួកកុសលធម៌ របស់ពួក
សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃពួកកុសល ក្នុងអបូរកា

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

នោ ច តេសំ អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ បញ្ច-
 វេការេ កុសលានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ កុសលា
 ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ អព្យាកតា ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។
 យស្ស វា បទ អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ តស្ស
 កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិតិ ។ សព្វេសំ ឧបបជ្ឈន្តា-
 នំ បរុត្តេ កុសលវិប្បយុត្តបិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ(១)
 តេសំ អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ នោ ច តេសំ
 កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ បញ្ចវេការេ កុសលានំ
 ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ អព្យាកតា ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ
 កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

[៧៦] យស្ស អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ តស្ស
 អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិតិ ។ អរូបេ អកុសលានំ
 ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ
 នោ ច តេសំ អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ បញ្ច-
 វេការេ អកុសលានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ អកុ-
 សលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ អព្យាកតា ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ យស្ស វា បទ អព្យាកតា ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ តស្ស អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិតិ ។

---

១ ឧ. ឯត្តន្តរេ ឱរោសមាបន្តានំ អសញ្ញបញ្ញាតន្តិ ទីល្បន្តំ ។

អភិធម្មប្បដិក យមកៈ

តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនកើតឡើងទេ ឯពួកកុសល-
 ធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ ទើបកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទកូណៈ នៃកុសល
 ទាំងឡាយ ក្នុងបញ្ចវេការភព ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏កើតឡើងដែរ ។
 ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ពួកកុសល-
 ធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វ
 ទាំងអស់នោះ កាលកើតឡើង កើតឡើង ក្នុងឧប្បាទកូណៈ នៃចិត្តដែល
 ប្រាសចាកកុសល ក្នុងបវត្តិកាល តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ
 មិនកើតឡើងទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ កើតឡើង ក្នុង
 ឧប្បាទកូណៈ នៃកុសលទាំងឡាយ ក្នុងបញ្ចវេការភព ទាំងពួកកុសល-
 ធម៌ ក៏កើតឡើងដែរ ។

(៧៦) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ពួក
 អព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់
 ពួកសត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងឧប្បាទកូណៈ នៃអកុសលទាំងឡាយ
 ក្នុងអរូបភព តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនកើតឡើងទេ
 ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងឧប្បាទកូណៈ
 នៃអកុសលទាំងឡាយ ក្នុងបញ្ចវេការភព ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏
 កើតឡើងដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា
 កើតឡើង ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងឬ ។

ធម្មយមកេ បរិនិរវប្ប ឧប្បាទវារោ

សព្វេសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បរត្តេ អកុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស
ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ឆោ
ប តេសំ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ បញ្ចវេការេ
អកុសលានំ ឧប្បាទក្ខណោ^(១) តេសំ អព្យាកតា ប
ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ អកុសលា ប ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

(៧៧) យត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ តត្ថ
អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ យត្ថ វា
បទ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ តត្ថ កុសលា ធម្មា
ឧប្បជ្ឈន្តិតិ ។ អាមន្តា ។

(៧៨) យត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ តត្ថ
អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ យត្ថ វា
បទ អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ តត្ថ កុសលា ធម្មា
ឧប្បជ្ឈន្តិតិ ។ អសញ្ញសត្តេ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា
ឧប្បជ្ឈន្តិ ឆោ ប តត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ បត្យ-
វេការេ បញ្ចវេការេ តត្ថ អព្យាកតា ប ធម្មា
ឧប្បជ្ឈន្តិ កុសលា ប ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

(៧៩) យត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ តត្ថ អព្យា-
កតា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ យត្ថ វា បទ

១ ឧ. ឯត្តន្តរេ តំរោពសមបដ្ឋានំ អសញ្ញសត្តាន្តិ វិស្សន្តិ ។

ធម្មយមកៈ បរិក្ខារៈ ឧប្បាទារៈ

ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វ ទាំងអស់នោះ កាលកើតឡើង កើតឡើង ក្នុងឧប្បាទេណៈ ខែចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល ក្នុងបវត្តិកាល តែ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនកើតឡើងទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងឧប្បាទេណៈ ខែអកុសលទាំងឡាយ ក្នុងបញ្ចវេការភព ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏កើតឡើងដែរ ។

(៧៧) ពួកកុសលធម៌ កើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ កើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(៧៨) ពួកកុសលធម៌ កើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ កើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ កើតឡើង ក្នុងទីនោះ គឺក្នុងអសញ្ញាសត្វ តែពួកកុសលធម៌ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ក្នុងទីនោះ គឺក្នុងបញ្ចវេការភព និងក្នុងបញ្ចវេការភព ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏កើតឡើងដែរ ។

(៧៩) ពួកកុសលធម៌ កើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត

អភិធម្មចំណីពេ យមកំ

អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ តត្ថ អកុសលា ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ អសញ្ញាសត្តេ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ លោ ច តត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ
 បញ្ចវេការេ បញ្ចវេការេ តត្ថ អព្យាកតា ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ អកុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

(១០០) យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ
 តស្ស តត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ លោ ។
 យស្ស វា បន យត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ
 តស្ស តត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ លោ ។

(១០១) យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ
 តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ អរូបេ
 កុសលានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ លោ ច តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ
 បញ្ចវេការេ កុសលានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ
 កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ អព្យាកតា ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ តស្ស តត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ពួកអព្យាកតធម៌ កើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ កើតឡើង ក្នុង
ទីនោះឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ កើតឡើង ក្នុងទីនោះ គឺក្នុងអសញ្ញត្ត
តែពួកអកុសលធម៌ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌ ទើប
កើតឡើង ក្នុងទីនោះ គឺក្នុងបក្កុវេការភព នឹងក្នុងបញ្ចវេការភព ទាំង
ពួកអកុសលធម៌ ក៏កើតឡើងដែរ ។

[១០០] ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ក្នុងទីណា
ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ មិនមែន
ទេ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ក្នុង
ទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។
មិនមែនទេ ។

[១០១] ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ក្នុងទីណា
ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួក
កុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
នៃកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបភព តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួក
សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វ
នោះ ទើបកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃកុសលទាំង-
ឡាយ ក្នុងបញ្ចវេការភព ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏កើតឡើងដែរ ។
ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ក្នុងទី
ណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។

ធម្មយមពេ បរិក្ខារិស្ស ឧប្បទានិក

សព្វេសំ ឧបបជ្ជន្តានំ បរត្ថេ កុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស
 ឧប្បទនក្ខណោ តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ
 នោ ច តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ
 បញ្ចវេការេ កុសលានំ ឧប្បទនក្ខណោ តេសំ តត្ថ
 អព្យាកតា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ កុសលា ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ជន្តិ ។

(១០២) យស្ស យត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ
 តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិតិ ។ អរូបេ
 អកុសលានំ ឧប្បទនក្ខណោ តេសំ តត្ថ អកុសលា
 ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ នោ ច តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា
 ឧប្បជ្ជន្តិ បញ្ចវេការេ អកុសលានំ ឧប្បទនក្ខណោ
 តេសំ តត្ថ អកុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ អព្យាកតា
 ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា
 ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ តស្ស តត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ-
 តិ ។ សព្វេសំ ឧបបជ្ជន្តានំ បរត្ថេ អកុសលវិប្បយុត្ត-
 ចិត្តស្ស ឧប្បទនក្ខណោ តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា
 ឧប្បជ្ជន្តិ នោ ច តេសំ តត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ

ធម្មយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បទាវារៈ

ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វ ទាំងអស់នោះ កាលកើតឡើង កើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទត្នូណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុង
 បវត្តិកាល តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទី
 នោះទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ ទើបកើតឡើង ក្នុងទី
 នោះ ក្នុងឧប្បាទត្នូណៈ នៃកុសលទាំងឡាយ ក្នុងបញ្ចវេការភព ទាំង
 ពួកកុសលធម៌ ក៏កើតឡើងដែរ ។

[១០២] ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ក្នុងទី
 ណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួក
 អកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទត្នូ-
 ណៈ នៃអកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបភព តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់
 ពួកសត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកអកុសលធម៌ របស់
 ពួកសត្វនោះ ទើបកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទត្នូណៈ នៃអកុសល
 ទាំងឡាយ ក្នុងបញ្ចវេការភព ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏កើតឡើងដែរ ។
 ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ក្នុងទីណា
 ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួក
 អព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វ ទាំងអស់នោះ កាលកើតឡើង កើតឡើង
 ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទត្នូណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល ក្នុងបវត្តិ-
 កាល តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

បញ្ចកោកាយ អកុសលានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ
អព្យាកតា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ អកុសលា ច ធម្មា
ឧប្បជ្ជន្តិ ។

(១០៣) យស្ស កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ
តស្ស អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិតិ ។ អកុសលានំ
ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ
នោ ច តេសំ អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ សព្វេសំ
ចិត្តស្ស ភវន្តក្ខណោ កុសលវិប្បយុត្តអកុសលវិប្ប-
យុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ អ-
សញ្ញាសត្តានំ តេសំ កុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ
អកុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ ។ យស្ស វា បន អ-
កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ តស្ស កុសលា ធម្មា ន
ឧប្បជ្ជន្តិតិ ។ កុសលានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ អកុ-
សលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ នោ ច តេសំ កុសលា ធម្មា
ន ឧប្បជ្ជន្តិ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ភវន្តក្ខណោ អកុសល-
វិប្បយុត្តកុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និរោ-
ធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ អកុសលា ច
ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ កុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ ទើបកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុង
ឧប្បាទត្នូណៈ នៃអកុសលទាំងឡាយ ក្នុងបញ្ចវេកាវក្ស ទាំងពួកអកុ-
សលធម៌ ក៏កើតឡើងដែរ ។

[១០៣] ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ពួកអកុ-
សលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ ពួកកុសលធម៌ របស់
ពួកសត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទត្នូណៈ នៃអកុសលទាំងឡាយ
តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនកើតឡើង ក៏មិនមែន ឯពួក
កុសលធម៌ របស់សត្វទាំងអស់នោះ គឺលោកដែលចូលកាន់និរោធ និង
ពួកអសញ្ញាសត្វ មិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទត្នូណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាក
កុសល និងចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល ក្នុងកន្លង្គូណៈ (ខណៈជាទី
បែកធ្លាយ) នៃចិត្ត ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏មិនកើតឡើងដែរ ។ ម្យ៉ាង
ទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ពួកកុសលធម៌
របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វ
នោះ មិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទត្នូណៈ នៃកុសលទាំងឡាយទេ តែពួក
កុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនកើតឡើង ក៏មិនមែន ឯពួកអកុសល-
ធម៌ របស់ពួកសត្វ ទាំងអស់នោះ គឺពួកលោកដែលចូលកាន់និរោធ និង
ពួកអសញ្ញាសត្វ មិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទត្នូណៈ នៃចិត្ត ដែលប្រាសចាក
អកុសល និងចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងកន្លង្គូណៈ នៃចិត្ត ទាំង
ពួកកុសលធម៌ ក៏មិនកើតឡើងដែរ ។

ធម្មយមកេ បរិនិរាស្ស ឧប្បាទវិហារ

(១០៤) យស្ស កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ
 តស្ស អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិតិ ។ សព្វេសំ ឧ-
 បបជ្ឈន្តានំ បរត្តេ កុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខ-
 ណេ^(១) តេសំ កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ ោ ច
 តេសំ អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ សព្វេសំ ចរន្តានំ
 បរត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ អកុសលានំ ឧប្បា-
 ទក្ខណោ តេសំ កុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ អព្យា-
 កតា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ យស្ស វា បទ អព្យាកតា
 ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ តស្ស កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិតិ ។
 អរូបេ កុសលានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ អព្យាកតា
 ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ ោ ច តេសំ កុសលា ធម្មា ន
 ឧប្បជ្ឈន្តិ សព្វេសំ ចរន្តានំ បរត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 អរូបេ អកុសលានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ អព្យាកតា
 ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ កុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

(១០៥) យស្ស អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ
 តស្ស អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិតិ ។ សព្វេសំ
 ឧបបជ្ឈន្តានំ បរត្តេ អកុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បា-
 ទក្ខណេ^(២) តេសំ អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ

១ ឧ. ឯត្តន្តរេ និរោធសមាប្បន្តានំ អសញ្ញសញ្ញានន្តិ ទិស្សន្តិ ។ ២ ឧ. ឯត្តន្តរេ លិទិកោ ឧប្បាទយោន ទន្ធា ។

ធម្មយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បាវារៈ

(១០៤) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ពួក
 អព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងដែរឬ ។ ពួកកុសលធម៌
 របស់ពួកសត្វ ទាំងអស់នោះ កាលកើតឡើង មិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បា-
 ទត្តណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងបវត្តិកាល តែពួកអព្យាកត-
 ធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនកើតឡើង ក៏មិនមែន ឯពួកកុសលធម៌ របស់
 ពួកសត្វ ទាំងអស់នោះ កាលច្បុត មិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទត្តណៈ នៃ
 អកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបភព ក្នុងកន្លង្គត្តណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបវត្តិកាល
 ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏មិនកើតឡើងដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យា-
 កតធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គល
 នោះ មិនកើតឡើងឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិន
 កើតឡើង ក្នុងឧប្បាទត្តណៈ នៃកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបភព តែពួក
 កុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនកើតឡើង ក៏មិនមែន ឯពួកអព្យា-
 កតធម៌ របស់ពួកសត្វ ទាំងអស់នោះ កាលច្បុត មិនកើតឡើង ក្នុង
 ឧប្បាទត្តណៈ នៃអកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបភព ក្នុងកន្លង្គត្តណៈ នៃ
 ចិត្ត ក្នុងបវត្តិកាល ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏មិនកើតឡើងដែរ ។

(១០៥) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង
 ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ ពួកអកុសល-
 ធម៌ របស់ពួកសត្វ ទាំងអស់នោះ កាលកើតឡើង មិនកើតឡើង
 ក្នុងឧប្បាទត្តណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល ក្នុងបវត្តិកាល

អរិយធម៌បំណែក យមកំ

នោ ច តេសំ អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ
 សព្វេសំ បវន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ភង្គក្ខណោ អរូបេ
 កុសលានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ អកុសលា ច ធម្មា
 ន ឧប្បជ្ឈន្តិ អព្យាកតា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ យស្ស
 វា បន អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ តស្ស អកុ-
 សលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិតិ ។ អរូបេ អកុសលានំ
 ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ
 នោ ច តេសំ អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ សព្វេ-
 សំ បវន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ភង្គក្ខណោ អរូបេ កុស-
 លានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ អព្យាកតា ច ធម្មា
 ន ឧប្បជ្ឈន្តិ អកុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

[១០៦] យត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ តត្ថ
 អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ អាមន្តា ។ យត្ថ
 វា បន អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ តត្ថ កុស-
 លា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិតិ ។ អាមន្តា ។

[១០៧] យត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ តត្ថ
 អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិតិ ។ ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ យត្ថ
 វា បន អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ តត្ថ កុសលា
 ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិតិ ។ នត្ថិ ។

អភិធម្មបិណ្ឌក យមកៈ

តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនកើតឡើង ក៏មិនមែន ឯពួក
 អកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វ ទាំងអស់នោះ កាលប្បត មិនកើតឡើង
 ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបភព ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃ
 ចិត្ត ក្នុងបវត្តិកាល ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏មិនកើតឡើងដែរ ។ ម្យ៉ាង
 ទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ពួកអកុសល-
 ធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួក
 សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃអកុសលទាំងឡាយ ក្នុង
 អរូបភពទេ តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនកើតឡើង ក៏មិន
 មែន ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វ ទាំងអស់នោះ កាលប្បត មិនកើត
 ឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបភព ក្នុងក្នុងក្ខណៈ
 នៃចិត្ត ក្នុងបវត្តិកាល ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏មិនកើតឡើងដែរ ។

(១០៦) ពួកកុសលធម៌ មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអកុសល-
 ធម៌ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុ-
 សលធម៌ មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ មិនកើតឡើង ក្នុង
 ទីនោះឬ ។ អើ ។

(១០៧) ពួកកុសលធម៌ មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអព្យា-
 កតធម៌ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ កើតឡើង ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួក
 អព្យាកតធម៌ មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ មិនកើតឡើង
 ក្នុងទីនោះឬ ។ មិនមានទេ ។

ធម្មយមកេ បរិនិវាស្ស ឧប្បាទវិកេ

(១០៥) យត្ថ អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ
តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ ។ ឧប្បជ្ជន្តិ ។
យត្ថ វា បន អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ តត្ថ
អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ ។ នតិ ។

(១០៧) យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ
តស្ស តត្ថ អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ ។ អកុស
លានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា ន
ឧប្បជ្ជន្តិ ទោ ប តេសំ តត្ថ អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ
សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ កុសលវិប្បយុត្តអកុ
សលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ
តេសំ តត្ថ កុសលា ប ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ អកុសលា
ប ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ អកុ
សលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ តស្ស តត្ថ កុសលា ធម្មា
ន ឧប្បជ្ជន្តិ ។ កុសលានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ
អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ ទោ ប តេសំ តត្ថ កុស
លា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
កុសលវិប្បយុត្តអកុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខ
ណោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ អកុសលា ប ធម្មា
ន ឧប្បជ្ជន្តិ កុសលា ប ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ ។

ធម្មយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

(១០៤) ពួកអកុសលធម៌ មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអព្យា-
កតធម៌ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ កើតឡើង ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួក
អព្យាកតធម៌ មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ មិនកើតឡើង
ក្នុងទីនោះឬ ។ មិនមានទេ ។

(១០៥) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា
ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកកុស-
លធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃ
អកុសលទាំងឡាយ តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនកើតឡើង
ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់
នោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាក
កុសល និងចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល ក្នុងក្លិនក្ខណៈ នៃចិត្ត ទាំងពួក
អកុសលធម៌ ក៏មិនកើតឡើងដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់
បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ
មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិន
កើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃកុសលទាំងឡាយ តែពួកកុស-
លធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកអកុ-
សលធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល និងចិត្តដែលប្រាសចាក
អកុសល ក្នុងក្លិនក្ខណៈ នៃចិត្ត ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏មិនកើតឡើងដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

[១១០] យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ
តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ ។
សព្វេសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បរត្ថេ កុសលាប្បយុត្តិវិស្ស
ឧប្បនក្ខណេ^(១) តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា ន
ឧប្បជ្ឈន្តិ នោ ប តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន
ឧប្បជ្ឈន្តិ សព្វេសំ បរត្ថេ វិស្ស កង្កក្ខណេ
អរូបេ អកុសលានំ ឧប្បនក្ខណេ តេសំ តត្ថ
កុសលា ប ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ អព្យាកតា ប ធម្មា
ន ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា
ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ តស្ស តត្ថ កុសលា ធម្មា ន
ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ អរូបេ កុសលានំ ឧប្បនក្ខណេ
តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ នោ ប
តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ សព្វេសំ
បរត្ថេ វិស្ស កង្កក្ខណេ អរូបេ អកុស-
លានំ ឧប្បនក្ខណេ តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ប ធម្មា
ន ឧប្បជ្ឈន្តិ កុសលា ប ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

[១១១] យស្ស យត្ថ អកុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
ជ្ឈន្តិ តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

១ ឧ. ធម្មន្តេ អណ្ណសន្តានន្តិ វាយតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(១១០) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ក្នុង
 ទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
 ឬ ។ ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វ ទាំងអស់នោះ កាលកើតឡើង
 មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាក
 កុសល ក្នុងបវត្តិកាល តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិន
 កើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វ ទាំង
 អស់នោះ កាលប្បុត មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃ
 អកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបភព ក្នុងក្លិនក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបវត្តិកាល
 ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏មិនកើតឡើងដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកត-
 ធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់
 បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួក
 សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃកុសលទាំង
 ឡាយ ក្នុងអរូបភព តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនកើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វ ទាំង-
 អស់នោះ កាលប្បុត មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃ
 អកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបភព ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបវត្តិកាល
 ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏មិនកើតឡើងដែរ ។

(១១១) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ក្នុង
 ទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។

ធម្មយមកេ បរិក្កិរស្ស ឧប្បាសារោ

សព្វេសំ ឧបបជ្ជន្តំ បរុត្តេ អកុសលវិច្ឆយុត្ត-
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ អកុសលា ធម្មា
 ន ឧប្បជ្ជន្តំ ឆោ ប តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន
 ឧប្បជ្ជន្តំ សព្វេសំ បរុត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 អរូបេ កុសលានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ អកុ-
 សលា ប ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តំ អព្យាកតា ប ធម្មា
 ន ឧប្បជ្ជន្តំ ។ យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា
 ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តំ តស្ស តត្ថ អកុសលា ធម្មា ន
 ឧប្បជ្ជន្តិតំ ។ អរូបេ អកុសលានំ ឧប្បាទក្ខណោ
 តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តំ ឆោ ប
 តេសំ តត្ថ អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តំ សព្វេសំ
 បរុត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ កុសលានំ
 ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ប ធម្មា ន
 ឧប្បជ្ជន្តំ អកុសលា ប ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តំ ។

(១១២) យស្ស កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត តស្ស
 អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិតិតំ ។ អាមត្តា ។ យស្ស
 វា បន អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត តស្ស កុសលា
 ធម្មា ឧប្បជ្ជិតិតំ ។ អាមត្តា ។

ធម្មយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បទាវារៈ

ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វ ទាំងអស់នោះ កាលកើតឡើង មិន
 កើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកអកុ-
 សល ក្នុងបវត្តិកាល តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនកើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វ ទាំង
 អស់នោះ កាលច្បុត មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃ
 កុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបភព ក្នុងកង្កក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបវត្តិកាល
 ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏មិនកើតឡើងដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកត-
 ធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់
 បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់
 ពួកសត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃអកុសល
 ទាំងឡាយ ក្នុងអរូបភពទេ តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិន
 កើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វ ទាំង
 អស់នោះ កាលច្បុត មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃ
 កុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបភព ក្នុងកង្កក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបវត្តិកាល
 ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏មិនកើតឡើងដែរ ។

(១១២) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ ពួក
 អកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាង
 ទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ ពួកកុសល-
 ធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

[១០៣] យស្ស កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស
អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស
វា បទ អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស កុសលា
ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។

[១០៤] យស្ស អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស
អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស
វា បទ អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស អកុសលា
ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។

[១០៥] យត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត តត្ថ អ-
កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ យត្ថ វា
បទ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត តត្ថ កុសលា ធម្មា
ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។

[១០៦] យត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត តត្ថ
អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ យត្ថ វា
បទ អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត តត្ថ កុសលា ធម្មា
ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អសញ្ញាសត្ត តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា
ឧប្បជ្ជិត្ត លោ ច តត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត
ចតុវេការេ បញ្ចវេការេ តត្ថ អព្យាកតា ច ធម្មា
ឧប្បជ្ជិត្ត កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត ។

អភិធម្មប្រដិក យមកៈ

(១១៣) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ ពួក
អព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាង
ទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ ពួកកុសល-
ធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។

(១១៤) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ
ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។
ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ ពួក
អកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។

(១១៥) ពួកកុសលធម៌ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ពួក
អកុសលធម៌ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត
ពួកអកុសលធម៌ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ កើត
ឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(១១៦) ពួកកុសលធម៌ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ពួក
អព្យាកតធម៌ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួក
អព្យាកតធម៌ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ កើតឡើង
ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ
គឺក្នុងអសញ្ញាសត្វ តែពួកកុសលធម៌ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ
ឯពួកអព្យាកតធម៌ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ គឺក្នុងចតុរោកាវក្កា និង
បញ្ចរោកាវក្កា ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏កើតឡើងហើយដែរ ។

ធម្មយមកេ បរិនិរុទ្ធិស្ស ឧប្បទេវិហេ

[១០៧] យត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត តត្ថ
 អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តានិ ។ អាមត្តា ។ យត្ថ វា
 បន អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត តត្ថ អកុសលា
 ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តានិ ។ អសញ្ញាសត្ត តត្ថ អព្យាកតា
 ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត ទោ ច តត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្ប-
 ជ្ជិត្ត បទ្បវេការេ បញ្ចវេការេ តត្ថ អព្យាកតា ច
 ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត អកុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត ។

[១០៨] យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត
 តស្ស តត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តានិ ។ អាមត្តា ។
 យស្ស វា បន យត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត
 តស្ស តត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តានិ ។ សុទ្ធាវា-
 សារំ ធុតិយេ អកុសលេ ចិត្តេ វត្តមារេ ភេសំ តត្ថ
 អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត ទោ ច ភេសំ តត្ថ កុស-
 លា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត ភេសេសំ បទ្បវេការាវំ បញ្ច-
 វេការាវំ ភេសំ តត្ថ អកុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត
 កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត ។

ធម្មយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បទេវារៈ

(១១៧) ពួកអកុសលធម៌ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ពួកអព្យា-
 កតធម៌ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យា-
 កតធម៌ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ កើតឡើងហើយ
 ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ គឺក្នុង
 អសញ្ញាសត្វ តែពួកអកុសលធម៌ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ឯ
 ពួកអព្យាកតធម៌ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ គឺក្នុងបញ្ចវេការភព និង
 បញ្ចវេការភព ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏កើតឡើងហើយដែរ ។

(១១៨) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ ក្នុង
 ទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ
 ឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង
 ហើយ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងហើយ
 ក្នុងទីនោះឬ ។ កាលអកុសលចិត្ត^(១) ទី ២ របស់ពួកសត្វក្នុងសុទ្ធាវស្ស
 កាលប្រព្រឹត្តទៅ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកសុទ្ធាវស្សនោះ កើត
 ឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកសុទ្ធាវស្សនោះ
 មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ
 ក្រៅពីនេះ គឺបញ្ចវេការៈ និងបញ្ចវេការៈ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ
 ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏កើតឡើងហើយដែរ ។

---

១ អកុសល ក្នុងទីនេះ សំដៅយកធម៌ចិត្តទី ២ គឺបំពោះធម៌ចិត្ត ដែលច្រកអរនិង
 ភព ។ អង្គកថា ។

អរិយធម៌បីដំណើរ យមក

(១១៧) យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត
 តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត
 តស្ស តត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ សុទ្ធាវា-
 សាជំ ធុតិយេ ចិត្តេ វត្តមានេ អសញ្ញសត្តាជំ តេសំ
 តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត លោ ច តេសំ តត្ថ
 កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត ឥតវេសំ ចត្តរោការាជំ
 ចញ្ចរោការាជំ តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ជិត្ត កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត ។

(១២០) យស្ស យត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត
 តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អា-
 មន្តា ។ យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា
 ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស តត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។
 សុទ្ធាវាសាជំ ធុតិយេ ចិត្តេ វត្តមានេ អសញ្ញសត្តាជំ
 តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត លោ ច
 តេសំ តត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត ឥតវេសំ ចត្ត-
 រោការាជំ ចញ្ចរោការាជំ តេសំ តត្ថ អព្យាកតា
 ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត អកុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត ។

អភិធម្មបិណ្ឌ យមកៈ

(១១៧) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ កាលចិត្តទី ២ របស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វ កាលប្រព្រឹត្តទៅ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់សត្វទាំងនោះ ក្រៅពីនេះ គឺចតុរោកាវៈ និងបញ្ចរោកាវៈ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏កើតឡើងហើយដែរ ។

(១២០) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ កាលចិត្តទី ២ របស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វ កាលប្រព្រឹត្តទៅ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ ក្រៅពីនេះ គឺចតុរោកាវៈ និងបញ្ចរោកាវៈ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏កើតឡើងហើយដែរ ។

ធម្មយមកេ បរិវាសិកាស្ស ឧប្បទានិកេ

[១២១] យស្ស កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតុ តស្ស
អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតានិ ។ នត្ថំ ។ យស្ស
វា បន អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតុ តស្ស កុស-
លា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតានិ ។ នត្ថំ ។

[១២២] យស្ស កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតុ
តស្ស អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតានិ ។ នត្ថំ ។
យស្ស វា បន អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតុ តស្ស
កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតានិ ។ នត្ថំ ។

[១២៣] យស្ស អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតុ
តស្ស អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតានិ ។ នត្ថំ ។
យស្ស វា បន អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតុ តស្ស
អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតានិ ។ នត្ថំ ។

[១២៤] យត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតុ តត្ថ
អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតានិ ។ អាមន្តា ។ យត្ថ
វា បន អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតុ តត្ថ កុសលា
ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតានិ ។ អាមន្តា ។

[១២៥] យត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតុ តត្ថ
អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតានិ ។ ឧប្បជ្ជិតុ ។

ធម្មយមកៈ បរិក្ខារៈ ឧប្បាទៈ

[១២១] ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ
ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ មិនមានទេ ។
ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ ពួក
កុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ មិនមានទេ ។

[១២២] ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ
ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ មិនមានទេ ។
ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ ពួក
កុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ មិនមានទេ ។

[១២៣] ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ
ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ មិនមាន
ទេ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង
ហើយ ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។
មិនមានទេ ។

[១២៤] ពួកកុសលធម៌ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ពួក
អកុសលធម៌ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត
ពួកអកុសលធម៌ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ មិន
កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

[១២៥] ពួកកុសលធម៌ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ពួក
អព្យាកតធម៌ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ កើតឡើងហើយ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

យត្ថ វា បន អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត តត្ថ
កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ នតិ ។

(១២៦) យត្ថ អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត តត្ថ
អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ ឧប្បជ្ជិត្ត ។ យត្ថ
វា បន អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត តត្ថ អកុ-
សលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ នតិ ។

(១២៧) យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត
តស្ស តត្ថ អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ សុទ្ធា-
វាសានំ ទុតិយេ អកុសលេ ចិត្តេ វត្តមានេ តេសំ
តត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត ទោ ច តេសំ តត្ថ
អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត សុទ្ធាវាសានំ ទុតិយេ
ចិត្តេ វត្តមានេ^(១) អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ កុសលា
ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត អកុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត ។
យស្ស វា បន យត្ថ អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស
តត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អាមត្តា ។

(១២៨) យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ន
ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្ប-
ជ្ជិត្តាតិ ។ សុទ្ធាវាសានំ ទុតិយេ ចិត្តេ វត្តមានេ

១ ឧ. សុទ្ធាវាសានំ ទុតិយេ ចិត្តេ វត្តមានេតិ ឯត្ត សុទ្ធាវាសំ ឧបបដ្ឋាននន្តិ ឯវំ ទិស្សន្តិយេវ ។

អភិធម្មបំណង យមកៈ

ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ពួក
កុសលធម៌ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ មិនមានទេ ។

[១២៦] ពួកអកុសលធម៌ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ពួក
អព្យាកតធម៌ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ កើតឡើងហើយ ។
ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ពួកអកុ-
សលធម៌ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ មិនមានទេ ។

[១២៧] ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ
ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុង
ទីនោះឬ ។ កាលអកុសលចិត្តទី ២ របស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វ កាលប្រ-
ព្រឹត្តទៅ ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុង
ទីនោះ តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុង
ទីនោះ ក៏មិនមែន កាលចិត្តទី ២ របស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វ កាលប្រព្រឹត្ត
ទៅ ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុង
ទីនោះ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏មិនកើតឡើងហើយដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត
ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ពួក
កុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

[១២៨] ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ
ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុង
ទីនោះឬ ។ កាលចិត្តទី ២ របស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វ កាលប្រព្រឹត្តទៅ

ធម្មយមកេ បវត្តិវាស្ស ឧប្បាទវាហ

អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត
 នោ ប តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត សុទ្ធា-
 វាសំ ឧបបជ្ជន្តានំ^(១) តេសំ តត្ថ កុសលា ប ធម្មា ន
 ឧប្បជ្ជិត្ត អព្យាកតា ប ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត ។ យស្ស វា
 បន យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស តត្ថ
 កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្តានិ ។ អាមន្តា ។

[១២៧] យស្ស យត្ថ អកុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
 ជ្ជិត្ត តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្តានិ ។
 សុទ្ធាវាសានំ ទុតិយេ បិត្តេ វត្តមា នេ អសញ្ញាសត្តានំ
 តេសំ តត្ថ អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត នោ ប
 តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត សុទ្ធាវាសំ
 ឧបបជ្ជន្តានំ តេសំ តត្ថ អកុសលា ប ធម្មា ន
 ឧប្បជ្ជិត្ត អព្យាកតា ប ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត ។ យស្ស
 វា បន យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស
 តត្ថ អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្តានិ ។ អាមន្តា ។

[១៣០] យស្ស កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តស្សនិ
 តស្ស អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តស្សនិ ។

---

១ ឧ. ឧបបជ្ជន្តានន្តិ ឯត្ត ឧប្បត្តិចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោតិ ឯវំ ទិស្សត្តិយេវ ។

ធម្មយមកៈ បរិច្ឆិកាៈ ឧប្បាទិកាៈ

ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ មិនភើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ
 តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនភើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ
 ក៏មិនមែន ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ កាលចូលទៅ កាន់
 សុទ្ធាវាសៈ មិនភើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏
 មិនភើតឡើងហើយដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គល
 ណា មិនភើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ
 មិនភើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(១២៧) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនភើតឡើងហើយ
 ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនភើតឡើងហើយ ក្នុង
 ទីនោះឬ ។ កាលចិត្តទីពីរ របស់ពួកសុទ្ធាវាសសត្វ កាលប្រព្រឹត្តទៅ
 ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ មិនភើតឡើងហើយ ក្នុង
 ទីនោះ តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនភើតឡើងហើយ
 ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ កាល
 ចូលទៅ កាន់សុទ្ធាវាសៈ មិនភើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ ទាំងពួក
 អព្យាកតធម៌ ក៏មិនភើតឡើងហើយដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកត-
 ធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនភើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌
 របស់បុគ្គលនោះ មិនភើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(១៣០) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងភើតឡើង
 ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងភើតឡើងឬ ។

အင်္ဂုဏ်သတ္တဝါ ယထာ

ယသ္မာ ဝိတုဿ ဟိန္ဒူဗျာ ဟိန္ဒူဗျာ ပဿိလကိဿိန္ဒူ ဇေတံ
ကုဿလာ ဝဗ္ဗာ ဝုဗ္ဗညိဿိန္ဒူ ဇေတံ ဇေတံ အကုဿ-
လာ ဝဗ္ဗာ ဝုဗ္ဗညိဿိန္ဒူ နန္ဒာယေ ဇေတံ ကုဿလာ ဝ
ဝဗ္ဗာ ဝုဗ္ဗညိဿိန္ဒူ အကုဿလာ ဝ ဝဗ္ဗာ ဝုဗ္ဗညိဿိန္ဒူ ဟ
ယသ္မာ ဟိ ပဿ အကုဿလာ ဝဗ္ဗာ ဝုဗ္ဗညိဿိန္ဒူ ဇေတံ
ကုဿလာ ဝဗ္ဗာ ဝုဗ္ဗညိဿိန္ဒူဇိန္ဒူ ဟ အာဗတ္တိန္ဒူ ဟ

(၈၈၈) ယသ္မာ ကုဿလာ ဝဗ္ဗာ ဝုဗ္ဗညိဿိန္ဒူ
ဇေတံ အဂ္ဂကုဿ ဝဗ္ဗာ ဝုဗ္ဗညိဿိန္ဒူဇိန္ဒူ ဟ အာဗတ္တိန္ဒူ ဟ
ယသ္မာ ဟိ ပဿ အဂ္ဂကုဿ ဝဗ္ဗာ ဝုဗ္ဗညိဿိန္ဒူ ဇေတံ
ကုဿလာ ဝဗ္ဗာ ဝုဗ္ဗညိဿိန္ဒူဇိန္ဒူ ဟ အဂ္ဂကုဿဗျာ ဟိ အာ-
ဗတ္တိန္ဒူ ဇေတံ အဂ္ဂကုဿ ဝဗ္ဗာ ဝုဗ္ဗညိဿိန္ဒူ ဇေတံ
ဇေတံ ကုဿလာ ဝဗ္ဗာ ဝုဗ္ဗညိဿိန္ဒူ နန္ဒာယေ ဇေတံ
အဂ္ဂကုဿ ဝ ဝဗ္ဗာ ဝုဗ္ဗညိဿိန္ဒူ ကုဿလာ ဝ ဝဗ္ဗာ
ဝုဗ္ဗညိဿိန္ဒူ ဟ

(၈၈၉) ယသ္မာ အကုဿလာ ဝဗ္ဗာ ဝုဗ္ဗညိဿိန္ဒူ
ဇေတံ အဂ္ဂကုဿ ဝဗ္ဗာ ဝုဗ္ဗညိဿိန္ဒူဇိန္ဒူ ဟ အာဗတ္တိန္ဒူ ဟ
ယသ္မာ ဟိ ပဿ အဂ္ဂကုဿ ဝဗ္ဗာ ဝုဗ္ဗညိဿိန္ဒူ
ဇေတံ အကုဿလာ ဝဗ္ဗာ ဝုဗ္ဗညိဿိန္ဒူဇိန္ဒူ ဟ အဂ္ဂကုဿ-
ဗျာ ဟိ အာဗတ္တိန္ဒူ ယသ္မာ ဝိတုဿ ဟိန္ဒူဗျာ ဟိန္ဒူဗျာ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ពួកសត្វណា នឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ គឺគោត្រកូចិត្ត ក្នុងលំដាប់ នៃ
 ចិត្តណា ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ នឹងកើតឡើង តែពួក
 អកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ ឯពួកកុសលធម៌
 របស់ពួកសត្វនោះ ក្រៅពីនោះ នឹងកើតឡើង ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏នឹង
 កើតឡើងដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹង
 កើតឡើង ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ អើ ។

(១៣១) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង ពួក
 អព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាង
 ទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង ពួកកុសល-
 ធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់
 ពួកបុគ្គល ដែលជាព្រះអរហន្ត អ្នកព្រមព្រៀងដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹង
 កើតឡើង តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកបុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ
 ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកបុគ្គលនោះ ក្រៅពីនេះ នឹងកើតឡើង
 ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏នឹងកើតឡើងដែរ ។

(១៣២) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង ពួក
 អព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត
 ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង ពួកកុសលធម៌
 របស់បុគ្គលនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួក
 ព្រះអរហន្ត អ្នកព្រមព្រៀងដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់ពួកសត្វនោះ

ធម្មយមកេ បរិច្ឆិកាស្ស ឧប្បាទវិកេ

បដិលភិស្សន្តិ តេសំ អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ
 ឆោ ប តេសំ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ តតេសំ
 តេសំ អព្យាកតា ប ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ អកុសលា
 ប ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ ។

[១៣៣] យត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ តត្ថ
 អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិតិ ។ អាមត្តា ។ យត្ថ វា
 បន អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ តត្ថ កុសលា
 ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិតិ ។ អាមត្តា ។

[១៣៤] យត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ តត្ថ
 អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិតិ ។ អាមត្តា ។ យត្ថ វា
 បន អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ តត្ថ កុសលា ធម្មា
 ឧប្បជ្ជិស្សន្តិតិ ។ អសញ្ញាសត្តេ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា
 ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ ឆោ ប តត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ
 ចតុវេការេ បញ្ចវេការេ តត្ថ អព្យាកតា ប ធម្មា
 ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ កុសលា ប ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ ។

[១៣៥] យត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ
 តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិតិ ។ អា-
 មត្តា ។ យត្ថ វា បន អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិ-
 ស្សន្តិ តត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិតិ ។

ធម្មយមកៈ បរិគ្គិវារៈ ឧប្បទវារៈ

ដែលនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា នោះ នឹងកើត
ឡើង តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ ឯ
ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ ក្រៅពីនេះ នឹងកើតឡើង ទាំងពួក
អកុសលធម៌ ក៏នឹងកើតឡើងដែរ ។

(១៣៣) ពួកកុសលធម៌ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអកុ-
សលធម៌ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុ-
សលធម៌ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ នឹងកើតឡើង ក្នុង
ទីនោះឬ ។ អើ ។

(១៣៤) ពួកកុសលធម៌ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអព្យា-
កតធម៌ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យា-
កតធម៌ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ នឹងកើតឡើង ក្នុងទី
នោះឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ គឺក្នុងអសញ្ញាសត្វ
តែពួកកុសលធម៌ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌ នឹង
កើតឡើង ក្នុងទីនោះ គឺក្នុងចតុវេការភព និងបញ្ចវេការភព ទាំងពួក
កុសលធម៌ ក៏នឹងកើតឡើងដែរ ។

(១៣៥) ពួកកុសលធម៌ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌
នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌
នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។

អភិធម្មបិណ្ឌកេ យមកំ

អសញ្ញាសត្តេ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ ឆោ
ច តត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ ចតុរោការេ
បញ្ចរោការេ តត្ថ អព្យាកតា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ
អកុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ ។

(១៣៦) យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិ-
ស្សន្តិ តស្ស តត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិតំ ។
ចតុរោការេ បញ្ចរោការេ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា
ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ ឆោ ច តេសំ តត្ថ អកុសលា ធម្មា
ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ ឥតរេសំ ចតុរោការាណំ បញ្ចរោការាណំ
តេសំ តត្ថ កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ អកុ-
សលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ ។ យស្ស វា បន
យត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ តស្ស តត្ថ
កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិតំ ។ អាមត្តា ។

(១៣៧) យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ
តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិតំ ។ អាមត្តា ។
យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ
តស្ស តត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិតំ^(១) ។

១ ឧ. ឯត្ថន្តរេ ចតុរោការេ បញ្ចរោការេតិ ទិស្សន្តិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ពួកអព្យាកតធម៌ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ គឺក្នុងអសញ្ញាសត្វ តែពួក
អកុសលធម៌ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌ នឹង
កើតឡើង ក្នុងទីនោះ គឺក្នុងចតុរោកាវក្ក និងបញ្ចវេកាវក្ក ទាំងពួក
អកុសលធម៌ ក៏នឹងកើតឡើងដែរ ។

(១៣៦) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា
ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួក
កុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន ឡើងក្នុងប្រសើរ ក្នុង
លំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងចតុរោកាវក្ក និងបញ្ចវេកាវក្ក នឹងកើតឡើង
តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ
ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ ក្រៅពីនេះ គឺចតុរោកាវៈ និងបញ្ច-
វេកាវៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏នឹងកើតឡើង
ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង
ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
ឬ ។ អើ ។

(១៣៧) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង ក្នុង
ទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។
អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង ក្នុង
ទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។

ធម្មយមកេ បរិភ្នំវិស្ស ឧប្បាទវិកេ

អក្កមក្កសមដ្ឋំនំ អរហន្តានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនំ មោ ច តេសំ
តត្ថ ក្យសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនំ ឥតវេសំ ចតុរោ-
ការាវំ បញ្ចរោការាវំ តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ច
ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនំ ក្យសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនំ ។

(១៣៨) យស្ស យត្ថ អក្យសលា ធម្មា ឧប្ប-
ជ្ជិស្សនំ តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនំតិ ។
អាមន្តា ។ យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ឧប្ប-
ជ្ជិស្សនំ តស្ស តត្ថ អក្យសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនំ-
តិ(១) ។ អក្កមក្កសមដ្ឋំនំ អរហន្តានំ យស្ស ចំត្តស្ស
អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សនំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនំ មោ ច តេសំ
តត្ថ អក្យសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនំ ឥតវេសំ ចតុរោ-
ការាវំ បញ្ចរោការាវំ តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ច
ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនំ អក្យសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនំ ។

(១៣៩) យស្ស ក្យសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនំ
តស្ស អក្យសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនំតិ ។ អាមន្តា ។

១ ឧ. ឯក្កន្តរេ បុព្វនយេន សទិសោយេវ ធារោ វាយតិ ។

ធម្មយមកៈ បរិភ័វារៈ ឧប្បទវារៈ

ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត អ្នកព្រមព្រៀងដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ
និងរបស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែពួកកុសល-
ធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកអព្យាក-
តធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ ក្រៅពីនេះ គឺបតុវេការៈ និងបញ្ចវេការៈ
នឹងកើតឡើង ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏នឹងកើតឡើងដែរ ។

(១៣៨) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង ក្នុង
ទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
ឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងកើត
ឡើង ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងកើតឡើង
ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត អ្នកព្រមព្រៀង
ដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់ពួកសត្វ ដែលនឹងបាន រួមមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុង
លំដាប់ នៃចិត្តណា នឹងរបស់ពួកអសញ្ញាសត្វ នោះ នឹងកើតឡើង ក្នុង
ទីនោះ តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វ នោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទី
នោះទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ ក្រៅពីនេះ គឺបតុវេការៈ
និងបញ្ចវេការៈ នឹងកើតឡើង ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏នឹងកើតឡើងដែរ ។

(១៣៩) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនកើតឡើង
ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ អើ ។

အင်္ဂုဗ္ဗပိဋက ယဇ်

ယဇ် ဟံ ဗလ အက္ခယလာ သဗ္ဗာ ဝ ခုပ္ပဿိဗ္ဗန္တိ
 တဗ္ဗာ ဣယလာ သဗ္ဗာ ဝ ခုပ္ပဿိဗ္ဗန္တိတံ ဟံ ယဇ်
 ဝိဇ္ဇန္တိ အဝဇ္ဇာ အက္ခယန္တံ ပဿိလက္ခိဗ္ဗန္တိ ဧတံ
 အက္ခယလာ သဗ္ဗာ ဝ ခုပ္ပဿိဗ္ဗန္တိ ဧဝံ ဝ ဧတံ
 ဣယလာ သဗ္ဗာ ဝ ခုပ္ပဿိဗ္ဗန္တိ အက္ခယန္တံ အာ-
 ဗာဏ္ဏိံ ဧတံ အက္ခယလာ ဝ သဗ္ဗာ ဝ ခုပ္ပဿိဗ္ဗန္တိ
 ဣယလာ ဝ သဗ္ဗာ ဝ ခုပ္ပဿိဗ္ဗန္တိ ဟံ

[၁၆၀] ယဇ် ဣယလာ သဗ္ဗာ ဝ ခုပ္ပဿိဗ္ဗန္တိ
 တဗ္ဗာ အဂ္ဂါကလာ သဗ္ဗာ ဝ ခုပ္ပဿိဗ္ဗန္တိတံ ဟံ အက္ခ-
 ယန္တံ အာဗာဏ္ဏိံ ဧတံ ဣယလာ သဗ္ဗာ ဝ
 ခုပ္ပဿိဗ္ဗန္တိ ဧဝံ ဝ ဧတံ အဂ္ဂါကလာ သဗ္ဗာ ဝ
 ခုပ္ပဿိဗ္ဗန္တိ ပဗ္ဗိမဝိဇ္ဇန္တံ ဧတံ ဣယလာ ဝ
 သဗ္ဗာ ဝ ခုပ္ပဿိဗ္ဗန္တိ အဂ္ဂါကလာ ဝ သဗ္ဗာ ဝ
 ခုပ္ပဿိဗ္ဗန္တိ ဟံ ယဇ် ဟံ ဗလ အဂ္ဂါကလာ သဗ္ဗာ
 ဝ ခုပ္ပဿိဗ္ဗန္တိ တဗ္ဗာ ဣယလာ သဗ္ဗာ ဝ ခုပ္ပဿိ-
 ဗ္ဗန္တိတံ ဟံ အာဗာဏ္ဏိံ ဟံ

[၁၆၁] ယဇ် အက္ခယလာ သဗ္ဗာ ဝ ခုပ္ပဿိ-
 ဗ္ဗန္တိ တဗ္ဗာ အဂ္ဂါကလာ သဗ္ဗာ ဝ ခုပ္ပဿိဗ္ဗန္တိတံ ဟံ

អភិធម្មចំណី យមក:

ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនកើតឡើង ពួក
 កុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ ពួកអកុសលធម៌
 របស់ពួកសត្វនោះ ដែលនឹងបាន ឡូមគ្គង់ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្ត
 ណា នឹងមិនកើតឡើងទេ តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ នឹង
 មិនកើតឡើង ក៏មិនមែន ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត អ្នក
 ព្រមព្រៀងដោយមគ្គង់ប្រសើរនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ ទាំងពួកកុស-
 លធម៌ ក៏នឹងមិនកើតឡើងដែរ ។

(១៤០) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនកើតឡើង ពួក
 អព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ ពួកកុសលធម៌
 របស់ពួកព្រះអរហន្ត អ្នកព្រមព្រៀងដោយមគ្គង់ប្រសើរ នោះ នឹងមិន
 កើតឡើងទេ តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្តនោះ នឹងមិនកើត
 ឡើង ក៏មិនមែន ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត អ្នកព្រមព្រៀង
 ដោយបច្ច័មចិត្តនោះ នឹងមិនកើតឡើង ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏នឹងមិនកើត
 ឡើងដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនកើត
 ឡើង ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ អើ ។

(១៤១) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនកើត
 ឡើង ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។

ធម្មយមកេ បរិក្ខារស្ស ឧប្បាទវិកេ

អក្ខមក្ខសមដ៏ធំ អរហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តវា
 អក្ខមក្ខ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ អក្កសលា ធម្មា ន
 ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ នោ ច តេសំ អព្យាកតា ធម្មា ន
 ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ បច្ឆិមចិត្តសមដ៏ធំ តេសំ អក្កសលា ច
 ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ អព្យាកតា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិ-
 ស្សន្តិ ។ យស្ស វា បន អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិ-
 ស្សន្តិ តស្ស អក្កសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិតំ ។
 អាមន្តា ។

(១៤២) យត្ថ ក្កសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ
 តត្ថ អក្កសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិតំ ។ អាមន្តា ។
 យត្ថ វា បន អក្កសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ តត្ថ
 ក្កសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិតំ ។ អាមន្តា ។

(១៤៣) យត្ថ ក្កសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ
 តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិតំ ។ ឧប្បជ្ជិ-
 ស្សន្តិ ។ យត្ថ វា បន អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិ-
 ស្សន្តិ តត្ថ ក្កសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិតំ ។ នត្ថំ ។

(១៤៤) យត្ថ អក្កសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ តត្ថ
 អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិតំ ។ ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ ។

ធម្មយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត អ្នកព្រមព្រៀងដោយមគ្គជីវ្រសេវ
នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែលនឹងបាន ទ្រុឌមគ្គជីវ្រសេវ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា
នោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ នឹង
មិនកើតឡើង ក៏មិនមែន ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វ អ្នកព្រម
ព្រៀងដោយបច្ច័មចិត្តនោះ ក៏នឹងមិនកើតឡើងទេ ទាំងពួកអព្យាកតធម៌
ក៏នឹងមិនកើតឡើងដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គល
ណា នឹងមិនកើតឡើង ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើត
ឡើងឬ ។ អើ ។

(១៤៦) ពួកកុសលធម៌ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួក
អកុសលធម៌ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត
ពួកអកុសលធម៌ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ នឹងមិន
កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(១៤៧) ពួកកុសលធម៌ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួក
អព្យាកតធម៌ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ នឹងកើតឡើង ។
ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកកុសល-
ធម៌ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ មិនមានទេ ។

(១៤៨) ពួកអកុសលធម៌ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួក
អព្យាកតធម៌ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ នឹងកើតឡើង ។

အင်္ဂုဏ်ပုဂ္ဂိုလ်က ယမကံ

ယန္တံ ဘိ ဗဝေ အဂ္ဂါကဏ္ဍာ ဝိဇ္ဇာ ဝိ ခုပ္ပဋိန္ဒြိယန္တိ ဇန္တု
အက္ခယလာ ဝိဇ္ဇာ ဝိ ခုပ္ပဋိန္ဒြိယန္တိန္ဒိန္ဒိ ၅ ဝိန္ဒိ ၅

(၁၆၄) ယန္တု ယန္တု အက္ခယလာ ဝိဇ္ဇာ ဝိ ခုပ္ပ-
ဋိန္ဒြိယန္တိ ဇန္တု ဇန္တု အက္ခယလာ ဝိဇ္ဇာ ဝိ ခုပ္ပဋိန္ဒြိယ-
န္တိန္ဒိ ၅ အာမဏ္ဍာ ၅ ယန္တု ဘိ ဗဝေ ယန္တု အက္ခယလာ
ဝိဇ္ဇာ ဝိ ခုပ္ပဋိန္ဒြိယန္တိ ဇန္တု ဇန္တု အက္ခယလာ ဝိဇ္ဇာ ဝိ
ခုပ္ပဋိန္ဒြိယန္တိန္ဒိ(၁) ၅ ယန္တု ဝိန္ဒိယန္တု အဝိန္ဒိက အက္ခယန္တု
ပဋိလက္ခိယန္တိ ဇေယျံ ဇန္တု အက္ခယလာ ဝိဇ္ဇာ ဝိ ခုပ္ပ-
ဋိန္ဒြိယန္တိ ဇေယျံ ဇန္တု အက္ခယလာ ဝိဇ္ဇာ ဝိ ခုပ္ပ-
ဋိန္ဒြိယန္တိ(၁) အက္ခယန္တုပဋိန္ဒိ အာမဏ္ဍာ အန္တရာယ်
ဇေယျံ ဇန္တု အက္ခယလာ ဝိ ဝိဇ္ဇာ ဝိ ခုပ္ပဋိန္ဒြိယန္တိ
အက္ခယလာ ဝိ ဝိဇ္ဇာ ဝိ ခုပ္ပဋိန္ဒြိယန္တိ ၅

(၁၆၅) ယန္တု ယန္တု အက္ခယလာ ဝိဇ္ဇာ ဝိ ခုပ္ပ-
ဋိန္ဒြိယန္တိ ဇန္တု ဇန္တု အဂ္ဂါကဏ္ဍာ ဝိဇ္ဇာ ဝိ ခုပ္ပဋိန္ဒြိယ-
န္တိန္ဒိ(၁) ၅ အက္ခယန္တုပဋိန္ဒိ အာမဏ္ဍာ အန္တရာယ်
ဇေယျံ ဇန္တု အက္ခယလာ ဝိဇ္ဇာ ဝိ ခုပ္ပဋိန္ဒြိယန္တိ ဇေယျံ
ဇေယျံ ဇန္တု အဂ္ဂါကဏ္ဍာ ဝိဇ္ဇာ ဝိ ခုပ္ပဋိန္ဒြိယန္တိ(၁)

၁ ခု. အက္ခယန္တု ပဋိလက္ခိယန္တိ ပဋိလက္ခိယန္တိ ခုပ္ပဋိ ၅

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអកុសល-
ធម៌ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ មិនមានទេ ។

(១៤៥) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុង
ទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
ឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹង
មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើត
ឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ ដែលជា
សត្វនឹងប្តាន ឬមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា នឹងមិនកើតឡើង
ក្នុងទីនោះទេ តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង
ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត អ្នក
ព្រមព្រៀងដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់ពួកអសព្វានុសត្វនោះ នឹងមិន
កើតឡើងទេ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏នឹងមិនកើតឡើងដែរ ។

(១៤៦) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនកើតឡើង
ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទី
នោះឬ ។ ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត អ្នកព្រមព្រៀងដោយ
មគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់ពួកអសព្វានុសត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
ទេ តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ

ធម្មយមកេ បរិវត្តិវស្ស ឧប្បទាវរោ

បច្ច័មចិត្តសមដ្ឋីនំ តេសំ តត្ថ ក្យសលា ច ធម្មា ន
 ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ អព្យាកតា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ ។
 យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិ-
 ស្សន្តិ តស្ស តត្ថ ក្យសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិតិ ។
 អាមន្តា ។

(១៤៧) យស្ស យត្ថ អក្យសលា ធម្មា ន
 ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្ប-
 ជ្ជិស្សន្តិតិ ។ អក្កមត្តសមដ្ឋីនំ អរហន្តានំ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមត្តំ បដិលភិស្សន្តិ អសព្វា-
 សត្តានំ តេសំ តត្ថ អក្យសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ
 យោ ច តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ
 បច្ច័មចិត្តសមដ្ឋីនំ តេសំ តត្ថ អក្យសលា ច ធម្មា
 ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ អព្យាកតា ច ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ ។
 យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ
 តស្ស តត្ថ អក្យសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិតិ ។
 អាមន្តា ។

(១៤៨) យស្ស ក្យសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ តស្ស
 អក្យសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិតិតិ ។ អាមន្តា ។

ធម្មយមកៈ បរិក្ខារៈ ឧប្បទាវៈ

ក៏មិនមែន ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វ អ្នកព្រមព្រៀងដោយបច្ច័ម-
ប័ត្តនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏នឹង
មិនកើតឡើងដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា
នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិន
កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(១៤៧) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនកើតឡើង
ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទី
នោះឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត អ្នកព្រមព្រៀងដោយ
មគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់ពួកសត្វ ដែលនឹងបាននូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់
នៃបិដកណា និងរបស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
ទេ តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
ក៏មិនមែន ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វ អ្នកព្រមព្រៀងដោយបច្ច័-
មប័ត្តនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏នឹង
មិនកើតឡើងដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា
នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹង
មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(១៤៨) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ពួក
អកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបដិពោ យមកំ

យស្ស វា បន អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិត្ត តស្ស
 កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិត្តិតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ កុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ អកុសលា
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈិត្ត ខោ ច តេសំ កុសលា ធម្មា ឧប្ប-
 ជ្ឈិត្ត កុសលានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ អកុសលា
 ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈិត្ត កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈិត្ត ។

(១៤៧) យស្ស កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិត្ត តស្ស
 អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិត្តិតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស
 វា បន អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិត្ត តស្ស កុស-
 លា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិត្តិតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខ-
 ណោ កុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និរោ-
 ធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ អព្យាកតា ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈិត្ត ខោ ច តេសំ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិត្ត
 កុសលានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ អព្យាកតា ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈិត្ត កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈិត្ត ។

(១៤៨) យស្ស អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិត្ត
 តស្ស អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិត្តិតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិណ្ឌក យមកៈ

ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ គឺលោកដែលចូលកាន់និរោធនិងពួក អសញ្ញាសត្វ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ដែល ប្រាសចាកកុសល ក្នុងកន្លងក្ខណៈ នៃចិត្ត តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួក សត្វនោះ មិនកើតឡើងទេ ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ ធ្លាប់ កើតឡើងហើយ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏កើតឡើងដែរ ។

(១៤៧) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជន ទាំង អស់នោះ គឺលោកដែលចូលកាន់និរោធនិងពួកអសញ្ញាសត្វ ធ្លាប់កើត ឡើងហើយ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងកន្លង- ក្ខណៈ នៃចិត្ត តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនកើតឡើងទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងឧប្បា- ទក្ខណៈ នៃកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏កើតឡើងដែរ ។

(១៤៨) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ពួក អព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។

ធម្មយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឧប្បាទវារោ

យស្ស វា បន អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត វាស្ស អក្ក-
 សលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តិតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខ-
 ណោ អក្កសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និរោ-
 ធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ អព្យាកតា ធម្មា
 ឧប្បជ្ជិត្ត ខោ ច តេសំ អក្កសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត
 អក្កសលានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ អព្យាកតា ច
 ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត អក្កសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត ។

[១៥១] យត្ថ ក្កសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត ។ បេ ។

[១៥២] យស្ស យត្ថ ក្កសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត
 វាស្ស វត្ថុ អក្កសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តិតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន យត្ថ អក្កសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត
 វាស្ស វត្ថុ ក្កសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តិតិ ។ សព្វេសំ^(១)
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ ក្កសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្ប-
 ាទក្ខណោ តេសំ វត្ថុ អក្កសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត
 ខោ ច តេសំ វត្ថុ ក្កសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត^(២)
 ក្កសលានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ វត្ថុ អក្កសលា ច
 ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត ក្កសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត ។

---

១ ឧ. អយំ បាហោ សព្វត្ថ ន ទិស្សតិ ។ ឯត្ថ បទេ បន ចតុលោកេ បញ្ចលោកេតិ យេ-
 វាយ្យេន ទិស្សតិយេវ ។ ២ ឧ. ឯត្ថត្ថេ ចតុលោកេ បញ្ចលោកេតិ សព្វត្ថ ទិស្សតិយេវ ។

ធម្មយមកៈ បរិវត្តិវារៈ ឧប្បទវារៈ

ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា ធ្លាប់កើតឡើងហើយ
 ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌
 របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ គឺលោកដែលចូលកាន់និរោធ និងពួក
 អសញ្ញាសត្វ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងឧប្បាទកូណៈ នៃចិត្តដែលប្រាស
 ចាកអកុសល ក្នុងកន្លងកូណៈ នៃចិត្ត តែអកុសលធម៌ របស់ពួកជន
 នោះ មិនកើតឡើងទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ ធ្លាប់កើត
 ឡើងហើយ ក្នុងឧប្បាទកូណៈ នៃអកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួកអកុស-
 លធម៌ ក៏កើតឡើងដែរ ។

(១៥១) ពួកអកុសលធម៌ កើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(១៥២) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ក្នុងទី
 ណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងទី
 នោះឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា ធ្លាប់
 កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ
 ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទកូណៈ នៃចិត្តដែលប្រាស
 ចាកអកុសល ក្នុងកន្លងកូណៈ នៃចិត្ត តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជន
 នោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជន
 នោះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទកូណៈ នៃអកុសល
 ទាំងឡាយ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏កើតឡើងដែរ ។

អភិធម្មប្រដិកេ យមកំ

(១៥៣) យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ
 តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តាតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ
 តស្ស តត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ។ សព្វេសំ
 ចិត្តស្ស ភន្តិក្ខណោ កុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បា-
 នក្ខណោ អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា
 ឧប្បជ្ជន្តិ នោ ច តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ
 កុសលានំ ឧប្បានក្ខណោ តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ច
 ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ។

(១៥៤) យស្ស យត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ
 តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តាតិ ។ អា-
 មន្តា ។ យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា
 ឧប្បជ្ជន្តិ តស្ស តត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ។
 សព្វេសំ ចិត្តស្ស ភន្តិក្ខណោ អកុសលវិប្បយុត្ត-
 ចិត្តស្ស ឧប្បានក្ខណោ អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ តត្ថ
 អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ នោ ច តេសំ តត្ថ អកុ-
 សលា ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ អកុសលានំ ឧប្បានក្ខ-
 ណោ តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(១៥៣) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងកន្លងក្ខណៈ នៃចិត្ត តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏កើតឡើងដែរ ។

(១៥៤) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល ក្នុងកន្លងក្ខណៈ នៃចិត្ត តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ

ធម្មយមកេ បរិក្ខារស្ស ឧប្បាទវិកេ

អកុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ។

[១៥៥] យស្ស កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ
តស្ស អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតានិ ។ ឧប្បជ្ជិត ។
យស្ស វា បន អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត តស្ស
កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតានិ ។ នត្ថំ ។

[១៥៦] យស្ស កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ តស្ស
អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតានិ ។ ឧប្បជ្ជិត ។ យស្ស
វា បន អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត តស្ស កុសលា
ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតានិ ។ នត្ថំ ។

[១៥៧] យស្ស អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ
តស្ស អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតានិ ។ ឧប្បជ្ជិត ។
យស្ស វា បន អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត តស្ស
អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតានិ ។ នត្ថំ ។

[១៥៨] យត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ ។ បេ ។

[១៥៩] យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
ជ្ជន្តិ តស្ស តត្ថ អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតានិ ។

ធម្មយមកៈ បវត្តិវិរៈ ឧប្បាទវិរៈ

នៃអកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏កើតឡើងដែរ ។

(១៥៤) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ពួក
អកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយឬ ។ ធ្លាប់កើត
ឡើងហើយ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់
កើតឡើងហើយ ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងឬ ។
មិនមានទេ ។

(១៥៦) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ពួក
អព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយឬ ។ ធ្លាប់
កើតឡើងហើយ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា
មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើត
ឡើងឬ ។ មិនមានទេ ។

(១៥៧) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ពួក
អព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយឬ ។ ធ្លាប់
កើតឡើងហើយ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា
មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើត
ឡើងឬ ។ មិនមានទេ ។

(១៥៨) ពួកកុសលធម៌ មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(១៥៩) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា
ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ កុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស
 ឧប្បនិក្ខណោ តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
 ជ្ជន្តិ លោ ច តេសំ តត្ថ អកុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
 ជ្ជិត្ត សុទ្ធាវាសានំ ទុតិយេ ចិត្តេ វត្តមានេ^(១) អសញ្ញ-
 សត្តានំ តេសំ តត្ថ កុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ
 អកុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត ។ យស្ស វា បន
 យត្ថ អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស តត្ថ
 កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិតិ ។ អាមត្តា ។

[១៦០] យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
 ជ្ជន្តិ តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។
 សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ កុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស
 ឧប្បនិក្ខណោ អសញ្ញសត្តានំ តេសំ តត្ថ កុសលា
 ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ លោ ច តេសំ តត្ថ អព្យាកតា
 ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត សុទ្ធាវាសំ ឧបបជ្ជន្តានំ តេសំ
 តត្ថ កុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ អព្យាកតា ច
 ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត ។ យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា
 ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស តត្ថ កុសលា ធម្មា ន
 ឧប្បជ្ជន្តិតិ ។ អាមត្តា ។

---

១ ឧ. ទុតិយេ ចិត្តេ វត្តមានេតិ ឯត្ត ឧប្បន្តិបិក្ខស្ស កង្កក្ខណេតិ ទិស្សន្តិយេវ ។

អភិធម្មបិណ្ឌក យមកៈ

ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វ ទាំងអស់នោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
 ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងក្លិនក្ខណៈ នៃចិត្ត
 តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុង
 ទីនោះ ក៏មិនមែន កាលបើចិត្តទីពីរ របស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វ កាល
 ប្រព្រឹត្តទៅ ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ មិនកើតឡើង
 ក្នុងទីនោះទេ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយដែរ ។
 ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ
 ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
 ឬ ។ អើ ។

[១៦០] ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ក្នុងទី
 ណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុង
 ទីនោះឬ ។ ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ មិន
 កើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល
 ក្នុងក្លិនក្ខណៈ នៃចិត្ត តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនធ្លាប់
 កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វ
 នោះ កាលចូលទៅ កាន់សុទ្ធាវស មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ទាំង
 ពួកអព្យាកតធម៌ ក៏មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួក
 អព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ពួក
 កុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

ធម្មយមកេ បរិនិវាស្ស ឧប្បទវិហេ

(១៦០) យស្ស យត្ថ អកុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
 ជ្ជន្តិ តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តាតិ ។
 សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អកុសលវិប្បយត្តចិត្តស្ស
 ឧប្បទក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ អកុសលា
 ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ ទោ ច តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា
 ន ឧប្បជ្ជិត្ត សុទ្ធាវាសំ ឧបបជ្ជន្តានំ តេសំ តត្ថ អកុ-
 សលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ អព្យាកតា ច ធម្មា ន
 ឧប្បជ្ជិត្ត ។ យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន
 ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស តត្ថ អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិតិ ។
 អាមត្តា ។

(១៦២) យស្ស កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ តស្ស
 អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តស្សន្តិតិ ។ អក្កមក្កស្ស ឧប្ប-
 ទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិល-
 ភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បទក្ខណោ តេសំ កុស-
 លា ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ទោ ច តេសំ អកុសលា ធម្មា
 ឧប្បជ្ជិត្តស្សន្តិ ឥតវេសំ កុសលានំ ឧប្បទក្ខណោ
 តេសំ កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ អកុសលា ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ជិត្តស្សន្តិ ។ យស្ស វា បន អកុសលា ធម្មា
 ឧប្បជ្ជិត្តស្សន្តិ តស្ស កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិតិ ។

ធម្មយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បទារៈ

[១៦១] ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ក្នុង
 ទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុង
 ទីនោះឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ មិន
 កើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល
 ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនធ្លាប់
 កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួក
 សត្វនោះ កាលចូលទៅ កាន់សុទ្ធាវាស មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ទាំង
 ពួកអព្យាកតធម៌ ក៏មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួក
 អព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ពួក
 អកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

[១៦២] ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ពួកអកុ-
 សលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ពួកជន នឹងបាន
 នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏
 ប្រសើរ ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ កើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
 នៃចិត្តនោះ តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ
 ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ កើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃ
 កុសលទាំងឡាយ ក្រៅពីនេះ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏នឹងកើត
 ឡើងដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា
 នឹងកើតឡើង ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងឬ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

សព្វេសំ ចិត្តស្ស ភន្តក្ខណោ កុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសន្តានំ
 តេសំ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិស្សន្តិ នោ ច តេសំ
 កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិស្សន្តិ កុសលានំ ឧប្បាទក្ខណោ
 តេសំ អកុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈិស្សន្តិ កុសលា ច
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈិស្សន្តិ ។

(១៦៣) យស្ស កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិស្សន្តិ តស្ស
 អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិស្សន្តិតិ ។ អាមត្តា ។ យស្ស
 វា បន អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិស្សន្តិ តស្ស កុស-
 លា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិស្សន្តិតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ភន្តក្ខណោ
 កុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និរោធសមា-
 បន្នានំ អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ អព្យាកតា ធម្មា ឧប្ប-
 ជ្ឈិស្សន្តិ នោ ច តេសំ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិស្សន្តិ
 កុសលានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ អព្យាកតា ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈិស្សន្តិ កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈិស្សន្តិ ។

(១៦៤) យស្ស អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិស្សន្តិ
 តស្ស អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិស្សន្តិតិ ។ អាមត្តា ។

អភិធម្មបិដក យមរា:

ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ គឺលោកដែលចូលកាន់
 និរោធន៍ និងពួកអសញ្ញាសត្វ នឹងកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត
 ដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងកន្លងក្លានៈ នៃចិត្ត តែពួកកុសលធម៌
 របស់ពួកជននោះ មិនកើតឡើងទេ ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជន
 នោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួក
 កុសលធម៌ ក៏កើតឡើងដែរ ។

(១៦៣) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ពួក
 អព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត
 ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង ពួកកុសលធម៌ របស់
 បុគ្គលនោះ កើតឡើងឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់
 នោះ គឺលោកដែលចូលកាន់និរោធន៍ និងពួកអសញ្ញាសត្វ នឹងកើតឡើង
 ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងកន្លងក្លានៈ នៃចិត្ត
 តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនកើតឡើងទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌
 របស់ពួកជននោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃកុសលទាំងឡាយ
 ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏កើតឡើងដែរ ។

(១៦៤) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ពួក
 អព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ អើ ។

ធម្មយមកេ បវត្តវិវស្ស ឧប្បាទវារា

យស្ស វា បន អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិស្សន្តិ តស្ស
 អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ អកុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 និរោធសមាបដ្ឋានំ អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ អព្យាកតា
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈិស្សន្តិ នោ ប តេសំ អកុសលា ធម្មា ឧប្ប-
 ជ្ឈន្តិ អកុសលានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ អព្យាកតា ប
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈិស្សន្តិ អកុសលា ប ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

(១៦៥) យត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ បេ ។

(១៦៦) យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ
 តស្ស តត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិស្សន្តិ^(១) ។
 អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តិវា
 អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខ-
 ណោ តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ នោ ប
 តេសំ តត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិស្សន្តិ វេតេសំ^(២)
 កុសលានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ កុសលា ប
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ អកុសលា ប ធម្មា ឧប្បជ្ឈិស្សន្តិ ។
 យស្ស វា បន យត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិស្សន្តិ
 តស្ស តត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

១-២ ឧ. ធម្មត្ថេវ បត្តវេកាវេ បញ្ចវេកាវេតិ ទិស្សន្តិ ។

ធម្មយមកៈ បរិក្ខារៈ ឧប្បាទារៈ

ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ គឺលោកដែលចូលកាន់និរោធ នឹងពួកអសញ្ញាសត្វ នឹងកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ដែលប្រាសចាកអកុសល ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត នៃពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនកើតឡើងទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃអកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏កើតឡើងដែរ ។

(១៦៥) ពួកកុសលធម៌ កើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(១៦៦) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ ដែលនឹងបាន ឡើងមកក្នុងប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ កើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ នៃពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ ទើបកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃកុសលទាំងឡាយ ក្រៅពីនេះ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏នឹងកើតឡើងដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។

အင်္ဂုဏ်ပုဒ်က ယထာ

သတို့သံ ဝိဇ္ဇာသိက္ခာ ကုသလံ ဝိဇ္ဇာသိက္ခာ
 ဝိဇ္ဇာသိက္ခာ ကုသလံ ဝိဇ္ဇာသိက္ခာ ကုသလံ ဝိဇ္ဇာသိက္ခာ
 ဝိဇ္ဇာသိက္ခာ ကုသလံ ဝိဇ္ဇာသိက္ခာ ကုသလံ ဝိဇ္ဇာသိက္ခာ
 ဝိဇ္ဇာသိက္ခာ ကုသလံ ဝိဇ္ဇာသိက္ခာ ကုသလံ ဝိဇ္ဇာသိက္ခာ

(၈၆၅) ယသ္မိ ယဒ္ဓန္တံ ကုသလံ ဝိဇ္ဇာသိက္ခာ

ဝိဇ္ဇာသိက္ခာ ကုသလံ ဝိဇ္ဇာသိက္ခာ ကုသလံ ဝိဇ္ဇာသိက္ခာ
 ဝိဇ္ဇာသိက္ခာ ကုသလံ ဝိဇ္ဇာသိက္ခာ ကုသလံ ဝိဇ္ဇာသိက္ခာ

သတို့သံ ဝိဇ္ဇာသိက္ခာ ကုသလံ ဝိဇ္ဇာသိက္ခာ ကုသလံ
 ဝိဇ္ဇာသိက္ခာ ကုသလံ ဝိဇ္ဇာသိက္ခာ ကုသလံ ဝိဇ္ဇာသိက္ခာ
 ဝိဇ္ဇာသိက္ခာ ကုသလံ ဝိဇ္ဇာသိက္ခာ ကုသလံ ဝိဇ္ဇာသိက္ခာ
 ဝိဇ္ဇာသိက္ခာ ကုသလံ ဝိဇ္ဇာသိက္ခာ ကုသလံ ဝိဇ္ဇာသိက္ခာ

(၈၆၆) ယသ္မိ ယဒ္ဓန္တံ ကုသလံ ဝိဇ္ဇာသိက္ခာ

ဝိဇ္ဇာသိက္ခာ ကုသလံ ဝိဇ္ဇာသိက္ခာ ကုသလံ ဝိဇ္ဇာသိက္ခာ
 ဝိဇ္ဇာသိက္ခာ ကုသလံ ဝိဇ္ဇာသိက္ခာ ကုသလံ ဝိဇ္ဇာသိက္ခာ

អភិធម្មបិណ្ឌ ឃ្មោតៈ

ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
 ក្នុងឧប្បាទទូណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងកន្លង់ទូណៈ នៃចិត្ត
 តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ឯពួក
 អកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បា-
 ទូណៈ នៃកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏កើតឡើងដែរ ។

(១៦៧) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ក្នុងទីណា
 ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។
 ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា
 ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកអព្យា-
 កតធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
 ក្នុងឧប្បាទទូណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងកន្លង់ទូណៈ នៃចិត្ត
 តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ឯពួក
 អព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បា-
 ទូណៈ នៃកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏កើតឡើងដែរ ។

(១៦៨) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ក្នុងទី
 ណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។
 អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង
 ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។

ធម្មយមកេ បរិក្ខារស្ស ឧប្បាទវិហារ

សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អកុសលវិប្បយុត្ត-
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ
 អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិត្តិ នោ ច តេសំ តត្ថ
 អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិត្តិ អកុសលានំ ឧប្បាទក្ខ-
 ណោ តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈិត្តិ
 អកុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈិត្តិ ។

(១៦៧) យស្ស កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈិត្តិ
 តស្ស អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈិត្តិត្ថិ ។ សព្វេសំ
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ កុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បា-
 ទក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
 កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈិត្តិ នោ ច តេសំ អកុ-
 សលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈិត្តិ អកុមត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 អរហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អកុមត្តំ បដិល-
 ភិត្តិ តស្ស ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ កុសលា
 ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈិត្តិ អកុសលា ច ធម្មា ន ឧប្ប-
 ជ្ឈិត្តិ ។ យស្ស វា បន អកុសលា ធម្មា ន
 ឧប្បជ្ឈិត្តិត្ថិ តស្ស កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈិត្តិត្ថិ ។

ធម្មយមកៈ បរិក្ខារៈ ឧប្បទាវៈ

ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ នឹងកើតឡើង
 ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល ក្នុងក្លិន-
 ក្ខណៈ នៃចិត្ត តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនកើតឡើង
 ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងកើតឡើង ក្នុង
 ទីនោះ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃអកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួកអកុសលធម៌
 ក៏កើតឡើងដែរ ។

(១៦៧) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ពួក
 អកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើងដែរឬ ។ ពួកកុសល-
 ធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ គឺលោកដែលចូលកាន់និរោធន និងពួក
 អសញ្ញាសត្វ មិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាក
 កុសល ក្នុងក្លិនក្ខណៈ នៃចិត្ត តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ
 នឹងមិនកើតឡើង ក៏មិនមែន ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត
 ក្នុងក្លិនក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់ពួកជន ដែលនឹងបាន ទ្រូ
 មគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា នោះ មិនកើតឡើង ក្នុង
 ក្លិនក្ខណៈ នៃចិត្តនោះទេ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏នឹងមិនកើតឡើង
 ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិន
 កើតឡើង ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងទេឬ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ ដែលនឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុង
 លំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងមិនកើត
 ឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តនោះទេ តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួក
 ជននោះ មិនកើតឡើង ក៏មិនមែន ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកព្រះ
 អរហន្ត ក្នុងកន្តក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់ពួកជន ដែលនឹងបាន
 ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងកន្តក្ខណៈ
 នៃចិត្តនោះទេ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏មិនកើតឡើងដែរ ។

(១៧០) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ពួកអព្យា-
 កតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើងដែរឬ ។ ពួកអកុសលធម៌
 របស់ពួកជនទាំងអស់នោះ គឺលោកដែលចូលកាន់និរោធ នឹងពួកអសញ្ញា-
 សត្វ មិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល
 ក្នុងកន្តក្ខណៈ នៃចិត្ត តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិន
 កើតឡើង ក៏មិនមែន ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជនអ្នកព្រមព្រៀង
 ដោយបច្ច័មចិត្តនោះ មិនកើតឡើងទេ ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏នឹងមិន
 កើតឡើងដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិន
 កើតឡើង ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ អើ ។

(១៧១) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង

ធម្មយមកេ បរិក្កិរាស្ស ឧប្បាទវិកេ

តស្ស អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិភិ ។ សព្វេសំ
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អកុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បា-
 ទក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ
 អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ នោ ច តេសំ អព្យា-
 កតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ បន្តិមចិត្តសមន្តីនំ តេសំ
 អកុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ អព្យាកតា ច
 ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ ។ យស្ស វា បន អព្យាកតា
 ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ តស្ស អកុសលា ធម្មា ន
 ឧប្បជ្ជន្តិភិ ។ អាមត្តា ។

[១៧២] យត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ ។ បេ ។

[១៧៣] យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
 ជ្ជន្តិ តស្ស តត្ថ អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ-
 ភិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ កុសលវិប្បយុត្ត-
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា
 ន ឧប្បជ្ជន្តិ នោ ច តេសំ តត្ថ អកុសលា ធម្មា ន
 ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ អត្តមត្តស្ស កង្កក្ខណោ អវហន្តានំ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អត្តមត្តំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ តត្ថ កុសលា ច
 ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ អកុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ ។

ធម្មយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ គឺលោកដែលចូលកាន់និរោធ នឹងពួកអសញ្ញាសត្វ មិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល ក្នុងកន្លងក្លិនៈ នៃចិត្ត តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនកើតឡើង ក៏មិនមែន ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជនអ្នកព្រមព្រៀងដោយបច្ច័មចិត្តនោះ មិនកើតឡើងទេ ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏នឹងមិនកើតឡើងដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនកើតឡើង ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងទេឬ ។ អើ ។

[១៧២] ពួកកុសលធម៌ មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

[១៧៣] ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទក្លិនៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងកន្លងក្លិនៈ នៃចិត្ត តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត ក្នុងកន្លងក្លិនៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់ពួកជន ដែលនឹងបាននូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តណា នឹងរបស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងកន្លងក្លិនៈ នៃចិត្តនោះ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏នឹងមិនកើតឡើងដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

យស្ស វា បន យត្ថ អក្កសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ
 តស្ស តត្ថ ក្កសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ ។ អត្ត-
 មត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 អត្តមត្តំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 តេសំ តត្ថ អក្កសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ លោ
 ច តេសំ តត្ថ ក្កសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ អត្តមត្តស្ស
 កត្តក្ខណោ អរហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 អត្តមត្តំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស កត្តក្ខណោ
 អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ តត្ថ អក្កសលា ច ធម្មា ន
 ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ ក្កសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ ។

[១៧៤] យស្ស យត្ថ ក្កសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ
 តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ ។
 សព្វេសំ ចិត្តស្ស កត្តក្ខណោ អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ
 តត្ថ ក្កសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ លោ ច តេសំ
 តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ បច្ឆិមចិត្ត-
 សមដ្ឋិនំ តេសំ តត្ថ ក្កសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ
 អព្យាកតា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ ។ យស្ស វា
 បន យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ តស្ស
 តត្ថ ក្កសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ ។ អាមត្តា ។

អភិធម្មបិណ្ឌ យមកៈ

ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុង
 ទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។
 ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកដទៃនោះ ដែលនឹងបាន ឲ្យមគ្គង័ប្រសើរ ក្នុង
 លំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទកូណៈ នៃមគ្គង័ប្រសើរ នឹងមិនកើតឡើង
 ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទកូណៈ នៃចិត្តនោះ តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួក
 ដទៃនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកអកុសលធម៌ របស់
 ពួកព្រះអរហន្ត ក្នុងកង្កកូណៈ នៃមគ្គង័ប្រសើរ នឹងរបស់ពួកដទៃ ដែល
 នឹងបាន ឲ្យមគ្គង័ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា នឹងរបស់ពួកអសញ្ញ-
 សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងកង្កកូណៈ នៃចិត្តនោះទេ
 ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏មិនកើតឡើងដែរ ។

(១៧៤) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ក្នុងទី
 ណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
 ឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកអសញ្ញសត្វ ទាំងអស់នោះ មិនកើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងកង្កកូណៈ នៃចិត្ត តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួក
 សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកអកុសលធម៌
 របស់ពួកសត្វ អន្តរព្រមព្រៀងដោយបច្ច័មចិត្ត នោះ មិនកើតឡើង ក្នុង
 ទីនោះទេ ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏នឹងមិនកើតឡើងដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត
 ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួក
 អកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ តើ ។

ធម្មយមកេ បរិក្ខារស្ស ឧប្បទវិហេ

(១៧៥) យស្ស យេត្ត អកុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
 ជ្ឈន្តិ តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈិស្សន្តិតិ ។
 សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អកុសលវិប្បយុត្ត-
 ចិត្តស្ស ឧប្បទក្ខណោ អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ តត្ថ
 អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ ទោ ច តេសំ តត្ថ
 អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈិស្សន្តិ បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋិនំ
 តេសំ តត្ថ អកុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ អព្យា-
 កតា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈិស្សន្តិ ។ យស្ស វា បន
 យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈិស្សន្តិ តស្ស តត្ថ
 អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិតិ ។ អាមត្តា ។

(១៧៦) យស្ស កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិតុ តស្ស
 អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិស្សន្តិតិ ។ អក្កមក្កសមដ្ឋិនំ
 អវហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តវា អក្កមក្កំ បដិ-
 លភិស្សន្តិ តេសំ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិតុ ទោ ច
 តេសំ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិស្សន្តិ ឥតវេសំ តេសំ
 កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈិតុ អកុសលា ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈិស្សន្តិ ។ យស្ស វា បន អកុសលា ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈិស្សន្តិ តស្ស កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិតុតិ ។
 អាមត្តា ។

ធម្មយមកៈ បវត្តវារៈ ឧប្បទវារៈ

(១៧៥) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ក្នុង
 ទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
 ឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ មិនកើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល
 ក្នុងកន្លងក្ខណៈ នៃចិត្ត តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ នឹង
 មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វ
 អ្នកព្រមព្រៀងដោយបច្ច័មចិត្តនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ទាំងពួក
 អព្យាកតធម៌ ក៏នឹងមិនកើតឡើងដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌
 របស់បុគ្គលណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់
 បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(១៧៦) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា ធ្លាប់កើតឡើងហើយ
 ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ពួកកុសលធម៌
 របស់ពួកព្រះអរហន្ត អ្នកព្រមព្រៀងដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់ពួក
 ជន ដែលនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា នោះ
 ធ្លាប់កើតឡើងហើយ តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិន
 កើតឡើងទេ ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ ក្រៅពីនេះ ធ្លាប់កើត
 ឡើងហើយ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏នឹងកើតឡើងដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត
 ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង ពួកកុសលធម៌ របស់
 បុគ្គលនោះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។

အင်္ဂုလိက ယဇ်

(၁၅၅) ယဇ် ကုဗလ ဝဉာ ခုပ္ပညိန္ဒ ဇဇဉ်
 အဂ္ဂကဏ ဝဉာ ခုပ္ပညိန္ဒဉ္စိ ၅ ပဉ္စမဗိန္ဒုဗဉ္စိ
 ဇေဉ် ကုဗလ ဝဉာ ခုပ္ပညိန္ဒ ဝေ ဝ ဇေဉ် အဂ္ဂ-
 ကဏ ဝဉာ ခုပ္ပညိန္ဒဉ္စိ ၅ ဇေဉ် ဇေဉ် ကုဗလ ဝ
 ဝဉာ ခုပ္ပညိန္ဒ အဂ္ဂကဏ ဝ ဝဉာ ခုပ္ပညိန္ဒဉ္စိ ၅
 ယဇ် ဝ ပဉ္စ အဂ္ဂကဏ ဝဉာ ခုပ္ပညိန္ဒဉ္စိ ဇဇဉ်
 ကုဗလ ဝဉာ ခုပ္ပညိန္ဒဉ္စိ ၅ အဗဉ္စိ ၅

(၁၅၆) ယဇ် အကုဗလ ဝဉာ ခုပ္ပညိန္ဒ ဇဇဉ်
 အဂ္ဂကဏ ဝဉာ ခုပ္ပညိန္ဒဉ္စိ ၅ ပဉ္စမဗိန္ဒုဗဉ္စိ
 ဇေဉ် အကုဗလ ဝဉာ ခုပ္ပညိန္ဒ ဝေ ဝ ဇေဉ်
 အဂ္ဂကဏ ဝဉာ ခုပ္ပညိန္ဒဉ္စိ ၅ ဇေဉ် ဇေဉ် အကု-
 ဗလ ဝ ဝဉာ ခုပ္ပညိန္ဒ အဂ္ဂကဏ ဝ ဝဉာ ခုပ္ပ-
 ညိန္ဒဉ္စိ ၅ ယဇ် ဝ ပဉ္စ အဂ္ဂကဏ ဝဉာ ခုပ္ပ-
 ညိန္ဒဉ္စိ ဇဇဉ် အကုဗလ ဝဉာ ခုပ္ပညိန္ဒဉ္စိ ၅
 အဗဉ္စိ ၅

(၁၅၇) ယဇ် ကုဗလ ဝဉာ ခုပ္ပညိန္ဒ ၅ ပေ ၅

(၁၅၈) ယဇ် ယဇ် ကုဗလ ဝဉာ ခုပ္ပညိန္ဒ
 ဇဇဉ် အကုဗလ ဝဉာ ခုပ္ပညိန္ဒဉ္စိ ၅

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(១៧៧) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជនអ្នកព្រមព្រៀងដោយបច្ច័មចិត្តនោះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ តែ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ ឯពួកកុសល- ធម៌ របស់ពួកជននោះ ក្រៅពីនេះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ទាំងពួកអព្យា- កតធម៌ ក៏នឹងកើតឡើងដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ ធ្លាប់កើត ឡើងហើយឬ ។ អើ ។

(១៧៨) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជនអ្នកព្រមព្រៀងដោយបច្ច័មចិត្តនោះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ តែ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ ឯពួកកុសល- ធម៌ របស់ពួកជននោះ ក្រៅពីនេះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ទាំងពួកអព្យា- កតធម៌ ក៏នឹងកើតឡើងដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ ធ្លាប់កើត ឡើងហើយឬ ។ អើ ។

(១៧៩) ពួកកុសលធម៌ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងទំណា ។ បេ ។

(១៨០) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងទំណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទំនោរឬ ។

ធម្មយមកេ បរិភ័វារស្ស ឧប្បាទវិកេ

អកុម្មតិសមដ្ឋីនំ អរហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
អកុម្មតំ បដិលភិស្សនិ តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា
ឧប្បជ្ជិតំ នោ ប តេសំ តត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្ប-
ជ្ជិស្សនិ ឥតវេសំ បតុវេកាវានំ បញ្ចវេកាវានំ តេសំ
តត្ថ កុសលា ប ធម្មា ឧប្បជ្ជិតំ អកុសលា ប ធម្មា
ឧប្បជ្ជិស្សនិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ អកុសលា ធម្មា
ឧប្បជ្ជិស្សនិ តស្ស តត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិតា-
តំ ។ សុទ្ធាវិសានំ ទុតិយេ ចិត្តេ វត្តមារេ(១) តេសំ
តត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ នោ ប តេសំ
តត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិតំ ឥតវេសំ បតុវេកា-
វានំ បញ្ចវេកាវានំ តេសំ តត្ថ អកុសលា ប ធម្មា
ឧប្បជ្ជិស្សនិ កុសលា ប ធម្មា ឧប្បជ្ជិតំ ។

(១៨០) យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិតំ
តស្ស តត្ថ អក្សកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិតំ ។ បច្ឆិ-
មចិត្តសមដ្ឋីនំ តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិតំ
នោ ប តេសំ តត្ថ អក្សកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ

---

១ ឧ. សុទ្ធាវិសានំ ទុតិយេ ចិត្តេ វត្តម. នេតិ ឯត្ថ សុទ្ធាវិសំ ឧប្បជ្ជិតានិ ទិស្សនិយេ ។

ធម្មយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បទវារៈ

ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត អ្នកព្រមព្រៀងដោយមគ្គុជ្ជប្រសើរ
 និងរបស់ពួកជន ដែលនឹងបាន ឲ្យមគ្គុជ្ជប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា
 នោះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួក
 ជននោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួក
 ជននោះ ក្រៅពីនេះ គឺ ពួកសត្វចតុរោកាវៈ និងបញ្ចវេកាវៈ ធ្លាប់
 កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏នឹងកើតឡើងដែរ ។
 ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា
 ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
 កាលចិត្តទីពីរ របស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វ កាលប្រព្រឹត្តទៅ ពួកអកុសល-
 ធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែពួកកុសលធម៌
 របស់ពួកសត្វនោះ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកអកុ-
 សលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ ក្រៅពីនេះ គឺពួកសត្វចតុរោកាវៈ និង
 បញ្ចវេកាវៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏ធ្លាប់កើត
 ឡើងហើយដែរ ។

(១៨១) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា ធ្លាប់កើត

ឡើងហើយ ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹង
 កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជនអ្នកព្រម
 ព្រៀងដោយបច្ឆ័មចិត្ត នោះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែ
 ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

ឥតវេសំ ចតុវេកាការាណំ បញ្ចវេកាការាណំ តេសំ តត្ថ
 កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈិត្ត អព្យាកតា ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈិត្តស្សន្តិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈិត្តស្សន្តិ តស្ស តត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្ប-
 ជ្ឈិត្តានំ ។ សុទ្ធាវិសានំ ទុតិយេ ចិត្តេ វត្តមារេ(១)
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ឧប្ប-
 ជ្ឈិត្តស្សន្តិ វោ ច តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្ប-
 ជ្ឈិត្ត ឥតវេសំ ចតុវេកាការាណំ បញ្ចវេកាការាណំ តេសំ
 តត្ថ អព្យាកតា ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈិត្តស្សន្តិ កុសលា ច
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈិត្ត ។

(១៨២) យស្ស យត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិត្ត
 តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិត្តស្សន្តិ ។ បច្ចិម-
 ចិត្តសមដ្ឋីនំ តេសំ តត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិត្ត វោ
 ច តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិត្តស្សន្តិ ឥតវេសំ
 ចតុវេកាការាណំ បញ្ចវេកាការាណំ តេសំ តត្ថ អកុសលា
 ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈិត្ត អព្យាកតា ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈិត្តស្សន្តិ ។
 យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិត្តស្សន្តិ

១ ឧ. សុទ្ធាវិសានំ ទុតិយេ ចិត្តេ វត្តមារេតិ ឯត្ត សុទ្ធាវិសំ ឧប្បជ្ឈិត្តនន្តិ ទិស្សន្តិយេវ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ យមរា:

ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ ក្រៅពីនេះ គឺពួកសត្វចតុរោកាវៈ
 និងបញ្ចរោកាវៈ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ ទាំងពួកអព្យាកតធម៌
 ក៏នឹងកើតឡើងដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា
 នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ ធ្លាប់កើត
 ឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ កាលចិត្តទីពីរ របស់ពួកសុទ្ធាវស្សសត្វ
 កាលប្រព្រឹត្តទៅ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ នឹងកើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះ តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ មិនធ្លាប់
 កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ
 ក្រៅពីនេះ គឺពួកសត្វចតុរោកាវៈ និងបញ្ចរោកាវៈ នឹងកើតឡើង ក្នុង
 ទីនោះ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏ធ្លាប់កើតឡើងហើយដែរ ។

[១៨២] ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា ធ្លាប់កើតឡើងហើយ
 ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទី
 នោះឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជនអ្នកព្រមព្រៀងដោយបដិមចិត្ត
 នោះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួក
 ជននោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួក
 ជននោះ ក្រៅពីនេះ គឺពួកសត្វចតុរោកាវៈ និងបញ្ចរោកាវៈ ធ្លាប់កើត
 ឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏នឹងកើតឡើងដែរ ។
 ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា

ធម្មយមកេ បវត្តិវស្ស ឧប្បាទវារោ

តស្ស តត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិតាតិ ។ សុទ្ធា-
 វាសាធំ ទុតិយេ ចិត្តេ វត្តមារេ អសញ្ញាសត្តាធំ តេសំ
 តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ យោ ច តេសំ
 តត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិតុ ឥតរេសំ ចតុវេកា-
 វាធំ តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ
 អកុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិតុ ។

(១៨៣) យស្ស កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតុ តស្ស
 អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ ។ នត្ថិ ។ យស្ស
 វា ចន អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ តស្ស
 កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតាតិ ។ ឧប្បជ្ជិតុ ។

(១៨៤) យស្ស កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតុ តស្ស
 អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ ។ នត្ថិ ។ យស្ស
 វា ចន អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ តស្ស
 កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតាតិ ។ ឧប្បជ្ជិតុ ។

(១៨៥) យស្ស អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតុ
 តស្ស អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ ។

ធម្មយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បទវារៈ

ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
កាលចិត្តទីតវ របស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វ កាលប្រព្រឹត្តទៅ ពួកអព្យាកត-
ធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែពួកអកុ-
សលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ
ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ ក្រៅពីនេះ គឺពួកសត្វបតុវេ-
ការៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏ធ្លាប់កើតឡើង
ហើយដែរ ។

[១៨៣] ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់កើតឡើង
ហើយ ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ មិន
មានទេ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិន
កើតឡើង ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ
ឬ ។ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។

[១៨៤] ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់កើតឡើង
ហើយ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។
មិនមានទេ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិន
កើតឡើង ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ
ឬ ។ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។

[១៨៥] ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់កើតឡើង
ហើយ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើង ឬ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

នត្ថំ ។ យស្ស វា បន អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ
តស្ស អក្កសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ ឧប្បជ្ជិត្ត ។

[១៨៦] យត្ថ ក្កសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត ។ បេ ។

[១៨៧] យស្ស តត្ថ ក្កសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត
តស្ស តត្ថ អក្កសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ ។
សុទ្ធាវសានំ ឱតិយេ ចិត្ត វត្តមារេ តេសំ តត្ថ ក្ក-
សលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត លោ ប តេសំ តត្ថ អក្កស-
លា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ
ក្កសលា ប ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត អក្កសលា ប ធម្មា
ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ អក្កសលា
ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ តស្ស តត្ថ ក្កសលា ធម្មា ន
ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អក្កមក្កសមន្តិំ អវហន្តានំ យស្ស
ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ
អក្កសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ លោ ប តេសំ តត្ថ
ក្កសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
តត្ថ អក្កសលា ប ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ ក្កសលា
ប ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

មិនមានទេ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិន
កើតឡើង ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ
ឬ ។ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។

(១៤៦) ពួកកុសលធម៌ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(១៤៧) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់កើតឡើង
ហើយ ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើង
ក្នុងទីនោះឬ ។ កាលចិត្តទីពីរ របស់ពួកសុទ្ធាវសេសត្វ កាលប្រព្រឹត្តទៅ
ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ
តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក៏
មិនមែន ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ មិនធ្លាប់កើតឡើង
ហើយ ក្នុងទីនោះទេ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏នឹងមិនកើតឡើងដែរ ។
ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទី
ណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុង
ទីនោះឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត អ្នកព្រមព្រៀង
ដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់ពួកជន ដែលនឹងបាន ទ្វេមគ្គដ៏ប្រសើរ
ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា នោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែពួកកុ-
សលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ ក៏មិន
មែន ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ ក៏នឹងមិនកើតឡើង
ក្នុងទីនោះទេ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយដែរ ។

ធម្មយមកេ បវត្តិវាស្ស គិរោធិវារោ

(១៨៨) យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
 ជ្ជិត្ត តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិត្ត ។
 ឧប្បជ្ជិស្សន្តិត្ត ។ យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា
 ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិត្ត តស្ស តត្ថ កុសលា ធម្មា ន
 ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ ឧប្បជ្ជិត្ត ។

(១៨៩) យស្ស យត្ថ អកុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
 ជ្ជិត្ត តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិត្ត ។
 ឧប្បជ្ជិស្សន្តិត្ត ។ យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា
 ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិត្ត តស្ស តត្ថ អកុសលា ធម្មា
 ន ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ ឧប្បជ្ជិត្ត ។

ឧប្បាទវារំ គិរិវារំ ។

(១៩០) យស្ស កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈន្តិត្ត តស្ស
 អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈន្តិត្ត ។ នោ ។ យស្ស វា
 បន អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈន្តិត្ត តស្ស កុសលា
 ធម្មា និរុជ្ឈន្តិត្ត ។ នោ ។

(១៩១) យស្ស កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈន្តិត្ត តស្ស
 អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈន្តិត្ត ។ អរូបេ កុស-
 លានំ ភវន្តិកុលោ តេសំ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈន្តិត្ត
 នោ ច តេសំ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈន្តិត្ត

ធម្មយមកៈ បវត្តវារៈ និរោធាវារៈ

(១៤៨) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់កើតឡើង ហើយ ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ នឹងកើតឡើង ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ បុគ្គលណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គល នោះ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។

(១៤៩) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់កើតឡើង ហើយ ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ នឹងកើតឡើង ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ បុគ្គលណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គល នោះ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។

ចប់ ឧប្បទវារៈ

(១៥០) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ ពួកអកុសល- ធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ដែរឬ ។ មិនមែនទេ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួក អកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ដែរឬ ។ មិនមែនទេ ។

(១៥១) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ ពួក អព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ដែរឬ ។ ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ រលត់ ក្នុងកងក្បួនៈ នៃកុសលទាំងឡាយ ក្នុង អរូបភព តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ទេ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

បញ្ចវេកាការេ កុសលានំ កង្កក្ខណោ តេសំ កុសលា
 ច ធម្មា និរុជ្ឈន្តិ អព្យាកតា ច ធម្មា និរុជ្ឈន្តិ ។
 យស្ស វា បទ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈន្តិ តស្ស
 កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈន្តិតិ ។ សព្វេសំ បវន្តានំ បវត្ត
 កុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ^(១) តេសំ អព្យា-
 កតា ធម្មា និរុជ្ឈន្តិ នោ ច តេសំ កុសលា ធម្មា
 និរុជ្ឈន្តិ បញ្ចវេកាការេ កុសលានំ កង្កក្ខណោ តេសំ
 អព្យាកតា ច ធម្មា និរុជ្ឈន្តិ កុសលា ច ធម្មា
 និរុជ្ឈន្តិ ។

[១៧២] យស្ស អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈន្តិ តស្ស
 អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈន្តិតិ ។ អរូបេ អកុសលានំ
 កង្កក្ខណោ តេសំ អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈន្តិ នោ ច
 តេសំ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈន្តិ បញ្ចវេកាការេ អកុ-
 សលានំ កង្កក្ខណោ តេសំ អកុសលា ច ធម្មា
 និរុជ្ឈន្តិ អព្យាកតា ច ធម្មា និរុជ្ឈន្តិ ។ យស្ស វា បទ
 អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈន្តិ តស្ស អកុសលា ធម្មា និរុ-
 ជ្ឈន្តិតិ ។ សព្វេសំ បវន្តានំ បវត្ត អកុសលវិប្បយុត្ត-
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈន្តិ

---

១ ខ. ឯត្ថន្តវេ និរោធសមបទ្ធានំ អសញ្ញាសព្វានន្តិ ទិស្សន្តិ ។

អភិធម្មបិដក យថា:

ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ រលត់ ក្នុងកង្កីប្លាស្ទិក ខ្សែកុសល
 ទាំងឡាយ ក្នុងបញ្ចវេកាការក្សត ទាំងពួកអព្យាក្សតធម៌ ក៏រលត់ដែរ ។
 ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាក្សតធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ ពួកកុសលធម៌
 របស់បុគ្គលនោះ រលត់ដែរឬ ។ ពួកអព្យាក្សតធម៌ របស់ពួកជន ទាំង
 អស់នោះ កាលច្បាត រលត់ ក្នុងកង្កីប្លាស្ទិក ខ្សែចិត្តដែលប្រាសចាក
 កុសល ក្នុងបរិច្ឆេទកាល តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់
 ទេ ឯពួកអព្យាក្សតធម៌ របស់ពួកជននោះ រលត់ ក្នុងកង្កីប្លាស្ទិក ខ្សែកុ-
 សលទាំងឡាយ ក្នុងបញ្ចវេកាការក្សត ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏រលត់ដែរ ។

(១៧២) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ ពួកអព្យាក្សត-
 ធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ដែរឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជន
 នោះ រលត់ ក្នុងកង្កីប្លាស្ទិក ខ្សែអកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបក្សត តែពួក
 អព្យាក្សតធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ទេ ឯពួកអកុសលធម៌ របស់
 ពួកជននោះ រលត់ ក្នុងកង្កីប្លាស្ទិក ខ្សែអកុសលទាំងឡាយ ក្នុងបញ្ចវេ-
 កាការក្សត ទាំងពួកអព្យាក្សតធម៌ ក៏រលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាក្សត-
 ធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់
 ដែរឬ ។ ពួកអព្យាក្សតធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ កាលច្បាត
 រលត់ ក្នុងកង្កីប្លាស្ទិក ខ្សែចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល ក្នុងបរិច្ឆេទកាល

ធម្មយមកេ បរិច្ឆិកាស្ស និរោធហិកេ

នោ ច តេសំ អកុសលា ធម្មា និរុដ្ឋានិ បញ្ចវេការេ
អកុសលាធម្មំ កង្កក្ខណោ តេសំ អព្យាកតា ច ធម្មា
និរុដ្ឋានិ អកុសលា ច ធម្មា និរុដ្ឋានិ ។

[១៧៣] យត្ថ កុសលា ធម្មា និរុដ្ឋានិ តត្ថ
អកុសលា ធម្មា និរុដ្ឋានិ ។ អាមន្តា ។ យត្ថ
វា បន អកុសលា ធម្មា និរុដ្ឋានិ តត្ថ កុសលា
ធម្មា និរុដ្ឋានិ ។ អាមន្តា ។

[១៧៤] យត្ថ កុសលា ធម្មា និរុដ្ឋានិ តត្ថ
អព្យាកតា ធម្មា និរុដ្ឋានិ ។ អាមន្តា ។ យត្ថ
វា បន អព្យាកតា ធម្មា និរុដ្ឋានិ តត្ថ កុសលា
ធម្មា និរុដ្ឋានិ ។ អសញ្ញាសត្តេ តត្ថ អព្យាកតា
ធម្មា និរុដ្ឋានិ នោ ច តត្ថ កុសលា ធម្មា និរុដ្ឋានិ
ចតុវេការេ បញ្ចវេការេ តត្ថ អព្យាកតា ច ធម្មា
និរុដ្ឋានិ កុសលា ច ធម្មា និរុដ្ឋានិ ។

[១៧៥] យត្ថ អកុសលា ធម្មា និរុដ្ឋានិ តត្ថ
អព្យាកតា ធម្មា និរុដ្ឋានិ ។ អាមន្តា ។ យត្ថ វា
បន អព្យាកតា ធម្មា និរុដ្ឋានិ តត្ថ អកុសលា
ធម្មា និរុដ្ឋានិ ។ អសញ្ញាសត្តេ តត្ថ អព្យាកតា
ធម្មា និរុដ្ឋានិ នោ ច តត្ថ អកុសលា ធម្មា និរុដ្ឋានិ

ធម្មយមកៈ បវត្តិវារៈ និរោធាវៈ

តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌
របស់ពួកជននោះ រលត់ ក្នុងក្នុងភ្នំណា ៖ នៃអកុសលទាំងឡាយ ក្នុង
បញ្ចវេការភព ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏រលត់ដែរ ។

(១៧៧) ពួកកុសលធម៌ រលត់ ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌
រលត់ ក្នុងទីនោះដែរឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ រលត់
ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ រលត់ ក្នុងទីនោះដែរឬ ។ អើ ។

(១៧៨) ពួកកុសលធម៌ រលត់ ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌
រលត់ ក្នុងទីនោះដែរឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ រលត់
ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ រលត់ ក្នុងទីនោះដែរឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌
រលត់ ក្នុងទីនោះ គឺក្នុងអសញ្ញាសត្វ តែពួកកុសលធម៌ មិនរលត់ ក្នុង
ទីនោះទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌ រលត់ ក្នុងទីនោះ គឺក្នុងចតុវេការភព និង
បញ្ចវេការភព ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏រលត់ដែរ ។

(១៧៩) ពួកអកុសលធម៌ រលត់ ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌
រលត់ ក្នុងទីនោះដែរឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ រលត់ ក្នុង
ទីណា ពួកអកុសលធម៌ រលត់ ក្នុងទីនោះដែរឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ រលត់
ក្នុងទីនោះ គឺក្នុងអសញ្ញាសត្វ តែពួកអកុសលធម៌ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះទេ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

បញ្ចវេការេ បញ្ចវេការេ តត្ថ អព្យាកតា ថ ធម្មា
និរុជ្ឈនិំ អកុសលា ថ ធម្មា និរុជ្ឈនិំ ។

[១៧៦] យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈនិំ
តស្ស តត្ថ អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈនិំតិ ។ ដោ ។
យស្ស វា ថន យត្ថ អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈនិំ តស្ស
តត្ថ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈនិំតិ ។ ដោ ។

[១៧៧] យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈនិំ តស្ស
តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈនិំតិ ។ អរូបេ កុសលានិំ
កង្កកុណោ តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈនិំ ដោ
ថ តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈនិំ បញ្ចវេការេ
កុសលានិំ កង្កកុណោ តេសំ តត្ថ កុសលា ថ ធម្មា
និរុជ្ឈនិំ អព្យាកតា ថ ធម្មា និរុជ្ឈនិំ ។ យស្ស វា ថន
យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈនិំ តស្ស តត្ថ កុសលា
ធម្មា និរុជ្ឈនិំតិ ។ សត្វេសំ បរន្តានិំ បរត្តេ កុសលវិប្ប-
យុត្តបិត្តស្ស កង្កកុណោ^(១) តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា
និរុជ្ឈនិំ ដោ ថ តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈនិំ
បញ្ចវេការេ កុសលានិំ កង្កកុណោ តេសំ តត្ថ អព្យាក-
កតា ថ ធម្មា និរុជ្ឈនិំ កុសលា ថ ធម្មា និរុជ្ឈនិំ ។

១ ឧ. ឯត្តន្តរេ អសញ្ញាសញ្ញានន្តិ ទិស្សន្តិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ឯពួកអព្យាកតធម៌ រលត់ ក្នុងទីនោះ គឺក្នុងបុគ្គលវេទនា រកត ទាំងបញ្ចវេទនា-
រកត ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏រលត់ដែរ ។

(១៧៦) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ ក្នុងទីណា ពួក
កុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ ក្នុងទីនោះដែរឬ ។ មិនមែនទេ ។
ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ ក្នុងទីណា ពួក
កុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ ក្នុងទីនោះដែរឬ ។ មិនមែនទេ ។

(១៧៧) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ ក្នុងទីណា ពួក
អព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ ក្នុងទីនោះដែរឬ ។ ពួកកុសល-
ធម៌ របស់ពួកជននោះ រលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងកន្លែងណា ៖ នៃកុសលទាំង-
ឡាយ ក្នុងអរូបភព តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់
ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ រលត់ ក្នុងទីនោះ
ក្នុងកន្លែងណា ៖ នៃកុសលទាំងឡាយ ក្នុងបញ្ចវេទនារកត ទាំងពួកអព្យា-
កតធម៌ ក៏រលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា
រលត់ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ ក្នុងទីនោះដែរ
ឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ កាលច្បាត រលត់
ក្នុងទីនោះ ក្នុងកន្លែងណា ៖ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងបវត្តិកាល
តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកអព្យា-
កតធម៌ របស់ពួកជននោះ រលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងកន្លែងណា ៖ នៃកុសល
ទាំងឡាយ ក្នុងបញ្ចវេទនារកត ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏រលត់ដែរ ។

ធម្មយមកៈ បវត្តិវារៈ និរោធាវារៈ

(១៧៨) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ ក្នុងទីណា ពួក
អព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ ក្នុងទីនោះដែរឬ ។ ពួកអកុ-
សលធម៌ របស់ពួកជននោះ រលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងកន្លែងណា៖ ខែអកុ-
សលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបភព តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ មិន
រលត់ ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ រលត់ ក្នុង
ទីនោះ ក្នុងកន្លែងណា៖ ខែអកុសលទាំងឡាយ ក្នុងបញ្ចវេការភព ទាំង
ពួកអព្យាកតធម៌ ក៏រលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់
បុគ្គលណា រលត់ ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់
ក្នុងទីនោះដែរឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ កាល
ច្បួត រលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងកន្លែងណា៖ ខែចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល
ក្នុងបវត្តិកាល តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ ក្នុងទី
នោះទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ រលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុង
កន្លែងណា៖ ខែអកុសលទាំងឡាយ ក្នុងបញ្ចវេការភព ទាំងពួកអកុ-
សលធម៌ ក៏រលត់ដែរ ។

(១៧៩) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ ពួក
អកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ដែរឬ ។ ពួកកុសលធម៌
របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ ក្នុងកន្លែងណា៖ ខែអកុសលទាំងឡាយ
ទេ តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ ក៏មិនមែន

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ ក្កសលវិប្បយុត្ត-
 អក្កសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ និរោធសមា-
 បដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ ក្កសលា ច ធម្មា ន
 និរុជ្ឈន្តិ អក្កសលា ច ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ ។ យស្ស វា
 បន អក្កសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ តស្ស ក្កសលា
 ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិតិ ។ ក្កសលា កង្កក្ខណោ តេសំ
 អក្កសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ នោ ច តេសំ ក្កសលា
 ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 អក្កសលវិប្បយុត្តក្កសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 និរោធសមាបដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ អក្កសលា
 ច ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ ក្កសលា ច ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ ។

[២០០] យស្ស ក្កសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ

តស្ស អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិតិ ។ សព្វេសំ
 បវត្តានំ បវត្តេ ក្កសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ^(១)
 តេសំ ក្កសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ នោ ច តេសំ
 អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ សព្វេសំ ឧបបដ្ឋានំ
 បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អរូបេ អក្កសលានំ
 កង្កក្ខណោ តេសំ ក្កសលា ច ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ

១ ឧ. ធម្មតោ និរោធសមាបដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ ន វិល្លាសំ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ យមកៈ

ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ គឺលោកដែលចូលកាន់
 និរោធនិងពួកអសញ្ញាសត្វ មិនរលត់ ក្នុងកង្កែប្លង្គណៈ នៃចិត្តដែលប្រាស
 ចាកកុសល និងចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត
 ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏មិនរលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសល-
 ធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិន
 រលត់ដែរឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ ក្នុង
 កង្កែប្លង្គណៈ នៃកុសលទាំងឡាយទេ តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ
 មិនរលត់ ក៏មិនមែន ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ គឺ
 លោកដែលចូលកាន់និរោធនិងពួកអសញ្ញាសត្វ មិនរលត់ ក្នុងកង្កែប្លង្គណៈ
 នៃចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល និងចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុង
 ឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏មិនរលត់ដែរ ។

(២០០) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ ពួកអព្យា-
 កតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ដែរឬ ។ ពួកកុសលធម៌ របស់
 ពួកជន ទាំងអស់នោះ កាលប្ប័ត មិនរលត់ ក្នុងកង្កែប្លង្គណៈ នៃចិត្ត
 ដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងបវត្តិកាល តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់
 ពួកជននោះ មិនរលត់ ក៏មិនមែន ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជន
 ទាំងអស់នោះ កាលកើតឡើង មិនរលត់ ក្នុងកង្កែប្លង្គណៈ នៃអកុសល
 ទាំងឡាយ ក្នុងអរូបកត ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបវត្តិកាល

ဓမ္မဃမဂေ ပဒိက္ခိကလျှ နိဂမ္မိက

အဂ္ဂကဏ္ဍာ ဝ ဓမ္မာ ဝ သိက္ခိယံ ၅ ယသ္မာ ဝ ဝ
 အဂ္ဂကဏ္ဍာ ဓမ္မာ ဝ သိက္ခိယံ ဓမ္မာ နန္ဒိယာ ဓမ္မာ
 ဝ သိက္ခိယံ ၅ အပ္ပေ နန္ဒိယာ ဝ နန္ဒိယာ နေ
 အဂ္ဂကဏ္ဍာ ဓမ္မာ ဝ သိက္ခိယံ ယော ဝ နေ နန္ဒိယာ
 လာ ဓမ္မာ ဝ သိက္ခိယံ နန္ဒိယာ ဝ ဝ
 ဝိက္ခိယံ ဝိက္ခိယံ ဝိက္ခိယံ အပ္ပေ နန္ဒိယာ
 ဝိက္ခိယံ အပ္ပေ နန္ဒိယာ ဝိက္ခိယံ ဝိက္ခိယာ
 ဝိက္ခိယံ ဝိက္ခိယံ အဂ္ဂကဏ္ဍာ ဝ ဓမ္မာ ဝ သိက္ခိယံ နန္ဒိယာ
 ဝ ဓမ္မာ ဝ သိက္ခိယံ ၅

(၂၀၀) ယသ္မာ အနန္ဒိယာ ဓမ္မာ ဝ သိက္ခိယံ
 ဝိက္ခိယံ အဂ္ဂကဏ္ဍာ ဓမ္မာ ဝ သိက္ခိယံ ၅ နန္ဒိယာ
 ဝိက္ခိယံ ဝိက္ခိယံ အနန္ဒိယာ ဝိက္ခိယံ ဝိက္ခိယံ
 ဝိက္ခိယံ အနန္ဒိယာ ဝိက္ခိယံ ဝိက္ခိယံ ဝိက္ခိယာ
 ဝိက္ခိယံ အနန္ဒိယာ ဓမ္မာ ဝ သိက္ခိယံ ယော ဝ နေ
 အဂ္ဂကဏ္ဍာ ဓမ္မာ ဝ သိက္ခိယံ နန္ဒိယာ ဝ ဝ
 ဝိက္ခိယံ ဝိက္ခိယံ ဝိက္ခိယံ အပ္ပေ နန္ဒိယာ
 ဝိက္ခိယံ ဝိက္ခိယံ အနန္ဒိယာ ဝ ဓမ္မာ ဝ သိက္ခိယံ
 အဂ္ဂကဏ္ဍာ ဝ ဓမ္မာ ဝ သိက္ခိယံ ၅ ယသ္မာ ဝ
 ဝိက္ခိယံ အဂ္ဂကဏ္ဍာ ဓမ္မာ ဝ သိက္ခိယံ နန္ဒိယာ
 လာ ဓမ္မာ ဝ သိက္ခိယံ ၅ အပ္ပေ အနန္ဒိယာ
 ဝိက္ခိယာ ဝိက္ခိယာ ဝိက္ခိယာ ဝိက္ခိယာ
 ဝိက္ခိယာ ဝိက္ခိယာ အဂ္ဂကဏ္ဍာ ဓမ္မာ ဝ သိက္ခိယံ

ធម្មយមកៈ បរិវ័ត្តិវារៈ និរោធាវៈ

ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏មិនរលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌
 របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់
 ដែរឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ ក្នុងកន្លងក្លណៈ
 នៃកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបកពទេ នៃពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ
 មិនរលត់ ក៏មិនមែន ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ
 កាលកើតឡើង មិនរលត់ ក្នុងកន្លងក្លណៈ នៃអកុសលទាំងឡាយ ក្នុង
 អរូបកព ក្នុងឧប្បាទក្លណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបរិវត្តិកាល ទាំងពួកកុសលធម៌
 ក៏មិនរលត់ដែរ ។

[២០១] ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ ពួកអព្យា-
 កតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជន
 ទាំងអស់នោះ កាលច្បុក មិនរលត់ ក្នុងកន្លងក្លណៈ នៃចិត្តដែលប្រាស
 ចាកអកុសល ក្នុងបរិវត្តិកាល នៃពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ មិន
 រលត់ ក៏មិនមែន ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ កាល
 កើតឡើង មិនរលត់ ក្នុងកន្លងក្លណៈ នៃកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបកព
 ក្នុងឧប្បាទក្លណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបរិវត្តិកាល ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏មិនរលត់
 ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ ពួក
 អកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួក
 ជននោះ មិនរលត់ ក្នុងកន្លងក្លណៈ នៃអកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបកពទេ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

នោ ច តេសំ អកុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ សព្វេសំ
ឧបបជ្ឈនាមំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បនិក្ខេណោ អរូបេ
កុសលាមំ ភន្តិក្ខេណោ តេសំ អព្យាកតា ច ធម្មា
ន និរុជ្ឈន្តិ អកុសលា ច ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ ។

[២០២] យត្ថ កុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ តត្ថ
អកុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ យត្ថ
វា បន អកុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ តត្ថ កុសលា
ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិតិ ។ អាមន្តា ។

[២០៣] យត្ថ កុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ តត្ថ
អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិតិ ។ និរុជ្ឈន្តិ ។ យត្ថ
វា បន អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ តត្ថ កុសលា
ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិតិ ។ នត្ថិ ។

[២០៤] យត្ថ អកុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ តត្ថ
អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិតិ ។ និរុជ្ឈន្តិ ។ យត្ថ
វា បន អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ តត្ថ អកុសលា
ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិតិ ។ នត្ថិ ។

[២០៥] យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ
តស្ស តត្ថ អកុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិតិ ។

អភិធម្មចំណីក យមកៈ

តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ ក៏មិនមែន ឯពួកអព្យា-
កតធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ កាលកើតឡើង មិនរលត់ ក្នុង
ក្នុងភូណៈ នៃកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបភព ក្នុងឧប្បាទភូណៈ នៃចិត្ត
ក្នុងបវត្តិកាល ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏មិនរលត់ដែរ ។

(២០២) ពួកកុសលធម៌ មិនរលត់ ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌
មិនរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ មិន
រលត់ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(២០៣) ពួកកុសលធម៌ មិនរលត់ ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកត-
ធម៌ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។ រលត់ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកត-
ធម៌ មិនរលត់ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។
មិនមានទេ ។

(២០៤) ពួកអកុសលធម៌ មិនរលត់ ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកត-
ធម៌ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។ រលត់ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកត-
ធម៌ មិនរលត់ ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។
មិនមានទេ ។

(២០៥) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ ក្នុងទីណា
ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។

ធម្មយមកេ បរិនិព្វានស្ស និរោធនិកេ

អក្កសលានំ កង្កក្កុណោ តេសំ តត្ថ ក្កសលា ធម្មា
ន និរុជ្ឈន្តិ ឆោ ច តេសំ តត្ថ អក្កសលា ធម្មា ន
និរុជ្ឈន្តិ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បនិក្កុណោ ក្កសលវិ-
ប្បយុត្តអក្កសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ អសញ្ញ-
សត្តានំ តេសំ តត្ថ ក្កសលា ច ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ
អក្កសលា ច ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ ។ យស្ស វា បន
យត្ថ អក្កសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ តស្ស តត្ថ ក្កស-
លា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិតិ ។ ក្កសលានំ កង្កក្កុណោ តេសំ
តត្ថ អក្កសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ ឆោ ច តេសំ តត្ថ
ក្កសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្ប-
និក្កុណោ អក្កសលវិប្បយុត្តក្កសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស
កង្កក្កុណោ អសញ្ញសត្តានំ តេសំ តត្ថ អក្កសលា
ច ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ ក្កសលា ច ន និរុជ្ឈន្តិ ។

[២០៦] យស្ស យត្ថ ក្កសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ
តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិតិ ។
សព្វេសំ បវន្តានំ បវត្តេ ក្កសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស
កង្កក្កុណោ តេសំ តត្ថ ក្កសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ
ឆោ ច តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ

ធម្មយមកៈ បវត្តិវារៈ និពោធារៈ

ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងក្នុងក្លានៈ
 នៃអកុសលទាំងឡាយទេ តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិន
 រលត់ ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ
 ទាំងអស់នោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃចិត្តដែលប្រាស
 ចាកកុសល និងចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល ក្នុងឧប្បាទក្លានៈ នៃចិត្ត
 ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏មិនរលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌
 របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ
 មិនរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់
 ក្នុងទីនោះ ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃកុសលទាំងឡាយទេ តែពួកកុសលធម៌
 របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកអកុសលធម៌
 របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងក្នុង-
 ក្លានៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល និងចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល
 ក្នុងឧប្បាទក្លានៈ នៃចិត្ត ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏មិនរលត់ដែរ ។

(២០៦) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ ក្នុងទីណា
 ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួក
 កុសលធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ កាលច្បាត មិនរលត់ ក្នុងទី
 នោះ ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងបវត្តិកាល តែ
 ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន

អភិធម្មបដិពោ យមកំ

សព្វេសំ ឧបបដ្ឋន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 អរូបេ អកុសលានំ កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ កុស-
 លា ច ធម្មា ន និរុដ្ឋានិ អព្យាកតា ច ធម្មា ន
 និរុដ្ឋានិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន
 និរុដ្ឋានិ តស្ស តត្ថ កុសលា ធម្មា ន និរុដ្ឋានិតំ ។
 អរូបេ កុសលានំ កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ អព្យាកតា
 ធម្មា ន និរុដ្ឋានិ នោ ច តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា
 ន និរុដ្ឋានិ សព្វេសំ ឧបបដ្ឋន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ អរូបេ អកុសលានំ កង្កក្ខណោ តេសំ
 តត្ថ អព្យាកតា ច ធម្មា ន និរុដ្ឋានិ កុសលា ច
 ធម្មា ន និរុដ្ឋានិ ។

[២០៧] យស្ស យត្ថ អកុសលា ធម្មា ន និ-
 រុដ្ឋានិ តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន និរុដ្ឋានិតំ ។
 សព្វេសំ បវត្តានំ បវត្តេ កុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស^(១)
 កង្កក្ខណោ^(២) តេសំ តត្ថ អកុសលា ធម្មា ន និរុដ្ឋានិ
 នោ ច តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន និរុដ្ឋានិ

---

១ ឧ. អកុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ។ ២ ឧ. ឯត្តន្តរេ អសញ្ញាសត្តានន្តិ ខាយតំ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ យមកៈ

ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ កាលកើតឡើង មិនរលត់
 ក្នុងទីនោះ ក្នុងកន្លែងនោះ ខែអកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបភព ក្នុងឧប្បា-
 ទក្ខណៈ ខែចិត្ត ក្នុងបវត្តិកាល ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏មិនរលត់ដែរ ។
 ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ ក្នុងទីណា
 ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួក
 អព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងកន្លែង
 ខែកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបភពទេ តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជន
 នោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួក
 ជន ទាំងអស់នោះ កាលកើតឡើង មិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងកន្លែង
 ខែអកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបភព ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ ខែចិត្ត ក្នុង
 បវត្តិកាល ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏មិនរលត់ដែរ ។

(២០៧) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ ក្នុងទីណា
 ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកអកុ-
 សលធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ កាលច្បាត មិនរលត់ ក្នុងទីនោះ
 ក្នុងកន្លែងនោះ ខែចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងបវត្តិកាល តែពួក
 អព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន
 ។

ធម្មយមកេ បរិច្ឆេទវិស្ស ទិពោធិវិហារ

សព្វេសំ ឧបបជ្ជន្តានំ បរត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អរូបេ ក្យសលានំ ភន្តក្ខណោ តេសំ តត្ថ អក្យសលា ច ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ អព្យាកតា ច ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ តស្ស តត្ថ អក្យសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិតិ ។ អរូបេ អក្យសលានំ ភន្តក្ខណោ តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ ទោ ច តេសំ តត្ថ អក្យសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ សព្វេសំ ឧបបជ្ជន្តានំ បរត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អរូបេ ក្យសលានំ ភន្តក្ខណោ តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ច ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ អក្យសលា ច ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ ។

(២០៨) យស្ស ក្យសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត តស្ស អក្យសលា ធម្មា និរុជ្ឈិតាតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា បន អក្យសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត តស្ស ក្យសលា ធម្មា និរុជ្ឈិតាតិ ។ អាមន្តា ។

(២០៩) យស្ស ក្យសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត តស្ស អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិតាតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា បន អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិត តស្ស ក្យសលា ធម្មា និរុជ្ឈិតាតិ ។ អាមន្តា ។

ធម្មយមកៈ បវត្តិវារៈ និពេណវារៈ

ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ កាលភើតឡើង មិនរលត់
 ក្នុងទីនោះ ក្នុងកន្លងក្នុងនោះ ខែកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបភព ក្នុងឧប្បា-
 ទត្តណៈ ខែចិត្ត ក្នុងបវត្តិកាល ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏មិនរលត់ដែរ ។
 ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ ក្នុងទីណា
 ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួក
 អព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងកន្លងក្នុងនោះ
 ខែអកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបភព តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជន
 នោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជន
 ទាំងអស់នោះ កាលភើតឡើង មិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងកន្លងក្នុងនោះ ខែ
 កុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបភព ក្នុងឧប្បាទត្តណៈ ខែចិត្ត ក្នុងបវត្តិកាល
 ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏មិនរលត់ដែរ ។

(២០៨) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា ធ្លាប់រលត់ហើយ ពួក
 អកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត
 ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា ធ្លាប់រលត់ហើយ ពួកកុសលធម៌
 របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយឬ ។ អើ ។

(២០៩) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា ធ្លាប់រលត់ហើយ ពួក
 អព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត
 ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា ធ្លាប់រលត់ហើយ ពួកកុសលធម៌
 របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(២០០) យស្ស អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត តស្ស
អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិត្តានិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស
វា បន អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត តស្ស អកុសលា
ធម្មា និរុជ្ឈិត្តានិ ។ អាមន្តា ។

(២០១) យត្ថ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត តត្ថ អកុ-
សលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្តានិ ។ អាមន្តា ។ យត្ថ វា បន
អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត តត្ថ កុសលា ធម្មា និ-
រុជ្ឈិត្តានិ ។ អាមន្តា ។

(២០២) យត្ថ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត តត្ថ
អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិត្តានិ ។ អាមន្តា ។ យត្ថ វា
បន អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត តត្ថ កុសលា ធម្មា
និរុជ្ឈិត្តានិ ។ អសញ្ញាសត្តេ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា
និរុជ្ឈិត្ត យោ ច តត្ថ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត ចតុ-
រោការេ បញ្ចរោការេ តត្ថ អព្យាកតា ច ធម្មា
និរុជ្ឈិត្ត កុសលា ច ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត ។

(២០៣) យត្ថ អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត តត្ថ អព្យា-
កតា ធម្មា និរុជ្ឈិត្តានិ ។ អាមន្តា ។ យត្ថ វា បន អព្យា-
កតា ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត តត្ថ អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិ-
ត្តានិ ។ អសញ្ញាសត្តេ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(២១០) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា ធ្លាប់រលត់ហើយ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា ធ្លាប់រលត់ហើយ ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយឬ ។ អើ ។

(២១១) ពួកកុសលធម៌ រលត់ហើយ ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ រលត់ហើយ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(២១២) ពួកកុសលធម៌ រលត់ហើយ ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ រលត់ហើយ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ គឺក្នុងអសញ្ញសត្វ តែពួកកុសលធម៌ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ គឺក្នុងចតុវេការភព និងបញ្ចវេការភព ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏រលត់ហើយដែរ ។

(២១៣) ពួកអកុសលធម៌ រលត់ហើយ ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ រលត់ហើយ ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ គឺក្នុងអសញ្ញសត្វ

ធម្មយមកេ បរិវត្តិវិស្ស ឆិរោធរាហេ

លោ ច តត្ថ អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត ចតុវេកាវេ
បញ្ចវេកាវេ តត្ថ អព្យាកតា ច ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត អកុ-
សលា ច ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត ។

[២០៤] យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត
តស្ស តត្ថ អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។
យស្ស វា បន យត្ថ អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត
តស្ស តត្ថ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្តាតិ ។ សុទ្ធា-
វាសាជំ ធុតិយេ អកុសលេ ចិត្តេ វុត្តមារេ តេសំ
តត្ថ អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត លោ ច តេសំ តត្ថ
កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត ឥតវេសំ ចតុវេកាវេ
បញ្ចវេកាវេ តេសំ តត្ថ អកុសលា ច ធម្មា
និរុជ្ឈិត្ត កុសលា ច ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត ។

[២០៥] យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត
តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិត្តាតិ ។ អា-
មន្តា ។ យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា
និរុជ្ឈិត្ត តស្ស តត្ថ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្តាតិ ។
សុទ្ធាវាសាជំ ធុតិយេ ចិត្តេ វុត្តមារេ អសញ្ញ-
សត្តាជំ តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត
លោ ច តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត

ធម្មយមកៈ បវត្តិវារៈ និរោធាវារៈ

តែពួកអកុសលធម៌ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌
រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ គឺក្នុងចតុវេការកត និងបញ្ចវេការកត ទាំងពួក
អកុសលធម៌ ក៏រលត់ហើយដែរ ។

(២១៤) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា ធ្លាប់រលត់ហើយ ក្នុង
ទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា ធ្លាប់រលត់ហើយ
ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
កាលចិត្តទីពីរ របស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ពួកអកុ-
សលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ តែពួកកុសលធម៌
របស់ពួកសត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកអកុសលធម៌
របស់ពួកសត្វនោះ ក្រៅពីនេះ គឺពួកសត្វចតុវេការៈ និងបញ្ចវេការៈ
រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏រលត់ហើយដែរ ។

(២១៥) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា ធ្លាប់រលត់ហើយ ក្នុង
ទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា ធ្លាប់រលត់
ហើយ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទី
នោះឬ ។ កាលចិត្តទីពីរ របស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ពួក
អព្យាកតធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ តែ
ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនធ្លាប់រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ

អភិធម្មបិដក យមកំ

ឥតវេសំ ចតុរោកាវាទំ បញ្ចរោកាវាទំ តេសំ តត្ថ
អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត អកុសលា ធម្មា
និរុជ្ឈិត្ត ។

(២០២) យស្ស យត្ថ អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត
តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិត្តាតិ ។ អា-
មន្តា ។ យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា
និរុជ្ឈិត្ត តស្ស តត្ថ អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្តាតិ ។
សុទ្ធាវសាទំ ទុតិយេ ចិត្តេ វត្តមានេ អសញ្ញត្តាទំ
តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត យោ ធម្ម តេសំ
តត្ថ អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត ឥតវេសំ ចតុរោកា-
វាទំ បញ្ចរោកាវាទំ តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា
និរុជ្ឈិត្ត អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត ។

(២០៣) យស្ស កុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិត្ត
តស្ស អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្តាតិ ។ នត្តិ ។ យស្ស
វា បន អកុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិត្ត តស្ស កុស-
សនា ធម្មា ន និរុជ្ឈិត្តាតិ ។ នត្តិ ។

(២០៤) យស្ស កុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិត្ត
តស្ស អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិត្តាតិ ។ នត្តិ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ យមក:

ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ ក្រៅពីនេះ គឺពួកសត្វចតុរោកាវៈ
និងបញ្ចារោកាវៈ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏រលត់
ហើយដែរ ។

(២១៦) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ហើយ ក្នុង
ទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ
ឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា
រលត់ហើយ ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយ
ក្នុងទីនោះឬ ។ កាលចិត្តទីពីរ របស់ពួកសុទ្ធាវសេសត្វ ក៏ពង្រឹងប្រព្រឹត្ត
ទៅ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទី
នោះ តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទី
នោះទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ ក្រៅពីនេះ គឺពួកសត្វ
ចតុរោកាវៈ និងបញ្ចារោកាវៈ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ ទាំងពួកអកុសល-
ធម៌ ក៏រលត់ហើយដែរ ។

(២១៧) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ
ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយឬ ។ មិនមានទេ ។
ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ ពួក
កុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយឬ ។ មិនមានទេ ។

(២១៨) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ ពួក
អព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយឬ ។ មិនមានទេ ។

ធម្មយមកេ បវត្តិវាស្ស និរោធខំហេ

យស្ស វំ បន អព្យាកតា ធម្មា ន ជិវុជ្ជិតុ តស្ស
កុសលា ធម្មា ន ជិវុជ្ជិតានិ ។ នត្តិ ។

(២១៧) យស្ស អកុសលា ធម្មា ន ជិវុជ្ជិតុ
តស្ស អព្យាកតា ធម្មា ន ជិវុជ្ជិតានិ ។ នត្តិ ។
យស្ស វំ បន អព្យាកតា ធម្មា ន ជិវុជ្ជិតុ តស្ស
អកុសលា ធម្មា ន ជិវុជ្ជិតានិ ។ នត្តិ ។

(២២០) យត្ថ កុសលា ធម្មា ន ជិវុជ្ជិតុ តត្ថ
អកុសលា ធម្មា ន ជិវុជ្ជិតានិ ។ អាមន្តា ។ យត្ថ
វំ បន អកុសលា ធម្មា ន ជិវុជ្ជិតុ តត្ថ កុសលា
ធម្មា ន ជិវុជ្ជិតានិ ។ អាមន្តា ។

(២២១) យត្ថ កុសលា ធម្មា ន ជិវុជ្ជិតុ តត្ថ
អព្យាកតា ធម្មា ន ជិវុជ្ជិតានិ ។ ជិវុជ្ជិតុ ។ យត្ថ
វំ បន អព្យាកតា ធម្មា ន ជិវុជ្ជិតុ តត្ថ កុសលា
ធម្មា ន ជិវុជ្ជិតានិ ។ នត្តិ ។

(២២២) យត្ថ អកុសលា ធម្មា ន ជិវុជ្ជិតុ តត្ថ
អព្យាកតា ធម្មា ន ជិវុជ្ជិតានិ ។ ជិវុជ្ជិតុ ។ យត្ថ
វំ បន អព្យាកតា ធម្មា ន ជិវុជ្ជិតុ តត្ថ អកុ-
សលា ធម្មា ន ជិវុជ្ជិតានិ ។ នត្តិ ។

ធម្មយមកៈ បរិក្ខិវារៈ និរោធាវៈ

ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ ពួក
កុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយឬ ។ មិនមានទេ ។

(២១៧) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ
ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយឬ ។ មិនមានទេ ។

ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ ពួកអកុ-
សលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយឬ ។ មិនមានទេ ។

(២២០) ពួកកុសលធម៌ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីណា ពួកអ-
កុសលធម៌ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះដែរឬ ។ អើ ម្យ៉ាងទៀត
ពួកអកុសលធម៌ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ មិនរលត់
ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(២២១) ពួកកុសលធម៌ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីណា ពួកអព្យា-
កតធម៌ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ រលត់ហើយ ។ ម្យ៉ាងទៀត
ពួកអព្យាកតធម៌ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ មិនរលត់
ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ មិនមានទេ ។

(២២២) ពួកអកុសលធម៌ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីណា ពួកអព្យា-
កតធម៌ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ រលត់ហើយ ។ ម្យ៉ាងទៀត
ពួកអព្យាកតធម៌ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ មិនរលត់
ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ មិនមានទេ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(២២៣) យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិត
 តស្ស តត្ថ អកុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិតាតិ ។ សុទ្ធា-
 វាសានំ ទុតិយេ អកុសលេ ចិត្តេ វត្តមានេ តេសំ
 តត្ថ កុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិត ។ ធា ច តេសំ តត្ថ
 អកុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិត សុទ្ធាវាសានំ ទុតិយេ
 ចិត្តេ វត្តមានេ^(១) អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ កុសលា
 ច ធម្មា ន និរុជ្ឈិត អកុសលា ច ធម្មា និរុជ្ឈិត ។
 យស្ស វា បន យត្ថ អកុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិត
 តស្ស តត្ថ កុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិតាតិ ។ អាមត្តា ។

(២២៤) យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិត
 តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិតាតិ ។
 សុទ្ធាវាសានំ ទុតិយេ ចិត្តេ វត្តមានេ អសញ្ញាសត្តានំ
 តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិត ។ ធា ច តេសំ
 តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិត សុទ្ធាវាសំ ទុប-
 បជ្ឈន្តានំ^(២) តេសំ តត្ថ កុសលា ច ធម្មា ន និរុជ្ឈិត
 អព្យាកតា ច ធម្មា ន និរុជ្ឈិត ។ យស្ស វា បន
 យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិត តស្ស តត្ថ
 កុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិតាតិ ។ អាមត្តា ។

១ ឧ. ទុតិយេ ចិត្តេ វត្តមានេតិ ន វិនិច្ឆ័តិ ។ ឯត្ត ឧប្បត្តិចិត្តស្ស ឧប្បាទកូណេតិ ធរមេវ
 ទិស្សន្តិ ។ ២ ឧ. សុទ្ធាវាសានំ ឧប្បត្តិចិត្តស្ស ឧប្បាទកូណេតិ ទិស្សន្តិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(២២៣) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ ក្នុង
 ទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ
 ឬ ។ កាលអកុសលចិត្តទីពីរ របស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ
 ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ តែ
 ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ ក៏មិន
 មែន កាលចិត្តទីពីរ របស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ឯពួក
 កុសលធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ
 ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏រលត់ហើយដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌
 របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់
 បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(២២៤) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ ក្នុងទី
 ណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
 កាលចិត្តទីពីរ របស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ពួកកុសលធម៌
 របស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ តែពួកអព្យា-
 កតធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯ
 ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ កាលចូលទៅ កាន់សុទ្ធាវស មិន
 រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏មិនរលត់ហើយដែរ ។
 ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីណា
 ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

ធម្មយមកេ បរិនិវាស្សនំ និរោធិកា

(២២៥) យស្ស យត្ថ អកុសលា ធម្មា ន និរុ-
 ជ្ឈិត្ត តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិត្តានិ ។
 សុទ្ធាវសានំ ទុតិយេ ចិត្តេ វត្តមានេ អសញ្ញាសត្តានំ
 តេសំ តត្ថ អកុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិត្ត លោ ច
 តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិត្ត សុទ្ធាវសំ
 ឧបបជ្ឈន្តានំ តេសំ តត្ថ អកុសលា ច ធម្មា ន
 និរុជ្ឈិត្ត អព្យាកតា ច ធម្មា ន និរុជ្ឈិត្ត ។ យស្ស
 វា បន យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិត្ត តស្ស
 តត្ថ អកុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិត្តានិ ។ អាមត្តា ។

(២២៦) យស្ស កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្តស្សនិ
 តស្ស អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្តស្សនិ ។ អកុមត្តស្ស
 ឧប្បទត្តលោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អកុមត្ត
 បដិលភិស្សនិ តេសំ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្តស្សនិ
 លោ ច តេសំ អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្តស្សនិ វេតេសំ
 តេសំ កុសលា ច ធម្មា និរុជ្ឈិត្តស្សនិ អកុសលា ច
 ធម្មា និរុជ្ឈិត្តស្សនិ ។ យស្ស វា បន អកុសលា
 ធម្មា និរុជ្ឈិត្តស្សនិ តស្ស កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្តស្សនិ-
 តិ ។ អាមត្តា ។

ធម្មយមកៈ បវត្តិវារៈ និរោធិវារៈ

[២២៥] ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ កាលចិត្តទីពីរ របស់ពួកសុទ្ធាវាសសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ កាលចូលទៅ កាន់សុទ្ធាវាស មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏មិនរលត់ហើយដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

[២២៦] ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ដែរឬ ។ ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជន ដែលនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរលត់ តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ទេ ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ ក្រៅពីនេះ នឹងរលត់ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏នឹងរលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ដែរឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(២២៧) យស្ស កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ
 តស្ស អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។ អាមត្តា ។
 យស្ស វា បន អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ តស្ស
 កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។ អក្ខមក្ខស្ស កង្ក-
 ក្ខណោ អរហន្តានំ តេសំ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិ-
 ស្សន្តិ លោ ច តេសំ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ
 ឥតវេសំ តេសំ អព្យាកតា ច ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ
 កុសលា ច ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។

(២២៨) យស្ស អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ
 តស្ស អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។ អាមត្តា ។
 យស្ស វា បន អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ តស្ស
 អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។ អក្ខមក្ខសមដ្ឋិទំ
 អរហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្ខមក្ខំ បដិ-
 លកិស្សន្តិ តេសំ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ លោ
 ច តេសំ អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ ឥតវេសំ
 តេសំ អព្យាកតា ច ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ អកុសលា ច
 ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។

(២២៩) យត្ថ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។ មេ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(២២៧) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ពួកអព្យា-
 ភតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ដែរឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួក
 អព្យាភតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គល
 នោះ នឹងរលត់ដែរឬ ។ ពួកអព្យាភតធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្តនោះ
 នឹងរលត់ ក្នុងកន្លងកាលៈ ខែមគ្គង្សប្រសើរ តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួក
 ព្រះអរហន្តនោះ នឹងមិនរលត់ទេ ឯពួកអព្យាភតធម៌ របស់ពួកជននោះ
 ក្រៅពីនេះ នឹងរលត់ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏នឹងរលត់ដែរ ។

(២២៨) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ពួកអព្យា-
 ភតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ដែរឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួក
 អព្យាភតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គល
 នោះ នឹងរលត់ដែរឬ ។ ពួកអព្យាភតធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត អ្នក
 ព្រមព្រៀងដោយមគ្គង្សប្រសើរ នឹងរបស់ពួកជន ដែលនឹងបាន ឡើងក្នុង
 ង្សប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា នោះ នឹងរលត់ តែពួកអកុសលធម៌
 របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ទេ ឯពួកអព្យាភតធម៌ របស់ពួកជននោះ
 ក្រៅពីនេះ នឹងរលត់ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏នឹងរលត់ដែរ ។

(២២៩) ពួកកុសលធម៌ នឹងរលត់ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

ធម្មយមកេ បវត្តវិវាស្ស និរោធិកោ

[២៣០] យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា និរុដ្ឋិ-
 ស្សន្តិ តស្ស តត្ថ អកុសលា ធម្មា និរុដ្ឋិស្សន្តិតិ^(១) ។
 អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា
 និរុដ្ឋិស្សន្តិ ឃោ ច តេសំ តត្ថ អកុសលា ធម្មា
 និរុដ្ឋិស្សន្តិ ឥតរេសំ បត្យកោកាវាទំ បញ្ចកោកាវាទំ
 តេសំ តត្ថ កុសលា ច ធម្មា និរុដ្ឋិស្សន្តិ អកុសលា
 ច ធម្មា និរុដ្ឋិស្សន្តិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ អកុ-
 សលា ធម្មា និរុដ្ឋិស្សន្តិ តស្ស តត្ថ កុសលា ធម្មា
 និរុដ្ឋិស្សន្តិតិ ។ អាមត្តា ។

[២៣១] យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា និរុដ្ឋិ-
 ស្សន្តិ តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុដ្ឋិស្សន្តិតិ ។
 អាមត្តា ។ យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា
 និរុដ្ឋិស្សន្តិ តស្ស តត្ថ កុសលា ធម្មា និរុដ្ឋិស្សន្តិ-
 តិ^(២) ។ អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ អសញ្ញា-
 សត្តានំ តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុដ្ឋិស្សន្តិ
 ឃោ ច តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា និរុដ្ឋិស្សន្តិ

---

១ ឧ. ធិត្តន្តរេ បត្យកោកេ បញ្ចកោកេ ទិស្សន្តិ ។

ធម្មយមកៈ បរិច្ឆារៈ និរោធារៈ

(២៣០) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ក្នុងទីណា
 ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកកុ-
 សលធម៌ របស់ពួកជននោះ ដែលនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់
 នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្នុងណាៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ តែ
 ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះទេ ឯពួក
 កុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ ក្រៅពីនេះ គឺពួកសត្វចតុរោកាវៈ និងបញ្ច-
 រោកាវៈ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏នឹងរលត់ដែរ ។
 ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ក្នុងទីណា
 ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(២៣១) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ក្នុងទី
 ណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។
 អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់
 ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ
 ឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត នឹងរបស់ពួកអសញ្ញ-
 សត្វនោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងក្នុងក្នុងណាៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ
 តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះទេ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

ឥតវេសំ ចតុវេកាការាណំ បញ្ចវេកាការាណំ តេសំ តត្ថ
អព្ភាកតា ច ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ កុសលា ច ធម្មា
និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។

(២៣២) យស្ស យត្ថ អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិ-
ស្សន្តិ តស្ស តត្ថ អព្ភាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិតំ ។
អាមត្តា ។ យស្ស វា បន យត្ថ អព្ភាកតា ធម្មា
និរុជ្ឈិស្សន្តិ តស្ស តត្ថ អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិស្ស-
ន្តិតំ ។ អន្តមន្តសមថ្មីនំ អវហន្តានំ យស្ស ចត្តស្ស
អនន្តរា អន្តមន្តំ បដិលកិស្សន្តិ អសញ្ញសត្តានំ តេសំ
តត្ថ អព្ភាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ លោ ច តេសំ
តត្ថ អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ ឥតវេសំ ចតុវេ-
កាការាណំ បញ្ចវេកាការាណំ តេសំ តត្ថ អព្ភាកតា ច
ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ អកុសលា ច ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។

(២៣៣) យស្ស កុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ
តស្ស អកុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិតំ ។ អាមត្តា ។
យស្ស វា បន អកុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ
តស្ស កុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិតំ ។ អន្តមន្តស្ស
ឧប្បាទត្ថុលោ យស្ស ចត្តស្ស អនន្តរា អន្តមន្តំ
បដិលកិស្សន្តិ តេសំ អកុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ ក្រៅពីនេះ គឺពួកសត្វចុះ-
រោការៈ និងបញ្ចារោការៈ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏
នឹងរលត់ដែរ ។

(២៣២) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ក្នុងទី
ណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។
អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់
ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ
ឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត អ្នកព្រមព្រៀងដោយមគ្គ
ដ៏ប្រសើរ និងរបស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ ដែលនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ
ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ តែពួកអកុសលធម៌
របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌
របស់ពួកសត្វនោះ ក្រៅពីនេះ គឺពួកសត្វចុះរោការៈ និងបញ្ចារោការៈ
នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏នឹងរលត់ដែរ ។

(២៣៣) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់
ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ឬ ។ អើ ។
ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ពួក
កុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ឬ ។ ពួកអកុសលធម៌
របស់ពួកជននោះ ដែលនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់
នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងមិនរលត់ទេ

ធម្មយមកេ បរិក្កិរាស្ស ឆិរោធរាមេ

នោ ច តេសំ កុសលា ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិស្សន្តិ អក្ក-
មក្កស្ស កង្កក្កុលោ អរហន្តានំ តេសំ អកុសលា ច
ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិស្សន្តិ កុសលា ច ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិស្សន្តិ ។

[២៣២] យស្ស កុសលា ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិស្សន្តិ
តស្ស អព្យាកតា ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិស្សន្តិ ។ អក្ក-
មក្កស្ស កង្កក្កុលោ អរហន្តានំ តេសំ កុសលា ធម្មា
ន ជិវុជ្ឈិស្សន្តិ នោ ច តេសំ អព្យាកតា ធម្មា ន
ជិវុជ្ឈិស្សន្តិ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្កុលោ តេសំ កុស-
លា ច ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិស្សន្តិ អព្យាកតា ច ធម្មា
ន ជិវុជ្ឈិស្សន្តិ ។ យស្ស វា បន អព្យាកតា ធម្មា
ន ជិវុជ្ឈិស្សន្តិ តស្ស កុសលា ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិស្សន្តិ-
តិ ។ អាមន្តា ។

[២៣៥] យស្ស អកុសលា ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិ-
ស្សន្តិ តស្ស អព្យាកតា ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិស្សន្តិ-
តិ ។ អក្កមក្កសមម្ពីរំ អរហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស
អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ អកុសលា
ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិស្សន្តិ នោ ច តេសំ អព្យាកតា
ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិស្សន្តិ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្កុលោ
តេសំ អកុសលា ច ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិស្សន្តិ

ធម្មយមកៈ បរិនិរុទ្ធៈ និរោធារៈ

តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ ក៏មិនមែន ឯពួក
អកុសលធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត នោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងកង្កក្ខណៈ
នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏នឹងមិនរលត់ដែរ ។

(២៣៤) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ពួក
អព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ឬ ។ ពួកកុសលធម៌ របស់
ពួកព្រះអរហន្តនោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងកង្កក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ តែ
ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្តនោះ នឹងមិនរលត់ ក៏មិនមែន ឯ
ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្តនោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងកង្កក្ខណៈ នៃ
បច្ច័មចត្តទេ ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏នឹងមិនរលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត
ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ពួកកុសលធម៌ របស់
បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ដែរឬ ។ អើ ។

(២៣៦) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ពួកអ-
ព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់
ពួកព្រះអរហន្ត អ្នកព្រមព្រៀងដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់ពួកជននោះ
ដែលនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា នឹងមិនរលត់ ទេ
តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ ក៏មិនមែន ឯពួក
កុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងកង្កក្ខណៈ នៃបច្ច័មចត្តទេ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

អព្យាកតា ច ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិស្សន្តិ ។ យស្ស វា
បន អព្យាកតា ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិស្សន្តិ តស្ស អក្ក-
សលា ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិស្សន្តិតិ ។ អាមន្តា ។

(២៣៦) យត្ថ ក្កសលា ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិស្សន្តិ ។ បេ ។

(២៣៧) យស្ស យត្ថ ក្កសលា ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិស្សន្តិ
តស្ស តត្ថ អក្កសលា ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិស្សន្តិតិ ។
អាមន្តា ។ យស្ស វា បន យត្ថ អក្កសលា ធម្មា ន
ជិវុជ្ឈិស្សន្តិ តស្ស តត្ថ ក្កសលា ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិស្ស-
ន្តិតិ ។ អក្កមក្កស្ស ឧប្បនក្កុណោ យស្ស ចិត្តស្ស
អនន្តវា អក្កមក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ អក្កសលា
ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិស្សន្តិ លោ ច តេសំ តត្ថ ក្កសលា
ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិស្សន្តិ អក្កមក្កស្ស កង្កក្កុណោ អរហន្តានំ
អសព្វាសន្តានំ តេសំ តត្ថ អក្កសលា ច ធម្មា ន
ជិវុជ្ឈិស្សន្តិ ក្កសលា ច ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិស្សន្តិ ។

(២៣៨) យស្ស យត្ថ ក្កសលា ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិ-
ស្សន្តិ តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិស្សន្តិ-
តិ ។ អក្កមក្កស្ស កង្កក្កុណោ អរហន្តានំ អសព្វា-
សន្តានំ តេសំ តត្ថ ក្កសលា ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិស្សន្តិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏នឹងមិនរលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកត-
ធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ
នឹងមិនរលត់ឬ ។ អើ ។

[២៣៦] ពួកកុសលធម៌ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

[២៣៧] ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ក្នុងទី
ណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។
អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់
ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ
ឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ ដែលនឹងបាន ទ្វេមគ្គដ៏ប្រ-
សើរ ក្នុងលំដាប់ ទៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ ទៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹង
មិនរលត់ ក្នុងទីនោះទេ តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិន
រលត់ ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត
និងរបស់ពួកអសព្វាសត្វនោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងកន្លងក្ខណៈ
ទៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏នឹងមិនរលត់ដែរ ។

[២៣៨] ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ក្នុង
ទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ
ឬ ។ ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត និងរបស់ពួកអសព្វា-
សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងកន្លងក្ខណៈ ទៃមគ្គដ៏ប្រសើរ

ធម្មយមកេ បរិគ្គីវារប្បុ និរោធាវិកេ

នោ ប តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន ជិវុជ្ជិស្សន្តិ
បច្ចិមចិត្តស្ស ភត្តក្កុលោ តេសំ តត្ថ កុសលា ប
ធម្មា ន ជិវុជ្ជិស្សន្តិ អព្យាកតា ប ធម្មា ន
ជិវុជ្ជិស្សន្តិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា
ធម្មា ន ជិវុជ្ជិស្សន្តិ តស្ស តត្ថ កុសលា ធម្មា
ន ជិវុជ្ជិស្សន្តិតិ ។ អាមន្តា ។

[២៣៧] យស្ស យត្ថ អកុសលា ធម្មា ន ជិវុជ្ជិ-
ស្សន្តិ តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន ជិវុជ្ជិស្សន្តិតិ ។
អក្កមក្កសមដ្ឋីនំ អរហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ
អកុសលា ធម្មា ន ជិវុជ្ជិស្សន្តិ នោ ប តេសំ
តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន ជិវុជ្ជិស្សន្តិ បច្ចិមចិត្តស្ស
ភត្តក្កុលោ តេសំ តត្ថ អកុសលា ប ធម្មា ន
ជិវុជ្ជិស្សន្តិ អព្យាកតា ប ធម្មា ន ជិវុជ្ជិស្សន្តិ ។
យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន ជិវុជ្ជិ-
ស្សន្តិ តស្ស តត្ថ អកុសលា ធម្មា ន ជិវុជ្ជិស្សន្តិ-
តិ ។ អាមន្តា ។

[២២០] យស្ស កុសលា ធម្មា ជិវុជ្ជន្តិ
តស្ស អកុសលា ធម្មា ជិវុជ្ជន្តិតិ ។ អាមន្តា ។

ធម្មយមកៈ បវត្តិវារៈ និរោធហារៈ

តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក៏មិន
 មែន ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុង
 ក្នុងភូណៈ នៃបច្ច័មចិត្តទេ ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏នឹងមិនរលត់ដែរ ។
 ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីណា
 ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(២៣៧) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ក្នុង

ទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។
 ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត អ្នកព្រមព្រៀងដោយមគ្គដ៏ប្រ-
 សើវ នឹងរបស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ដែលនឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុង
 លំដាប់ នៃចិត្តណា នោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះទេ តែពួកអព្យា-
 កតធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួក
 អកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងក្នុងភូណៈ
 នៃបច្ច័មចិត្ត ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏នឹងមិនរលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត
 ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីណា ពួកអកុ-
 សលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(២៤០) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ ពួក

អកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

យស្ស វា បទ អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិតំ តស្ស
 កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិតំ ។ សព្វេសំ^(១) ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ កុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ អកុសលា
 ធម្មា និរុជ្ឈិតំ នោ ច តេសំ កុសលា ធម្មា និរុ-
 ជ្ឈិតំ កុសលានំ កង្កក្ខណោ តេសំ អកុសលា ច
 ធម្មា និរុជ្ឈិតំ កុសលា ច ធម្មា និរុជ្ឈិតំ ។

(២៤០) យស្ស កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិតំ តស្ស
 អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិតាតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស
 វា បទ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិតំ តស្ស កុសលា
 ធម្មា និរុជ្ឈិតំ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខ-
 ណោ កុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ និរោធស-
 មាបន្នានំ អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ អព្យាកតា ធម្មា
 និរុជ្ឈិតំ នោ ច តេសំ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិតំ
 កុសលានំ កង្កក្ខណោ តេសំ អព្យាកតា ច ធម្មា
 និរុជ្ឈិតំ កុសលា ច ធម្មា និរុជ្ឈិតំ ។

(២៤២) យស្ស អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិតំ
 តស្ស អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិតាតិ ។ អាមន្តា ។

---

១ ១ អយំ ពាលោ យេកុយ្យេន ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ហើយ ពួកកុសល-
 ធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ដែរឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជន
 ទាំងអស់នោះ គឺលោកដែលចូលកាន់និរោធ និងពួកអសញ្ញាសត្វ រលត់
 ហើយ ក្នុងកង្ខត្តណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
 នៃចិត្ត តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ទេ ឯពួកអកុស-
 លធម៌ របស់ពួកជននោះ រលត់ហើយ ក្នុងកង្ខត្តណៈ នៃកុសលទាំង-
 ឡាយ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏រលត់ដែរ ។

(២៤១) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ ពួកអព្យាកត-
 ធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យា-
 កតធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ហើយ ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ
 រលត់ដែរឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ គឺលោក
 ដែលចូលកាន់និរោធ និងពួកអសញ្ញាសត្វ រលត់ហើយ ក្នុងកង្ខត្តណៈ
 នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត តែពួកកុសល-
 ធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជន
 នោះ រលត់ហើយ ក្នុងកង្ខត្តណៈ នៃកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួក
 កុសលធម៌ ក៏រលត់ដែរ ។

(២៤២) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ ពួក
 អព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយឬ ។ អើ ។

ធម្មយមកេ បរិក្ខារស្ស និរោធរាម

យស្ស វា បន អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិត តស្ស
 អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ អកុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 និរោធសមាបដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ អព្យាកតា
 ធម្មា និរុជ្ឈិត ទោ ច តេសំ អកុសលា ធម្មា និរុ-
 ជ្ឈិតិ អកុសលានំ កង្កក្ខណោ តេសំ អព្យាកតា ច
 ធម្មា និរុជ្ឈិត អកុសលា ច ធម្មា និរុជ្ឈិតិ ។

(២២៣) យត្ថ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិតិ ។ បេ ។

(២២៤) យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត
 តស្ស តត្ថ អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិតាតិ ។ អាមត្តា ។
 យស្ស វា បន យត្ថ អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត
 តស្ស តត្ថ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិតិ ។ សព្វេសំ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ កុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស កង្ក-
 ក្ខណោ តេសំ តត្ថ អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត ទោ
 ច តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិតិ កុសលានំ
 កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ អកុសលា ច ធម្មា និរុជ្ឈិត
 កុសលា ច ធម្មា និរុជ្ឈិតិ ។

(២២៥) យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត
 តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិតាតិ ។ អាមត្តា ។

ធម្មយមកៈ បវត្តិវារៈ និរោធាវារៈ

ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ហើយ ពួកអ-
 កុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ដែរឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់
 ពួកជន ទាំងអស់នោះ គឺលោកដែលចូលកាន់និរោធន និងពួកអសញ្ញាសត្វ
 រលត់ហើយ ក្នុងកង្កក្ខណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល ក្នុងឧប្បា-
 ទក្ខណៈ នៃចិត្ត តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ទេ
 ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ រលត់ហើយ ក្នុងកង្កក្ខណៈ នៃ
 អកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏រលត់ដែរ ។

{២៤៣} ពួកកុសលធម៌ រលត់ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

{២៤៤} ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ ក្នុងទីណា
 ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។
 ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ហើយ ក្នុងទី
 ណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួក
 អកុសលធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ
 ក្នុងកង្កក្ខណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត
 តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះទេ ឯពួក
 អកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ ក្នុងកង្កក្ខណៈ
 នៃកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏រលត់ដែរ ។

{២៤៥} ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ ក្នុងទីណា

ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

អវិជ្ជាបិណ្ឌកំណត់ យមកំ

យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិត
 តស្ស តត្ថ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិតំ ។ សព្វេសំ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ កុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស កង្ក-
 ក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា
 និរុជ្ឈិតំ នោ ច តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិតំ
 កុសលានំ កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ច
 ធម្មា និរុជ្ឈិតំ កុសលា ច ធម្មា និរុជ្ឈិតំ ។

(២៤២) យស្ស យត្ថ អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិតំ
 តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិតំ ។ អា-
 មត្តា ។ យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា
 និរុជ្ឈិតំ តស្ស តត្ថ អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិតំ ។
 សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អកុសលវិប្បយុត្ត-
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ
 អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិតំ នោ ច តេសំ តត្ថ
 អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិតំ អកុសលានំ កង្កក្ខណោ
 តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ច ធម្មា និរុជ្ឈិតំ អកុសលា
 ច ធម្មា និរុជ្ឈិតំ ។

(២៤៣) យស្ស កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិតំ
 តស្ស អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិតំ ។ និរុជ្ឈិតំ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ហើយ ក្នុងទីណា
 ពួកកុសលធម៌ របស់ជននោះ រលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកអព្យាកត-
 ធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ គឺពួកអសញ្ញាសត្វ រលត់ហើយ ក្នុង
 ទីនោះ ក្នុងកង្កីក្ខណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
 នៃចិត្ត តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ក្នុងទីនោះទេ
 ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ ក្នុងកង្កី-
 ក្ខណៈ នៃកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏រលត់ដែរ ។

(២៤៦) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ ក្នុងទីណា
 ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
 អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ហើយ
 ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ក្នុងទីនោះឬ ។
 ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ រលត់ហើយ ក្នុង
 ទីនោះ ក្នុងកង្កីក្ខណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
 នៃចិត្ត តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះទេ
 ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ ក្នុងកង្កី-
 ក្ខណៈ នៃអកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏រលត់ដែរ ។

(២៤៧) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ ពួក
 អកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយឬ ។ រលត់ហើយ ។

ធម្មយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឆិរោធាវារោ

យស្ស វា បន អកុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិត តស្ស
កុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិតំ ។ នត្ថំ ។

[២៤៨] យស្ស កុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិត
តស្ស អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិតាតិ ។ និរុជ្ឈិត ។
យស្ស វា បន អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិត តស្ស
កុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិតំ ។ នត្ថំ ។

[២៤៩] យស្ស អកុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិត
តស្ស អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិតាតិ ។ និរុជ្ឈិត ។
យស្ស វា បន អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិត តស្ស
អកុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិតំ ។ នត្ថំ ។

[២៥០] យត្ថ កុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិតំ ។ បេ ។

[២៥១] យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិត
តស្ស តត្ថ អកុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិតាតិ ។
សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ កុសលវប្បយុត្ត-
ចិត្តស្ស ភវន្តក្ខណោ តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា
ន និរុជ្ឈិតំ ។ ថេ ច តេសំ តត្ថ អកុសលា ធម្មា
ន និរុជ្ឈិត សុទ្ធាវសានំ ទុតិយេ ចិត្តេ វត្តមានេ
អសញ្ញសត្តានំ តេសំ តត្ថ កុសលា ច ធម្មា
ន និរុជ្ឈិតំ អកុសលា ច ធម្មា ន និរុជ្ឈិត ។

ធម្មយមកៈ បរិច្ឆេទិកៈ សិរោធិកៈ

ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ ពួក
កុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ដែរឬ ។ មិនមានទេ ។

(២៤៨) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ ពួក
អព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយឬ ។ រលត់ហើយ ។

ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ ពួក
កុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ទេឬ ។ មិនមានទេ ។

(២៤៩) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ ពួក
អព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយឬ ។ រលត់ហើយ ។

ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ ពួក
អកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ទេឬ ។ មិនមានទេ ។

(២៥០) ពួកកុសលធម៌ មិនរលត់ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(២៥១) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ ក្នុងទី
ណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ
ឬ ។ ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វ ទាំងអស់នោះ មិនរលត់ ក្នុង
ទីនោះ ក្នុងកង្កីប្លាណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
នៃចិត្ត តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុង
ទីនោះ ក៏មិនមែន កាលចិត្តទី២ របស់ពួកសត្វទាំងអស់សត្វ កំពុងប្រ-
ព្រឹត្តទៅ ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ មិនរលត់ក្នុង
ទីនោះទេ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏មិនរលត់ហើយដែរ ។

អភិធម្មបិណ្ឌកេ យមកំ

យស្ស វា បទ យត្ថ អក្កសលា ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិត្ត តស្ស
តត្ថ ក្កសលា ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិត្តតំ ។ អាមន្តា ។

[២៥២] យស្ស យត្ថ ក្កសលា ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិត្ត
តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិត្តតំ ។ សព្វេ-
សំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ ក្កសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស
កង្កក្ខណោ អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ តត្ថ ក្កសលា
ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិត្ត តោ ប តេសំ តត្ថ អព្យាកតា
ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិត្ត សុទ្ធាវាសំ ឧបបដ្ឋន្តានំ តេសំ តត្ថ
ក្កសលា ប ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិត្ត អព្យាកតា ប ធម្មា
ន ជិវុជ្ឈិត្ត ។ យយ្ស វា បទ យត្ថ អព្យាកតា
ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិត្ត តស្ស តត្ថ ក្កសលា ធម្មា ន
ជិវុជ្ឈិត្តតំ ។ អាមន្តា ។

[២៥៣] យស្ស យត្ថ អក្កសលា ធម្មា ន
ជិវុជ្ឈិត្ត តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិត្តតំ
។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អក្កសល-
វិប្បយុត្តចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ
តត្ថ អក្កសលា ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិត្ត តោ ប តេសំ
តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិត្ត សុទ្ធាវាសំ ឧប-
បដ្ឋន្តានំ តេសំ តត្ថ អក្កសលា ប ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិត្ត

អភិធម្មបំណិក យមកៈ

ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(២៥២) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងកន្លែងណាៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ កាលចូលទៅ កាន់សុទ្ធាវាស មិនរលត់ ក្នុងទីនោះទេ ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏មិនរលត់ហើយដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(២៥៣) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងកន្លែងណាៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ កាលចូលទៅ កាន់សុទ្ធាវាស មិនរលត់ ក្នុងទីនោះទេ ។

ធម្មយមកេ បវត្តវិរស្ស និរោធារោ

អញ្ញាកតា ច ធម្មា ន និរុជ្ឈិតំ ។ យស្ស វា បន
យត្ថ អញ្ញាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិតំ តស្ស តត្ថ អក្ក-
សលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិតំ ។ អាមត្តា ។

[២៥៤] យស្ស កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិតំ តស្ស
អក្កសលា ធម្មា និរុជ្ឈិតំ ។ អត្ថមត្តស្ស កង្ក-
ក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អននិវា អត្ថមត្តំ បដិល-
កិត្តនិរុត្តិ តស្ស ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ កុសលា
ធម្មា និរុជ្ឈិតំ នោ ច តេសំ អក្កសលា ធម្មា និរុ-
ជ្ឈិតំ ឥតារេសំ កុសលានំ កង្កក្ខណោ តេសំ
កុសលា ច ធម្មា និរុជ្ឈិតំ អក្កសលា ច ធម្មា
និរុជ្ឈិតំ ។ យស្ស វា បន អក្កសលា ធម្មា
និរុជ្ឈិតំ តស្ស កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិតំ ។
សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ កុសលវិប្បយុត្ត-
ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញ-
សត្តានំ តេសំ អក្កសលា ធម្មា និរុជ្ឈិតំ នោ ច
តេសំ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិតំ កុសលានំ កង្កក្ខណោ
តេសំ អក្កសលា ច ធម្មា និរុជ្ឈិតំ កុសលា ច
ធម្មា និរុជ្ឈិតំ ។

ធម្មយមកៈ បវត្តិវារៈ និរោធិវារៈ

ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏មិនរលត់ហើយដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(២៥២) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ដែរឬ ។ ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ ដែលនឹងបាន ខ្ញុំមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងកង្ខត្តាណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ រលត់ ក្នុងកង្ខត្តាណៈ នៃចិត្តនោះ តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ទេ ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ រលត់ ក្នុងកង្ខត្តាណៈ នៃកុសលទាំងឡាយ ក្រៅពីនេះ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏នឹងរលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ដែរឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ គឺលោកដែលចូលកាន់និរោធនិងពួកអសញ្ញាសត្វ នឹងរលត់ ក្នុងកង្ខត្តាណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសលក្នុងឧប្បាទក្នុងណៈ នៃចិត្ត តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ទេ ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងរលត់ ក្នុងកង្ខត្តាណៈ នៃកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏រលត់ដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(២៥៥) យស្ស កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈនិ តស្ស
 អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សនិ ។ អាមត្តា ។ យស្ស
 វា បន អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សនិ តស្ស កុស-
 លា ធម្មា និរុជ្ឈនិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទ-
 ក្ខណោ កុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ និរោធ-
 សមាបដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ អព្យាកតា ធម្មា
 និរុជ្ឈិស្សនិ នោ ប តេសំ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈនិ
 កុសលានំ កង្កក្ខណោ តេសំ អព្យាកតា ប ធម្មា
 និរុជ្ឈិស្សនិ កុសលា ប ធម្មា និរុជ្ឈនិ ។

(២៥៦) យស្ស កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈនិ តស្ស
 អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សនិ ។ អាមត្តា ។ យស្ស
 វា បន អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សនិ តស្ស អកុស-
 លា ធម្មា និរុជ្ឈនិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខ-
 ណោ អកុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ និរោធ-
 សមាបដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ អព្យាកតា ធម្មា
 និរុជ្ឈិស្សនិ នោ ប តេសំ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈនិ
 អកុសលានំ កង្កក្ខណោ តេសំ អព្យាកតា ប ធម្មា
 និរុជ្ឈិស្សនិ អកុសលា ប ធម្មា និរុជ្ឈនិ ។

(២៥៧) យត្ថ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈនិ ។ បេ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ យមកៈ

(២៥៥) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ ពួកអព្យាកត-
 ធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យា-
 កតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ
 រលត់ដែរឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ គឺលោក
 ដែលចូលកាន់និរោធ និងពួកអសញ្ញាសត្វ នឹងរលត់ ក្នុងកង្កក្ខណៈ នៃ
 ចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត តែពួកកុសលធម៌
 របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ
 នឹងរលត់ ក្នុងកង្កក្ខណៈ នៃកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏
 រលត់ដែរ ។

(២៥៦) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ ពួកអព្យា-
 កតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ដែរឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួក
 អព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គល
 នោះ រលត់ដែរឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ គឺ
 លោកដែលចូលកាន់និរោធ និងពួកអសញ្ញាសត្វ នឹងរលត់ ក្នុងកង្កក្ខណៈ
 នៃចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត តែពួកអកុ-
 សលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួក
 ជននោះ នឹងរលត់ ក្នុងកង្កក្ខណៈ នៃអកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួក
 អកុសលធម៌ ក៏រលត់ដែរ ។

(២៥៧) ពួកកុសលធម៌ រលត់ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

ဓမ္မယုတ္တ ဟိန္ဒူဝါဒနာ စိဟေတုဂါထာ

[၆၄၆] ယန္တူ ယန္တူ နနာယော ဝဗ္ဗာ သိ၎်သိ၎်
 တန္တူ တန္တူ ဟနာယော ဝဗ္ဗာ သိ၎်သိ၎်သိ၎် ၅ ဟန-
 ဝဗ္ဗာသိ၎် ကုဗ္ဗာသိ၎် ယန္တူ ဝဗ္ဗာသိ၎် ဟနာယော ဟနာယော
 ဝဗ္ဗာသိ၎် ကုဗ္ဗာသိ၎် တန္တူ ဝဗ္ဗာသိ၎် ကုဗ္ဗာသိ၎် ဟနာယော
 တန္တူ နနာယော ဝဗ္ဗာ သိ၎်သိ၎် ဟေတု တန္တူ ဟနာယော
 ဝဗ္ဗာ သိ၎်သိ၎်သိ၎် တန္တူ ဟနာယောသိ၎် ကုဗ္ဗာသိ၎်
 ဟေတု တန္တူ နနာယော ဝဗ္ဗာ သိ၎်သိ၎် ဟနာယော
 သိ၎်သိ၎်သိ၎် ၅ ယန္တူ န ဝဗ္ဗာ သိ၎်သိ၎်
 ဟနာယော ဝဗ္ဗာ သိ၎်သိ၎်သိ၎် တန္တူ တန္တူ နနာယော
 ဝဗ္ဗာ သိ၎်သိ၎်သိ၎် ၅ ဟေတုသိ၎် ဝဗ္ဗာသိ၎်
 ကုဗ္ဗာသိ၎်သိ၎်သိ၎် ကုဗ္ဗာသိ၎် ဟေတု တန္တူ
 ဟနာယော ဝဗ္ဗာ သိ၎်သိ၎်သိ၎် ဟေတု တန္တူ
 ကုဗ္ဗာသိ၎် ဝဗ္ဗာ သိ၎်သိ၎်သိ၎် ကုဗ္ဗာသိ၎် ဟေတု
 တန္တူ ဟနာယော ဝဗ္ဗာ သိ၎်သိ၎်သိ၎် ကုဗ္ဗာသိ၎် ဝဗ္ဗာ
 သိ၎်သိ၎်သိ၎် ၅

[၆၄၇] ယန္တူ ယန္တူ နနာယော ဝဗ္ဗာ သိ၎်သိ၎်
 တန္တူ တန္တူ ဟနာယော ဝဗ္ဗာ သိ၎်သိ၎်သိ၎်သိ၎် ၅ ဟနာယော ၅
 ယန္တူ န ဝဗ္ဗာ သိ၎်သိ၎်သိ၎်သိ၎် ကုဗ္ဗာသိ၎်သိ၎်သိ၎်

ធម្មយមកៈ បរិទ្តិវារៈ និរោធាវារៈ

(២៥៨) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ ក្នុងទីណា ពួក
 អកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកកុសល-
 ធម៌ របស់ពួកជននោះ ដែលនឹងបាន ឲ្យមគ្គង័ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃ
 ចិត្តណា ក្នុងកង្ខណៈ នៃមគ្គង័ប្រសើរ រលត់ ក្នុងកង្ខណៈ នៃចិត្ត
 នោះ តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះទេ
 ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ រលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងកង្ខណៈ នៃ
 កុសលទាំងឡាយ ក្រៅពីនេះ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏នឹងរលត់ដែរ ។
 ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ក្នុងទីណា ពួក
 កុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកអកុសលធម៌
 របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងកង្ខណៈ នៃ
 ចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងឧប្បទានៈ នៃចិត្ត តែពួកកុសលធម៌
 របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួក
 ជននោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងកង្ខណៈ នៃកុសលទាំងឡាយ
 ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏រលត់ដែរ ។

(២៥៩) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ ក្នុងទីណា
 ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។
 ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ក្នុងទីណា

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកអព្យាកត-
 ធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុង
 ក្នុងក្នុងណៈ ខែចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងឧប្បាទក្នុងណៈ ខែចិត្ត តែ
 ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកអព្យា-
 កតធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងក្នុងក្នុងណៈ ខែ
 កុសលទាំងឡាយ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏រលត់ដែរ ។

(២៦០) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ ក្នុងទីណា
 ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។
 ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ក្នុងទីណា
 ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកអព្យា-
 កតធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុង
 ក្នុងក្នុងណៈ ខែចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល ក្នុងឧប្បាទក្នុងណៈ ខែចិត្ត
 តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះទេ ឯពួក
 អព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងក្នុងក្នុងណៈ
 ខែអកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏រលត់ដែរ ។

(២៦១) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់
 ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ដែរឬ ។

ធម្មយមពេ បរិក្ខិតវិស្ស និរោធរាពេ

សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ ក្យសលវិប្បយុត្ត-
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ និរោធសមាបញ្ញាណំ អសញ្ញាសន្តានំ
 តេសំ ក្យសលា ធម្មា ន និរុដ្ឋានំ លោ ច តេសំ អក្យ-
 សលា ធម្មា ន និរុដ្ឋានំ អក្ខមក្ខស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 អារហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្ខមក្ខំ បដិល-
 ភិស្សនំ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ក្យស-
 លា ច ធម្មា ន និរុដ្ឋានំ អក្យសលា ច ធម្មា ន
 និរុដ្ឋានំ ។ យស្ស វា បន អក្យសលា ធម្មា ន
 និរុដ្ឋានំ តស្ស ក្យសលា ធម្មា ន និរុដ្ឋានំ ។ អក្ខ-
 មក្ខស្ស កង្កក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្ខមក្ខំ
 បដិលភិស្សនំ តស្ស ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ អក្យ-
 សលា ធម្មា ន និរុដ្ឋានំ លោ ច តេសំ ក្យសលា
 ធម្មា ន និរុដ្ឋានំ អក្ខមក្ខស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អារហ-
 ន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្ខមក្ខំ បដិលភិស្សនំ
 តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ អក្យសលា ច
 ធម្មា ន និរុដ្ឋានំ ក្យសលា ច ធម្មា ន និរុដ្ឋានំ ។

(២២២) យស្ស ក្យសលា ធម្មា ន និរុដ្ឋានំ
 តស្ស អព្យាកតា ធម្មា ន និរុដ្ឋានំ ។

ធម្មយមកៈ បវត្តិវារៈ និរោធិវារៈ

ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជនទាំងអស់នោះ គឺលោកដែលចូលកាន់និរោធនឹងពួកអសញ្ញាសត្វ មិនរលត់ ក្នុងកង្កក្ខណៈ ខែចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ ខែចិត្ត តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ ក៏មិនមែន ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ ខែមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់ពួកជន ដែលនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា មិនរលត់ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ ខែចិត្តនោះទេ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏នឹងមិនរលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ដែរឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ ដែលនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា ក្នុងកង្កក្ខណៈ ខែមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងមិនរលត់ ក្នុងកង្កក្ខណៈ ខែចិត្តនោះ តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ ក៏មិនមែន ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ ខែមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់ពួកជន ដែលនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា នោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ ខែចិត្តនោះទេ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏មិនរលត់ដែរ ។

(២៦២) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ដែរឬ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ កុសលវិប្បយុត្ត-
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ និរោធសមាបន្តានំ អសញ្ញាសត្តានំ
 តេសំ កុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ វោ ច តេសំ អព្យា-
 កតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 តេសំ កុសលា ច ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ អព្យាកតា ច
 ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។ យស្ស វា បន អព្យាកតា
 ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ តស្ស កុសលា ធម្មា ន
 និរុជ្ឈន្តិ ។ អាមន្តា ។

(២៦៣) យស្ស អកុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ
 តស្ស អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។ សព្វេសំ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អកុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ និរោធសមាបន្តានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
 អកុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ វោ ច តេសំ
 អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្ក-
 ក្ខណោ តេសំ អកុសលា ច ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ
 អព្យាកតា ច ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។ យស្ស វា បន
 អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ តស្ស អកុសលា
 ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ ។ អាមន្តា ។

(២៦៤) យត្ថ កុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ ។ បេ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ យមក:

ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ គឺលោកដែលចូលកាន់
និរោធនិងពួកអសព្វាសត្វ មិនរលត់ ក្នុងកង្កែប្លាស្ទិក ដែលប្រាស
ចាកកុសល ក្នុងឧប្បាទក្នុងនោះ ដែលប្លាស្ទិក តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួក
ជននោះ នឹងមិនរលត់ ក៏មិនមែន ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ
មិនរលត់ ក្នុងកង្កែប្លាស្ទិក ដែលប្លាស្ទិកទេ ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏នឹងមិន
រលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិន
រលត់ ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ដែរឬ ។ អើ ។

(២៦៣) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ ពួក
អព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ទេឬ ។ ពួកអកុសលធម៌
របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ គឺលោកដែលចូលកាន់និរោធនិងពួក
អសព្វាសត្វ មិនរលត់ ក្នុងកង្កែប្លាស្ទិក ដែលប្រាសចាកកុសល
ក្នុងឧប្បាទក្នុងនោះ ដែលប្លាស្ទិក តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ជននោះ នឹងមិន
រលត់ ក៏មិនមែន ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់
ក្នុងកង្កែប្លាស្ទិក ដែលប្លាស្ទិកទេ ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏នឹងមិនរលត់ដែរ ។
ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ពួកអកុ-
សលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ទេឬ ។ អើ ។

(២៦៤) ពួកកុសលធម៌ មិនរលត់ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

ဓမ္မယမကေ ဟိန္ဒူဂါယျ နိဂေဒဂါကေ

(၂၆၄) ယသျှ ယန္တ ကျိဗလာ ဓမ္မာ ဝ ဝိဂုဉ္ဇိဉ္ဇိ
 တသျှ တန္တ ဟန္တုဗလာ ဓမ္မာ ဝ ဝိဂုဉ္ဇိဉ္ဇိ ၅
 နေဗ္ဗေံ ဝိဂုဉ္ဇိဉ္ဇိ ခုဗျာဒိန္ဒူဇော ကျိဗလဟိဗျယန္တ-
 ဝိဂုဉ္ဇိဉ္ဇိ ကိဉ္ဇိန္ဒူဇော နေဗ္ဗေံ တန္တ ကျိဗလာ ဓမ္မာ ဝ
 ဝိဂုဉ္ဇိဉ္ဇိ ဂေါ ဝ နေဗ္ဗေံ တန္တ ဟန္တုဗလာ ဓမ္မာ ဝ ဝိဂု-
 ဉ္ဇိဉ္ဇိ ဟန္တုဗလာ ခုဗျာဒိန္ဒူဇော ဟာဟာဉ္ဇာဝိ ယသျှ
 ဝိဂုဉ္ဇိဉ္ဇိ ဟန္တုဗလာ ဟန္တုဗလာ ပဉ္ဇိလကိဉ္ဇိဉ္ဇိ တသျှ ဝိဂုဉ္ဇိဉ္ဇိ
 ခုဗျာဒိန္ဒူဇော ဟန္တုဗလာ နေဗ္ဗေံ တန္တ ကျိဗလာ
 ဝ ဓမ္မာ ဝ ဝိဂုဉ္ဇိဉ္ဇိ ဟန္တုဗလာ ဝ ဓမ္မာ ဝ ဝိဂုဉ္ဇိ-
 ဉ္ဇိဉ္ဇိ ၅ ယသျှ ဂါ ပဝ ယန္တ ဟန္တုဗလာ ဓမ္မာ ဝ
 ဝိဂုဉ္ဇိဉ္ဇိ တသျှ တန္တ ကျိဗလာ ဓမ္မာ ဝ ဝိဂုဉ္ဇိဉ္ဇိ ၅
 ဟန္တုဗလာ ကိဉ္ဇိန္ဒူဇော ယသျှ ဝိဂုဉ္ဇိဉ္ဇိ ဟန္တုဗလာ ဟန္တု-
 ဗလာ ပဉ္ဇိလကိဉ္ဇိဉ္ဇိ တသျှ ဝိဂုဉ္ဇိဉ္ဇိ ကိဉ္ဇိန္ဒူဇော နေဗ္ဗေံ
 တန္တ ဟန္တုဗလာ ဓမ္မာ ဝ ဝိဂုဉ္ဇိဉ္ဇိ ဂေါ ဝ နေဗ္ဗေံ
 တန္တ ကျိဗလာ ဓမ္မာ ဝ ဝိဂုဉ္ဇိဉ္ဇိ ဟန္တုဗလာ ခုဗျာဒိ-
 ဉ္ဇိဉ္ဇိ ဟန္တုဗလာ ဟန္တုဗလာ ဟန္တုဗလာ ပဉ္ဇိလကိဉ္ဇိဉ္ဇိ
 တသျှ ဝိဂုဉ္ဇိဉ္ဇိ ခုဗျာဒိန္ဒူဇော ဟန္တုဗလာ
 နေဗ္ဗေံ တန္တ ဟန္တုဗလာ ဝ ဓမ္မာ ဝ ဝိဂုဉ္ဇိဉ္ဇိ
 ကျိဗလာ ဝ ဓမ္မာ ဝ ဝိဂုဉ္ဇိဉ္ဇိ ၅

ធម្មយមកៈ បរិក្ខារៈ និរោធារៈ

(២៩៥) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ ក្នុងទីណា
 ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះឡើយ ។ ពួក
 កុសលធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងកង្ក-
 កូណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងឧប្បាទកូណៈ នៃចិត្ត តែ
 ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន
 ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត ក្នុងឧប្បាទកូណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ
 នឹងរបស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ដែលនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃ
 ចិត្តណា នោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទកូណៈ នៃចិត្តនោះទេ
 ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏នឹងមិនរលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសល-
 ធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់
 បុគ្គលនោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះឡើយ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួក
 ជន ដែលនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងកង្ក-
 កូណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងកង្កកូណៈ នៃចិត្ត
 នោះ តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក៏មិន
 មែន ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត ក្នុងឧប្បាទកូណៈ នៃមគ្គ
 ដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ដែលនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុង
 លំដាប់ នៃចិត្តណា នោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទកូណៈ
 នៃចិត្តនោះទេ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏មិនរលត់ដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(២៦៦) យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ន ជិវុជ្ឈន្តិ
 តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិស្សន្តិ ។ សព្វេ-
 សំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ កុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា
 ន ជិវុជ្ឈន្តិ ទោ ច តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន
 ជិវុជ្ឈិស្សន្តិ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ
 កុសលា ច ធម្មា ន ជិវុជ្ឈន្តិ អព្យាកតា ច ធម្មា
 ន ជិវុជ្ឈិស្សន្តិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា
 ច ន ជិវុជ្ឈិស្សន្តិ តស្ស តត្ថ កុសលា ធម្មា ន
 ជិវុជ្ឈន្តិ ។ អាមត្តា ។

(២៦៧) យស្ស យត្ថ អកុសលា ធម្មា ន ជិវុ-
 ជ្ឈន្តិ តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិស្សន្តិ-
 តិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អកុសល-
 វិប្បយុត្តចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
 តត្ថ អកុសលា ធម្មា ន ជិវុជ្ឈន្តិ ទោ ច តេសំ តត្ថ
 អព្យាកតា ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិស្សន្តិ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្ក-
 ក្ខណោ តេសំ តត្ថ អកុសលា ច ធម្មា ន ជិវុជ្ឈន្តិ
 អព្យាកតា ច ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិស្សន្តិ ។ យស្ស
 វា បន យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន ជិវុជ្ឈិស្សន្តិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(២៦៦) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ ក្នុងទីណា
 ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះឡើយ ។ ពួក
 កុសលធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះ
 ក្នុងក្លិនភ្នំណា ទៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងឧប្បាទភ្នំណា ទៃចិត្ត
 តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន
 ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងក្លិនភ្នំ
 ទៃចិត្តមចិត្តទេ ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏នឹងមិនរលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត
 ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីណា ពួកកុសល-
 ធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះឡើយ ។ អើ ។

(២៦៧) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ ក្នុងទី
 ណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះឡើយ ។
 ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ មិនរលត់ ក្នុង
 ក្លិនភ្នំណា ទៃចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល ក្នុងឧប្បាទភ្នំណា ទៃចិត្ត
 តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក៏មិន
 មែន ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុង
 ក្លិនភ្នំណា ទៃចិត្តមចិត្តទេ ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏នឹងមិនរលត់ដែរ ។
 ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីណា

ធម្មយមកេ បរិវត្តិវាស្សុ និរោធខិណេ

តស្សុ តត្ថ អកុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិតំ ។ អាមន្តា ។

(២៦៨) យស្ស កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិតុ តស្សុ
អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិតំ ។ អន្តមច្ចុសមន្តំ
អរហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អន្តមច្ចុ បដិ-
លភិស្សន្តិ តេសំ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិតុ ខោ ច
តេសំ អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ ឥតវេសំ តេសំ
កុសលា ច ធម្មា និរុជ្ឈិតុ អកុសលា ច ធម្មា
និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។ យស្ស វា បន អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិ-
ស្សន្តិ តស្សុ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិតាតិ ។ អាមន្តា ។

(២៦៩) យស្ស កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិតុ តស្សុ
អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិតំ ។ បច្ចិមចិត្តស្ស កង្ក-
ក្ខណោ តេសំ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិតុ ខោ ច តេសំ
អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ ឥតវេសំ តេសំ កុសលា
ច ធម្មា និរុជ្ឈិតុ អព្យាកតា ច ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។
យស្ស វា បន អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ តស្សុ
កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិតាតិ ។ អាមន្តា ។

(២៧០) យស្ស អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិតុ តស្សុ
អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិតំ ។ បច្ចិមចិត្តស្ស
កង្កក្ខណោ តេសំ អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិតុ

ធម្មយមកៈ បរិក្ខារៈ និពោធារៈ

ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះទេឬ ។ អើ ។

(២៦៨) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ហើយ ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ដែរឬ ។ ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត អ្នកព្រមព្រៀងដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់ពួកជន ដែលនឹងបាទ នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា នោះ រលត់ហើយ តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ទេ ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ ក្រៅពីនេះ រលត់ហើយ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏នឹងរលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយឬ ។ អើ ។

(២៦៩) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ហើយ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ដែរឬ ។ ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ រលត់ហើយ ក្នុងកន្លែងណាៈ នៃបច្ច័មចិត្ត តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ទេ ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ ក្រៅពីនេះ រលត់ហើយ ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏នឹងរលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយឬ ។ អើ ។

(២៧០) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ហើយ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ដែរឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ រលត់ហើយ ក្នុងកន្លែងណាៈ នៃបច្ច័មចិត្ត

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

នោ ច តេសំ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សនំ ឥតរេសំ
តេសំ អកុសលា ច ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត អព្យាកតា
ច ធម្មា និរុជ្ឈិស្សនំ ។ យស្ស វា បន អព្យាកតា
ធម្មា និរុជ្ឈិស្សនំ តស្ស អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្តា-
តិ ។ អាមត្តា ។

[២៧០] យត្ថ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត ។ បេ ។

[២៧២] យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត
តស្ស តត្ថ អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សនំតិ ។ អក្កមក្ក-
សមន្តិំ អរហន្តិំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តិក អក្កមក្ក
បដិលកិស្សនំ តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត នោ
ច តេសំ តត្ថ អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សនំ ឥតរេសំ
ចត្តរោកាវាទំ បញ្ចរោកាវាទំ តេសំ កុសលា ច ធម្មា
និរុជ្ឈិត្ត អកុសលា ច ធម្មា និរុជ្ឈិស្សនំ ។ យស្ស វា
បន យត្ថ អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សនំ តស្ស តត្ថ
កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្តាតិ ។ សុទ្ធាវាសាទំ ទុតិយេ
ចិត្តេ វត្តមាទេ តេសំ តត្ថ អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សនំ
នោ ច តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត ឥតរេសំ
ចត្តរោកាវាទំ បញ្ចរោកាវាទំ តេសំ តត្ថ អកុសលា
ច ធម្មា និរុជ្ឈិស្សនំ កុសលា ច ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត ។

អភិធម្មបំណិក យមក:

តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ទេ ឯពួកអកុសលធម៌
របស់ពួកជននោះ ក្រៅពីនេះ រលត់ហើយ ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏នឹង
រលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់
ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយឬ ។ អើ ។

(២៧១) ពួកកុសលធម៌ រលត់ហើយ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(២៧២) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ហើយ ក្នុងទី
ណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។
ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត អ្នកព្រមព្រៀងដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ
នឹងរបស់ពួកជន ដែលនឹងបាន ឡើយមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា
នោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹង
មិនរលត់ ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ ក្រៅពីនេះ
គឺពួកសត្វចតុរោកាវៈ និងបញ្ចារោកាវៈ រលត់ហើយ ទាំងពួកអកុសលធម៌
ក៏នឹងរលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹង
រលត់ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទី
នោះឬ ។ កាលចិត្តទីពីរ របស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ពួក
អកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ តែពួកកុសល-
ធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកអកុសល-
ធម៌ របស់ពួកជននោះ ក្រៅពីនេះ គឺពួកសត្វចតុរោកាវៈ និងបញ្ចារោ-
កាវៈ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏រលត់ហើយដែរ ។

ធម្មយមកេ បរិគ្គីវារស្ស និរោធហំកេ

(២៧៣) យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត
 តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិត្តស្សន្តិតិ ។ បច្ឆិម-
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា
 និរុជ្ឈិត្ត ទោ ប តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត-
 ស្សន្តិ ឥតវេសំ ចតុវេការាវនំ បញ្ចវេការាវនំ តេសំ
 តត្ថ កុសលា ប ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត អព្យាកតា ប ធម្មា
 និរុជ្ឈិត្តស្សន្តិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា
 និរុជ្ឈិត្តស្សន្តិ តស្ស តត្ថ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្តាតិ ។
 សុទ្ធាវាសានំ ទុតិយេ ចិត្តេ វត្តមាទេ អសញ្ញាសត្តានំ
 តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិត្តស្សន្តិ ទោ ប
 តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត ឥតវេសំ ចតុវេ-
 ការាវនំ បញ្ចវេការាវនំ តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ប
 ធម្មា និរុជ្ឈិត្តស្សន្តិ កុសលា ប ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត ។

(២៧៤) យស្ស យត្ថ អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត
 តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិត្តស្សន្តិតិ ។ បច្ឆិ-
 មចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ អកុសលា ធម្មា
 និរុជ្ឈិត្ត ទោ ប តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា
 និរុជ្ឈិត្តស្សន្តិ ឥតវេសំ ចតុវេការាវនំ បញ្ចវេកា-
 វនំ តេសំ តត្ថ អកុសលា ប ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត

ធម្មយមកៈ បវត្តិវារៈ និពោធិវារៈ

(២៧៣) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ហើយ ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។

ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ ក្នុងកន្លែងក្លានៈ ខែបច្ច័មចិត្ត តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ ក្រៅពីនេះ គឺពួកសត្វចតុរោកាវៈ និងបញ្ចារោកាវៈ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏នឹងរលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ កាលចិត្តទីពីរ របស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ ក្រៅពីនេះ គឺពួកសត្វចតុរោកាវៈ និងបញ្ចារោកាវៈ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏រលត់ហើយដែរ ។

(២៧៤) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ហើយ ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។

ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ ក្នុងកន្លែងក្លានៈ ខែបច្ច័មចិត្ត តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ ក្រៅពីនេះ គឺពួកសត្វចតុរោកាវៈ និងបញ្ចារោកាវៈ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ

អភិធម្មបំណិព យមកំ

អព្យាកតា ច ធម្មា និរុដ្ឋិស្សន្តិ ។ យស្ស វា បន
 យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុដ្ឋិស្សន្តិ តស្ស តត្ថ អ-
 ក្កសលា ធម្មា និរុដ្ឋិតាតិ ។ សុទ្ធាវសានំ ទុតិយេ
 ចិត្តេ វត្តមារេ អសញ្ញសន្តានំ តេសំ តត្ថ អព្យាកតា
 ធម្មា និរុដ្ឋិស្សន្តិ ។ នោ ច តេសំ តត្ថ អក្កសលា
 ធម្មា និរុដ្ឋិត ឥតវេសំ ចតុវេការាវំ បញ្ចវេការាវំ
 តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ច ធម្មា និរុដ្ឋិស្សន្តិ អក្ក-
 សលា ច ធម្មា និរុដ្ឋិត ។

(២៧៥) យស្ស ក្កសលា ធម្មា ន និរុដ្ឋិត តស្ស
 អក្កសលា ធម្មា ន និរុដ្ឋិស្សន្តិ ។ នត្ថិ ។ យស្ស
 វា បន អក្កសលា ធម្មា ន និរុដ្ឋិស្សន្តិ តស្ស ក្ក-
 សលា ធម្មា ន និរុដ្ឋិតាតិ ។ និរុដ្ឋិត ។

(២៧៦) យស្ស ក្កសលា ធម្មា ន និរុដ្ឋិត
 តស្ស អព្យាកតា ធម្មា ន និរុដ្ឋិស្សន្តិ ។ នត្ថិ ។
 យស្ស វា បន អព្យាកតា ធម្មា ន និរុដ្ឋិស្សន្តិ តស្ស
 ក្កសលា ធម្មា ន និរុដ្ឋិតាតិ ។ និរុដ្ឋិត ។

(២៧៧) យស្ស អក្កសលា ធម្មា ន និរុដ្ឋិត
 តស្ស អព្យាកតា ធម្មា ន និរុដ្ឋិស្សន្តិ ។ នត្ថិ ។
 យស្ស វា បន អព្យាកតា ធម្មា ន និរុដ្ឋិស្សន្តិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏នឹងរលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌
 របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ
 រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ កាលចិត្តទីពីរ របស់ពួកសុទ្ធាវស្សត្ថ
 កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ នឹងរលត់
 ក្នុងទីនោះ តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុង
 ទីនោះទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ ក្រៅពីនេះ គឺពួកសត្វ
 ចតុរោកាវៈ និងបញ្ចារោកាវៈ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ ទាំងពួកអកុសល-
 ធម៌ ក៏រលត់ហើយដែរ ។

(២៧៥) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ
 ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ដែរឬ ។ មិនមានទេ ។
 ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ពួកកុសល-
 ធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយឬ ។ រលត់ហើយ ។

(២៧៦) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ ពួក
 អព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ឬ ។ មិនមានទេ ។ ម្យ៉ាង
 ទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ពួកកុសលធម៌
 របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយឬ ។ រលត់ហើយ ។

(២៧៧) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ
 ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ឬ ។ មិនមានទេ ។
 ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់

ធម្មយមកៈ បវត្តិវារៈ និរោធាវារៈ

ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយឬ ។ រលត់ហើយ ។

(២៧៨) ពួកកុសលធម៌ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(២៧៩) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ ក្នុងទី

ណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។

កាលចិត្តទីពីរ របស់ពួកសុទ្ធាវាសសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ពួកកុសលធម៌

របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ តែពួកអកុសលធម៌

របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកកុសល-

ធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ ទាំងពួក

អកុសលធម៌ ក៏នឹងមិនរលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌

របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គល

នោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកព្រះ

អរហន្ត អ្នកព្រមព្រៀងដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់ពួកជន ដែលនឹង

បាន ខ្យល់មគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា នោះ នឹងមិនរលត់

ក្នុងទីនោះ តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទី

នោះ ក៏មិនមែន ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ នឹង

មិនរលត់ ក្នុងទីនោះទេ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏មិនរលត់ហើយដែរ ។

(២៨០) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ ក្នុង

ទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។

អភិធម្មបំណែក យមកំ

និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា
 ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ តស្ស តត្ថ ក្យសលា ធម្មា ន
 និរុជ្ឈិតាតិ ។ និរុជ្ឈិត ។

(២៨០) យស្ស យត្ថ អក្យសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិត
 តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។
 និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា
 ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ តស្ស តត្ថ អក្យសលា ធម្មា
 ន និរុជ្ឈិតាតិ ។ និរុជ្ឈិត ។

និពោកំ ធិដ្ឋិតំ ។

(២៨២) យស្ស ក្យសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ តស្ស
 អក្យសលា ធម្មា និរុជ្ឈិតិ ។ នោ ។ យស្ស វា បន
 អក្យសលា ធម្មា និរុជ្ឈិតិ តស្ស ក្យសលា ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈិតិ ។ នោ ។

(២៨៣) យស្ស ក្យសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ តស្ស
 អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិតិ ។ នោ ។ យស្ស វា បន
 អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិតិ តស្ស ក្យសលា ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈិតិ ។ នោ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

នឹងមិនរលត់ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹង
មិនរលត់ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយ
ក្នុងទីនោះឬ ។ រលត់ហើយ ។

(២៨១) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ ក្នុង
ទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ
ឬ ។ នឹងរលត់ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា
នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់
ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ រលត់ហើយ ។

ចប់ និកោដិវារៈ ។

(២៨២) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ពួកអកុ-
សលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ដែរឬ ។ មិនមែនទេ ។ ម្យ៉ាង
ទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ ពួកកុសលធម៌ របស់
បុគ្គលនោះ កើតឡើងឬ ។ មិនមែនទេ ។

(២៨៣) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ពួក
អព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ដែរឬ ។ មិនមែនទេ ។ ម្យ៉ាង
ទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ ពួកកុសលធម៌ របស់
បុគ្គលនោះ កើតឡើងឬ ។ មិនមែនទេ ។

ធម្មយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឧប្បទនិរោធិវោ

(២៨៤) យស្ស អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ តស្ស
អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈន្តិ ។ នោ ។ យស្ស
វា បន អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈន្តិ តស្ស អកុសលា
ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ នោ ។

(២៨៥) យត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ តត្ថ
អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈន្តិ ។ អាមន្តា ។ យត្ថ វា
បន អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈន្តិ តត្ថ កុសលា ធម្មា
ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ អាមន្តា ។

(២៨៦) យត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ តត្ថ
អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈន្តិ ។ អាមន្តា ។ យត្ថ វា
បន អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈន្តិ តត្ថ កុសលា ធម្មា
ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ អសញ្ញាសត្តេ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា
និរុជ្ឈន្តិ នោ ច តត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ
ចតុវេការេ បញ្ចវេការេ តត្ថ អព្យាកតា ច ធម្មា
និរុជ្ឈន្តិ កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

(២៨៧) យត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ តត្ថ អព្យា-
កតា ធម្មា និរុជ្ឈន្តិ ។ អាមន្តា ។ យត្ថ វា បន អព្យា-
កតា ធម្មា និរុជ្ឈន្តិ តត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

ធម្មយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បទានិរោធិវារៈ

(២៨៤) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ដែរឬ ។ មិនមែនទេ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងឬ ។ មិនមែនទេ ។

(២៨៥) ពួកកុសលធម៌ កើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ រលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ រលត់ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(២៨៦) ពួកកុសលធម៌ កើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ រលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ រលត់ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ រលត់ ក្នុងទីនោះ គឺក្នុងអសញ្ញាសត្វ តែពួកកុសលធម៌ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌ រលត់ ក្នុងទីនោះ គឺក្នុងបត្តុវេការភព និងបញ្ចវេការភព ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏កើតឡើងដែរ ។

(២៨៧) ពួកអកុសលធម៌ កើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ រលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ រលត់ ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

អសញ្ញាសត្ត តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុដ្ឋានំ លោ
 ច តត្ថ អក្កសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈនំ ចតុវេការេ
 បញ្ចវេការេ តត្ថ អព្យាកតា ច ធម្មា និរុដ្ឋានំ
 អក្កសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈនំ ។

(២៨៨) យស្ស យត្ថ ក្កសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈនំ
 តស្ស តត្ថ អក្កសលា ធម្មា និរុដ្ឋានំតំ ។ លោ ។
 យស្ស វំ បន យត្ថ អក្កសលា ធម្មា និរុដ្ឋានំ តស្ស
 តត្ថ ក្កសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈនំតំ ។ លោ ។

(២៨៩) យស្ស យត្ថ ក្កសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈនំ
 តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុដ្ឋានំតំ ។ លោ ។
 យស្ស វំ បន យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុដ្ឋានំ តស្ស
 តត្ថ ក្កសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈនំតំ ។ លោ ។

(២៩០) យស្ស យត្ថ អក្កសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈនំ
 តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុដ្ឋានំតំ ។ លោ ។
 យស្ស វំ បន យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុដ្ឋានំ តស្ស
 តត្ថ អក្កសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈនំតំ ។ លោ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ យមកៈ

ពួកអព្យាកតធម៌ រលត់ ក្នុងទីនោះ គឺក្នុងអសញ្ញាសត្វ តែពួកអកុសល-
ធម៌ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌ រលត់ ក្នុងទីនោះ
គឺក្នុងចតុវេការភព និងបញ្ចវេការភព ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏កើត
ឡើងដែរ ។

(២៨៨) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ក្នុងទីណា
ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។ មិនមែនទេ ។
ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ ក្នុងទីណា ពួក
កុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ មិនមែនទេ ។

(២៨៩) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ក្នុងទី
ណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។ មិន
មែនទេ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ ក្នុង
ទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។
មិនមែនទេ ។

(២៩០) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ក្នុងទី
ណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។ មិន
មែនទេ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ ក្នុង
ទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។
មិនមែនទេ ។

ធម្មយមកេ បរិនិរាស្ស ឧប្បទនិរោធនិរោ

(២៧០) យស្ស កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ តស្ស
 អកុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ ។ អកុសលានំ កង្ក-
 ក្ខណោ តេសំ កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ ោ ច
 តេសំ អកុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ កុសលវិប្ប-
 យុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អកុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញសន្តានំ តេសំ
 កុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ អកុសលា ច ធម្មា
 ន និរុជ្ឈន្តិ ។ យស្ស វា បទ អកុសលា ធម្មា ន
 និរុជ្ឈន្តិ តស្ស កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ ។
 កុសលានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ អកុសលា ធម្មា
 ន និរុជ្ឈន្តិ ោ ច តេសំ កុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
 ជ្ឈន្តិ អកុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ កុស-
 លវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ
 អសញ្ញសន្តានំ តេសំ អកុសលា ច ធម្មា ន និ-
 រុជ្ឈន្តិ កុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

(២៧២) យស្ស កុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
 ជ្ឈន្តិ តស្ស អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ ។

ធម្មយមកៈ បវត្តិវារៈ និរោធាវារៈ

(២៧១) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ឬ ។ ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនកើតឡើង ក្នុងកង្កីប្លាណៈ នៃកុសលទាំងឡាយទេ តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ ក៏មិនមែន ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ គឺលោកដែលចូលកាន់និរោធនិងពួកអសញ្ញាសត្វ មិនកើតឡើង ក្នុងកង្កីប្លាណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល ក្នុងឧប្បាទ្ខណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏មិនរលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ ក្នុងឧប្បាទ្ខណៈ នៃកុសលទាំងឡាយ តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនកើតឡើង ក៏មិនមែន ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ គឺលោកដែលចូលកាន់និរោធនិងពួកអសញ្ញាសត្វ មិនរលត់ ក្នុងឧប្បាទ្ខណៈ នៃចិត្ត ដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងកង្កីប្លាណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏មិនកើតឡើងដែរ ។

(២៧២) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ឬ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

សព្វេសំ បវត្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណេ(១) តេសំ
 កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈនិ តោ ច តេសំ អព្យា-
 កតា ធម្មា ន ជីវុជ្ឈនិ សព្វេសំ ឧបបជ្ឈនានំ បវត្តេ
 កុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណេ អរូបេ កុស-
 លាកុសលានំ(២) កង្កក្ខណេ តេសំ កុសលា ច ធម្មា
 ន ឧប្បជ្ឈនិ អព្យាកតា ច ធម្មា ន ជីវុជ្ឈនិ ។
 យស្ស វា បន អព្យាកតា ធម្មា ន ជីវុជ្ឈនិ តស្ស
 កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈនិតិ ។ កុសលានំ ឧប្ប-
 ទក្ខណេ តេសំ អព្យាកតា ធម្មា ន ជីវុជ្ឈនិ តោ
 ច តេសំ កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈនិ សព្វេសំ ឧប-
 បជ្ឈនានំ បវត្តេ កុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខ-
 ណេ អរូបេ កុសលាកុសលានំ កង្កក្ខណេ តេសំ
 អព្យាកតា ច ធម្មា ន ជីវុជ្ឈនិ កុសលា ច ធម្មា
 ន ឧប្បជ្ឈនិ ។

(២៧៣) យស្ស កុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
 ជ្ឈនិ តស្ស អព្យាកតា ធម្មា ន ជីវុជ្ឈនិតិ ។

---

១ ខ. ឯត្តនរ និរោធសមាប្បនំ អសញ្ញសញ្ញាននិ ទិស្សនិ ។ ២ ខ. សព្វត្ត
 កុសលាននិ ទិស្សតិយេវ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ កាលប្បុត មិនកើតឡើង
 ក្នុងកងក្លុណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបវត្តិកាល តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួក
 ជននោះ មិនរលត់ ក៏មិនមែន ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជន ទាំង
 អស់នោះ កាលកើតឡើង មិនកើតឡើង ក្នុងកងក្លុណៈ នៃកុសល
 នឹងអកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបភព ក្នុងឧប្បាទក្លុណៈ នៃចិត្តដែល
 ប្រាសចាកកុសល ក្នុងបវត្តិកាល ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏មិនរលត់
 ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់
 ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ ពួកអព្យាកត-
 ធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ ក្នុងឧប្បាទក្លុណៈ នៃកុសលទាំង-
 ឡាយ តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនកើតឡើង ក៏មិន
 មែន ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ កាលកើតឡើង
 មិនរលត់ ក្នុងកងក្លុណៈ នៃកុសលនឹងអកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូប-
 ភព ក្នុងឧប្បាទក្លុណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងបវត្តិកាល
 ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏មិនកើតឡើងដែរ ។

[២៧៧] ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើត
 ឡើង ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ដែរឬ ។

ធម្មយមកេ បរិគ្គិវារស្ស ឧប្បាទនិរោធាវក

សព្វេសំ បរាណំ បរត្ថេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ
 អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ នោ ប តេសំ អព្យាកតា
 ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ សព្វេសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បរត្ថេ អកុស-
 លវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អរូបេ កុសលា កុ-
 សលានំ កង្កក្ខណោ អកុសលា ប ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ
 អព្យាកតា ប ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ ។ យស្ស វា បន
 អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ តស្ស អកុសលា ធម្មា
 ន ឧប្បជ្ឈន្តិតិ ។ អកុសលានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ
 អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ នោ ប តេសំ អកុសលា
 ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ សព្វេសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បរត្ថេ អកុ-
 សលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អរូបេ កុសលា-
 កុសលានំ កង្កក្ខណោ តេសំ អព្យាកតា ប ធម្មា
 ន និរុជ្ឈន្តិ អកុសលា ប ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

(២៧៤) យត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ តត
 អកុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ យត្ថ
 វា បន អកុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ តត កុសលា
 ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិតិ ។ អាមន្តា ។

(២៧៥) យត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ
 តត អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិតិ ។ និរុជ្ឈន្តិ ។

ធម្មយមកៈ បរិក្ខារៈ ឧប្បទានិពោធារៈ

ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ កាលច្បាត មិនកើតឡើង
 ក្នុងកង្កែប្លាណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបរិក្ខិតកាល តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជន
 នោះ មិនរលត់ ក៏មិនមែន ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់
 កាលកើតឡើង មិនកើតឡើង ក្នុងកង្កែប្លាណៈ នៃកុសលនិងអកុសលទាំង-
 ឡាយ ក្នុងអរូបកព ក្នុងឧប្បាទេស្ត្រណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល
 ក្នុងបរិក្ខិតកាល ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏មិនរលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួក
 អព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គល
 នោះ មិនកើតឡើងឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់
 ក្នុងឧប្បាទេស្ត្រណៈ នៃអកុសលទាំងឡាយ តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួក
 ជននោះ មិនកើតឡើង ក៏មិនមែន ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជនទាំង
 អស់នោះ កាលកើតឡើង មិនរលត់ ក្នុងកង្កែប្លាណៈ នៃកុសលនិងអកុ-
 សលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបកព ក្នុងឧប្បាទេស្ត្រណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាក
 អកុសល ក្នុងបរិក្ខិតកាល ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏មិនកើតឡើងដែរ ។

(២៧២) ពួកកុសលធម៌ មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអកុ-
 សលធម៌ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះដែរឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុ-
 សលធម៌ មិនរលត់ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ មិនកើតឡើង ក្នុង
 ទីនោះឬ ។ អើ ។

(២៧៥) ពួកកុសលធម៌ មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា
 ពួកអព្យាកតធម៌ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។ រលត់ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

យត្ថ វា បន អព្យាកតា ធម្មា ន និរុដ្ឋានំ តត្ថ
កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិតំ ។ នត្ថំ ។

(២៧៦) យត្ថ អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិតំ តត្ថ
អព្យាកតា ធម្មា ន និរុដ្ឋានំ ។ និរុដ្ឋានំ ។ យត្ថ
វា បន អព្យាកតា ធម្មា ន និរុដ្ឋានំ តត្ថ អកុសលា
ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិតំ ។ នត្ថំ ។

(២៧៧) យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
ជ្ឈន្តិ តស្ស តត្ថ អកុសលា ធម្មា ន និរុដ្ឋានំ ។
អកុសលានំ កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា
ន ឧប្បជ្ឈន្តិ យោ ច តេសំ តត្ថ អកុសលា ធម្មា
ន និរុដ្ឋានំ កុសលវិប្បយុត្តិវិស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
អកុសលវិប្បយុត្តិវិស្ស កង្កក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ
តេសំ តត្ថ កុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ អកុសលា
ច ធម្មា ន និរុដ្ឋានំ ។ យស្ស វា បន យត្ថ
កុសលា ធម្មា ន និរុដ្ឋានំ តស្ស តត្ថ កុសលា
ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិតំ ។ កុសលានំ ឧប្បាទក្ខណោ
តេសំ តត្ថ អកុសលា ធម្មា ន និរុដ្ឋានំ យោ
ច តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ មិនរលត់ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ មិន
កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ មិនមានទេ ។

[២៧៦] ពួកអកុសលធម៌ មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអព្យា-
កតធម៌ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។ រលត់ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាក-
តធម៌ មិនរលត់ ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ មិនកើតឡើង ក្នុងទី
នោះឬ ។ មិនមានទេ ។

[២៧៧] ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ក្នុងទី
ណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួក
កុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងក្នុងក្នុង
នៃអកុសលទាំងឡាយទេ ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិន
រលត់ ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ
នោះ មិនកើតឡើង ក្នុងក្នុងក្នុង ។ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល ក្នុង
ឧប្បាទក្នុង ។ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏
មិនរលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា
មិនរលត់ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើត
ឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិន
រលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទក្នុង ។ នៃកុសលទាំងឡាយ តែពួក
កុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន

ធម្មយមកេ បវត្តិវាស្ស ឧប្បទនិរោធខិណោ

អកុសលវិប្បយុត្តិបិកុស្ណ ភន្តក្ខណោ កុសលវិប្ប-
យុត្តិបិកុស្ណ ឧប្បទនិក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
តត្ថ អកុសលា ច ធម្មា ន និរុដ្ឋន្តិ កុសលា ច
ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

(២៧៨) យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ
តស្ស តត្ថ អញ្ញាកតា ធម្មា ន និរុដ្ឋន្តិតិ ។ សព្វេសំ
បវត្តានំ បវត្តេ បិកុស្ណ ភន្តក្ខណោ តេសំ តត្ថ
កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ នោ ច តេសំ តត្ថ អញ្ញា-
កតា ធម្មា ន និរុដ្ឋន្តិ សព្វេសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បវត្តេ
កុសលវិប្បយុត្តិបិកុស្ណ ឧប្បទនិក្ខណោ អរូបេ កុស-
លាកុសលានំ ភន្តក្ខណោ តេសំ តត្ថ កុសលា ច ធម្មា
ន ឧប្បជ្ឈន្តិ អញ្ញាកតា ច ធម្មា ន និរុដ្ឋន្តិ ។ យស្ស
វា បន យត្ថ អញ្ញាកតា ធម្មា និរុដ្ឋន្តិ តស្ស តត្ថ
កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិតិ ។ កុសលានំ ឧប្ប-
ទនិក្ខណោ តេសំ តត្ថ អញ្ញាកតា ធម្មា ន និរុដ្ឋន្តិ
នោ ច តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ
សព្វេសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បវត្តេ កុសលវិប្បយុត្តិបិកុស្ណ
ឧប្បទនិក្ខណោ អរូបេ កុសលាកុសលានំ ភន្តក្ខណោ
តេសំ តត្ថ អញ្ញាកតា ច ធម្មា ន និរុដ្ឋន្តិ

ធម្មយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បាទនិរោធាវៈ

ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុង
ឧប្បាទក្ខណៈ ខែចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងក្លិនក្ខណៈ ខែចិត្តដែល
ប្រាសចាកអកុសល ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏មិនកើតឡើងដែរ ។

(២៧៨) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ក្នុងទី
ណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។
ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ កាលច្បួត មិនកើតឡើង
ក្នុងទីនោះ ក្នុងក្លិនក្ខណៈ ខែចិត្ត ក្នុងបវត្តិកាល តែពួកអព្យាកតធម៌
របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកកុសលធម៌
របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ កាលកើតឡើង មិនកើតឡើង ក្នុងទី
នោះ ក្នុងក្លិនក្ខណៈ ខែកុសលនិងអកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបភព
ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ ខែចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងបវត្តិកាល ទាំងពួក
អព្យាកតធម៌ ក៏មិនរលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់
បុគ្គលណា មិនរលត់ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិន
កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ មិន
រលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ ខែកុសលទាំងឡាយទេ តែពួក
កុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន
ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជនទាំងអស់នោះ កាលកើតឡើង មិនរលត់
ក្នុងទីនោះ ក្នុងក្លិនក្ខណៈ ខែកុសលនិងអកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូប-
ភព ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ ខែចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងបវត្តិកាល

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

កុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

(២៧៧) យស្ស យត្ថ អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ
តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិតិ ។
សព្វេសំ បវន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ
តត្ថ អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ នោ ច តេសំ
តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ សព្វេសំ ឧបបជ្ឈ-
ន្តានំ បវត្តេ អកុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
អរូបេ កុសលាកុសលានំ កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ
អកុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ អព្យាកតា ច
ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា
ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ តស្ស តត្ថ អកុសលា ធម្មា ន
ឧប្បជ្ឈន្តិតិ ។ អកុសលានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ
អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ នោ ច តេសំ តត្ថ
អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ សព្វេសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ
បវត្តេ អកុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
អរូបេ កុសលាកុសលានំ កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ
អព្យាកតា ច ធម្មា ន និរុជ្ឈន្តិ អកុសលា ច ធម្មា
ន ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

(៣០០) យស្ស កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិត

អភិធម្មបិណ្ឌក យមកៈ

ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏មិនកើតឡើងដែរ ។

(២៧៧) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ កាលច្បុត មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងកន្លែងណាៈ នៃចិត្ត ក្នុងបវត្តិកាល តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ កាលកើតឡើង មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងកន្លែងណាៈ នៃកុសលនិងអកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបភព ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល ក្នុងបវត្តិកាល ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏មិនរលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងកន្លែងណាៈ នៃកុសលទាំងឡាយទេ តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ កាលកើតឡើង មិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងកន្លែងណាៈ នៃកុសលនិងអកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបភព ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល ក្នុងបវត្តិកាល ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏មិនកើតឡើងដែរ ។

(៣០០) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ

ធម្មយមពេ បរិក្ខារស្ស ឧប្បទានិហេតវិហេ

តស្ស អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិតានិ ។ អាមន្តា ។
យស្ស វា បន អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត តស្ស កុ-
សលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិតានិ ។ អាមន្តា ។

[៣០០] យស្ស កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិត តស្ស
អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិតានិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា
បន អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិត តស្ស កុសលា ធម្មា
ឧប្បជ្ឈិតានិ ។ អាមន្តា ។

[៣០២] យស្ស អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិត តស្ស
អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិតានិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា
បន អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិត តស្ស អកុសលា ធម្មា
ឧប្បជ្ឈិតានិ ។ អាមន្តា ។

[៣០៣] យត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិត តត្ថ
អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិតានិ ។ អាមន្តា ។ យត្ថ វា
បន អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត តត្ថ កុសលា ធម្មា
ឧប្បជ្ឈិតានិ ។ អាមន្តា ។

[៣០៤] យត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិត តត្ថ អព្យា-
កតា ធម្មា និរុជ្ឈិតានិ ។ អាមន្តា ។ យត្ថ វា បន អព្យា-
កតា ធម្មា និរុជ្ឈិត តត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈិតានិ ។

ធម្មយមកៈ បរិក្ខារៈ ឧប្បទានិរោធារៈ

ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាង
ទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ហើយ ពួកកុសលធម៌
របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។

(៣០១) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ
ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាង
ទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ហើយ ពួកកុសលធម៌
របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។

(៣០២) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ
ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាង
ទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ហើយ ពួកអកុសល-
ធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។

(៣០៣) ពួកកុសលធម៌ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ពួក
អកុសលធម៌ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត
ពួកអកុសលធម៌ រលត់ហើយ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ កើតឡើង
ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(៣០៤) ពួកកុសលធម៌ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ពួកអព្យា-
កតធម៌ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌
រលត់ហើយ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

អសញ្ញាសត្តេ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុដ្ឋិតំ នោ
ច តត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិតំ បនុវេកាវេ បញ្ច-
វេកាវេ តត្ថ អព្យាកតា ច ធម្មា និរុដ្ឋិតំ កុសលា
ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិតំ ។

[៣០៥] យត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិតំ តត្ថ
អព្យាកតា ធម្មា និរុដ្ឋិតានិ ។ អាមន្តា ។ យត្ថ
វា បន អព្យាកតា ធម្មា និរុដ្ឋិតំ តត្ថ អកុសលា
ធម្មា ឧប្បជ្ជិតានិ ។ អសញ្ញាសត្តេ តត្ថ អព្យាកតា
ធម្មា និរុដ្ឋិតំ នោ ច តត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្ប-
ជ្ជិតំ បនុវេកាវេ បញ្ចវេកាវេ តត្ថ អព្យាកតា ច
ធម្មា និរុដ្ឋិតំ អកុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិតំ ។

[៣០៦] យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិតំ តស្ស
តត្ថ អកុសលា ធម្មា និរុដ្ឋិតានិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស
វា បន យត្ថ អកុសលា ធម្មា និរុដ្ឋិតំ តស្ស តត្ថ កុ-
សលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិតានិ ។ សុទ្ធាវសានំ ទុតិយេ អកុ-
សលេ ចិត្តេ វត្តហនេ តេសំ តត្ថ អកុសលា ធម្មា
និរុដ្ឋិតំ នោ ច តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិតំ

អភិធម្មប្បដិក យមក:

ពួកអព្យាកតធម៌ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ គឺក្នុងអសព្វាសត្វ តែពួក
កុសលធម៌ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌ រលត់
ហើយ ក្នុងទីនោះ គឺក្នុងចតុវេការកត និងបញ្ចវេការកត ទាំងពួក
កុសលធម៌ ក៏កើតឡើងហើយដែរ ។

(៣០៥) ពួកអកុសលធម៌ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ពួក
អព្យាកតធម៌ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួក
អព្យាកតធម៌ រលត់ហើយ ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ កើតឡើងហើយ
ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ គឺក្នុង
អសព្វាសត្វ តែពួកអកុសលធម៌ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ឯ
ពួកអព្យាកតធម៌ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ គឺក្នុងចតុវេការកត និងបញ្ច-
វេការកត ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏កើតឡើងហើយដែរ ។

(៣០៦) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ ក្នុង
ទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ហើយ
ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទី
នោះឬ ។ កាលអកុសលចិត្តទីពីរ របស់ពួកសុទ្ធាវស្សត្វ កំពុង
ប្រព្រឹត្តទៅ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ
តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ

ធម្មយមកេ បរិច្ឆិកាស្ស ឧប្បទានិកោធមិកោ

ឥតវេសំ ចតុរោកាវាធំ បញ្ចរោកាវាធំ តេសំ តត្ថ
អកុសលា ច ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត កុសលា ច ធម្មា
ឧប្បជ្ជិត្ត ។

[៣០៧] យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត
តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិត្តាតិ ។ អាមត្តា ។
យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត
តស្ស តត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ សុទ្ធាវា-
សាធំ ធិតិយេ ចិត្តេ វត្តមានេ អសញ្ញាសត្តាធំ តេសំ
តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត ទោ ច តេសំ តត្ថ
កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត ឥតវេសំ ចតុរោកាវាធំ
បញ្ចរោកាវាធំ តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ច ធម្មា
និរុជ្ឈិត្ត កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត ។

[៣០៨] យស្ស យត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត
តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិត្តាតិ ។ អាមត្តា ។
យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត
តស្ស តត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។
សុទ្ធាវាសាធំ ធិតិយេ ចិត្តេ វត្តមានេ អសញ្ញា-
សត្តាធំ តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិត្ត

ធម្មយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បាទនិពោធាវារៈ

ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ ក្រៅពីនេះ គឺពួកសត្វចតុវេការៈ
និងបញ្ចវេការៈ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏កើត
ឡើងហើយដែរ ។

(៣០៧) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ
ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ
ឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់
ហើយ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងហើយ
ក្នុងទីនោះឬ ។ កាលចិត្តទីពីរ របស់ពួកសុទ្ធាវស្សសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្ត
ទៅ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទី
នោះ តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទី
នោះទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ ក្រៅពីនេះ គឺពួកសត្វ
ចតុវេការៈ និងបញ្ចវេការៈ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ ទាំងពួកកុសល-
ធម៌ ក៏កើតឡើងហើយដែរ ។

(៣០៨) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ
ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ
ឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់
ហើយ ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងហើយ
ក្នុងទីនោះឬ ។ កាលចិត្តទីពីរ របស់ពួកសុទ្ធាវស្សសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ
ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

លោ ច តេសំ តត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត
ឥតវេសំ ចតុរោកាវាទំ បញ្ចរោកាវាទំ តេសំ តត្ថ
អព្យាកតា ច ធម្មា និរុជ្ឈិត អកុសលា ច ធម្មា
ឧប្បជ្ជិត ។

(៣០៧) យស្ស កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត
តស្ស អកុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិតាតិ ។ នត្ថិ ។
យស្ស វា បន បន អកុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិត
តស្ស កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតាតិ ។ នត្ថិ ។

(៣០៨) យស្ស កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត
តស្ស អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិតាតិ ។ នត្ថិ ។
យស្ស វា បន អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិត តស្ស
កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតាតិ ។ នត្ថិ ។

(៣០៩) យស្ស អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត
តស្ស អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិតាតិ ។ នត្ថិ ។
យស្ស វា បន អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិត តស្ស
អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតាតិ ។ នត្ថិ ។

អភិធម្មបំណិក យមក:

តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ
ទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ ក្រៅពីនេះ គឺពួកសត្វចតុ-
រោការ: និងបញ្ចរោការ: រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ ទាំងពួកអកុសល-
ធម៌ ក៏កើតឡើងហើយដែរ ។

(៣០៧) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ
ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយឬ ។ មិនមានទេ ។
ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ ពួក
កុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាមិនកើតឡើងហើយឬ ។ មិន
មានទេ ។

(៣១០) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ
ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយឬ ។ មិនមានទេ ។
ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ ពួក
កុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាមិនកើតឡើងហើយឬ ។ មិន
មានទេ ។

(៣១១) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ
ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយឬ ។ មិនមានទេ ។
ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ ពួក
អកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាមិនកើតឡើងហើយឬ ។
មិនមានទេ ។

ធម្មយម.៣ បវត្តិវារស្ស ឡាវខំរោធារោ

[៣០២] យត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត ភត្ត
អកុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិតានិ ។ អាមត្តា ។ យត្ថ
វា បន អកុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិត ភត្ត កុសលា
ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតានិ ។ អាមត្តា ។

[៣០៣] យត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត ភត្ត
អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិតានិ ។ និរុជ្ឈិត ។ យត្ថ
វា បន អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិត ភត្ត កុសលា
ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតានិ ។ នត្ថ ។

[៣០៤] យត្ថ អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត ភត្ត
អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិតានិ ។ និរុជ្ឈិត ។ យត្ថ
វា បន អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិត ភត្ត អកុសលា
ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតានិ ។ នត្ថ ។

[៣០៥] យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត
តស្ស ភត្ត អកុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិតានិ ។ សុទ្ធាវា-
សានំ ធុតិយេ អកុសលេ បិត្តេវត្តមារេ តេសំ ភត្ត
កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត រោ ប តេសំ ភត្ត អកុ-
សលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិត សុទ្ធាវាសំ ឧបបជ្ជនានំ អ-
សញ្ញាសត្តានំ តេសំ ភត្ត កុសលា ន ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត

ធម្មយមកៈ បរិនិរ្ហៈ ឧប្បទានិកោកៈ

(៣១២) ពួកកុសលធម៌ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ពួក
អកុសលធម៌ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត
ពួកអកុសលធម៌ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ ឈ្មោះថា
មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(៣១៣) ពួកកុសលធម៌ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ពួក
អព្យាកតធម៌ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ រលត់ហើយ ។ ម្យ៉ាង
ទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌
ឈ្មោះថាមិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ មិនមានទេ ។

(៣១៤) ពួកអកុសលធម៌ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា
ពួកអព្យាកតធម៌ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ រលត់ហើយ ។
ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីណា ពួកអកុសល-
ធម៌ ឈ្មោះថាមិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ មិនមានទេ ។

(៣១៥) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង
ហើយ ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយ
ក្នុងទីនោះឬ ។ កាលអកុសលចិត្តទីពីរ របស់ពួកសុទ្ធាវស្សត្ថ កំពុង
ប្រព្រឹត្តទៅ ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ
ក្នុងទីនោះទេ តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនរលត់ហើយ
ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ
កាលចូលទៅ កាន់សុទ្ធាវស្សៈ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

អកុសលា ច ធម្មា ន និរុជ្ឈិតំ ។ យស្ស វា បន
យត្ថ អកុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិតំ តស្ស តត្ថ
កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈិតាតិ ។ អាមត្តា ។

(៣០៦) យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
ជ្ឈិត តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិតាតិ ។
សុទ្ធាវាសានំ មុតិយេ ចិត្តេ វត្តមារេ អសញ្ញ
តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈិតំ នោ ច តេសំ
តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិតំ សុទ្ធាវាសំ ឧបបជ្ឈ-
ន្តានំ^(១) តេសំ តត្ថ កុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈិតំ
អព្យាកតា ច ធម្មា ន និរុជ្ឈិតំ ។ យស្ស វា បន
យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិតំ តស្ស តត្ថ
កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈិតាតិ ។ អាមត្តា ។

(៣០៧) យស្ស យត្ថ អកុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
ជ្ឈិត តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិតាតិ ។
សុទ្ធាវាសានំ មុតិយេ ចិត្តេ វត្តមារេ អសញ្ញ
សត្តានំ តេសំ តត្ថ អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈិតំ

១ ឧ. សុទ្ធាវាសានំ ឧប្បត្តិចិត្តស្ស ឧប្បាទ្ធករណេតិ វិស្សន្តិ ។

អភិធម្មប៊ិណ្ណ យមកៈ

ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏មិនរលត់ហើយដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(៣១៦) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ ឬ ។ កាលចិត្តទីពីរ របស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកអសញ្ញានោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ កាលចូលទៅ កាន់សុទ្ធាវស មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏មិនរលត់ហើយដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(៣១៧) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ ឬ ។ កាលចិត្តទីពីរ របស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកអសញ្ញានោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ

ဓမ္မယမကေ ပဒိက္ခိကိယျ ခပျာဒိကေဝါကေ

ဇော ဗ ဇေဟံ ဇန္တု ဗျာကဏဏာ ဇဗ္ဗာ ဇ ဝိက္ခိန္ဒိန္ဒု
ဗျာကဏဏာ ဇ ဝိက္ခိန္ဒိန္ဒု ဇေဟံ ဇန္တု ဗျာကဏဏာ ဗ
ဇဗ္ဗာ ဇ ဝိက္ခိန္ဒိန္ဒု ဗျာကဏဏာ ဗ ဇဗ္ဗာ ဇ ဝိက္ခိန္ဒိန္ဒု ဟ
ယဗ္ဗာ ဗ ဗဝ ယဗ္ဗာ ဗျာကဏဏာ ဇဗ္ဗာ ဇ ဝိက္ခိန္ဒိန္ဒု
ဗျာကဏဏာ ဇန္တု ဗျာကဏဏာ ဇဗ္ဗာ ဇ ဝိက္ခိန္ဒိန္ဒု ဟ
ဗျာကဏဏာ ဟ

[၇၀၆] ယဗ္ဗာ ဗျာကဏဏာ ဇဗ္ဗာ ဝိက္ခိန္ဒိန္ဒု
ဗျာကဏဏာ ဇဗ္ဗာ ဝိက္ခိန္ဒိန္ဒု ဟ ယဗ္ဗာ
ဗျာကဏဏာ ဇဗ္ဗာ ဝိက္ခိန္ဒိန္ဒု ဗျာကဏဏာ ဇဗ္ဗာ
ဇဗ္ဗာ ဝိက္ခိန္ဒိန္ဒု ဇေဟံ ဗျာကဏဏာ
ဇဗ္ဗာ ဝိက္ခိန္ဒိန္ဒု ဇေဟံ ဗျာကဏဏာ ဇဗ္ဗာ
ဇဗ္ဗာ ဝိက္ခိန္ဒိန္ဒု ဗျာကဏဏာ ဇဗ္ဗာ ဝိက္ခိန္ဒိန္ဒု ဟ
ယဗ္ဗာ ဗျာကဏဏာ ဇဗ္ဗာ ဝိက္ခိန္ဒိန္ဒု ဗျာကဏဏာ
ဇဗ္ဗာ ဝိက္ခိန္ဒိန္ဒု ဟ ဗျာကဏဏာ ဟ

[၇၀၇] ယဗ္ဗာ ဗျာကဏဏာ ဇဗ္ဗာ ဝိက္ခိန္ဒိန္ဒု
ဗျာကဏဏာ ဇဗ္ဗာ ဝိက္ခိန္ဒိန္ဒု ဟ ဗျာကဏဏာ ဟ
ယဗ္ဗာ ဗျာကဏဏာ ဇဗ္ဗာ ဝိက္ခိန္ဒိန္ဒု ဗျာကဏဏာ
ဇဗ္ဗာ ဝိက္ခိန္ဒိန္ဒု ဟ ဗျာကဏဏာ ဇဗ္ဗာ
ဇဗ္ဗာ ဝိက္ခိန္ဒိန္ဒု ဟ ဗျာကဏဏာ ဇဗ္ဗာ
ဇဗ္ဗာ ဝိက္ခိန္ဒိန္ဒု ဟ

ធម្មយមកៈ បរិក្ខារៈ ឧប្បទានិកោកៈ

តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ
ក៏មិនមែន ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ កាលចូលទៅ កាន់
សុទ្ធាវស មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏មិន
រលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់
ហើយ ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយ
ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

[៣១៨] ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង ពួក
អកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ដែរឬ ។ (ពួកជន) ដែលនឹង
បាន ខ្ញុំមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា ពួកកុសលធម៌ របស់
ពួកជននោះ នឹងកើតឡើង តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹង
មិនរលត់ទេ ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ ក្រៅពីនេះ នឹងកើត
ឡើង ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏រលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុ-
សលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ
នឹងកើតឡើងឬ ។ អើ ។

[៣១៩] ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង
ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាង
ទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ពួកកុសលធម៌
របស់បុគ្គលនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួក
ព្រះអរហន្ត អ្នកព្រមព្រៀងដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ នោះ នឹងរលត់

អភិធម្មបំណែក យមកំ

លោ ច តេសំ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ ឥតវេសំ
តេសំ អព្យាកតា ច ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ កុសលា ច
ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ ។

(៣២០) យស្ស អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ តស្ស
អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិតំ ។ អាមត្តា ។ យស្ស
វា បន អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ តស្ស អកុសលា
ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិតំ ។ អក្កមក្កសមដ៏នំ អរហន្តានំ
យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ លោ ច តេសំ អកុស-
លា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ ឥតវេសំ តេសំ អព្យាកតា ច
ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ អកុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ ។

(៣២១) យត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ តត្ថ
អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិតំ ។ អាមត្តា ។ យត្ថ
វា បន អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ តត្ថ កុសលា
ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិតំ ។ អាមត្តា ។

(៣២២) យត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ
តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិតំ ។ អា-
មត្តា ។ យត្ថ វា បន អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិ-
ស្សន្តិ តត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិតំ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្តនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ ឯពួក
អព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ ក្រៅពីនេះ នឹងរលត់ ទាំងពួកកុសល-
ធម៌ ក៏នឹងកើតឡើងដែរ ។

(៣២០) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង ពួក
អព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ប្ត ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត
ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ពួកអកុសលធម៌ របស់
បុគ្គលនោះ នឹងកើតឡើងប្ត ។ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត
អ្នកព្រមព្រៀងដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់ពួកជននោះ ដែលនឹងបាន
ខ្យល់មគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា នោះ នឹងរលត់ (ក្នុងលំដាប់
នៃចិត្តនោះ) តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ
ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ ក្រៅពីនេះ នឹងរលត់ ទាំងពួក
អកុសលធម៌ ក៏នឹងកើតឡើងដែរ ។

(៣២១) ពួកកុសលធម៌ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអកុសល-
ធម៌ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះប្ត ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌
នឹងរលត់ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះប្ត ។ អើ ។

(៣២២) ពួកកុសលធម៌ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអព្យា-
កតធម៌ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះប្ត ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកត-
ធម៌ នឹងរលត់ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះប្ត ។

ဓမ္မဝေဒက ပုဂ္ဂိုလ်ကျေ ချော့ဒေဝါဒက

အနုပညာပညာ နန္ဒ အကျေဒက ဝဏ္ဏ ဝိသုဒ္ဓိပညာ ဝေ
ဒ နန္ဒ ကျေဒက ဝဏ္ဏ ဝိသုဒ္ဓိပညာ ဝဏ္ဏ
ပဏ္ဍိတကဏ္ဍ နန္ဒ အကျေဒက ဝဏ္ဏ ဝိသုဒ္ဓိပညာ
ကျေဒက ဝဏ္ဏ ဝိသုဒ္ဓိပညာ ၅

[၈၂၈] ယန္တ အကျေဒက ဝဏ္ဏ ဝိသုဒ္ဓိပညာ
နန္ဒ အကျေဒက ဝဏ္ဏ ဝိသုဒ္ဓိပညာ ၅ အကျေဒက ၅
ယန္တ က ပဒ အကျေဒက ဝဏ္ဏ ဝိသုဒ္ဓိပညာ နန္ဒ အ-
ကျေဒက ဝဏ္ဏ ဝိသုဒ္ဓိပညာ ၅ အနုပညာပညာ နန္ဒ
အကျေဒက ဝဏ္ဏ ဝိသုဒ္ဓိပညာ ဝေ ဒ နန္ဒ အကျေဒက
ဝဏ္ဏ ဝိသုဒ္ဓိပညာ ဝဏ္ဏ ဝိသုဒ္ဓိပညာ ဝဏ္ဏ ဝိသုဒ္ဓိပညာ
အကျေဒက ဝဏ္ဏ ဝိသုဒ္ဓိပညာ အကျေဒက ဝဏ္ဏ
ဝိသုဒ္ဓိပညာ ၅

[၈၂၉] ယန္တ ယန္တ ကျေဒက ဝဏ္ဏ ဝိသုဒ္ဓိ-
ပညာ နန္ဒ နန္ဒ အကျေဒက ဝဏ္ဏ ဝိသုဒ္ဓိပညာ ၅
နန္ဒ ဝိသုဒ္ဓိပညာ အကျေဒက အကျေဒက ပဒ ဝိသုဒ္ဓိပညာ ဝေ
နန္ဒ ကျေဒက ဝဏ္ဏ ဝိသုဒ္ဓိပညာ ဝေ ဒ ဝေဒက နန္ဒ
အကျေဒက ဝဏ္ဏ ဝိသုဒ္ဓိပညာ ဝေဒက ဝဏ္ဏ ဝိသုဒ္ဓိ-
ပညာ ဝေဒက ဝဏ္ဏ ဝိသုဒ္ဓိပညာ ဝေဒက ယန္တ ကျေဒက
ဝဏ္ဏ ဝိသုဒ္ဓိပညာ အကျေဒက ဝဏ္ဏ ဝိသုဒ္ဓိပညာ ၅

ធម្មយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បទានិពោធិវារៈ

ពួកអព្យាកតធម៌ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ គឺក្នុងអសញ្ញាសត្វ តែពួកកុសុ-
លធម៌ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌ នឹងរលត់
ក្នុងទីនោះ គឺក្នុងចតុវេការភព និងបញ្ចវេការភព ទាំងពួកកុសលធម៌
នឹងកើតឡើងដែរ ។

(៣២៣) ពួកអកុសលធម៌ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអព្យា-
កតធម៌ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាក-
តធម៌ នឹងរលត់ ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
ឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ គឺក្នុងអសញ្ញាសត្វ តែ
ពួកអកុសលធម៌ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌
នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ គឺក្នុងចតុវេការភព និងបញ្ចវេការភព ទាំងពួក
អកុសលធម៌ ក៏នឹងកើតឡើងដែរ ។

(៣២៤) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង
ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ
ឬ ។ ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ ដែលនឹងបាន ឡូវមគ្គដ៏
ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែពួកអកុ-
សលធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកកុសល-
ធម៌ របស់ពួកជននោះ ក្រៅពីនេះ គឺពួកសត្វចតុវេការៈ និងបញ្ចវេ-
ការៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏នឹងរលត់ដែរ ។

អភិធម្មប្រដិកេ យមកំ

យស្ស វា បន យត្ថ អក្កសលា ធម្មា និរុដ្ឋិស្សន្តិ
តស្ស តត្ថ ក្កសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ ។ អាមន្តា ។

(៣២៥) យស្ស យត្ថ ក្កសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិ-
ស្សន្តិ តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុដ្ឋិស្សន្តិ ។
អាមន្តា ។ យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា
និរុដ្ឋិស្សន្តិ តស្ស តត្ថ ក្កសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្ស-
ន្តិ ។ អក្កមក្កសមដ្ឋីនំ អរហន្តានំ អសញ្ញាសត្តានំ
តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុដ្ឋិស្សន្តិ លោ ច
តេសំ តត្ថ ក្កសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ ឥតរេសំ
ចតុវេកាវាទំ បញ្ចវេកាវាទំ តេសំ តត្ថ អព្យាកតា
ច ធម្មា និរុដ្ឋិស្សន្តិ ក្កសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ ។

(៣២៦) យស្ស យត្ថ អក្កសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិ-
ស្សន្តិ តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុដ្ឋិស្សន្តិ ។
អាមន្តា ។ យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា
និរុដ្ឋិស្សន្តិ តស្ស តត្ថ អក្កសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ-
តិ ។ អក្កមក្កសមដ្ឋីនំ អរហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស
អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលក្ខិស្សន្តិ អសញ្ញាសត្តានំ
តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុដ្ឋិស្សន្តិ លោ
ច តេសំ តត្ថ អក្កសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ

អភិធម្មបិណ្ឌក យមក:

ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ក្នុងទីណា ពួក
កុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(៣២៥) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទី
ណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។
អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ក្នុង
ទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។
ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត អ្នកព្រមព្រៀងដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ
និងរបស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ តែពួកកុសលធម៌
របស់ពួកជននោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌
របស់ពួកជននោះ ក្រៅពីនេះ គឺពួកសត្វបុគ្គលវេទនា និងបញ្ចវេទនា
នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏នឹងកើតឡើងដែរ ។

(៣២៦) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង
ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ
ឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់
ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទី
នោះឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត អ្នកព្រមព្រៀង
ដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ដែលនឹងបាន នូវមគ្គដ៏
ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា នោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ តែ
ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ

ធម្មយមពេ បរិក្ខារស្ស ឧប្បទានពោធិវា

ឥតវេសំ ចតុរោកាវាទំ បញ្ចរោកាវាទំ តេសំ តត្ថ
អព្យាកតតា ច ធម្មា និរុដ្ឋិស្សន្តិ អកុសលា ច ធម្មា
ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ ។

(៣២៧) យស្ស កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ
តស្ស អកុសលា ធម្មា ន និរុដ្ឋិស្សន្តិតិ ។ អាមត្តា ។
យស្ស វា បន អកុសលា ធម្មា ន និរុដ្ឋិស្សន្តិ តស្ស
កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស អ-
នន្តរា អន្តមត្តំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ អកុសលា ធម្មា ន
និរុដ្ឋិស្សន្តិ ទោ ច តេសំ កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ
អន្តមត្តសមដ្ឋីនំ អរហន្តានំ តេសំ អកុសលា ច ធម្មា
ន និរុដ្ឋិស្សន្តិ កុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ ។

(៣២៨) យស្ស កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ
តស្ស អព្យាកតតា ធម្មា ន និរុដ្ឋិស្សន្តិតិ ។ អន្តមត្ត-
សមដ្ឋីនំ អរហន្តានំ តេសំ កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិ-
ស្សន្តិ ទោ ច តេសំ អព្យាកតតា ធម្មា ន និរុដ្ឋិស្សន្តិ
បន្ទិមចិត្តស្ស ភន្តក្កិណោ តេសំ កុសលា ច ធម្មា ន
ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ អព្យាកតតា ច ធម្មា ន និរុដ្ឋិស្សន្តិ ។
យស្ស វា បន អព្យាកតតា ធម្មា ន និរុដ្ឋិស្សន្តិ
តស្ស កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ ។ អាមត្តា ។

ធម្មយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បាទនិហោធាវៈ

ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ ក្រៅពីនេះ គឺពួកសត្វចុកដោះការៈ
និងបញ្ចេញការៈ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏នឹង
កើតឡើងដែរ ។

(៣២៧) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនកើតឡើង ពួក
អកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ដែរឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត
ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ពួកកុសលធម៌ របស់
បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ
ដែលនឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា នឹងមិនរលត់
តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនកើតឡើង ក៏មិនមែន ឯពួក
អកុសលធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត អ្នកព្រមព្រៀងដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ
នោះ នឹងមិនរលត់ទេ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏នឹងមិនកើតឡើងដែរ ។

(៣២៨) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនកើតឡើង
ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ដែរឬ ។ ពួកកុសលធម៌
របស់ពួកព្រះអរហន្ត អ្នកព្រមព្រៀងដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ នោះ នឹងមិន
កើតឡើងទេ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្តនោះ នឹងមិនរលត់
ក៏មិនមែន ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្តនោះ នឹងមិនកើតឡើង
ក្នុងក្នុងក្លណៈ ខែបច្ច័មចិត្តទេ ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏នឹងមិនរលត់ដែរ ។
ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ពួកកុសល-
ធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបំណិក យមក:

(៣២៧) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនកើតឡើង
 ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ដែរឬ ។ ពួកអកុសល-
 ធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត អ្នកព្រមព្រៀងដោយមគ្គុជ្ជប្រសើរ នឹងរបស់
 ពួកជននោះ ដែលនឹងបាន នូវមគ្គុជ្ជប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា
 នឹងមិនកើតឡើង តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់
 ក៏មិនមែន ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុង
 ក្នុងក្បួន: នៃបច្ច័យចិត្តទេ ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏នឹងមិនរលត់ដែរ ។
 ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ពួកអកុ-
 សលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ អើ ។

(៣៣០) ពួកកុសលធម៌ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួក
 អកុសលធម៌ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួក
 អកុសលធម៌ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ នឹងមិនកើតឡើង
 ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(៣៣១) ពួកកុសលធម៌ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួក
 អព្យាកតធម៌ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។ នឹងរលត់ ។ ម្យ៉ាង
 ទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ នឹង
 មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ មិនមានទេ ។

(៣៣២) ពួកអកុសលធម៌ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា

ធម្មយមកេ បរិក្កិរស្ស ឧប្បទនិពោធកំពោ

តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។ និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។
យត្ថ វា បន អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ តត្ថ
អក្កសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈិស្សន្តិ ។ នត្ថ ។

(៣ ៣ ៣) យស្ស យត្ថ ក្កសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
ជ្ឈិស្សន្តិ តស្ស តត្ថ អក្កសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ-
តិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា បន យត្ថ អក្កសលា
ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ តស្ស តត្ថ ក្កសលា ធម្មា ន
ឧប្បជ្ឈិស្សន្តិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តិក អត្តមត្ត
បដិលកិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ អក្កសលា ធម្មា ន
និរុជ្ឈិស្សន្តិ ឆោ ច តេសំ តត្ថ ក្កសលា ធម្មា ន
ឧប្បជ្ឈិស្សន្តិ អត្តមត្តសមដ្ឋិនំ អរហន្តានំ អសត្តា-
សត្តានំ តេសំ តត្ថ អក្កសលា ច ធម្មា ន
និរុជ្ឈិស្សន្តិ ក្កសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈិស្សន្តិ ។

(៣ ៣ ៤) យស្ស យត្ថ ក្កសលា ធម្មា ន
ឧប្បជ្ឈិស្សន្តិ តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន
និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។ អត្តមត្តសមដ្ឋិនំ អរហន្តានំ អសត្តា-
សត្តានំ តេសំ តត្ថ ក្កសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈិស្សន្តិ
ឆោ ច តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ

ធម្មយមកៈ បរិក្ខារៈ ទុក្ខទនិរោធារៈ

ពួកអព្យាកតធម៌ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។ នឹងរលត់ ។ ម្យ៉ាង
ទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ នឹង
មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ មិនមានទេ ។

[៣៣៣] ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនកើតឡើង
ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ
ឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់
ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
ឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ ដែលនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ
ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ តែពួកអកុសលធម៌
របស់ពួកជននោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន តែពួកកុ-
សលធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត អ្នកព្រមព្រៀងដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និង
របស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះទេ ទាំងពួកកុសល-
ធម៌ ក៏នឹងមិនកើតឡើងដែរ ។

[៣៣៤] ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនកើតឡើង
ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ
ឬ ។ ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត អ្នកព្រមព្រៀងដោយមគ្គដ៏
ប្រសើរ និងរបស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែ
ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

បច្ចិមចិត្តស្ស កង្កក្កោណោ តេសំ តត្ថ ក្យសលា ច
 ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ អព្យាកតា ច ធម្មា ន
 និរុដ្ឋិស្សន្តិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា
 ធម្មា ន និរុដ្ឋិស្សន្តិ តស្ស តត្ថ ក្យសលា ធម្មា
 ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិតិ ។ អាមត្តា ។

(៣៣៥) យស្ស យត្ថ អក្យសលា ធម្មា ឧប្ប-
 ជ្ជិស្សន្តិ តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន និរុដ្ឋិ-
 ស្សន្តិតិ ។ អក្កមក្កសមន្តីនំ អហោន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តវា អក្កមក្កំ បដិលកិស្សន្តិ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
 តត្ថ អក្យសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ លោ ច តេសំ
 តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន និរុដ្ឋិស្សន្តិ បច្ចិមចិត្តស្ស
 កង្កក្កោណោ តេសំ តត្ថ អក្យសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិ-
 ស្សន្តិ អព្យាកតា ច ធម្មា ន និរុដ្ឋិស្សន្តិ ។ យស្ស
 វា បន យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន និរុដ្ឋិស្សន្តិ តស្ស
 តត្ថ អក្យសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិតិ ។ អាមត្តា ។

(៣៣៦) យស្ស ក្យសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ តស្ស
 អក្យសលា ធម្មា និរុដ្ឋិតាតិ ។ អាមត្តា ។
 យស្ស វា បន អក្យសលា ធម្មា និរុដ្ឋិត

អភិធម្មបិណ្ឌ យមក:

ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុង
 ក្នុងក្នុងណា: នៃបច្ច័មចិត្តទេ ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏នឹងមិនរលត់ដែរ ។
 ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ក្នុងទី
 ណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
 ឬ ។ អើ ។

(៣៣៥) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនកើតឡើង
 ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ
 ឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត អ្នកព្រមព្រៀងដោយមគ្គដ៏
 ប្រសើរ នឹងរបស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ដែលនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុង
 លំដាប់ នៃចិត្តណា នោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែពួកអព្យា-
 កតធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកអកុ-
 សលធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងក្នុងក្នុងណា:
 នៃបច្ច័មចិត្ត ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏នឹងមិនរលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត
 ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីណា ពួកអកុ-
 សលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(៣៣៦) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង
 ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយដែរឬ ។ អើ ។
 ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ហើយ

ធម្មយមកេ បរិច្ឆិកាស្ស ឧប្បទានិកេវារោ

តស្ស កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិតំ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស
កង្កក្ខណោ កុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញសន្តានំ តេសំ អកុសលា
ធម្មា និរុជ្ឈិតំ ធា ច តេសំ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ
កុសលានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ អកុសលា ច ធម្មា
និរុជ្ឈិតំ កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

(៣៣៧) យស្ស កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ តស្ស
អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិតានិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា
បន អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិតំ តស្ស កុសលា
ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិតំ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
កុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និរោធសមា-
បន្នានំ អសញ្ញសន្តានំ តេសំ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិតំ
ធា ច តេសំ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ កុសលានំ
ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ អព្យាកតា ច ធម្មា និរុជ្ឈិតំ
កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

(៣៣៨) យស្ស អកុសលា ធម្មា ឧប្ប-
ជ្ឈន្តិ តស្ស អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិតានិ ។
អាមន្តា ។ យស្ស វា បន អព្យាកតា ធម្មា
និរុជ្ឈិតំ តស្ស អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិតំ ។

ធម្មយមក បវត្តិវារៈ ឧប្បទានិរោធិវារៈ

ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងដែរឬ ។ ពួកអកុសលធម៌
របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ គឺលោកដែលចូលកាន់និរោធនិងពួកអសញ្ញា-
សត្វ រលត់ហើយ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ វិនិច្ឆ័យ ដែលប្រាសចាកកុសល
ក្នុងក្នុងក្ខណៈ វិនិច្ឆ័យ តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនកើត
ឡើងទេ ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ រលត់ហើយ ក្នុងឧប្បា-
ទក្ខណៈ វិនិច្ឆ័យទាំងឡាយ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏កើតឡើងដែរ ។

(១៣៧) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ពួក
អព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត
ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ហើយ ពួកកុសលធម៌ របស់
បុគ្គលនោះ កើតឡើងដែរឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជន ទាំង
អស់នោះ គឺលោកដែលចូលកាន់និរោធនិងពួកអសញ្ញាសត្វ រលត់
ហើយ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ វិនិច្ឆ័យដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងក្នុងក្ខណៈ
វិនិច្ឆ័យ តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនកើតឡើងទេ ឯពួក
អព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ រលត់ហើយ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ វិនិ-
ច្ឆ័យទាំងឡាយ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏កើតឡើងដែរ ។

(៣៣៨) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើត
ឡើង ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយដែរឬ ។
អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់
ហើយ ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងដែរឬ ។

អរិយធម៌បិណ្ឌ យមកំ

សព្វេសំ ចិត្តស្ស ភង្គក្ខណោ អក្កសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញសត្តានំ តេ-
 សំ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិត្តោ លោ ច តេសំ អក្ក-
 សលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ អក្កសលានំ ឧប្បាទក្ខណោ
 តេសំ អព្យាកតា ច ធម្មា និរុជ្ឈិត្តោ អក្កសលា ច
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

[៣៣៧] យត្ថ ក្កសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ បេ ។

[៣៤០] យស្ស យត្ថ ក្កសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ
 តស្ស តត្ថ អក្កសលា ធម្មា និរុជ្ឈិតាតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន យត្ថ អក្កសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្តោ តស្ស
 តត្ថ ក្កសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិតិ ។ សព្វេសំ^(១) ចិត្តស្ស
 ភង្គក្ខណោ ក្កសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 តេសំ តត្ថ អក្កសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្តោ លោ ច តេសំ
 តត្ថ ក្កសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ក្កសលានំ ឧប្បាទក្ខ-
 ណោ តេសំ តត្ថ អក្កសលា ច ធម្មា និរុជ្ឈិត្តោ
 ក្កសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

---

១ ឧ. សព្វេសន្តិ អយំ បាវោ សព្វត្ថ យេកុយ្យេន ន ទិស្សន្តិ ។ ឯត្ថ បទេ បតុរោការេ
 បព្វរោការេតិ សព្វត្ថ ទិស្សន្តិយេវ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ យមក:

ពួកអព្យាក្ខតធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ គឺលោកដែលចូលកាន់
និរោធន ខ្លះពួកអសញ្ញាសត្វ រលត់ហើយ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ ខែចិត្ត
ដែលប្រាសចាកអកុសល ក្នុងក្លិនក្ខណៈ ខែចិត្ត តែពួកអកុសលធម៌
របស់ពួកជននោះ មិនកើតឡើងទេ ឯពួកអព្យាក្ខតធម៌ របស់ពួកជន
នោះ រលត់ហើយ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ ខែអកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួក
អកុសលធម៌ ក៏កើតឡើងដែរ ។

[៣៣៧] ពួកកុសលធម៌ កើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

[៣៤០] ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ក្នុងទី
ណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះដែរ
ឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់
ហើយ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើង ក្នុងទី
នោះដែរឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ រលត់ហើយ
ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ ខែចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងក្លិនក្ខណៈ ខែចិត្ត
តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ឯ
ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បា-
ទក្ខណៈ ខែកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏កើតឡើងដែរ ។

ធម្មយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឧប្បាទនិរោធរាហ

(៣៤១) យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ
 តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិតាតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិត
 តស្ស តត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ ។ សព្វេសំ
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ កុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទ-
 ក្ខណោ អសញ្ញសន្តានំ តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា
 និរុជ្ឈិត នោ ច តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ
 អកុសលានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ អព្យាកតា
 ច ធម្មា និរុជ្ឈិត កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ ។

(៣៤២) យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ
 តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិតាតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិត តស្ស
 តត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ អកុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 អសញ្ញសន្តានំ តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិត
 នោ ច តេសំ តត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ អកុ-
 សលានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ច
 ធម្មា និរុជ្ឈិត អកុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ ។

(៣៤៣) យស្ស កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ

ធម្មយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បទានិរោធាវៈ

(៣៤១) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ក្នុងទីណា
 ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះដែរឬ ។ អើ ។
 ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ហើយ ក្នុងទីណា
 ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះដែរឬ ។ ពួក
 អព្យាកតធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ រលត់ហើយ ក្នុងទី
 នោះ ក្នុងឧប្បទេស្តណៈ នៃចិត្ត ដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងកន្លង្គណៈ
 នៃចិត្ត តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ
 ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្ប-
 ទេស្តណៈ នៃកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏កើតឡើងដែរ ។

(៣៤២) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ក្នុងទី
 ណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះដែរឬ ។
 អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ហើយ ក្នុង
 ទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងក្នុងទីនោះដែរឬ ។
 ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វទាំងអស់នោះ រលត់ហើយ ក្នុង
 ទីនោះ ក្នុងឧប្បទេស្តណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងកន្លង្គណៈ
 នៃចិត្ត តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ
 ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្ប-
 ទេស្តណៈ នៃអកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏កើតឡើងដែរ ។

(៣៤៣) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង

អភិធម្មប្រិណិត យមកំ

តស្ស អក្កសលា ធម្មា ន និរុដ្ឋិតាតិ ។ និរុដ្ឋិត ។
យស្ស វា បន អក្កសលា ធម្មា ន និរុដ្ឋិត តស្ស
ក្កសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ នត្ថំ ។

(៣៤៤) យស្ស ក្កសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ តស្ស
អព្យាកតា ធម្មា ន និរុដ្ឋិតាតិ ។ និរុដ្ឋិត ។ យស្ស
វា បន អព្យាកតា ធម្មា ន និរុដ្ឋិត តស្ស ក្កសលា
ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ នត្ថំ ។

(៣៤៥) យស្ស អក្កសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ
តស្ស អព្យាកតា ធម្មា ន និរុដ្ឋិតាតិ ។ និរុដ្ឋិត ។
យស្ស វា បន អព្យាកតា ធម្មា ន និរុដ្ឋិត តស្ស
អក្កសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ នត្ថំ ។

(៣៤៦) យត្ថ ក្កសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ បេ ។

(៣៤៧) យស្ស យត្ថ ក្កសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
ជ្ឈន្តិ តស្ស តត្ថ អក្កសលា ធម្មា ន និរុដ្ឋិតាតិ ។
សត្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កកុលោ ក្កសលវិប្បយត្តចិត្តស្ស
ឧប្បនក្កុលោ តេសំ តត្ថ ក្កសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ
នោ ច តេសំ តត្ថ អក្កសលា ធម្មា ន និរុដ្ឋិត
សុទ្ធាវសានំ ទុតិយេ ចិត្តេ វត្តមានេ អសញ្ញសត្តានំ
តេសំ តត្ថ ក្កសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយឬ ។ រលត់ហើយ ។
ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ ពួកកុ-
សលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងដែរឬ ។ មិនមានទេ ។

[៣៤៤] ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ពួក
អព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយឬ ។ រលត់ហើយ ។
ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ ពួកកុ-
សលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ មិនមានទេ ។

[៣៤៥] ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ពួក
អព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយឬ ។ រលត់ហើយ ។
ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ ពួកអកុ-
សលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ មិនមានទេ ។

[៣៤៦] ពួកកុសលធម៌ មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

[៣៤៧] ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ក្នុងទី
ណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះដែរ
ឬ ។ ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ មិនកើតឡើង ក្នុង
ទីនោះ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងក្លិនក្ខណៈ
នៃចិត្ត តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទី
នោះ ក៏មិនមែន កាលចិត្តទីពីរ របស់ពួកសុទ្ធាវស្សត្ថ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ
ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ

ធម្មយមកេ បរិនិវាស្តុ ឡាវាទិកេវរិយោ

អកុសលា ច ធម្មា ន និរុដ្ឋិតំ ។ យស្ស វា បន
យត្ថ អកុសលា ធម្មា ន និរុដ្ឋិតំ តស្ស តត
អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិតំ ។ អាមន្តា ។

(៣៤៨) យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ
តស្ស តត អព្យាកតា ធម្មា ន និរុដ្ឋិតំ ។ សព្វេសំ
ចិត្តស្ស កង្កក្កលោ កុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បា-
នក្កលោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត កុសលា ធម្មា
ន ឧប្បជ្ឈន្តិ តោ ច តេសំ តត អព្យាកតា ធម្មា
ន និរុដ្ឋិតំ សុទ្ធាវាសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ តេសំ តត
កុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ អព្យាកតា ច ធម្មា
ន និរុដ្ឋិតំ ។ យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា
ធម្មា ន និរុដ្ឋិតំ តស្ស តត កុសលា ធម្មា ន
ឧប្បជ្ឈន្តិតំ ។ អាមន្តា ។

(៣៤៩) យស្ស យត្ថ អកុសលា ធម្មា ន
ឧប្បជ្ឈន្តិ តស្ស តត អព្យាកតា ធម្មា ន និរុដ្ឋិតា-
តំ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្កលោ អកុសល-
វិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បានក្កលោ អសញ្ញាសត្តានំ
តេសំ តត អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ តោ
ច តេសំ តត អព្យាកតា ធម្មា ន និរុដ្ឋិតំ

ធម្មយមកៈ បរិគ្គិវារៈ ឧប្បាទនិពោធារៈ

ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏មិនរលត់ហើយដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(៣៤៨) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះដែរឬ ។ ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទកូណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងកង្កកូណៈ នៃចិត្ត តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ កាលចូលទៅ កាន់សុទ្ធាវាស មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏មិនរលត់ហើយដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(៣៤៩) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះដែរឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទកូណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល ក្នុងកង្កកូណៈ នៃចិត្ត តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

សុទ្ធាវាសំ ឧបបជ្ជន្តំ តេសំ តត្ថ អកុសលា ច
 ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ អព្យាកតតា ច ធម្មា ន និរុជ្ឈិតំ ។
 យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិតំ តស្ស
 តត្ថ អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិតំ ។ អាមត្តា ។

(៣៥០) យស្ស កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ តស្ស
 អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្សន្តិតំ ។ អន្តមន្តស្ស ឧប្បា-
 ទត្តុណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អន្តមន្តំ បដិលកិ-
 ស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តុណោ តេសំ កុសលា
 ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ទោ ច តេសំ អកុសលា ធម្មា
 និរុជ្ឈិត្សន្តិ ឥតេសំ កុសលានំ ឧប្បាទត្តុណោ
 តេសំ កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ អកុសលា ច
 ធម្មា និរុជ្ឈិត្សន្តិ ។ យស្ស វា បន អកុសលា ធម្មា
 និរុជ្ឈិត្សន្តិ តស្ស កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិតំ ។
 សព្វេសំ ចិត្តស្ស ភន្តត្តុណោ កុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស
 ឧប្បាទត្តុណោ និរោធសមាប្បន្តានំ អសព្វាសន្តានំ
 តេសំ អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិត្សន្តិ ទោ ច តេសំ
 កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ កុសលានំ ឧប្បាទត្តុណោ
 តេសំ អកុសលា ច ធម្មា និរុជ្ឈិត្សន្តិ កុសលា ច
 ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ។

អភិធម្មបំណិក យមកៈ

ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ កាលចូលទៅ កាន់សុទ្ធាវស
មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏មិនរលត់ហើយ
ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់
ហើយ ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើង
ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

[៣៥០] ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ពួកអកុ-
សលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ដែរឬ ។ ពួកកុសលធម៌ របស់
ពួកជននោះ ដែលនឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា
ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ កើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃ
ចិត្តនោះ តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ទេ ឯ
ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ កើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃ
កុសលទាំងឡាយ ក្រៅពីនេះ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏នឹងរលត់ដែរ ។
ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ពួកកុសល-
ធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងដែរឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួក
ជន ទាំងអស់នោះ គឺលោកដែលចូលកាន់និរោធន និងពួកអសញ្ញាសត្វ
នឹងរលត់ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងកន្លងក្ខណៈ
នៃចិត្ត តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនកើតឡើងទេ ឯពួក
អកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងរលត់ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃកុសល
ទាំងឡាយ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏កើតឡើងដែរ ។

ធម្មយមកេ បរិគ្គិរាស្ស ឧប្បាទនិរោធិកេ

(៣៥០) យស្ស កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ តស្ស
 អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស
 វា បន អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ តស្ស កុស-
 លា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ សក្ខេសំ ចិត្តស្ស ភន្តក្ខ-
 ណោ កុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និរោធស-
 មាបដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ អព្យាកតា ធម្មា
 និរុជ្ឈិស្សន្តិ នោ ច តេសំ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ
 កុសលានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ អព្យាកតា ច ធម្មា
 និរុជ្ឈិស្សន្តិ កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

(៣៥២) យស្ស កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ តស្ស
 អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស
 វា បន អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ តស្ស អកុស-
 លា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ សក្ខេសំ ចិត្តស្ស ភន្តក្ខណោ
 អកុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និរោធស-
 មាបដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ អព្យាកតា ធម្មា
 និរុជ្ឈិស្សន្តិ នោ ច តេសំ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ
 អកុសលានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ អព្យាកតា ច
 ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ អកុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

(៣៥៣) យត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ បេ ។

ធម្មយមកៈ បរិវត្តិវារៈ ឧប្បាទនិពោធាវៈ

(៣៥១) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ពួក
 អព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ប៉ុ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួក
 អព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គល
 នោះ កើតឡើងដែរឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់
 នោះ គឺលោកដែលចូលកាន់និពោធិ និងពួកអសញ្ញាសត្វ នឹងរលត់ ក្នុង
 ឧប្បាទក្ខណៈ ខែចិត្តដែលប្រោសចាកកុសល ក្នុងកន្លងក្ខណៈ ខែចិត្ត តែ
 ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនកើតឡើងទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌
 របស់ពួកជននោះ នឹងរលត់ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ ខែកុសលទាំងឡាយ
 ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏កើតឡើងដែរ ។

(៣៥២) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ពួក
 អព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ប៉ុ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត
 ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ពួកអកុសលធម៌ របស់
 បុគ្គលនោះ កើតឡើងដែរឬ ។ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជន ទាំង
 អស់នោះ គឺលោកដែលចូលកាន់និពោធិ និងពួកអសញ្ញាសត្វ នឹងរលត់
 ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ ខែចិត្តដែលប្រោសចាកអកុសល ក្នុងកន្លងក្ខណៈ ខែ
 ចិត្ត តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនកើតឡើងទេ ឯពួក
 អព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងរលត់ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ ខែ
 អកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏កើតឡើងដែរ ។

(៣៥៣) ពួកកុសលធម៌ កើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

អរិយធម៌បិដកេ យមកំ

[៣៥៤] យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ
 តស្ស តត្ថ អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិតិ ។ អត្ត-
 មត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អត្ត-
 មត្តំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ទោ ប តេសំ
 តត្ថ អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ តេសំ កុសលានិ
 ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ កុសលា ប ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ
 អកុសលា ប ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។ យស្ស វា បន
 យត្ថ អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ តស្ស តត្ថ
 កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិតិ ។ សត្វេសំ ចិត្តស្ស ភត្ត-
 ក្ខណោ កុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ
 តត្ថ អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ ទោ ប តេសំ
 តត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ កុសលានិ ឧប្បាទក្ខ-
 ណោ តេសំ តត្ថ អកុសលា ប ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ
 កុសលា ប ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ។

[៣៥៥] យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ
 តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិតិ ។ អា-
 មត្តា ។ យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និ-
 រុជ្ឈិស្សន្តិ តស្ស តត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិតិ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ យមកៈ

(៣៥៤) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ក្នុងទី
ណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះដែរឬ ។
ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ ដែលនឹងបាន ខ្ញុំមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុង
លំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ កើតឡើង
ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ
នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ កើត
ឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃកុសលទាំងឡាយ ក្រៅពីនេះ
ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏នឹងរលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌
របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ
កើតឡើង ក្នុងទីនោះដែរឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់
នោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាក
កុសល ក្នុងកន្លងក្ខណៈ នៃចិត្ត តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ
មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹង
រលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួក
កុសលធម៌ ក៏កើតឡើងដែរ ។

(៣៥៥) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ក្នុងទី
ណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។
អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ក្នុងទី
ណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះដែរឬ ។

ធម្មយមកេ បរិភ្នំវិវាយ ឧប្បាទនិរោធិកេ

សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ កុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស
ឧប្បាទក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ អព្យាកតា
ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ នោ ច តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា
ឧប្បជ្ឈន្តិ កុសលានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ
អព្យាកតា ច ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ កុសលា ច ធម្មា
ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

[៣៥៦] យស្ស យត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ
តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិតិ ។ អា-
មត្តា ។ យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និ-
រុជ្ឈិស្សន្តិ តស្ស តត្ថ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិតិ ។
សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អកុសលវិប្បយុត្ត-
ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ
អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ នោ ច តេសំ តត្ថ អ-
កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ កុសលានំ ឧប្បាទក្ខណោ
តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ច ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ អកុ-
សលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

[៣៥៧] យស្ស កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ
តស្ស អកុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិតិ ។

ធម្មយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បាទនិរោធាវារៈ

ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ នឹងរលត់ ក្នុងទី
នោះ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ ខែចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងកន្លងក្ខណៈ
ខែចិត្ត តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
ទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បា-
ទក្ខណៈ ខែកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏កើតឡើងដែរ ។

(៣៥៦) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ក្នុងទី
ណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។
អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ក្នុង
ទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះដែរឬ ។
ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ នឹងរលត់ ក្នុងទី
នោះ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ ខែចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល ក្នុងកន្លងក្ខណៈ
ខែចិត្ត តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
ទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បា-
ទក្ខណៈ ខែកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏កើតឡើងដែរ ។

(៣៥៧) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើត-
ឡើង ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ដែរឬ ។

អរិយធម៌បំណែក យមកំ

សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ ក្យសលវិប្បយុត្ត-
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញា-
 សន្តានំ តេសំ ក្យសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ នោ
 ច តេសំ អក្យសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ អក្ក-
 មក្កស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ តេសំ ក្យសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ
 អក្យសលា ច ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។ យស្ស វា
 បន អក្យសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ តស្ស ក្យសលា
 ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិតិ ។ អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តស្ស
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ អក្យសលា ធម្មា ន
 និរុជ្ឈិស្សន្តិ នោ ច តេសំ ក្យសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ
 អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស កង្ក-
 ក្ខណោ តេសំ អក្យសលា ច ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ
 ក្យសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

[៣៥៨] យស្ស ក្យសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ
 តស្ស អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ គឺលោកដែលចូលកាន់និរោធ
 និងពួកអសញ្ញាសត្វ មិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តដែលប្រាស
 ចាកកុសល ក្នុងកន្លងក្ខណៈ នៃចិត្ត តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជន
 នោះ នឹងមិនរលត់ ក៏មិនមែន ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត
 ក្នុងកន្លងក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងពួកជននោះ ដែលនឹងបាន នូវមគ្គដ៏
 ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា មិនកើតឡើង ក្នុងកន្លងក្ខណៈ នៃចិត្ត
 នោះទេ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏នឹងមិនរលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួក
 អកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គល
 នោះ មិនកើតឡើងដែរឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ ដែល
 នឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
 នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងមិនរលត់ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ តែពួក
 កុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនកើតឡើង ក៏មិនមែន ឯពួកអកុស-
 លធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត ក្នុងកន្លងក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងពួកជន
 នោះ ដែលនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា នឹងមិន
 រលត់ ក្នុងកន្លងក្ខណៈ នៃចិត្តនោះទេ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏មិនកើត
 ឡើងដែរ ។

(៣៥៨) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើត

ឡើង ពួកអព្យាករធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ដែរឬ ។

ធម្មយមពេ បរិវត្តិវិស្ស ឧប្បទនិរោធខិណោ

សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ កុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស
 ឧប្បទនក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញសត្តានំ
 តេសំ កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ នោ ច តេសំ
 អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្ក-
 ក្ខណោ តេសំ កុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ អព្យា-
 កតា ច ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។ យស្ស វា បន
 អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ តស្ស កុសលា
 ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិតិ ។ អាមន្តា ។

(៣៥៧) យស្ស អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ
 តស្ស អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិតិ ។ សព្វេសំ
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អកុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្ប-
 ទនក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញសត្តានំ តេសំ
 អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ នោ ច តេសំ អព្យា-
 កតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 តេសំ អកុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ អព្យាកតា
 ច ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។ យស្ស វា បន អព្យា-
 កតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ តស្ស អកុសលា ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈន្តិតិ ។ អាមន្តា ។

(៣៦០) យត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ មេ ។

ធម្មយមកៈ បរិក្ការៈ ឧប្បទានិរោធិវៈ

ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ គឺលោកដែលចូលកាន់និរោធនិងពួកអសញ្ញាសត្វ មិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ ខែចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងក្លិនក្លាណៈ ខែចិត្ត តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ ក៏មិនមែន ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនកើតឡើង ក្នុងក្លិនក្លាណៈ ខែបច្ច័មចិត្តទេ ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏នឹងមិនរលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ អើ ។

(៣៦៧) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ដែរឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ គឺលោកដែលចូលកាន់និរោធនិងពួកអសញ្ញាសត្វ មិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ ខែចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងក្លិនក្លាណៈ ខែចិត្ត តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ ក៏មិនមែន ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនកើតឡើង ក្នុងក្លិនក្លាណៈ ខែបច្ច័មចិត្តទេ ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏នឹងមិនរលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ អើ ។

(៣៦៨) ពួកកុសលធម៌ មិនកើតឡើង ក្នុងទ័ណៈ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(៣៦០) យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
 ជ្ជន្តិ តស្ស តត្ថ អកុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិតំ ។
 សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ កុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
 ជ្ជន្តិ នោ ច តេសំ តត្ថ អកុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិ-
 ស្សន្តិ អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ កុសលា ច
 ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ អកុសលា ច ធម្មា ន និរុជ្ឈិ-
 ស្សន្តិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ អកុសលា ធម្មា
 ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ តស្ស តត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
 ជ្ជន្តិតំ ។ អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្ប-
 ទក្ខណោ តេសំ តត្ថ អកុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ
 នោ ច តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ
 អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស កង្ក-
 ក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ អកុសលា ច
 ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ កុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៣៦១) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។

ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ ខែចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងក្លិនក្លាណៈ ខែចិត្ត តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត ក្នុងក្លិនក្លាណៈ ខែមគ្គដ៏ប្រសើរ និងពួកអសញ្ញាសត្វនោះ ដែលនឹងបាន ខ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងក្លិនក្លាណៈ ខែចិត្តនោះទេ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏នឹងមិនរលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះដែរឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ ដែលនឹងបាន ខ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ ខែមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ ខែចិត្តនោះ តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត ក្នុងក្លិនក្លាណៈ ខែមគ្គដ៏ប្រសើរ និងពួកអសញ្ញាសត្វនោះ ដែលនឹងបាន ខ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងក្លិនក្លាណៈ ខែចិត្តនោះ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏មិនកើតឡើងដែរ ។

ធម្មយមកេ បរិក្កិរាស្ស ឧប្បាទនិរោធរាម

(៣ ៦ ២) យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
 ជ្ជន្តិ តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។
 សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ កុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ កុសលា
 ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ តោ ច តេសំ តត្ថ អព្យាកតា
 ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ
 តត្ថ កុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ អព្យាកតា ច
 ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ
 អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ តស្ស តត្ថ កុសលា
 ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ ។ អាមត្តា ។

(៣៦៣) យស្ស យត្ថ អកុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
 ជ្ជន្តិ តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។
 សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អកុសលវិប្បយុត្ត-
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ
 អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ តោ ច តេសំ តត្ថ
 អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្ក-
 ក្ខណោ តេសំ តត្ថ អកុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ
 អព្យាកតា ច ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។ យស្ស
 វា បន យត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ

ធម្មយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បទានិរោធាវៈ

(៣៦២) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះដែរ ឬ ។ ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បទានុណៈ នៃចិត្ត ដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងកង្កក្ខណៈ នៃចិត្ត តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងកង្កក្ខណៈ នៃបច្ច័មចិត្តទេ ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏នឹងមិនរលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(៣៦៣) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះដែរឬ ។ ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បទានុណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងកង្កក្ខណៈ នៃចិត្ត តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងកង្កក្ខណៈ នៃបច្ច័មចិត្តទេ ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏នឹងមិនរលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីណា

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

តស្ស តត្ថ អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតាតិ ។
អាមត្តា ។

(៣៦៤) យស្ស កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត តស្ស
អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។ អក្កមក្កសមដ្ឋនំ
អរហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិល.
ភិស្សន្តិ តេសំ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត ទោ ច តេសំ
អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ ឥតរេសំ តេសំ កុសលា
ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិត អកុសលា ច ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។
យស្ស វា បន អកុសលា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ តស្ស
កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិតាតិ ។ អាមត្តា ។

(៣៦៥) យស្ស កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត តស្ស
អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។ បច្ចិមចិត្តស្ស
កង្កុលោ តេសំ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត ទោ ច
តេសំ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ ឥតរេសំ តេសំ
កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិត អព្យាកតា ច ធម្មា និរុជ្ឈិ-
ស្សន្តិ ។ យស្ស វា បន អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ
តស្ស កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិតាតិ ។ អាមត្តា ។

(៣៦៦) យស្ស អកុសលា ធម្មា ឧប្ប-
ជ្ជិត តស្ស អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ យមក:

ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(៣៦៤) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ដែរឬ ។ ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត អ្នកព្រមព្រៀងដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់ពួកជននោះ ដែលនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តណា កើតឡើងហើយ តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ទេ ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ ក្រៅពីនេះ កើតឡើងហើយ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏នឹងរលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។

(៣៦៥) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ដែរឬ ។ ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងភក្តីភ្នែក ខែបច្ច័មចិត្ត តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ទេ ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ ក្រៅពីនេះ កើតឡើងហើយ ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏នឹងរលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។

(៣៦៦) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ដែរឬ ។

ဓမ္မယဗကေ ဟိန္ဒူဝါရလျှ ခပျာဒနိကေဒါကေ

ပ ဝိဗ ဝိဗ္ဗိန္ဒူ နန္ဒိန္ဒူလော ဇေလံ ဟိန္ဒူလော ဝဗ္ဗာ
 ခပျာဒိန္ဒူ လော ပ ဇေလံ ဟိန္ဒူလော ဝဗ္ဗာ ဝိဗ္ဗိန္ဒူ
 နန္ဒိန္ဒူလော ဇေလံ ဟိန္ဒူလော ပ ဝဗ္ဗာ ခပျာဒိန္ဒူ
 ဟိန္ဒူလော ပ ဝဗ္ဗာ ဝိဗ္ဗိန္ဒူ ၅ ယလျှ ဝံ ပဒ
 ဟိန္ဒူလော ဝဗ္ဗာ ဝိဗ္ဗိန္ဒူ နန္ဒိန္ဒူ ဟိန္ဒူလော
 ဝဗ္ဗာ ခပျာဒိန္ဒူ ၅ ဟိန္ဒူလော ၅

(၈၆၅) ယလျှ ဟိန္ဒူလော ဝဗ္ဗာ ခပျာဒိန္ဒူ ၅ ပေ ၅

(၈၆၆) ယလျှ ယလျှ ဟိန္ဒူလော ဝဗ္ဗာ ခပျာဒိန္ဒူ
 နန္ဒိန္ဒူ ဟိန္ဒူ ဟိန္ဒူလော ဝဗ္ဗာ ဝိဗ္ဗိန္ဒူ ၅
 ဟိန္ဒူလော ဝဗ္ဗာ ဟိန္ဒူလော ဝဗ္ဗာ ဝိဗ္ဗိန္ဒူ ဟိန္ဒူလော
 ဟိန္ဒူလော ပဒိလိန္ဒူ ဇေလံ ဟိန္ဒူလော ဝဗ္ဗာ
 ခပျာဒိန္ဒူ လော ပ ဇေလံ ဟိန္ဒူလော ဝဗ္ဗာ ဝိဗ္ဗိ-
 နန္ဒိန္ဒူ နန္ဒိန္ဒူလော ပဒိလိန္ဒူ ဝဗ္ဗာ ဝိဗ္ဗိ-
 ဟိန္ဒူလော ပ ဝဗ္ဗာ ခပျာဒိန္ဒူ ဟိန္ဒူလော ပ
 ဝဗ္ဗာ ဝိဗ္ဗိန္ဒူ ၅ ယလျှ ဝံ ပဒ ယလျှ ဟိန္ဒူ-
 လော ဝဗ္ဗာ ဝိဗ္ဗိန္ဒူ နန္ဒိန္ဒူ ဟိန္ဒူလော
 ဝဗ္ဗာ ခပျာဒိန္ဒူ ၅ ဟိန္ဒူလော ဝဗ္ဗာ ဝိဗ္ဗိ-
 ဟိန္ဒူလော ဇေလံ ဟိန္ဒူလော ဝဗ္ဗာ ဝိဗ္ဗိန္ဒူ

ធម្មយមកៈ បរិនិរុទ្ធៈ ឧប្បទានិរោធាវៈ

ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងក្នុងក្លិនៈ នៃ
បច្ច័មចិត្ត តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ទេ ឯពួក
អកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ ក្រៅពីនេះ កើតឡើងហើយ ទាំង
ពួកអព្យាកតធម៌ ក៏នឹងរលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌
របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើត
ឡើងហើយឬ ។ អើ ។

[៣៦៧] ពួកអកុសលធម៌ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

[៣៦៨] ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ
ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ
ដែរឬ ។ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត អ្នកព្រមព្រៀងដោយ
មគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់ពួកជននោះ ដែលនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ
ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែពួកអកុសល-
ធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួក
កុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ ក្រៅពីនេះ គឺពួកសត្វចក្កវេការៈ និង
បញ្ចវេការៈ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏នឹង
រលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹង
រលត់ ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងហើយ
ក្នុងទីនោះដែរឬ ។ កាលចិត្តទីពីរ របស់ពួកសុទ្ធាវស្សសត្វ កំពុង
ប្រព្រឹត្តទៅ ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

នោ ច តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត ឥតវេសំ
ចតុវេកាការាណំ បញ្ចវេកាការាណំ តេសំ តត្ថ អកុសលា
ច ធម្មា និរុជ្ឈិស្សនិ កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត ។

(៣៦៧) យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត
តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សនិ ។ បច្ឆិម-
បិត្តស្ស កង្កកុណោ តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា
ឧប្បជ្ជិត្ត នោ ច តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា
និរុជ្ឈិស្សនិ ឥតវេសំ ចតុវេកាការាណំ បញ្ចវេកាការាណំ
តេសំ តត្ថ កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត អព្យាកតា ច
ធម្មា និរុជ្ឈិស្សនិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា
ធម្មា និរុជ្ឈិស្សនិ តស្ស តត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិ-
ត្តាតិ ។ សុទ្ធាវាសានំ ទុតិយេ ចិត្តេ វត្តមានេ អសញ្ញា-
សត្តានំ តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សនិ
នោ ច តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត ឥតវេសំ
ចតុវេកាការាណំ បញ្ចវេកាការាណំ តេសំ តត្ថ អព្យាកតា
ច ធម្មា និរុជ្ឈិស្សនិ កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ
ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ ក្រៅពីនេះ គឺពួកសត្វចតុរោកាវៈ
និងបញ្ចារោកាវៈ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏កើត
ឡើងហើយដែរ ។

(៣៦៧) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ ក្នុង
ទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះដែរឬ ។
ពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ ក្នុងគង្គ-
កូណៈ ខែបច្ច័មចិត្ត តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់
ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ ក្រៅពីនេះ គឺពួកសត្វ
ចតុរោកាវៈ និងបញ្ចារោកាវៈ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ ទាំងពួកអព្យា-
កតធម៌ ក៏នឹងរលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គល
ណា នឹងរលត់ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើង
ហើយ ក្នុងទីនោះដែរឬ ។ កាលចិត្តទីពីរ របស់ពួកសុទ្ធាវស្សសត្វ
កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ នឹងរលត់
ក្នុងទីនោះ តែពួកកុសលធម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុង
ទីនោះទេ ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ ក្រៅពីនេះ គឺពួកសត្វ
ចតុរោកាវៈ និងបញ្ចារោកាវៈ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ ទាំងពួកកុសលធម៌
ក៏កើតឡើងហើយដែរ ។

ធម្មយមរោ បរិវ្រ្មវិស្ស ឧប្បទនិរោធខិរោ

[៣៧០] យស្ស យត្ថ អក្កសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត
តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិតិ ។ បច្ចិ-
មចិត្តស្ស កង្កក្កលោ តេសំ តត្ថ អក្កសលា ធម្មា
ឧប្បជ្ជិត លោ ច តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុ-
ជ្ឈិស្សន្តិ ឥតវេសំ ចតុរោកាវាទំ បញ្ចរោកាវាទំ
តេសំ តត្ថ អក្កសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិត អព្យាកតា
ច ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។ យស្ស វា បទ យត្ថ អព្យា-
កតា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ តស្ស តត្ថ អក្កសលា ធម្មា
ឧប្បជ្ជិតាតិ ។ សុទ្ធាវាសាទំ ទុតិយេ ចិត្តេ វត្តមាលេ
អសញ្ញាសត្តាទំ តេសំ តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា និរុជ្ឈិ-
ស្សន្តិ លោ ច តេសំ តត្ថ អក្កសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត
ឥតវេសំ ចតុរោកាវាទំ បញ្ចរោកាវាទំ តេសំ តត្ថ
អព្យាកតា ច ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ អក្កសលា ច
ធម្មា ឧប្បជ្ជិត ។

[៣៧១] យស្ស ក្កសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត
តស្ស អក្កសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិតិ ។ នតិ ។
យស្ស វា បទ អក្កសលា ធម្មា និរុជ្ឈិស្សន្តិ តស្ស
ក្កសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតាតិ ។ ឧប្បជ្ជិត ។

ធម្មយមកៈ បរិក្ខារៈ ឧប្បាទនិរោធហៈ

(៣៧០) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ ក្នុង
 ទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះដែរឬ ។
 ពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ ក្នុង
 កន្លែងណា ខែបច្ច័មចិត្ត តែពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹង
 មិនរលត់ ក្នុងទីនោះទេ ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ ក្រៅពី
 នេះ គឺពួកសត្វចតុរោកាវៈ និងបញ្ចរោកាវៈ កើតឡើងហើយ ក្នុងទី
 នោះ ទាំងពួកអព្យាកតធម៌ ក៏នឹងរលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យា-
 កតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់
 បុគ្គលនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះដែរឬ ។ កាលចិត្តទីតិរ របស់
 ពួកសុទ្ធាវសសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួកអសញ្ញ-
 សត្វនោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ តែពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ
 កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកអព្យាកតធម៌ របស់ពួក
 ជននោះ ក្រៅពីនេះ គឺពួកសត្វចតុរោកាវៈ និងបញ្ចរោកាវៈ នឹងរលត់
 ក្នុងទីនោះ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏កើតឡើងហើយដែរ ។

(៣៧១) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ
 ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ឬ ។ មិនមានទេ ។
 ម្យ៉ាងទៀត ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ពួកកុសល-
 ធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ កើតឡើងហើយ ។

អវិជ្ជាបិដកេ យមកំ

[៣៧២] យស្ស កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត
 តស្ស អព្យាកតា ធម្មា ន និរុដ្ឋិស្សនិតំ ។ នត្តំ ។
 យស្ស វា បន អព្យាកតា ធម្មា ន និរុដ្ឋិស្សនិ
 តស្ស កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតានិតំ ។ ឧប្បជ្ជិតំ ។

[៣៧៣] យស្ស អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត
 តស្ស អព្យាកតា ធម្មា ន និរុដ្ឋិស្សនិតំ ។ នត្តំ ។
 យស្ស វា បន អព្យាកតា ធម្មា ន និរុដ្ឋិស្សនិ
 តស្ស អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតានិតំ ។ ឧប្បជ្ជិតំ ។

[៣៧៤] យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ន
 ឧប្បជ្ជិតំ ។ បេ ។

[៣៧៥] យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ន
 ឧប្បជ្ជិតំ តស្ស តត្ថ អកុសលា ធម្មា ន និរុដ្ឋិ
 ស្សនិតំ ។ សុទ្ធាវសានំ ធិតិយេ ចិត្តេ វត្តមារេ
 តេសំ តត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតំ យោ
 ច តេសំ តត្ថ អកុសលា ធម្មា ន និរុដ្ឋិស្សនិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

[៣៧២] ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ
 ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ឬ ។ មិនមានទេ ។
 ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ពួក
 កុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ មិនកើត
 ឡើងហើយ ។

[៣៧៣] ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ
 ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ឬ ។ មិនមានទេ ។
 ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ពួក
 អកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ កើត
 ឡើងហើយ ។

[៣៧៤] ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ
 ក្នុងទីណា ។ រេ ។

[៣៧៥] ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ
 ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះដែរ
 ឬ ។ កាលចិត្តទីពីរ របស់ពួកសុទ្ធាវស្សត្ថ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ពួក
 កុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ តែពួក
 អកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន
 ។

ធម្មយមកេ បរិភ្ជិវារស្ស ឧប្បាទនិកោដិវារោ

អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ កុសលា ច ធម្មា ន
 ឧប្បជ្ជិត្ត អកុសលា ច ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។
 យស្ស វា បន យត្ថ អកុសលា ធម្មា ន និរុជ្ឈិ-
 ស្សន្តិ តស្ស តត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។
 អក្កមក្កសមដ្ឋំនំ អរហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្ត-
 វា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ អកុសលា
 ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ ទោ ច តេសំ តត្ថ កុសលា
 ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ អ-
 កុសលា ច ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ កុសលា ច
 ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត ។

(៣៧៦) យស្ស យត្ថ កុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
 ជ្ជិត្ត តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។
 និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា
 ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ តស្ស តត្ថ កុសលា ធម្មា ន
 ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ ឧប្បជ្ជិត្ត ។

(៣៧៧) យស្ស យត្ថ អកុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
 ជ្ជិត្ត តស្ស តត្ថ អព្យាកតា ធម្មា ន និរុជ្ឈិស្សន្តិ ។

ធម្មយមកៈ បរិក្ខារៈ ឧប្បទានិពោធារៈ

ឯពួកកុសលធម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទី
 នោះទេ ទាំងពួកអកុសលធម៌ ក៏មិនរលត់ដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួក
 អកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌
 របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះដែរឬ ។ ពួកអកុសល-
 ធម៌ របស់ពួកព្រះអរហន្ត អ្នកព្រមព្រៀងដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់
 ពួកជននោះ ដែលនឹងបាន ទ្វេមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា
 នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ភ័យពួកកុសលធម៌ របស់ពួកជននោះ មិនកើត
 ឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកអកុសលធម៌ របស់ពួកអសញ្ញា-
 សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះទេ ទាំងពួកកុសលធម៌ ក៏មិនកើត
 ឡើងហើយដែរ ។

(៣៧៦) ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ
 ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ
 ឬ ។ នឹងរលត់ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹង
 មិនរលត់ ក្នុងទីណា ពួកកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើង
 ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ កើតឡើងហើយ ។

(៣៧៧) ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ
 ក្នុងទីណា ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះឬ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

ធិរុជ្ឈិស្សន្តិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ អព្យាកតា
ធម្មា ន ធិរុជ្ឈិស្សន្តិ តស្ស តត្ថ អកុសលា ធម្មា ន
ឧប្បជ្ឈិតាតិ ។ ឧប្បជ្ឈិត្ថ ។

ឧប្បទនិពេណីពោ ។

បរិគ្គវាពោ ។

ភារិនាវិពោ

[៣៧៨] យោ កុសលំ ធម្មំ ភារេតិ សោ អកុស-
លំ ធម្មំ បដហតីតិ ។ អាមន្តា ។ យោ វា បន អកុ-
សលំ ធម្មំ បដហតិ សោ កុសលំ ធម្មំ ភារេតីតិ ។
អាមន្តា ។ យោ កុសលំ ធម្មំ ន ភារេតិ សោ
អកុសលំ ធម្មំ នប្បដហតីតិ ។ អាមន្តា ។ យោ វា
បន អកុសលំ ធម្មំ នប្បដហតិ សោ កុសលំ
ធម្មំ ន ភារេតីតិ ។ អាមន្តា ។ បេ ។(១)

ភារិនាវាពោ ។

ធម្មយមកំ និដ្ឋិតំ ។

---

១ ឧ យោ កុសលំ ធម្មំ ភារេតិ ។ ល ។ សោ កុសលំ ធម្មំ ន ភារេតីតិ ។ អាមន្តា ។ បេ ។
និពំ ឥមេ បាវា ន ទិស្សន្តិ ។

អភិធម្មបំណិត យមកៈ

នឹងរលត់ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកអព្យាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិន
រលត់ ក្នុងទីណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើង
ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ កើតឡើងហើយ ។

ចប់ ឧប្បទានិកេសៈ ។

ចប់ បវត្តិវៈ ។

ភាវិតារិវៈ

(៣៧៨) បុគ្គលណា ចម្រើន នូវកុសលធម៌ បុគ្គលនោះ ឈ្មោះ
ថាលះបង់ នូវអកុសលធម៌ឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត បុគ្គលណា លះ
បង់ នូវអកុសលធម៌ បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាចម្រើន នូវកុសលធម៌ឬ ។
អើ ។ បុគ្គលណា មិនចម្រើន នូវកុសលធម៌ បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា
មិនលះបង់ នូវអកុសលធម៌ឬ ។ អើ ។ ម្យ៉ាងទៀត បុគ្គលណា មិន
លះបង់ នូវអកុសលធម៌ បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាមិនចម្រើន នូវកុសលធម៌
ឬ ។ អើ ។ ថេ ។

ចប់ ភាវិតារិវៈ ។

ចប់ ធម្មយមកៈ ។

អភិធម្មបិដកេ
យមកស្ស បញ្ចមោ ភាគោ

មាតិកាបត្តាណិ

មាតិកា

គណៈ

ចិត្តយមកំ អដ្ឋមំ

បុគ្គលវារុទ្ធិសោ	១
ធម្មវារុទ្ធិសោ	៧
បុគ្គលធម្មវារុទ្ធិសោ	១៣
មិស្សកវារុទ្ធិសោ	២០
បុគ្គលវារនិទ្ធិសោ	២២
ធម្មវារនិទ្ធិសោ	៣៥
បុគ្គលធម្មវារនិទ្ធិសោ	៤៥
មិស្សកវារនិទ្ធិសោ	៥១

ធម្មយមកំ

បណ្ឌិតវរោ	៥៣
ឧទ្ទេសវរោ	”

អភិធម្មបិដក
 យមកៈ បញ្ចមភាគ
 —
 សន្តិកប្រាថមាតិកា

មាតិកា

លេខទំព័រ

ចិត្តយមកៈ ទី៨

បុគ្គលវរុទ្ធស	១
ធម្មវរុទ្ធស	៧
បុគ្គលធម្មវរុទ្ធស	១៣
មិស្សកវរុទ្ធស	២០
បុគ្គលវរុនិទ្ធស	២២
ធម្មវរុនិទ្ធស	៣៥
បុគ្គលធម្មវរុនិទ្ធស	៤៥
មិស្សកវរុនិទ្ធស	៥១

ធម្មយមកៈ

បណ្ឌិតវរុ :	៥៣
ឧទ្ទេសវរុ :	”

មាតិកាបន្តិច

មាតិកា	អង្កេត
និទ្ទេសវារោ	៥៥
បសោធនវារោ	”
បសោធនមូលចក្កវារោ	៥៦
សុទ្ធធម្មវារោ	៥៨
សុទ្ធធម្មមូលចក្កវារោ	៥៧
បវត្តិវារោ	៦១
ឧប្បទវារោ	”
និរោធហារោ	១០៥
ឧប្បទនិរោធហារោ	១៤៦
ការវិនាវារោ	១៨៨

សុទ្ធិកម្រាបនាគីកា

មាតិកា	លេខទំព័រ
និទ្ទេសវរ្ម័នៈ	៥៥
បរសាធនេវរ្ម័នៈ	”
បរសាធនម្មលចក្កវរ្ម័នៈ	៥៦
សុទ្ធិធម្មវរ្ម័នៈ	៥៨
សុទ្ធិធម្មម្មលចក្កវរ្ម័នៈ	៥៧
បរិគ្គវរ្ម័នៈ	៦១
ឧប្បាទវរ្ម័នៈ	”
និរោធុវរ្ម័នៈ	១០៥
ឧប្បាទនិរោធុវរ្ម័នៈ	១៤៦
ការវនាវរ្ម័នៈ	១៨៨

វិវរណ៍វិទ្យាប្រតិបត្តិ

វិវរណ៍វិទ្យាប្រតិបត្តិ	អវិវរណ៍វិទ្យាប្រតិបត្តិ	អង្គ	រដ្ឋលេខាធិការ
ន ឧប្បជ្ជត	ឧប្បជ្ជត	២	១៤
ន ឧប្បជ្ជត	ឧប្បជ្ជត	៨	២
និរុដ្ឋត	ន និរុដ្ឋត	”	១៣
ឧប្បជ្ជត	ឧប្បជ្ជត	២៥	៧
ឧប្បជ្ជស្សត	ឧប្បជ្ជស្សត	”	៨
និរុដ្ឋតា-	និរុដ្ឋតា-	១៤២	៥

សន្លឹកប្រាក់ពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
បុគ្គលវារុទ្ធស	បុគ្គលវារុទ្ធស	៣	១
បុគ្គល	បុគ្គល	១៣	១៤
ភន្តិភូណ :	ភន្តិភូណ :	២៧	៨
”	”	៣៣	”
បុគ្គល	បុគ្គល	៤៦	១៤
ឧប្បាស :	ឧប្បាស :	៤៧	១
ពួកអកុសលធម៌	ពួកអកុសលធម៌	៨១	១៧
របស់	របស់	១២៤	១០
របស់ជន	របស់បុគ្គល	១៣០	៣
ពួកអកុសល	ពួកអកុសល	”	១៥
មិនលត់	មិនលត់	”	១២
ចតុកោវរ :	ចតុកោវរ :	១៤៣	១៣
កាន់រោង	កាន់និរោង	១៤៧	១៣
កើតឡើង	កើតឡើង ក្នុងទីនោះ	១៧៦	៥
បញ្ចវេកាវ :	បញ្ចវេកាវ :	១៨៥	១៤
និរមគ្គ	និរមគ្គ	១៨៧	៧

សៀវភៅនេះ ត្រូវបានបោះពុម្ពឡើងវិញ ដោយប្រាក់អំណោយនៃ
អ្នកខាងក្រោមនេះ :

Printing costs were kindly met by the following organizations

Anonymily
Kasuga-cho, Bunkyo-ku, Tokyo Japan

この本は次の方によって復刻されました。

匿名氏 (78歳のおばあさん)
東京都文京区春日町 (南無の会会員)

ព្រះត្រៃបិដក ភាគទី ១១០ " អភិធម្មបិដក "

ការផ្សាយរបស់ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ, ភ្នំពេញ

ការបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ របស់សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ

បោះពុម្ព ថ្ងៃទី ១០ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤

សហប្រតិបត្តិការរៀបរៀង និងបោះពុម្ពនៅប្រទេសជប៉ុន

TRIPITAKA VOL.91

“ABHIDHAMMA PITAKA”

Published by the Buddhist Institute, phnom Penh

Reproduced with the kind cooperation of the

TRIPITAKA PUBLISHING COMMITTEE

First edition 1994

printed in Japan by Hirosaki Sogo Printing Ltd.

トリピタカ (南伝大蔵経) 全110巻・アビダルマピタカ第91巻

発行：プノンペン仏教研究所

復刻救援：カンボジア版トリピタカ(南伝大蔵経)復刻救援委員会

発行：1994年12月8日

印刷・製本／弘前相互印刷株式会社

製作にあたり弘前相互印刷株式会社の多大な協力を得ました。

